

THE LIBRARY OF CONGRESS

A Haagensen

Den Norsk-Danske

Methodismes Historie.

Paa begge Sider Havet.

— Af —

Pastor A. Haagensen, Andrew

Med mange Illustrationer.

Chicago, Ill.
Trykt i „Den norsk-danske Boghandel"s Officin.
1894.

Et Ord forud.

Skjønt det har været Forfatterens Hensigt, i nærværende Forsøg at levere virkelig Historie eller en sammenhængende og fortløbende Udsigt over den Norsk-Danske Biskoppelige Methodismes Udvikling i Tiden og Rummet, har han dog troet, — af Hensyn til denne Udviklings eiendommelige Karakter — at komme en heldig Løsning af sin Opgave nærmest, om han samtidig kunde forelægge Læserne en Bog, hvori de fandt nærmere, detaljerede Oplysninger om nævnte Udvikling paa hvert enkelt af dens sukcessive Trin.

For det første er det jo nemlig saa, at Methodismen, der ikke danner og aldrig har tilsigtet at danne nogen Statskirke, har under sin hele Udvikling tildels antaget Karakteren af en personlig Bevægelse eller Historie; med andre Ord: hvad Apostlene var for den ældste kristne Kirkes Fremgang, det har Methodismens Forkyndere eller Prædikanter været for dens. Her, som der, var der ikke nogen Statsmagt eller anden overlegen Auktoritet, der stod bagved og bar Værket fremad; nei tvertimod, Modstand og Forfølgelser var det Sædvanlige fra Auktoriteternes Side, og Værkets Fremgang beroede væsentlig paa Forkyndernes personlige Bestræbelser, paa deres Alvor og Utrættelighed, deres Selvopoffrelse og deres Beredvillighed til bogstavelig at træde i Apostlenes Fodspor. En ligefrem Følge heraf var, at saavel disse Forkyndere som Frugten af deres Bestræbelser, de Egne og Steder hvor de skaffede Methodismen Indgang maatte — i den historiske Udsigt — navngives

udførligt og i det Enkelte: Methodismens Udvikling knyttede sig til Person- og Lokal-Navne, og i dens Fremstilling maatte disse meddeles i deres Fuldstændighed — derpaa havde saavel Menighederne som Prædikanterne et retfærdigt Krav.

Dernæst har Ordningen og Ledelsen af vort Samfund jo ført det med sig, at de aarligt tilbagevendende Møder, Aarskonferencer, Missionsmøder o. s. v., er kommet til at danne ligesom Milepæle eller Hvilepunkter, hvor Blikket kastes tilbage og det forløbne Aars Begivenheder opsummeres under Et for senere at indlemmes i den aarlige „Rapport". Det er fra disse Aarsrapporter, at vi, hvad ydre ell. statistiske Fakta angaar, har hentet — og maatte hente — vort Materiale til nærv. Historie; og hvis Fremstillingen i sin ydre Form derved tildels har antaget et statistisk Tilsnit, da kunde det ikke vel være anderledes, hvis ellers Fuldstændigheden og Begivenhedernes nøiagtige Rækkefølge skulde bevares.

Hvor vidt vi har været heldige eller ei i vort Forsøg, faar naturligvis Læserne afgjøre. Paa en redelig Vilje har det ialfald ikke skortet os.

Dermed være Bogen Methodismens norske og danske Venner velvilligst anbefalet.

Chicago. 3 September 1894.

A. Haagensen.

Den Norsk-Danske Bisk. Methodist-Kirke i Amerika.

Forbemærkning. Den Skandinaviske Methodist-Kirke i Amerika danner ikke nogen enkelt Helhed, men sondrer sig i to fra hinanden forskjellige Grene: den Svenske, grundlagt af O. G. Hedstrøm i New York By, og den Norsk-Danske, grundlagt andensteds og af andre Missionærer.

Dette bør man, for at undgaa Konfusion eller Misforstaaelse, vel holde sig for Øie overalt, hvor der er Tale om „Skandinaviske Methodistkirker i Amerika".

I nærv. Bidrag er det saagodtsom udelukkende den Norsk-Danske Gren af nævnte Kirke vi tage i Betragtning, idet vi kun berøre den anden, hvor Sammenhængen eller Leiligheden opfordrer dertil.

1.

Udvandring er saa gammel som Verden og bekræfter den vise Konges Ord: „Der er intet Nyt under Solen". Gud selv paabød Mennesket, at det skulde opfylde Jorden eller sprede sig over den. Abraham drog fra Ur i Kaldæa til fremmede Egne, og Folkeslagene have senere fulgt hans

Exempel. Skandinaverne stode ikke tilbage i saa Henseende. Fra Norge af drog de til Island, Grønland, Irland, de skotske Øer, Nord-Frankrig, Vinland o. s. v. Det var i gamle Dage. I vort Aarhundrede rettede de atter sit Blik paa „Vinland" — eller Amerika — og da kom de ikke som Vikinger eller Eventyrere, men som fredeligsindede, arbeidslystne Udvandrere, der i den rige og udstrakte, men tyndtbefolkede nye Verden med Rette ventede sig en lysere Fremtid end Fædrelandet syntes at love dem. Udsigten til en Forbedring af Livets materielle Kaar var dog ikke det Eneste, der drev eller lokkede dem, om den end var det almindeligste Motiv. Forholdene i det gamle Land i social-politisk, men især religiøs, Henseende øvede sit Tryk. Embedsvælde, Rangs- og Standsforskjel har altid staaet for den jevne, frisindede Nordmand som en Byrde, han ingen Forpligtelse havde til at bære. I Amerika var der ingen Stænder, ingen Rangklasser, intet Bureaukrati og fast ingen andre Embedsmænd end saadanne, Folket selv ved sine Stemmer indsatte og afsatte. Endelig var Kirken herover fuldstændig skilt fra Staten. Hvor vidt forskjellig fra i det gamle Land, hvor Forfølgelse fra Statskirkens Side mod Anderledestænkende hørte saa at sige til Dagens Orden! Hvor ofte hændte det ikke, at Lensmanden med sine Haandlangere kom — ifølge Klage fra Præsten — for med Magt at bringe Kvækernes Børn til Hs. Velværdighed snart for at døbes, snart for at konfirmeres! Og hvor mange Forældre blev ikke multkterede, naar de undlod at indfinde sig ved Nadverbordet! — Selv Haugianerne*), der dog ikke havde udmeldt sig af eller formelt skilt sig fra Statskirken, bleve jo straffede, ja belagte med Arrest for sine private

*) Tilhængere af Lægprædikant H. N. Hauge, der optraadte og prædikede Guds Ord inden den lutherske Statskirke, og drog mange efter sig, men led stor Forfølgelse af Statens Præster.

Sammenkomsters Skyld. Hvad Under, om det frie Amerika havde sine Tillokkelser for alle saadanne Forfulgte?

Aar 1821 var det, at Cleng Person emigrerede. Efter et treaarigt Ophold herover vendte han tilbage og samlede et Selskab paa 52 Personer, de fleste Kvækere fra Stavanger Kanten, der i Juli Maaned 1825 i en liden Slup — omtrent af Størrelse som de gamle Vikingejoller — satte Kursen mod Amerika. „Lykken hjælper de Kjække", siger man, og det Cleng Person'ske Kompani naaede sit Bestemmelsessted, skjønt først efter en Slags Odysseisk Omflakken og en ufrivillig Afstikker til sydligere Egne.

I Tiden fra 1825 til 1836 gik Udvandringen for sig i smaa Partier. Rygtet om den Nye Verdens store Rigdom paa naturlige Hjælpekilder spredte sig imidlertid i de gamle Lande, og, tages de daværende særdeles gunstige Forholde herover i Betragtning, er det jo ikke utroligt, at mangen En, der skrev til Slægt og Venner derhjemme, har istemt en Lovsang af lignende Art som Digterens, naar han siger:

Og naar man først Farten overstaar,
Fortryder man aldrig Løbet:
Man faar til Foræring en Herregaard
Og Penge ovenikjøbet.

Saameget er vist, at alt i 1844 havde Tusinder af Landsmænd nedsat sig herover, og i det Hele og Store trivedes de vel og gik fremad i materiel Henseende.

I 1850 finde vi anselige Settlementer i La Salle County, Ill. (en af de alleræld ste norske Kolonier) saavelsom i Chicago; fremdeles i Yorkville, Muskegon, Rock Co., Dane Co. og Racine, Wis. Ja Immigrantstrømmen var alt ifærd med at overskride Mississippifloden og danne Kolonier vest for denne. I 1851 se vi saaledes et betydeligt Bygdelag i Winneshiek Co., Iowa.

Ogsaa de Danske begyndte nu at indfinde sig og hil=

stes velkommen ikke mindst hvor de nedsatte sig blandt sine gamle Frænder, Nordmændene.

Af Landsmænd var der altsaa et ikke ringe Antal herover. Men hvorledes stod det sig med Guds Sag og hans Ords Forkyndelse blandt dem? Yderst kummerligt. Af Prædikanter i deres eget Tungemaal havde de ikke mange, og da det forholdsvis var faa blandt Immigranterne, der forstode Engelsk, var det dem idetheletaget kun til ringe Baade, om de, som f. Ex. i Chicago, boede nær engelsktalende Kirker og Kirkesamfund. Hertil kom en ny og ikke uvæsentlig Faktor. I Amerika indaandede de Frihedens Luft, ikke mindst i kirkelig eller religiøs Henseende; her følte de, at det kun beroede paa dem selv og deres Samvittighed eller aandelige Trang, hvilket Kirkesamfund de sluttede sig til. Den Kirke, der i Norge havde spillet Forfølgerens Rolle, var den Lutherske; hvad Under da, om mange Landsmænd herover, da de blev omvendt til Gud, nærede Ønsket om at slutte sig til et andet blandt de protestantiske Kirkesamfund? og, i saa Fald, hvilket laa dem, ifølge hele deres aandelige Natur og Drift, nærmere end det Bisk. Methodistiske med dets Alvor, dets praktiske Evangelieforkyndelse, dets folkelige Form og Fremtræden?

Guds Øie vaager heldigvis over Alt og Alle, og under de nævnte Forhold behagede det ham gjennem den Bisk. Methodistkirke at inspirere og udsende to Mænd, hvem han udrustede med Kraft til at møde de norske og danske Nybyggeres Krav paa en ikke blot theoretisk, men praktisk og livsvarm Forkyndelse af Guds Ord. Disse to Mænd vare: Christian B. Willerup og Ole P. Petersen, Grundlæggerne af det norske og danske Værk i den Bisk. Methodistkirke saavel paa denne som hin Side Atlanterhavet.

———o———

2.

Før vi gaa videre i Betragtningen af vor egentlige Opgave, gribe vi Leiligheden til at kaste et flygtigt Blik paa den „Skandinaviske Sømands-Mission i New York", eftersom denne Mission ingenlunde har været helt uden Berøring med eller Indflydelse paa Norske og Danske i Amerika.

Den aabnedes 1845 (eller omtrent 5 Aar før Grundlæggelsen af den norsk-danske Mission) af Oluf G. Hedstrøm, der var født i Sverige 1803, kom til Amerika 1825 og blev omvendt til Gud i Willett Methodistkirken under William Phøbus' Virksomhed. Beskikket dertil af Kirken, holdt Hedstrøm sin første Methodistprædiken (paa Svensk) Mai 25, 1845, til Skandinaver, ombord paa Bethelskibet „John Wesley", beliggende ved Pier No. 11, Carlisle Gade, i New York. Hedstrøm talte derefter til Sømænd af forskjellige Nationaliteter, og han talte snart paa Svensk, snart paa Engelsk, men aldrig paa Skandinavisk, eftersom intet saadant Sprog existerer, og heller ikke paa Norsk-Dansk, da det er et Sprog, han ikke var mægtig. Den eneste Maade, hvorpaa man kunde have sagt, at han talte Skandinavisk, var, om han havde holdt én og samme Prædiken først paa Svensk og saa paa Norsk-Dansk, eller omvendt, men det gjorde han, saavidt os bekjendt, aldrig. Vi fremhæve dette kun fordi Udtrykket Skandinavisk i Forbindelse med Hedstrøms Virksomhed har vildledt Folk, der ikke kjendte nærmere til Forskjellen mellem de to skandinaviske Sprog.

Hedstrøm var en nidkjær Ordets Forkynder, hvis Prædiken og øvrige Virksomhed i Guds Tjeneste havde en ligesaa dyb og varig som omfangsrig Indflydelse. Samtidig og i Forbindelse med hans Missionsvirksomhed uddeltes der Bibler og Ny-Testamenter i forskjellige Sprog saavel til Sømænd som til Emigranter, der landsattes i

New York. Efter et Aars Virksomhed som Prædikant havde Hedstrom stiftet en svensk Menighed paa 56 Medlemmer. Ogsaa i Vesten, fornemmelig blandt Svenskerne i Illinois, udbredtes Virksomheden fra Bethelskibet ved hans Broder, Jonas Hedstrøm, der i 1847 optoges i Rock-River-Konferencen. Flere og flere Svenske sluttede sig til Methodistkirken, hvoraf Følgen var, at der først stiftedes et svensk Distrikt i Central-Illinois-Konferencen, og at de senere organiseredes til en egen Aarskonference.

Som ovenfor bemærket, omtaler vi dette her, fordi de Svenske, omend deres Sprog er forskjellig fra vort, dog igjennem Hedstroms Sømands-Mission kom i Berøring med vor Mission.

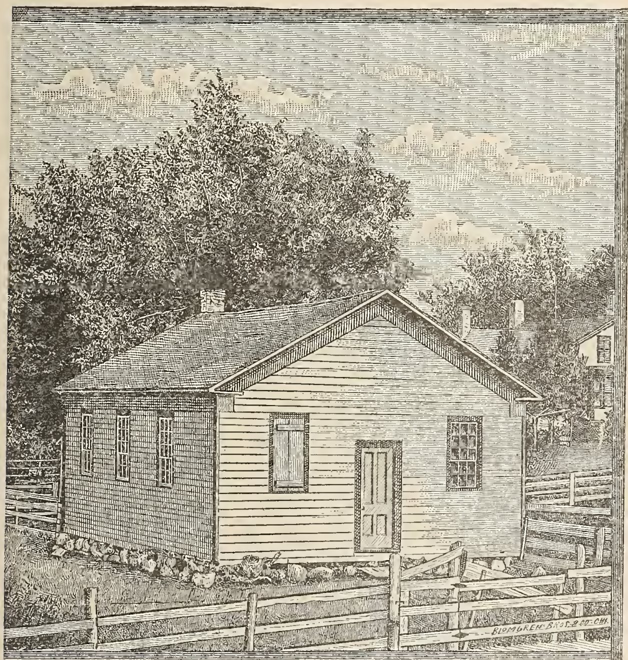
Hedstrøm var som sagt en Mand, hvem Guds Sag laa oprigtigt paa Hjerte. Kampen for Guds Riges Udbredelse var hans Livs Opgave — han var nidkjær og brændende i Aanden, og han blev elsket inden vor Kirkes Kreds for den rastløse og utrættelige Virksomhed, han udfoldede overalt, hvor han fandt Sjæle at frelse. Han var Grundlæggeren af den Svenske Methodisme hertillands, og Vidnesbyrdet derom staar indgravet paa hans Mindesten saavelsom i skandinaviske Methodisters varme, taknemmelige Hjerter. Han døde i New York, Mai 5, 1877. Velsignet være hans Minde!

Saa vist som det er at ved Hedstrøms Virksomhed i New York aabnedes Døren til den himmelske Fold for mangen en søfarende Nordmand og Dansk dersteds, saa vist er det ogsaa, at gjennem nævnte Virksomhed blev intetsomhelst norsk eller dansk Samfund stiftet, saa lidt i Bethelskibet som i Vesten eller andetsteds. I Indvandringens første Tider og endnu senere gik den store Immigrantstrøm over Canada og kom derfor ikke i Berøring med Sømandsmissionen i New York.

———o———

Synva Ingebretsen og Knut Ingebretsen, O. B. Knudsen, Thore Sjursen og K. Hylle. Af disse er foruden ovennævnte Lokalpræd. Ingebretsen endnu 3 blandt de Levende.

I Forbigaaende bemærke vi her, at Cambridge endnu før Willerups Ankomst havde havt Besøg af en svensk Methodistprædikant, C. P. Agrelius, der var kommet her til Landet som luthersk Præst, men blev omvendt til Gud og sluttede sig til Methodistkirken. Han dvælede dog ikke længe i Cambridge, men drog videre vestpaa i Missionens Tjeneste.

Skolehus i Cambridge.

Guds Ord tog alvorlig Tag i de Norske under Willerups Virksomhed, og de smaa Træhuse, Jordhytter eller Skolerum kunde langtfra rumme den Flok, der tørstede efter at høre Ordet forkyndt i sit eget Tungemaal. Sam=

fundet derstedś kom da ogsaa omsider saa vidt, at det fik reist sig et virkeligt Gudshus — den første af alle norsk-danske Bisk. Methodistkirker. Det var i 1851. Billedet (se næste Side) viser, hvordan den ser ud.

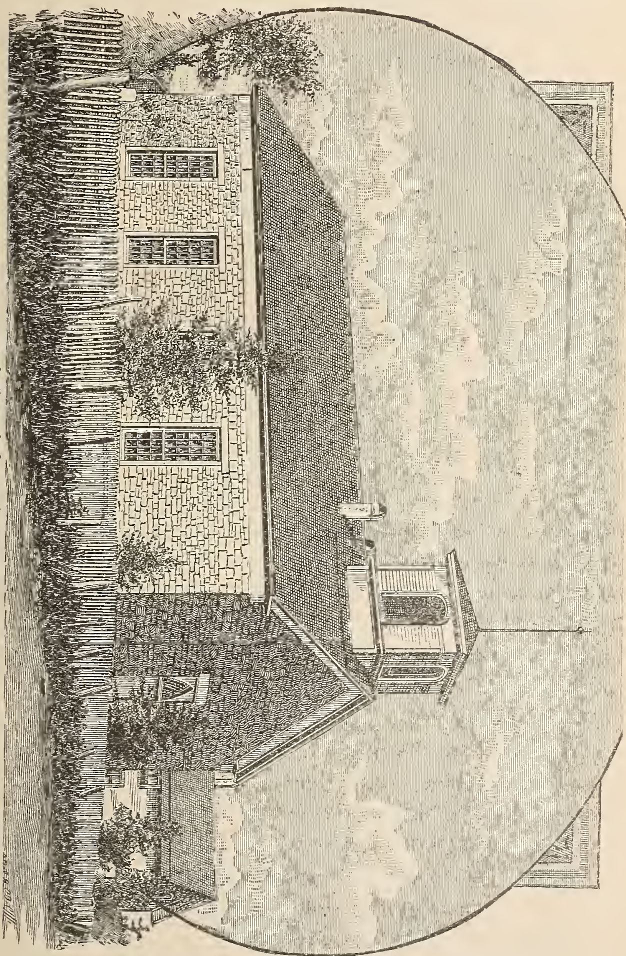
Den er 60 × 40, bygget af Sten og kostede ca. $3000. Den staar endnu og det som et værdigt Vidne om Methodismens første Begyndelse blandt de Norske.

Eftersom Værket skred frem i Cambridge og Omegn, spredtes ogsaa Rygtet om den nye Prædikant og den methodistiske Evangelieforkyndelse i videre Kredse. Følgen var, at Willerup, paa Opfordring af Befolkningen i andre Settlementer, besøgte disse for der at forkynde Ordet og virke til Sjæles Frelse. Det var i Tiden 1851—1855. Blandt saadanne Steder kunne nævnes: Heart Prairie, Wis., hvor et Samfund stiftedes i 1853. Her blev S. A. Stenson opvakt og omvendt; Bemyndigelse som Prædikant fik han ved Kvartalskonferencen i Cambridge 1854. For at uddanne sig besøgte han den engelske Høiskole i Whitewater (Wis.), hvorefter han optoges i Wis. Aarl. Konference. Hans Fader, C. Stenson, blev ligeledes Medlem af Kirken og fik senere Bemyndigelse til at prædike. Ogsaa andre Mænd optoges i Samfundet (under Willerups Virksomhed), fik Fuldmagt til at prædike og benyttedes ved Oprettelsen af Samfund i Primrose, Viroqua (Coon Prairie), Richland og Highland, hvilke Samfund stiftedes i Aarene 53 til 56.

Racine, Wis., besøgtes førstegang 1853 af Lokalprædikant Samuel Anderson, der kom fra Chicago og var bleven omvendt under Rev. Newman; en Menighed (ell. Klasse) organiseredes samme Aar.

Medens Willerup var bosat i Cambridge, foretog han ikke blot mindre Udflugter, men ogsaa Missionsreiser rundt omkring, saavel i Wisconsin og Illinois som i Iowa og Minnesota. 1854 flyttede han fra Cambridge til Racine

men vedblev dog at reise som forhen. Her — i Racine — fik han, i 1855 begyndt Bygningen af en Murstenskirke

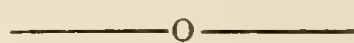

Kirken i Cambridge.

40 × 30, der dog ikke blev fuldendt før efter hans — helt uventet kommende — Fraflyttelse.

Midt under al denne Vækkelse, Bevægelse og Rørelse blandt vore Landsmænd og just som Værket var ved at slaa Rod og faa sikkert Fodfæste, blev nemlig Pastor Willerup pludselig af Biskop Morris sendt til Norge som Superintendent over det Værk, Pastor O. P. Petersen dersteds havde begyndt. At Willerup paa den Tid og under saadanne Omstændigheder blev revet bort fra Virksomheden her, kunde selvfølgelig ikke være til Gavn for vor Sag her i Landet, saameget mindre som de Medarbeidere han efterlod, hvor nidkjære og begavede de end kunde være, dog alle vare forholdsvis unge og uerfarne i Missionsgjerningen. Disse Medarbeidere vare: S. A. Stensen, C. Stensen, L. Petersen, O. B. Knudsen, C. P. Agrelius, S. Andersen, N. Olsen, H. Garden og A. Cederholm. Ingen af dem var dengang moden nok til at udfylde Willerups Plads som Hoved og Leder for det vigtige her paabegyndte Arbeide, og Pladsen henstod derfor ubesat.

Paa den Tid — i 1856 — var der mindst 7 Missionsfelter i Wisconsin, hvor vi havde Menigheder, og i 3 af disse havde vi faaet reist Kirkebygninger, der dog rigtignok tildels vare ufuldendte og tildels bebyrdede med Gjæld. Ogsaa i Iowa og Minnesota havde vi Samfund, og dem er det vi i næste Kapitel ville skjænke vor Opmærksomhed.

4.

I 1851, omtrent et Aar efter Missionens Begyndelse i Cambridge ved Willerup, fandt Methodismen Indgang ogsaa blandt Nordmændene vest for Mississippi, nemlig i Iowa; og Banebryderen her var Ole P. Petersen, der endnu lever og virker som Prædikant. Født i Frederiksstad, Norge, April 28, 1822, af Forældrene Peter og Kathrine Hansen, mistede han meget tidligt sin Fader og

senere, mens han endnu kun var 6 Aar gammel, sin Moder. Han kom da i Huset hos en velstaaende og agtet Familie, hvor han fik en sædelig Opdragelse og lærte Ærefrygt for Religionen. Da han, 15 Aar gl., blev konfirmeret, følte han Trang til Eftertanke og Grublen, ikke mindst over Guds aabenbarede Ord, og Ønsket opstod hos ham om at blive en Ordets Forkynder. Han var imidlertid blottet

Ole P. Petersen
(i 49 Aars Alderen).

for alle Midler til at studere og maatte følgelig bestemme sig til en anden Livsvirksomhed. Han blev Sjømand og seilede indenrigsk i Norge nogle Aar. 21 Aar gl. gik han til Amerika, hvor vi træffe ham i Boston 1843. 3 Aar senere vaktes han til Bekymring for sin Sjæls Frelse, og Marts 2, 1846, var det at han ombord paa et amerikansk Fartøi, der to Dage før havde forladt New York, fandt Fred med Gud. Da han senere blev bekjendt med Metho=

dismens Lære og traf sammen med O. G. Hedstrøm samt andre Methodister i New York, sluttede han sig til Sømandsmissions-Kirkens Menighed dersteds. 1849, i Mai, aflagde han et Besøg i Fædrelandet. Det var hans Hensigt at dvæle hjemme kun en ganske kort Tid. Dybt og inderlig grebet, som han var, af hvad Herren havde gjort for ham, kunde han imidlertid ikke undlade at vidne for Andre om sin Erfaring fra Guds Ord ved Methodismens vækkende Kraft; og da den Vækkelse, hvortil han herved ifølge Guds Naade blev Redskabet, greb videre og videre om sig, forblev han i Hjemlandet et helt Aar. Det var ved dette Besøg, at Grunden lagdes til Oprettelsen af et Methodist-Samfund i Norge. Under sit Ophold dersteds indtraadte O. P. Petersen i Ægteskab med Anne Marie Amundsen.

1850 vendte han tilbage til New York. Kaldet til Prædikegjerningen gjorde sig nu mere og mere gjældende hos ham. Han opmuntredes samtidig dertil saavel af Pastor Hedstrøm som af flere Amerikanere, deriblandt Dr. theol. Floy samt D'Hrr. Durbin, korresponderende, og Terry, bogførende Sekretær ved Missions-Selskabet. Sømandsmissions-Menigheden gav ham Fuldmagt først som Formaner, dernæst som Lokalprædikant, og i 1851 sendtes han endelig som Prædikant til Iowa. Her lagde Herren sin Velsignelse til hans Gjerning, saa at denne bar rigelig Frugt trods al den Modstand og Forfølgelse, han udsattes for. Han tog sin Bopæl i Prairie du Chien, Wis.

I Washington Prairie (i Winneshiek Co., Iowa), blev under hans Virksomhed det første Samfund oprettet.

En Missionærs Reise er ingen Fornøielses- eller Rekreationstour. Selv i vore Dage kunne de hertillands ude i det fjerne Vesten være besværlige og trættende nok; men hvad var de ikke i hine Dage, da Ordets Forkyndere ofte maatte bane sig Vei, snart tilfods, snart tilhest, snart i en

iskold Slæde eller rystende Karriol hele 80, ja 100 Mil eller mer over de nøgne Prærier og saa, naar Reisen var tilende, være glad ved at hvile sig paa en Straasæk i en eller anden Jordhytte, et Slags menneskeligt Muldvarpeskud! Dog, vore Missionærer dreves af en høiere Kraft — det var Guds levende Ord, de kom for at forkynde, og Følelsen heraf hærdede dem mod alle Strabadser og opretholdt deres Mod saavel under Præriens Snestorme som i Kampen mod Uvidenhed, Fordomme og Sigtelser af mangfoldig Art.

I hine Dage fandtes der paa de udstrakte, aabne Prærier ingen Kirker, neppe nok et Skolehus hist og her. Farmernes smaa Vaaningshuse maatte tjene som Forsamlingslokaler, og der — under Jordhyttens lave Tag — sad da de veirbidte Nordmænd, lyttende, ofte med Taarer i Dinene, til ham, der tolkede dem Ordet i deres Hjemlands kjendte Tungemaal.

I Washington Prairie, Jowa, stiftedes, som sagt, et Methodistsamfund 1852. Det talte følgende Medlemmer: Nels Johnson og Hustru Anne Johnson, A. O. Lommen med Hustru Sigri, Knud Opdahl og Hustru Marit, samt Miss Ingeborg Sørbo.

Værket spredte sig derfra til andre Egne i Jowa, ja naaede endog saa høit mod Nord som til St. Paul, i Minnesota.

Amerikaneren Rev. M. Fullerton var i St. Paul, Minn., i Aarene 1851—1853, og af hans Dagbog erfares, at Anna Hovy og Isabella Gilberts, der vare Medlemmer af Petersens Samfund i Winneshiek Co., kom til St. Paul for at søge Tjeneste og at de, der vare levende i Herren og følte varmt for sine Landsmænd, opsøgte flere af disse og fik dem med sig til Bønne- og Klassemøder. Derved lagdes den første Grund til et Methodist-Samfund i St. Paul. Ogsaa J. Tidlund, svensk, der var bleven vakt i

Fader Taylors Sømandshjem i Boston og senere blev Methodistpræst, var virksom ved Dannelsen af dette Samfund. Ifølge Opfordring af Rev. Fullerton og Andre blev dernæst Pastor Willerup kaldet til St. Paul, og under hans Virksomhed var det da, at den første Menighed stiftedes dersteds, i Juli 1853. Af denne Menigheds Kvartal-Konferences Protokol sés, at P. C. Agrelius, som vi forhen har omtalt, var Menighedens første Pastor, i 1854, medens Dr. theol. Brooks var Præs. Ældste. Nov. 15 samme Aar indtraadte den Forandring, at S. Andersen, der kom fra Racine, Wis., blev Stedets Præst og fik Agrelius til Medhjælper. Andersen byggede den første skandinaviske Methodistkirke i St. Paul, et Foretagende, hvortil han samlede Midler paa en Reise i Østen.

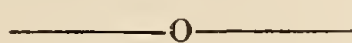
Ogsaa Søndagsskoler kom igang indenom Forsamlingen. Deres Indflydelse svækkedes imidlertid derved, at de benyttede Engelsk som Undervisningssprog, saa at kun faa af vore Medlemmer kunde følge dem.

Medens Pastor Petersen havde faaet Sagen igang i Jowa og en god Begyndelse var gjort i Minnesota, indløb der hos Missions-Selskabet i New York Anmodning fra Norge om en Methodistprædikant. Begjæringen toges under Overveielse, og Resultatet blev, at Biskop Baugh opfordrede Past. Petersen til at paatage sig nævnte Hverv. Petersen forlod da Jowa, og da hans Afreise indtraf før Jowa Aarskonference traadte sammen, blev han ordineret til Diakon og Ældste i New York, Juli 31, 1853. Næstfølgende 29de Oktober forlod han New York og ankom til Christiania 3die December samme Aar.

Ogsaa Past. Willerup sendtes senere hen, som vi ovenfor have omtalt, til Norge; og saaledes stod da vore Missioner herover i Amerika berøvede begge sine bedste Ledere, og det just i disse Missioners Barneaar, da de allermest trængte til dem. Der var to tomme Pladser, som ingen Andre endnu

vare modne til at fylde — et Savn, der ikke kunde undlade at virke hemmende paa vor Sags Fremgang herover.

Den samme utrættelige Nidkjærhed, Pastor Petersen havde vist sig besjælet af herover, den samme udfoldede han i Fædrelandet, og naar vi her dvæler et Øieblik for at kaste Blikket tilbage paa hine Banebrydningens Tider, da føle vi os overbeviste om, at alle vore norske og danske Medbrødre i Methodistprædikenens Tjeneste ville sammen med os af Hjertet istemme et: „Tak, du vor norske Missions ægte-nordiske Nestor! Tak for det Exempel, Du efterlod os til Efterfølgelse! Maa Gud lønne Dig med sin uvisnelige Glæde og Velsignelse her som hisset!" — en Tak, som vi med samme Varme vilde bringe den anden af vore to første Pionerer, Chr. B. Willerup, hvis han ikke alt var gaaet forud til den himmelske Hvile.

5.

De to Grundlæggere af Værket iblandt os herover vare altsaa sendte til Norge, en Forflytning, der — som alt ovenfor bemærket — just ikke saa lovende ud for vore herværende Missioner. Dog, Guds Veie ere ikke vore. Hans alvise Styrelse leder mod et Maal, der kun sjælden skimtes ad den menneskelige Beregnings Vei. Som Stormen paa sin vældige Vinge, usynligt for Menneskets Øie, fører Frøkorn Tusinder af Mile over Verdenshavet fra dyrkede til udyrkede Egne, for at de der kunne spire og tjene levende Væsener til Underhold, saaledes var det Guds Vilje, at Methodismens Sæd — i Stilhed og ved Mænd ukjendte for den store Verden — skulde veires over Havet til Føde for Sjæle, der hungrede efter aandelig Næring ikke mindre end deres indvandrede Landsmænd her i Amerika. Vort midlertidige Tab blev deres stadige Vinding.

I September 1856 blev et Arrangement truffet, hvorved alle norske Missioner i Wisconsin, Iowa og Minnesota sammensluttedes til ét Distrikt under Wisconsin-Konferencen, med J. M. Leihy som Præs. Ældste, der dog kun fungerede som saadan omtr. et Aar.

Nævnte Konferences Protokol for 1857 udviser, at Distriktet talte 258 Medlemmer foruden 46 paa Prøve. C. Stensen og A. Cederholm optoges som Prøvemedlemmer i Konferencen, medens J. Tidlund og L. Petersen vedbleve paa Prøve. L. Petersen, C. Stensen og J. C. Spellum ordineredes til Diakoner, S. A. Steensen og J. C. Spellum til Ældste.

Ansættelserne vare som følger:

Norske Missions-Distrikt.

A. Callender, Præs. Ældste.

Cambridge	C. Stensen.
Racine	Sten Stensen.
Hart Prairie	At tilsættes.
Primrose	L. Petersen
Viroqua	A. Cederholm
Richland	J. C. Spellum
Upper Iowa (Winneshiek Co.)	O. B. Knudsen og en at tilsættes
St. Paul	J. Tidlund.
Chisago Lake	At tilsættes

Af Alt hvad der er meddelt fremgaar det klart, at hvad der udrettedes i Distriktet skyldtes hovedsagelig norske og danske Methodister, ikke de svenske Brødre.

Immigrationsstrømmen voxede stadig i Omfang. Blandt de i 1857 Ankommende fandtes enkelte Methodister, der repræsenterede Førstegrøden af O. Petersens og Willerups Virksomhed i Norge. Et mindre Antal bosatte sig i Minnesota, blandt dem A. Johnsen og W. Berg, der fik Fuldmagt som Prædikanter og senere optoges i Virksomheden inden Minnesota-Konference. Samme Aar indtraf endvidere A. Haagensen, fra Sarpsborg, hvor han var bleven omvendt samt havde faaet Fuldmagt til at præ-

dike og virke i Missionens Tjeneste i Fædrelandet. Snart efter blev han, der stod i sin feireste Ungdomsalder, imidlertid udskreven til Militærtjeneste, hvorved enhver Udsigt til fremdeles at virke blandt Methodisterne i Fædrelandet blev ham afskaaret. Han foretrak da at gaa til Amerika og ankom til Racine, Wis., i Oktober 1857. Han var den første Lokalprædikant blandt norske Udvandrere og var vel anbefalet til sine methodistiske Troesbrødre her i Landet. Ved hans Ankomst havde imidlertid Wisconsin-Konferencen alt været afholdt, og han fandt derfor øieblikkelig intet andet Felt for sin Virkelyst end som Broder S. Stensens Medhjælper ved nogle Vækkelsesmøder i Racine. Hans næste Virkeplads var Heart Prairie, der stod aaben og skulde tilsættes uden Missionspenge. Han ansattes da der som Suppleant. Medlemmerne var faa og fattige. De var ogsaa „few and far between", og da han ingen fast Bopæl fik anvist, maatte han logere hos Brødrene, gaaende fra Hus til Hus ligesom de peripatetiske eller saakaldte Omgangsskolelærere i det gamle Land. Han kom saaledes til at føre et temmelig „bevæget Liv" og fik at vide hvad det var „ikke at have noget blivende Sted", en Erfaring, der muligvis ikke var til Skade for hans Helbred, men dog heller ikke ganske stemte med, hvad han havde ventet sig.

Konference-Aaret kom imidlertid dennegang ikke til at svare til sit Navn, idet det kun varede 6 Maaneder og den næste Konference alt traadte sammen den 12te Mai 1858, i Beloit, Wis., under Forsæde af Biskop Morris. Det var det første Møde af den Slags — den første amerikanske Konference — A. Haagensen var tilstede ved, og det vilde være Forstillelse af ham at negte, at han blev ikke lidet forundret — rettere sagt forbauset — ved de Haandklap og andre larmende Ytringer, hvormed Mødets geistlige Medlemmer gav sit Bifald tilkjende. Saaledes er det nu engang. Saa mange Hoveder, saa mange Sind; og saa

mange Folkefærd, saa mange forskjellige Sæder og Skikke. Den noget tungvindte, alvorlige Nordmand fandt den livlige og uforbeholdne Amerikaner for fri i hans Maade at være paa. Nu finder han ham „all right".

Samme Aar (1858) optoges følgende Nordmænd som Prøvemedlemmer i Konferencen: Ole Helland, der havde virket i Sømands-Missionen i New York, Edvard Petersen, der var bleven omvendt gjennem E. G. Lathrop i Neenah, Wis., havde gradueret ved Universitetet i Appleton, Wis., og været i Virksomhed blandt Amerikanerne; samt John Olsen og nysomtalte A. Haagensen.

Ved ovennævnte Konference blev det Norske Distrikt opløst, efter en Tilværelse af kun halvandet Aar. Grunden dertil var udentvivl, at det omfattede et altfor stort Territorie (hele 3 Stater), hvorved det blev umuligt for den Præs. Ældste, der desuden var en ældre Mand, i den korte Tid af 6 Maaneder at føre et tilstrækkeligt Opsyn og forvisse sig om de enkelte Missioners forskjellige Krav. Opløsningen var vel derfor en Følge af hans Raad. Muligvis har han ved Siden deraf — ligesom mange andre velmenende amerikanske Brødre — havt den Tanke, at en egen eller separat Missionsvirksomhed blandt de Norske var af mindre Vigtighed, at den saa at sige var overflødig og unødvendig, eftersom de lidt efter lidt, naar de bleve mere fortrolige med Landets Sprog og de nye Forhold, vilde slutte sig til de amerikanske Kirker og gaa op i dem. Tiden har vist, at en saadan Beregning — om ellers den Præs. Ældste lod sig lede af den — ikke har holdt Stik.

Ansættelserne for 1858 var som følger:

Cambridge........ .. ..S. Stensen.
Racine......... ....O. B. Knudsen.
I Beloit, der optoges som en ny Missionsmark, ansattes O. Helland.

Følgende Forflyttelser til, og Ansættelser under, Vest-Wisconsin-Konference foretoges:

A. Haagensen.....................................Primrose.
S. Andersen.........................La Crosse og Coon Prairie.
J. Spellum...............................Richland og Highland.

L. S. Petersen forflyttedes til Upper Jowa-Konference, med Ansættelse i Washington Prairie og Big Canoe; J. Tidlund og C. P. Agrelius overførtes til Minnesota-Konference, den første med Ansættelse i St. Paul, den sidste i Chisago Lake.

Pastor Willerup, Superintendent over Missionen i Norge, skrev her til Landet med Anmodning om, at man vilde tilsende ham to Prædikanter. Biskop Morris sendte S. A. Stensen og A. Cederholm, der imidlertid fremdeles forbleve Medlemmer af Wisconsin-Konferencen, da Norge endnu ikke havde nogen Aarskonference.

Vor Virksomhed var nu spredt over et vidtstrakt Felt — blandt fire Konferencer og ni eller ti Præs. Ældste-Distrikter. Afstanden mellem vore Prædikanter var stor, og om nogen personlig Samvirken, gjensidig Raadførelse eller indbyrdes Bestyrkelse kunde der ikke være Tale. Splittelsen var ogsaa til Hinder for vor Virksomhed hvad Trykning og Udgivelse af Blade og Bøger i vort eget Sprog angaar, og til Oprettelse af en Skole for theologisk Uddannelse var der ikke den fjerneste Udsigt. Hvad Sendelsen af Missionærer til Norge betræffer, handlede Kirken aabenbart i den bedste Hensigt og ledet af det reneste Motiv: Iver og Nidkjærhed for Guds Sags Fremme i den gamle Verden ikke mindre end i den ny.

Trods Missionærernes Spredthed i Wisconsin og Vest-Wisconsin-Konferencen gjordes der dog nogen Fremgang inden disse Kredse. I Vest Wis. Konf., hvor hidtil ingen norske Kirker fandtes, byggedes der saaledes nu i Otter Creek (ell. Highland), under A. Haagensens Ledelse og i Forening med amerikanske Methodister, et Gudshus, der dog senere overdroges til Amerikanerne alene; i Richland begyndtes Opførelsen af en Trækirke under O. B. Knudsens Virksomhed, og i Coon Prairie én, mens C. Stensen var Prædikant dersteds. I Wis. Konf. havde

vi, ifølge Protokollen for 1858, en Kirkegjæld paa omtrent $1591., til hvis Afbetaling O. Helland, under Bemyndigelse af Konferencen, sendtes ud for at samle Bidrag.

Edv. Petersen, hidtil virksom paa amerikansk Felt, ansattes nu blandt sine Landsmænd, nemlig ved Menigheden i Racine, hvor den paabegyndte Kirkebygning under hans Virksomhed fuldendtes i 1860 og indviedes af Biskop Simpson.

De fleste af de Prædikanter, der havde arbeidet i Missionstjenesten i dennes tidligste Dage, vare nu, paa Grund af Sygdom, Død eller af andre Aarsager, aftraadte fra den aktive Virkeplads, saaledes: H. Garden, N. Olsen, C. Stensen, N. Johnsen, L. A. Petersen, J. C. Spellum, J. Tidlund og J. Olsen. Fire var blevne forflyttede til Norge. S. Andersen, en nidkjær og dygtig Prædikant, døde i Primrose 1860. E. Petersen, en vel uddannet og begavet Evangelietjener, forundtes det kun at dvæle tre Aar iblandt os; han hensov i Cambridge 1863, et føleligt Tab for Missionen. Ole Helland trak sig, paa Grund af Sygdom, tilbage fra aktiv Tjeneste i Konferencen. Antallet af vore Arbeidere i Herrens Vingaard var saaledes paa den Tid i ikke ringe Grad reduceret. Og Tilgangen af nye Kræfter var samtidig saa yderlig utilstrækkelig i numerisk Henseende, at den ikke i nogensomhelst mærkelig Mon kunde bode paa Afgangen. Vi mindes kun to Navne: P. K. Rye og J. H. Johnson. Begge var de unge og virkelystne Mænd. Rye blev vakt under A. Haagensens Paavirkning i Heart Prairie og frekventerede snart efter Garret Bibelske Institut i Evanston, Ill., hvor han graduerede. Han sluttede sig vel først til en amerikansk Virkekreds, men overflyttedes senere til sine Landsmænd og ansattes i Cambridge for at fylde den ved Edv. Petersens Fratræden ledigblevne Plads. J. H. Johnson fik Fuldmagt i Primrose, Wis., som Prædikant i 1862 under A. Haagensens Virksomhed.

Det var Tallet paa vore nye Kræfter. Var det et Under, at de ikke var flere? Som Forholdene var dengang, maa vi svare: nei. Vistnok er det saa, at Christi Rige er ikke af denne Verden, og at den, der virkelig føler sig besjælet af Nidkjærhed og Iver til at virke for Guds Sag, vil tage sit Kors paa sig og gjøre Afkald paa denne Verdens Komfort og Bekvemmeligheder; han vil — saaledes som vore Missionærer i hine Dage ofte vare tvungne til — hungrig og tørstig reise et halvt Hundrede Mil over nøgne Prærier for omsider at finde Nattely i en Jord- eller Tømmerhytte, hvor ét og samme Rum tjente hele Familien baade til Stue, Kjøkken og Soveværelse; han vil, med Tak til Gud i sit Hjerte, søge at komme ud af det med en Lønning, der, om han er Familieforsørger, neppe forslaar til at skaffe ham og hans det Nødvendigste; kort sagt, han vil, overalt hvor der er Tale om det Materielle, vide at fornegte sig selv og forsage. Men „Mennesket lever ikke af Brød alene" — en Sandhed, der, idet den sigter til Menneskets aandelige Næring i Modsætning til den legemlige, fandt Anvendelse paa vore Missionærer i mer end én Forstand. Disse havde nemlig en anden, og ikke mindre tung, Byrde at bære end den timelige Resignations. De vare Methodismens Banebrydere; men det sjælelige Jordsmon, de havde at saae Sæden i, var kun altfor ofte gjort uimodtageligt derfor af den lutherske Læres Forkyndere. Intet Under! — menneskelig talt. Disse tabte jo Terræn overalt hvor hine vandt. Hvad nu Afvigelserne eller Forskjelligheder i de tvende Troesbekjendelsers dogmatiske Del angaar, da var dette jo Spørgsmaal, hvorover den allerstørste Part af Immigranterne, der kom fra Landdistrikterne, fra Fjeld og Sø, i Norge, kun sjælden havde theoretisk-religiøs Uddannelse nok til at fælde nogen selvstændig Dom. Havde de havt, da havde Methodismen neppe havt noget at frygte. Det vidste Modstanderne.

De brugte derfor en anden og for dem nemmere Taktik. De beregnede Alt paa at skræmme Immigranterne og gjøre dem „bange for" Methodismen. De grebe derfor ofte — ialfald ligeoverfor de mest Lettroende — til ligefrem latterlige Paastande. Snart hed det sig, at Methodisterne havde en ny Bibel, snart, at deres Lære ikke var stort andet end en revideret Udgave af Mormonismen, snart at de havde ingen Daab, ingen Christus i Nadveren, at de lærte en syndefri Fuldkommenhed o. s. v. o. s. v. Saa usande og urimelige den Slags Sigtelser var, hændte det dog kun altfor ofte, at de gjorde sin Virkning: mer end én af vore Missionærer er, træt og modig efter Dagens Reise, bleven afvist fra sin Landsmands Dør, ikke fordi denne Landsmand havde glemt sin gamle og gammeldagse Gjæstfrihed, men fordi han var „bange" for hvad Gjæsten — eller would-be-Gjæsten — førte i sit methodistiske Skjold.

Havde vor Stilling i visse Henseender været gunstigere end den var — havde vi f. Ex. havt en Presse eller et Blad i vort eget Sprog, da vilde det — tydeligt nok — have været os forholdsvis let at gjendrive de mod os rettede Sigtelser. Som det var, havde vi kun Prædikestolen og vor Omgjængelse blandt Folket, Midler, hvorved der jo kun kunde virkes i mindre Kredse hver for sig, og hvis Frugter trævede længere Tid for at komme tilsyne.

Der var imidlertid andre Hensyn end de dogmatiske — andre, mindre iøinefaldende, men ikke mindre vægtige Grunde til den Modstand, vi mødte. Den lutherske Geistlighed, eller dens Repræsentanter herover, havde — naturligt nok! — ondt ved at glemme sin Magtstilling i det gamle Land: hvorledes den der var, naar undtages Menighedens Deltagelse i Psalmesangen, det eneste aktive Element i den hele Gudstjeneste, og i hvilken Afstand den — som et Slags Samfund af høiere Væsener, et klerikalt Aristokrati — i social Henseende holdt sig fra alle dem, der trængte

mest til den, fra de Trængende, de Fattigere og aandeligt Vanskjøttede i Menigheden. Og nu traadte Methodismen Folket imøde med sit vistnok alvorlige og disciplinære, men samtidig folkelige eller demokratiske Præg — et Samfund, hvori hvert eneste Medlem forventedes at tage virksom Del ikke blot i de forskjellige gudstjenstlige Sammenkomster, men i det, der er Hovedsagen i hele den christelige Gjerning og Idræt: i Bestræbelsen for at frelse Sjæle; en Kirke, ifølge hvis Forfatning Præsten for Alvor fik at mærke, at han er ikke blot Ordets, men ogsaa Folkets Tjener, at det er Menighedens aandelige Vel og Fremgang det først og sidst kommer an paa og at, sammenlignet hermed, har Hensynet til hans egen timelige Komfort ikke det Allerringeste at sige; at han, for dette Øiemeds Skyld, endog maa finde sig i at tilbringe sit hele Liv som en eneste Pilgrimsgang, hvis Maal er ikke det jordiske, men det himmelske Jerusalem. Her var der ikke Tale om at henleve Aar efter Aar i en hyggelig Præstegaard, ikke om at „sidde lunt inden Vægge" og leve mageligt, men om — til Bedste for Folket — at staa reiseberedt og tage Staven i Haand, saasnart Budskabet dertil indløb. Ogsaa Menigheden var her, som ovenfor bemærket, kaldet til en ganske anden Stilling end i den lutherske Kirke; den var her kaldet saavel til Andel i som til Ansvar for Gjerningen; den var, indenfor sin Kreds, hvad Folket er i den frie demokratiske Republik — medens den i den lutherske Kirke nærmest kunde lignes med Folket i en monarkisk eller absolut Stat — og det er klart, at de lutherske Præster virkelig havde Grund til at frygte, naar Immigranterne først efter en større Maalestok bleve bekjendte ikke blot med Methodismens hele simple, praktiske Maade at virke og frelse Sjæle paa, men med dens folkelige, ligefremme Aand og Retning.

Under det norske Distrikts Opløsning stod vort Værk saa at sige i Stampe. Ved Vest Wisconsin Konferencen i

Monroe (1859) blev Spørgsmaalet om det Ønskelige i Gjenoprettelsen af et saadant Distrikt forelagt vore norske Prædikanter af Biskop Baker. Svaret lød bekræftende. En Præs. Ældste moden og erfaren nok til at forestaa et saadant Distrikt var vi imidlertid ude af Stand til at finde inden vor egen Kreds, skjønt der vel var enkelte blandt de ældre Brødre, der kunde have Lyst til at forsøge sig i Stillingen. Biskop Baker henvendte sig da til vore Prædikanter i Wis. Konferencen med Spørgsmaal om de vilde modtage en Svensk som Præs. Ældste for et norsk Distrikt i Wisconsin, men fik til Svar, at, ihvorvel de Adspurgte Intetsomhelst havde imod den Broder, Biskoppen vilde sende dem, fandt de dog, at de, naar de alligevel ikke kunde faa Pladsen fyldt med en Nordmand, ligesaa gjerne kunde modtage en Amerikaner.

Spørgsmaalet kom atter paa Bane ved Vest Wis. Konferencen i Madison, Wis., 1861. Dog heller ikke der blev der taget noget afgjørende Skridt. Broder S. Andersen, der vel paa den Tid egnede sig bedst til en Præs. Ældstes Plads, var just kort iforveien indgaaet til den himmelske Hvile.

6.

Som vi har sét i det Foregaaende, blev vistnok ingen Svensk ansat som Præs. Ældste ved det norske Distrikt i Wisconsin, men Kirken tog alligevel et Skridt, hvis Grund og Retmæssighed det, ialfald fra norsk Side betragtet, er vanskeligt at indse. Den sammensmeltede nemlig, i Oktober 1859, alle de norske Missioner i Minnesota, Jowa og en Del af Wisconsin til et eneste Distrikt — hvad der vistnok havde sin Berettigelse — men dette Distrikt døbte den med Navnet „Skandinavisk“. Hvorfor gjorde den saa?

Hvad var dens Bevæggrund? De nævnte Missioner var jo hovedsagelig norske og havde altid været saa, baade hvad Menighedsmedlemmer og Prædikanter angaar. Navnet Skandinavisk savnede følgelig her sin Berettigelse. Hvad var da Grunden? Det kunde, hvis Kirken handlede konsekvent, ikke være fordi den Præs. Ældste var svensk; thi da det første norske Distrikt blev organiseret, kaldtes det ikke norsk-amerikansk, endskjønt det havde en Amerikaner til Præs. Ældste, og det Svenske Distrikt i Illinois blev aldrig kaldt skandinavisk, ihvorvel det inden sin Kreds omfattede to norske Kirker. Da det „Skandinaviske" Distrikt i 1872 deltes i et norsk og et svensk Distrikt, blev det svenske heller ikke kaldt skandinavisk, endskjønt det havde en norsk Præs. Ældste. Det af Kirken valgte Navn synes derfor simpelthen uforklarligt, eller — med andre Ord — det synes næsten som om den og vore svenske Brødre ønskede at lade hele vort norske Arbeide gaa op i lutter „Skandinavisme", en Betegnelse, der vistnok kan have sin Gyldighed og medrette kan anvendes i mer end én Henseende, men dog ikke afgiver noget fast eller bestemt Grundlag, hvorpaa Guds Sag kan ordnes og fremmes inden vor Kirke, eftersom det norske eller norsk-danske Sprog jo er forskjelligt fra det svenske; og det var netop denne Sprogforskjel, og ikke nogensomhelst national Omfindtlighed (saaledes som man hist og her sigtede os for), der gjorde og maatte gjøre os Nordmænd uvillige til at lade vort Distrikt døbes „Skandinavisk". Indenfor Guds Kirke og hvor det gjælder hans Sags Fremme bør selvfølgelig nationale og andre rent verdslige Følelser ikke gjøre sig gjældende eller komme til Udtryk, og de gjorde sig heller ikke gjældende hos os.

De norske Missioner i det saakaldte „Skandinaviske" Distrikt (det er i Minnesota, Jowa og Rush River, Wis.) talte, i 1860, 221 Medlemmer og 124 Prøvemedlemmer. De vare, som sagt, alt andet end tilfredse med Navnet paa

deres Distrikt, men de havde dog den Tro, at Kirken ingenlunde havde til Hensigt at vise Partiskhed, og at dens Feilgreb i dette Tilfælde skrev sig fra de amerikanske Brødres Mangel paa Kjendskab til Sprogforholdene, en Mangel, der har ledet Kirken paa Vildspor ved ikke faa af dens Foretagender angaaende de norsk-danske Missioner lige til den Dag idag.

Nysnævnte Skandinaviske Distrikt fortsatte sin Tilværelse i Minnesota-Konference fra 1859 til 1872. Da det hovedsagelig var norsk og det norske Værk stadig fortsattes der, maa vi her kaste et Blik paa dets Historie.

Det talte inden sin Kreds, det vil sige: til forskjellige Tider, 3 svenske Præs. Ældste, nemlig D. Shogreen, C. G. Fosberg og C. F. Lingvist. Da de norske og danske Brødre i Wisconsin, i 1863, organiseredes til et norsk Distrikt, var det naturligt at Længselen efter en Præs. Ældste, der talte deres eget Sprog, vaagnede paany og med forøget Styrke hos de Norske i hint Skandinaviske Distrikt. En af de svenske Præs. Ældste dersteds opfordrede da ogsaa A. Haagensen til at modtage en saadan Stilling. Haagensens Overbevisning om, at Distriktet paa Grund af sin Skandinavisme ikke i Længden lod sig holde sammen, bragte ham imidlertid til at give et afslaaende Svar paa Propositionen. Kravet paa et eget norsk Distrikt med en Nordmand som Præs. Ældste vorte imidlertid stadig i Intensitet, og da den svenske Præs. Ældste gjerne vilde vise sig imødekommende mod de Norske, foretoges der ogsaa virkelig et Forsøg i saa Henseende, idet der i 1866 oprettedes et norsk Distrikt i Minnesota-Konferencen, men rigtignok med følgende mer end tarvelige Udstyr:

A. Johnsen........................Præs. Ældste.
Newburgh..............................A. Johnsen.
Big Canoe og Washington Prairie.........At tilsættes.
Forest City..............................At tilsættes.

Det var hele Herligheden. Et betydeligt Distrikt med

kun en eneste Præst fra Konferencen, en Præst, der samtidig maatte fungere som Præs. Ældste og fik $400. at raade over, et Beløb, der skulde tjene baade til Ophold for for ham selv, til Hjælp for Missionerne og til Udvidelse af Værket. Glimrende Udsigter. De to nævnte Pladser tilsattes med O. B. Knudsen og A. Olsen (nu A. O. Ulland).

Efter et Aars frugtesløse Bestræbelser for at udrette noget Virkeligt var Broder A. Johnsen forstandig nok til at opgive Distriktet, hvilket da atter gik ind under og op i det „Skandinaviske". Det saae næsten ud som om man vilde spille under Dække med vort Folk ved tilsynela- dende at tilstaa det Noget, der i Virkeligheden var Intet. De Norske kunde naturligvis kun føle sig tilsidesatte og saarede derved. Deres Nationalfølelse havde Intet at gjøre dermed. Det var deres berettigede Krav som et ogsaa inden Kirken selvstændigt, fra de Svenske forskjelligt Folk, man undlod at opfylde.

De norsk-danske Missioner i det Skandinav. Distrikt udvikledes iøvrigt som følger:

I Washington Prairie og Big Canoe omvendtes flere og flere Sjæle, og to Gudshuse opførtes til en samlet Værdi af $4000. Broder H. H. Holland, der først var bleven vakt under Haugianernes Paavirkning i Norge og senere, efter at være kommet til Amerika, blev omvendt til Gud og sluttede sig til Methodist Kirken i Leland Settlementet, Ill., Aar 1854, fik Fuldmagt til at prædike og viste sig skikket til Gjerningen. Efterat han var gaaet til Minnesota, blev hans Arbeide velsignet med Fremgang i Newburgh, hvor et Samfund stiftedes Mai 20, 1860. De første Gudstjenester holdtes i en Stald; dog alt samme Aar reistes der en Kirke, medens Broder Holland samtidig optoges som Prøvemedlem i Minnesota-Konference.

A. Johnsen, der var emigreret som Methodist fra Norge i 1857, fik samme Aar i St. Paul Fuldmagt til at

prædike og optoges senere (1860) som Prøvemedlem i Minnesota-Konference. Han var den første Prædikant, der optog Virksomheden i Kandiyohi County, Minnesota. Wessen Berg, der ogsaa kom fra Norge i 1857, optoges som Prøvemedlem i Minnesota-Konference 1858 og var den første, der aabnede en Mission i St. Peter, men forblev ikke paa Prøve. Broder N. Christophersen, der var bleven omvendt under Paavirkning af J. Tidlund som Lokalprædikant i St. Paul 1854, fik Fuldmagt til at prædike blandt Amerikanerne i Hudson, Wis., og optoges som Prøvemedlem i Minnesota-Konference 1859. Han begyndte Virksomheden i Rush River (nu New Centerville) og Willow River Kreds; Sjæle frelstes og et Samfund stiftedes der, ligesom senere et Præstehus til Værdi af $600. opførtes.

I Forest City, Iowa, havde vore Landsmænd tidlig nedsat sig; en stor Del Methodister flyttede ind fra Primrose, Wis., og Pladsen blev i 1866 optaget (at suppleres) i A. Johnsens Distrikt.

Broder A. O. Ulland, stærkt paavirket i religiøs Henseende fra sin Barndom af, blev omvendt under H. H. Hollands Virksomhed i Newburgh, Minn., 1860, og fik næste Aar i April Fuldmagt til at forkynde Ordet sammesteds: den følgende Høst supplerede han Highland Prairie Kreds, Minn., hvor en Vækkelse fandt Sted og flere Sjæle frelstes. I 1862 var han virksom som Suppleant i Rush og Willow River Kreds i Wisconsin. I August samme Aar indmønstredes han imidlertid som Frivillig i 30te Regiment Wisconsin Infanteri, hvorfra han først vendte tilbage i Okt. 1865. I Vaaren 1866 supplerede han atter Highland Prairie og om Høsten samme Aar Forest City, Iowa. I 1868 optoges han som Prøvemedlem i Minn. Konference.

Grand Meadow og Plain View, Minn., havde havt Besøg af den norske Prædikant Samuel Andersen alt

i 1856. Stederne optoges som Virkefelter af en svensk Broder, A. P. Bjork, om Foraaret 1866.

Lansing, Iowa, findes paa Ansættelseslisten i Forbindelse med Washington Prairie til at suppleres først i 1871. E. Endresen, der efter at være bleven omvendt i Washington Prairie 1858 og have faaet Prædikant-Bemyndigelse i St. Paul 1860, havde suppleret forskjellige Menigheder i det Skandin. Distr., begyndte i Forening med H. Garden at virke i Lansing 1872, og Herren velsignede deres Arbeide.

A. Johnsen og O. B. Knudsen var de første, der besøgte Round Prairie, hvor Herren undte dem ikke liden Fremgang.

Lake Lilian, Minn., havde sit første Besøg af H. H. Holland i 1866. Et Samfund stiftedes der samme Aar.

Lake Elizabeth findes først paa Ansættelseslisten i 1872.

Hartland, Wis., optoges først i 1870 af O. Olavuson, en Lokalprædikant, der kom fra vor Mission i Norge.

I Scandia Grove, Minn., stiftedes af J. Tidlund et Samfund, der oprindelig bestod af 3 Familier, som kom fra Cambridge og var Frugten af Methodismens Virksomhed dersteds.

Strax efter Organisationen af det Skandin. Distrikt vedtoges i Minn. Konference 1860 nogle helt lystige Resolutioner vedrørende vor norsk-danske Virksomhed inden Distriktet. Som en Extra-Lækkerbidsken anføre vi følgende Resolution fra Protokollen for nævnte Aar.

„At vi ærbødigst ansøge den næste General-Konf. om at optage „Sændebudet", der nu publiceres i Rockford, Ill., som et Kirkens Blad."

Denne Resolution røber tydeligt nok Ønsket om, at vi (Norske og Danske), der histoppe udgjorde den langt over-

veiende Pluralitet, skulde lade os nøie med et Blad trykt i et Sprog, som ikke vi, men vel Minoriteten forstod.

Som et Slags Botemiddel, en lægende Salve paa Vunden, foreslog Konferencen, at Traktater skulde trykkes saavel i det norsk-danske som det svenske Sprog.

Det sés heraf klart, at vore amerikanske Brødre levede i den Tro, at der kun var ét skandinavisk Sprog, og at hvad de gjorde for det svenske „Sændebudet", det gjorde de ogsaa for Norske og Danske. En drøi Konfusion kunde man fristes til at udbryde, dog uden nogensomhelst Bebreidelse mod Amerikanerne, der jo aldrig respekterer Subdivisioner eller Underafdelinger, hvor de kan slippe derfor.

Navnet „skandinavisk" blev her atter benyttet til at kaste Kirken Støv i Øinene, og det naturligvis paa de Norskes og Danskes Bekostning; thi de fik hverken Blade eller Bøger i sit eget Sprog.

Da Distriktet havde bestaaet henved et halvt Snes Aar, viste der sig af ovennævnte Grund stor Misnøie inden Konferencen. Vi hidsætte fra Minn. Konf. Protokol af 1869 følgende Komite-Rapport ang. det skandinaviske Værk.

„Ved Indhentning af Beretninger fra alle Kanter finder vi, at en almindelig Utilfredshed er raadende i Distriktet, og at Værket er i en kritisk Tilstand. Vi finder, at Prædikantstyrken i flere Aar ikke har faaet nogen Forøgelse. Unge Mænd er ikke blevne opmuntrede til at indtræde i Gjerningen — en Undladelse, der maa tilskrives mange af de ældre Brødre, der er i Virksomheden. Vi vil ikke tilraade, at den nuværende Præs. Ældste fremdeles beholder Opsynet med Værket.

Vi anbefale derfor:

1) At en radikal Forandring foretages i Distriktets Administration.

2) At, skulde der blandt de skandinaviske Brødre ikke

findes nogen dertil kvalificeret, Værket da for et Aars Tid sættes under Opsyn af en af vore amerikanske Brødre. Vi anbefale, paa Anmodning fra Brødrene, Rev. Dr. Brook til Stillingen.

3) Vi anbefale Ansættelsen af en Evangelist til at reise blandt Skandinaverne i Distriktet; og anholde tilslut om at Distriktet, hvis ovennævnte Anbefalinger ikke tages tilfølge, maa blive opløst, og at dets Virksomhed maa falde ind under den amerikanske i dennes forskjellige Kredse."

Hvad blev Svaret herpaa? En ny Præs. Ældste blev ganske vist ansat, men vel at mærke en svensk. Konferencen haabede, at Tiden skulde læge Saaret. Dog dette havde for dyb en Rod. Ihvorvel Nordmændenes Flertal var overveiende i Distriktet, saa fandt man dog blandt dem Ingen, der var værdig til den Præs. Ældstes Plads. Alt, hvad der betegnedes som skandinavisk, skulde staa under svensk Ledelse. Ombytningen af Svensk med Svensk gjorde selvfølgelig ikke Situationen bedre. Den af Komiteen anbefalede radikale Forandring toges der intetsomhelst hverken radikalt eller overfladiskt Hensyn til, og Nordmændene var akkurat lige saa utilfredse efter som før. Og de havde Ret til at være det.

Det nye norske Distrikt i Wis. havde god Fremgang paa den Tid, og Brødrene i det Skandinaviske i Minn. saa sig derfor om efter Hjælp fra samme, ja flere af deres Prædikanter yttrede endog Ønsket om Ansættelse i det Wisconsinske. Her sympathiserede man ganske vist paa det Oprigtigste med sine Landsmænd og Troesfæller i Minnesota og Iowa, men holdt det dog for rigtigst ikke at indblande sig i deres forviklede Forhold og raadede dem til hellere taalmodigt at vente, indtil Kirken traf en afgjørende Bestemmelse i Sagen.

Ved Minnesota-Konferencen, der afholdtes i Winona 1872, tog man da atter et Skridt i Anledning af det

Skandinav. Distrikt, idet en Timands=Komite desangaaende nedsattes. Komiteen syntes ikke at kunne blive enig om nogen Ting, og det gik temmelig stormende til paa dens Moder. En stor Del af Medlemmerne onskede Distriktets Oplosning. A. Haagensen, der paa Opfordring var tilstede som Præs. Ældste fra det norske Wisconsin=Distrikt, blev anmodet om at ytre sig i Komiteen og gav en Beretning om Værkets Fremgang i Wisconsin siden Organisationen af det nye norske Distrikt. „Han folte sig overbevist om" — sagde han bl. A. — „at det samme heldige Resultat vilde opnaas i Minn. og Iowa, hvis blot Nordmændene der kom til sin Ret."

Komiteen spaltede sig i en Majoritet og Minoritet, af hvilke den forste erklærede sig til Gunst for de Norskes berettigede Krav, medens Minoriteten anbefalede Distriktets Oplosning og Fordeling under de forskjellige amerikanske Præs. Ældste=Distrikter. Konferencen lagde begge Parters Rapporter paa Bordet. Heldigvis var det en ægte Frihedsven med et uhildet og upartisk Blik, der dette Aar forte Forsædet i Minnesota-Konf. — Biskop Gilbert Haven, dengang just paa sit forste biskoppelige Besog i Vesten. Han forstod Situationen og delte det Skandinaviske i et Norsk og et Svensk Distrikt. A. Haagensen blev dernæst indkaldt for Biskoppen og af ham adspurgt, om man i Wisconsin Distriktet havde nogen Prædikanthjælp at undvære. Svaret lod, at man paa Grund af det udstrakte Felt og de lyse Udsigter til Fremgang vistnok selv behovede alle de Kræfter, man havde, men at man dog naturligvis gjerne vilde imodekomme Brodrene histoppe — hvorpaa to Navne forelagdes Biskoppen, der valgte det ene.

Vi hidsætte her, ifolge Protokollen af 1872, Udnævnelserne i det da oprettede Norske Distr. i Minn. Konference:

Norske Distr. .... At suppleres.
Washington Prairie.............................. At suppleres.

Rush River og Willow River. .At suppleres med C. Christophersen.
Newburgh, Big Canoe og Highland Prairie ...... O. A. Ulland
Lansing og Round Prairie.........At suppleres med E. Endresen.
Scandia Grove.................................At suppleres.
Forest City .... A Johnsen.
GrandMeadow, PlainView, LakeElizabeth, LakeLilian. At suppleres.
Wells Creek.................................At suppleres.

Under Biskoppens Oplæsning af Ansættelserne i Konferencen hørtes der — hver Gang han nævnte „Norwegian District" — fra vore norske Brødre baade Lovprisning, Halleluja og Amen! — Intet Under. De Norske var endelig kommet til en Del af sine Rettigheder efter i hele 12 Aar at have maattet se sit Arbeide gaa i et andet Sprogs Ledebaand og sit Distrikt pyntet med Etiketten: Skandinavisk.

Ifølge Rapporterne i Minn. Konf. Protokol f. 1872 talte det nye Norske Distrikt: omtr. 420 Medlemmer og 76 paa Prøve; 5 Kirker til en samlet Værdi af $7350., 4 Præsteboliger, tilsammen værd $3150. Til Missionssagen $221. — Medlemmerne havde betalt til Prædikanternes Ophold omtr. $1200*). — Fra Highland Prairie savnedes Rapport. Søndagsskole-Rapporter var kun indkomne fra Grand Meadow, Newburgh og Washington Prairie, hvorfra tilsammen meldtes 164 Søndagsskole-Elever. — De norske Missioner optoges naturligvis i det Norske Distrikt. Undtagelser dannede dog St. Paul og Kirken, som S. Andersen havde faaet reist der, Kandiyohi og Grantsburg, der indlemmedes — med Urette — i det Svenske Distrikt.

Udvandringsstrømmen havde været i stadig, skjønt af

---

*) Det viser sig af Konf. Protokollerne, at det var en almindelig Skik blandt vore Prædikanter at rapportere under een Sum i Aarsrapporten baade hvad de modtog af Menighedsmedlemmerne og fra Missionsfondet — et Feilgreb, hvorpaa der først blev raadet Bod ifølge en Oplysning fra Biskop Merrill ved Aarskonferencen i 1882.

Under vore Angivelser af Menighedsmedlemmernes Bidrag til Prædikanternes Ophold er derfor Hjælpen fra Missionsfondet ikke med iberegnet.

og til noget ulig, Stigning. 1853 var det første Aar, da Antallet af norske Immigranter oversteg 5000. Det store Mærkeaar i Strømmen var 1866, da hele 15,000 indtraf, hvoraf som sædvanlig de allerfleste gik til Wisconsin, Iowa, Minnesota og Illinois; Aaret iforveien havde Immigranternes Antal kun beløbet sig til 4000. I de syv følgende Aar vexlede Tallet mellem 10,000 og 18,000 aarligt. Regner vi omtr. ⅓ heraf som Indvandring fra Danmark, da ses det let, at de norske og danske Methodister havde et udstrakt Virkefelt for sig alt i hine Dage (Tiden omkring 1872).

———o———

7.

De første 3 a 4 Aar efter 1861 var en bevæget og urolig Tid hertillands inden det politiske og borgerlige Omraade. Og heller ikke Kirken blev uberørt deraf. Menneskenes Lidenskaber stege til en Høide som vel aldrig forhen eller senere; den eneste Undtagelse dannedes muligvis af selve Uafhængigheds-Krigen; dog denne stod for alle ægte Amerikanere som en berettiget Reisning, ikke som nogen Borgerkrig; og Hærmasserne, der førtes mod hinanden, var rene Bagateller i Sammenligning med de Hundredetusinder eller halve Millioner, der søgte at tilintetgjøre hinanden i Kampen med Sydstaterne. Ogsaa Skandinavernes Patriotisme og Loyalitet blev stillet paa Prøve. Da Præsident Lincoln kaldte Frivillige til Fanerne, viste de Norske og Danske sig ligesaa beredvillige til at følge Kaldet som nogensomhelst anden Nationalitet. Ved alle vore Missioner, i Minnesota, Iowa og Wisconsin, fandtes ikke faa, der lode sig indrullere i de forskjellige Regimenter. I Wisconsin formeredes endog et eget skandinav. Frivillig-Regiment, det 15de Wisc., der under mangfoldige Træfninger paa Slagmarken viste sig det gamle nordiske Navn værdigt.

To af vore Lokalprædikanter, A. O. Ulland og J. H. Johnson, gik som Frivillige med i Krigen, men benyttede samtidig deres Fuldmagter til at prædike for deres Kampfæller samt bede og tale med dem om Nødvendigheden af deres Sjæles Frelse og Salighed. J. H. Johnson valgtes senere hen til Feltpræst ved det 15de Wisc. Regiment.

Vi forlod Nordmændenes Mission i Iowa og Minnesota ved Aar 1872, og ville vi nu vende tilbage i Tiden til Wisconsin-Brødrene i 1862—63.

Ved den Tendents, Kirken havde vist til at lade Nordmændenes Missioner gaa op og tabe sig i Skandinavismen, vare Brødrene i Wisconsin, saavel Menighedsmedlemmer som Prædikanter, blevne vakte til dobbel Aarvaagenhed og Modstandskraft i Forsvaret for, hvad der medrette tilkom dem.

Ved et Prædikant-Møde, der afholdtes i Cambridge, Wis. 1859, var man bleven enig om at petitionere Kirken om en norsk Præs. Ældste.

Senere hen, paa Wis. Konferencerne i 1862—63, støttede vore amerikanske Brødre vort Forlangende om et Blad i vort eget Sprog; de udtalte sig ligeledes til Gunst for at vore Missioner skulde organiseres til et Norsk Distrikt, og at de unge norske og danske Mænd, der følte Kald til Prædikegjerningen iblandt os, skulde anbefales til Optagelse ved det Bibelske Institut i Evanston, Ill.

Brødrene i Wis. kom da omsider saa vidt, at de til Hovedkvarteret i New York gjennem Pastor Hedstrøm indsendte en Begjæring om 1) Organisationen af et nyt Norsk Distrikt, og om 2) at Pastor O. P. Petersen maatte blive ansat som Præs. Ældste ved samme.

A. Haagensen aabnede samtidig en Korrespondance med Pastor Hedstrøm og modtog snart efter fra ham en Skrivelse (Febr. 1863), hvoraf et kort Udtog her gjengives: „Dette er en vigtig Sag, og det har i flere Aar været min

Overbevisning, at Eders Mission maa lide Afbræk og umuligt kan gaa frem med Kraft og i Harmoni, saalænge I ere spredte under forskjellige Konferencer og til Præs. Ældste have Mænd, der ikke tale Eders Sprog. Sagen er klar nok; Eders Ønsker er baade berettigede og betimelige."

Vi maa her bede Læseren om Undskyldning for at vi atter, for Fuldstændighedens Skyld, gaa et Par Aar tilbage i Tiden. I 1859 havde nemlig Past. O. P. Petersen (som man ønskede til Præs. Ældste) været næsten 6 Aar i Norge, og Herren havde lagt sin Velsignelse i hans Arbeide. Han ønskede nu, en Tid efter Willerups Ankomst til det gamle Land, at gaa til Amerika, og hans Ønske tilstodes ham paa den Betingelse, at han atter skulde gaa tilbage, hvis Kirken senere krævede det. Han ankom da, i Aug. 1859, til New York. Her havde Past. Hedstrøms Helbred i den senere Tid just ikke været den bedste, og han anmodede derfor O. P. Petersen om at afløse ham ved Sømands- eller Bethel-Missionen. Petersen gik ogsaa, efter nogen Betænkning, ind derpaa og ansattes af Kirkens Autoriteter. Han virkede der hele 4 Aar med gode Resultater. Da var Pastor Hedstrøms Helbredstilstand saavidt forbedret, at han atter selv kunde overtage Pladsen, og just da var det, at Wisconsin-Brødrene indsendte deres Begjæring om at erholde Petersen som Præs. Ældste, hvad Kirken beredvilligt tilstod dem.

De 3 norske Missioner, der hørte under Wisconsin-Konferencen, og de 3, der hørte til Vest-Wis.-Konf., bleve da efter fem Aars Opløsning atter organiserede til ét Norsk Missions-Distrikt.

Bisk. Scott havde Forsædet paa Wis. Konf. 1863 og foretog følgende Udnævnelser:

Racine........................	P. K Rye.
Cambridge............	A. Haagensen.
Heart Prairie............................	At tilsættes.

Biskop Simpson præsiderede ved Vest Wis. Konf. samme Aar. Udnævnelser:

Primrose	P. C. Agrelius.
Highland & Richland........	O. B. Knudsen.
Coon Prairie..........................	At tilsættes.

Ved Oprettelsen af det nye Distrikt talte Missionerne: 284 Medlemmer og 35 paa Prøve, fem Kirker og en Præstebolig til en samlet Værdi af $7900. Missions-Kollektionen var $263.25.

Distriktet dannedes ved Overenskomst mellem begge Biskopperne og alle Missionerne. Wis. Konf. Missionens Prædikanter overflyttedes til Vest Wis. Konf., og O. P. Petersen ansattes ved denne som Præs. Ældste. Han forlod New York med Familie kort efter Konferencernes Afholdelse.

Broder P. Jensen havde forladt Norge som Lokalprædikant, en Frugt af O. P. Petersens Virksomhed dersteds. Han supplerede Coon Prairie.

Vor Mission var, paa Grund af den urolige, ophidsede og spændte Tilstand i Landet, ingenlunde i den bedste Forfatning. Det saae kritisk nok ud for den, men O. P. Petersen begyndte Arbeidet med Energi, Alvor og Bestemthed og kaldte Menighedsmedlemmernes saavelsom Præsternes Opmærksomhed til mange nødvendige Skridt, der maatte træffes til Bedste for deres sunde Udvikling som Methodister.

Krigen krævede sine Offre blandt vort Folk, og mange vare de Kjække, der lod sit Liv paa Slagmarken for at Unionen kunde opretholdes.

To af de fire Prædikanter i Distriktet udskreves som Soldater, nemlig P. K. Rye og A. Haagensen, og det saae mørkt nok ud for Værkets Fremgang i mer end én Henseende. Begge de Udskrevne slap dog for at afbryde deres Virksomhed i Kirkens Tjeneste: Haagensen fritoges ved den militære Examination, og Rye sendtes til Missionen i

Danmark. 1863, medens Haagensen virkede der, blev den første Præstebolig ved Kjøb erhvervet i Cambridge.

Vest Wis. Konferencen mødte i 1864 første Gang repræsenterende et Distrikt. De opmuntrende Rapporter, der tidligere vare indløbne om vore Missioners Fremgang, viste sig i et helt andet og ingenlunde opmuntrende Lys, da den Præs. Ældste fremstillede Forholdene som de var i Virkeligheden og ikke i Folks Forhaabninger og Fantasi.

Broder P. K. Rye sendtes, som nys bemærket, til Danmark; det skede paa Past. Willerups Forlangende, og han overflyttedes fra vort Distrikt af Biskoppen uden nogetsomhelst Spørgsmaal eller Samraad med den Præs. Ældste.

O. B. Knudsen var ved Raad af sin Pr. Ældste og paa eget Forlangende bleven udsat af den reisende Forening i Konferencen. Ansættelserne 1864 viser, at P. C. Agrelius og A. Haagensen var de eneste Prædikanter, den Præs. Ældste ved Konferencen nævnte Aar havde i sit Distrikt. Lidet lovende Udsigter i Sandhed!

Da Distriktet i 1864 var lidet, maatte O. P. Petersen ved Siden af sin Stilling som Præs. Ældste tillige betjene Menigheden i Cambridge som Prædikant. A. Haagensen blev flyttet til Racine, og Milwaukee optoges som et nyt Virkefelt.

I sidstnævnte By var foreløbig nogle faa Landsmænd blevne omvendte under Paavirkning af Dr. theol. W. G. Miller, Pastor ved Spring Street Kirken. Ogsaa Broder Rye havde prædiket der nogle Gange, mens han var ansat i Racine, og C. Steensen fra Heart Prairie. Under A. Haagensens Virksomhed grebes Hjerterne af Guds Ords Vækkelse og flere forenede sig, og et Samfund stiftedes og inkorporeredes, i Marts 1865. Medlemmerne voxede i Antal, og en tydsk Baptist-Kirke kjøbtes for $800.

Coon Prairie suppleredes af J. H. Johnson, der var kommen velbeholden hjem fra Krigen. P. Jensen supple-

rede Richland og Highland, medens Heart Prairie suppleredes af E. Arvesen, der var kommen herover fra Missionen i Norge, hvor han havde virket flere Aar.

Samme Aar (1865) optoges J. H. Johnson og E. Arvesen som Prøvemedlemmer i Konferencen.

N. Christophersen havde først været sysselsat inden Minnesota-Konferencen. Han aflagde derpaa sammen med sin Hustru et Besøg i Norge og vidnede der om det som Herren havde gjort for dem, et Vidnesbyrd, der bar god og velsignet Frugt. Nu (1865) vendte han tilbage og optoges i vort Distrikt, idet han fik Cambridge til Virkefelt, hvor han forblev 3 Aar og arbeidede med Iver og Nidkjærhed. Det begyndte at klare lidt op for os, ikke mindst ved den nye Forsyning med Prædikanter. Vi fattede Mod og vare glade.

Methodismens Modstandere laa imidlertid ikke paa den lade Side. De angreb os tvertimod nu hidsigere end nogensinde før — hvad der vel tildels skrev sig fra vor Fremgang i Milwaukee og Racine saavelsom andre Steder — og beskyldte os for at føre falsk og sjælefordærvende Lære.

1866 var et Mærkeaar i vor Historie i mer end én Henseende.

1. Da stiftedes den første Distrikt-Prædikant-Forening, hvis Regler og Bestemmelser det paalagdes O. P. Petersen og A. Haagensen at gjøre Udkast til.
2. Da besøgte samme Brødre for første Gang de svenske Methodister paa disses Præstemøde, der afholdtes i Galesburgh, Ill., hvorefter de to Distrikter — det Svenske i Ill. og det Norske i Wis. — i et Par Aar vedblev at sende hinanden Delegater.
3. Da afholdtes et Diskussionsmøde af Lutheranere og Methodister, hvor Forskjellen mellem den Lutherske og den Bisk. Methodistiske Kirkes Lære dannede Drøftelsens Gjenstand. 21 Prædikanter vare tilstede, af

hvilke de 12 vare Lutheranere, de 9 Methodister. Mødet holdtes i Milwaukee og varede tre Dage. O. P. Petersen var dets Formand, A. Haagensen dets Sekretær. Forhandlingerne, som Mødets Sekretær paa sin egen Bekostning lod aftrykke paa Norsk-Dansk og udbrede blandt Folket, vare ikke uden Virkning til Gunst for Methodismen. Dette var det første Dokument, der publiceredes til Forsvar for vor Lære i vort eget Sprog. Ogsaa de svenske Brødre lod det aftrykke i deres Sprog og sprede blandt deres Landsmænd. Ikke faa kom derved til Overbevisning om, at Methodismen var skriftmæssig og ikke gjorde sig skyldig i, hvad den sigtedes for i Læren.

4. Da feiredes den Amerikanske Methodismes Hundredaarsfest, og det blev bestemt at samle et Fond som Taknemmelighedsoffer til Gud for Kirkens Fremgang i dens første Aarhundrede. Ogsaa alle tre skandinaviske Nationer samlede Penge til Fondet, men det tilstodes dem af Kirken at benytte det Indsamlede til Opførelsen af en skandinavisk Skole, hvor unge Mænd kunde berede sig til Præstegjerningen. Skolen skulde have to særskilte Afdelinger, en Professor i det svenske og en i det norsk-danske Sprog. Vest Wis. Konferencen vedtog ifølge Forslag af A. Haagensen en Resolution, der anbefalede, at General-Hundredaarsfest-Komiteen skulde tilstaa de norske Brødre Benyttelsen af hvad de maatte skjænke i Anledning af Centennialfesten til at stifte et Fond for Oprettelsen af et norsk-dansk Professorat ved en af de amerikanske literære Uddannelsesanstalter. A. Haagensen, der valgtes til Agent for Indsamlingen af dette Fond og reiste omkring i det Øiemed blandt Menighederne i Distriktet, vendte tilbage med en Subskription paa nogle Tusinde Dollars. Cambridge og Racine Menigheder, der vare

de talrigste og bedst havde Evne, tegnede sig ogsaa for de største Beløb.

5. En Reform af vore Søndagsskoler fandt Sted. Disse havde hidtil været ført i det engelske Sprog, men til liden Baade for Eleverne, eftersom Lærerne vare alt andet end Mestre i nævnte Sprog. Nu vedtoges det, at Norsk-Dansk skulde være Undervisningssproget, en Bestemmelse, der hist og her mødte Modstand, men senere tilfulde har godtgjort sin Hensigtsmæssighed. I de offentlige Skoler (the Common Schools), hvortil Methodisterne altid sende sine Børn, har disse rigelig Leilighed til at lære det Engelske. Hvorfor da ikke unde dem en Smule Kjendskab til Modersmaalet, som Søndagsskolen giver Anledning til, især da dette Kjendskab, hvor begrændset det end ofte kan være, dog stedse har tjent som et Baand, hvorved de kunde knyttes til vor norsk-danske Mission i Kirken.

6. I Anledning af den ovenfor omtalte projekterede Oprettelse af en Skole for Forberedelse til Præstegjerningen indbød vore svenske Brødre os til en Sammenkomst. Vi modtog Indbydelsen, og den første af alle skandinaviske Methodist-Konventioner traadte sammen. Det var i Chicago, den 17de Okt. (1866). Der fandtes Lægmænd saavelsom Prædikanter fra det svenske Distrikt i Illinois og det norske Distrikt i Wisconsin samt nogle faa Brødre fra det skandinaviske i Minnesota. Past. O. G. Hedstrøm præsiderede, og A. Eriksen var Sekretær. Konventionen enedes om Oprettelsen af en skandinavisk Skole med to Professorer, en i svensk og en i norsk-dansk Sprog. Til begge Pladser blev der foreløbig truffet Valg: A Eriksen for de Svenske og C. Willerup, om han var at erholde, for de Norske og Danske.

Der vedtoges fremdeles: 2 Skoleraad, et for hver

Afdeling, men kun 1 Kasserer for den fælles Kasse, samt at vi selv skulde samle hvad vi kunde, men tillige ansøge Kirkens Centennial-Fond om $25,000. Hver Afdeling skulde have Ret til at aabne sin Skole, naar den var istand dertil. — Med denne Forstaaelse endte Konventionen i Fred og Harmoni.

Da vi i det Foregaaende har hentydet til Sigtelser, for hvilke Methodismen, i dens Forskjel fra andre protestantiske Bekjendelser, med Urette gjordes til Gjenstand, vil vi her, for at afvise hine Insinuationer, kortelig fremhæve de for vort Samfund eiendommeligste Hovedpunkter i Læren, især dennes praktiske Karakter, samt vor Kirkes Styrelsesmaade.

1. Læren. Vore væsentligste Læresætninger, der i sig indbefatte alle de andre, gjælde — i Henhold til Wesley's egne Ord — Anger, Tro og Hellighed. I den første ser vi, saa at sige, Adgangen eller Forhallen til Religionen, i den anden Døren, i den tredie selve Religionen. Ved Angeren forstaas, at Menneskene i deres Hjertes Inderste som i deres ydre Liv og Levnet vende sig bort fra og sky den syndefulde Tilstand, der oprindelig er fælles for dem alle. Læren om Troen hænger nøie sammen med Retfærdiggjørelse, Gjenfødelse, Aandens Vidnesbyrd og Helliggjørelse. Hellighed, paa dens høieste Punkt, omfatter Høiden, Dybden, Længden og Bredden af Alt, hvad en Kristen kan opnaa at blive i dette Liv.

I Modsætning til Calvinismens Prædestinations- eller Forudbestemmelses-Theori og andre afskrækkende Særheder lærer Methodismen som følger: alle Mennesker ere Syndere; alle Mennesker ere gjenløste; alle Mennesker blive kaldte; Alle, der efterkomme Kaldet, blive udvalgte; alle Saadanne blandt de Udvalgte, som blive tro til Enden, vil blive frelste.

Grunden til at disse Læresætninger, saaledes som de opfattes, formuleres og fortolkes af Methodismen, saa

hurtigt har kunnet sprede sig og slaa Rod blandt Masserne af det almindelige Folk i Lande baade øst og vest, maa fornemmelig søges a) i deres praktiske Karakter, idet de svare til hvad Menneskets religiøse Trang og Natur virkelig kræver og længes efter; b) i deres seirrige Afvisning af andre Retninger, der optraadte mod dem, ikke mindst Calvinismen i forrige Aarhundrede; og c) deri, at de vel forliges og kunne bringes i Samklang med den nuværende kristne Verdens altomfattende Aand.

Naar vi lægger Eftertryk paa den Methodistiske Læres praktiske Karakter, er det fordi Kristendommen jo i sig selv er langt mere et Liv, indre og ydre, et Liv i Aand og Sandhed, end et System eller en Samling af Trossætninger. Wesley saa i „Bjergprædikenen“ Indbegrebet, Hovedindholdet af al sand Religion; og Methodismen er — nærmere beseet — kun en Udvidelse, en omstændeligere Gjennemførelse af hine guddommelige Forkyndelser.

Methodisten ved, at alle Mennesker ere fødte og undfangede i Synd, og at alle have de syndet; men han har tillige Forvisningen om, at Gud tilgiver den oprigtigt Angrende hans Synder; og naar han (Methodisten) med Syndsforladelsen forbinder „Fred med Gud ved vor Herre Jesus Kristus“, da er det fordi Kristus selv i sine udødelige Ord paa Bjerget lyste Velsignelsen over „de Fattige i Aanden, de Ydmyge, de Barmhjertige, de Rene af Hjertet“. De „skulle kaldes Guds Børn og se Gud“. I disse Forsikringer og Tilsagn har Alt, hvad Methodismen lærer om Retfærdiggjørelse, Gjenfødelse o. s. v., sit Udspring og sin Begrundelse.

Beskyldningen for at vi forkynde „Frelse ved Gjerninger“ afvise vi som absolut grundløs, ihvorvel det paa den anden Side er ganske vist, at vor Lære er en, der sætter sin Glæde i at se os gjøre gode Gjerninger — en ligefrem Følge af dens hele praktisk-kristelige Tendents. Methodis-

men er forsaavidt en Handlingens aabenlyse, ukunstlede Bekjendelse. Og hermed hænger det sammen, at den ikke blot holder sig borte fra alle theologiske Spidsfindigheder samt al sneverhjertet Mistanke og Mistroiskhed mod Anderledestænkende, men samtidig har et aabent Øie og et deltagende Hjerte for alle Menneskehedens store Anliggender, i vore Dage ikke mindst for Arbeiderspørgsmaalet, i hvilken Henseende den peger paa Bjergprædikenen som den eneste Rettesnor for en varig og Menneskeheden værdig Udjevning af Striden mellem Arbeide og Kapital. Methodismen vil alle Menneskers Vel i aandelig og evig, men ogsaa i timelig og social Henseende, og sit Missionsfelt søger den i den hele Verden.

2. Kirkesamfundets Styrelse varetages af de forskjellige Konferencer, nemlig:

Generalkonferencen, der træder sammen hvert 4de Aar og repræsenterer Auktoriteten paa dennes øverste Trin, idet den har den høieste saavel lovgivende som dømmende Magt. Forandringer, der staa i Strid med Konstitutionens Bestemmelser, kan den imidlertid ikke vedtage uden i Henhold til et Pluralitetsvotum af hele Kirkesamfundets Medlemsantal og et Trefjerdedels-Majoritetsvotum af Reisepredikanterne.

Aarskonferencen, der er det administrative og dømmende Møde for Reisepredikanterne. Der undersøges og godkjendes deres Karakter, der melder Kandidater for Optagelse sig, forsynede med Anbefalinger fra Lægmænd i Kvartalskonferencen, hvorefter de examineres i de foreskrevne Studier og, naar de findes værdige dertil, optages først paa to Aars Prøve, senere som fuldstændige Medlemmer. Forsædet paa Konferencen fører en af Kirkens Biskopper i Forening med de Præs. Ældste (Kabinettet, som det kaldes); og det er denne Myndighed, Biskoppen og hans Kabinet, der træffer alle Bestemmelser Arbeidsmarken ved-

gaaende, saaledes med Hensyn til Optagelse eller Omordning af Virkepladser, Prædikanternes Ansættelse eller Omflytning o. desl.

Kvartalskonferencen, der kun har administrativ Magt over Menighedernes Affærer. Forsædet føres af Distriktets Præs. Eldste, og Konferencens Medlemmer ere: Prædikanterne, Medhjælperne, Klasselederne, Kirkeværgerne (Trusteerne), Lægprædikanter og Formanere. Det er, som sagt, kun Menighedernes indre Ordning og Ledelse, denne Konference har under sin Kontrol.

Hvad sluttelig den hele Methodistkirke angaar, da kan dens Indretning vel betegnes som en af de mest folkelige Samfundsordninger, der kjendes. Alle uden Undtagelse, fra Biskopperne til de i Menigheden nys optagne Prøvemedlemmer, alle ere de fuldkommen lige overfor Loven, det vil sige: alle maa de ubetinget rette sig efter den Samling af vedtagne Regulationer og Forskrifter, der er bekjendt under Navn af „Disciplinen". Det er endvidere selve det store Antal af Menighedernes Medlemmer eller Lægfolk, som ved deres Stemmeafgivning holder den endelige Vedtagelse af Love og overhovedet Samfundets Ledelse i sin Haand, ligesom Ingen kan blive beskikket til Ordets Forkynder uden ifølge Anbefaling fra Menighedernes Læg-Medlemmer. Methodistsamfundet er saaledes hvad man kalder en Frikirke, ja det er den største som det var den første af alle Frikirker.

— — — — — — — — — — — —

Vi vende tilbage til den historiske Skildring.

Samme Aar (1866) opgav E. Arvesen sin Virksomsomhed i Distriktet og gik til Iowa. P. C. Agrelius tog en udtjent Stilling i Konferencen. Broder C. F. Eltzholtz kom til os fra Danmark som Formaner og opholdt sig foreløbig i Racine, hvor han af A. Haagensen tilskyndedes til at ofre sig til Præstegjerningen. Han fik Lokalprædikant-

Fuldmagt og blev af Racine Kvartalskonference anbefalet til Aarskonferencen for Optagelse. A. Haagensen havde med dette Aar afsluttet sin Treaarstermin i Racine og Milwaukee, hvor, som alt forhen bemærket, en Kirke var bleven kjøbt. De to Menigheders Medlemsantal var samtidig voxet med næsten 100 nye Medlemmer.

I 1867 mødte Konferencen i Prairie du Chien. Biskop Simpson havde Forsædet. P. Jensen og C. F. Eltzholtz optoges som Prøvemedlemmer i Konferencen.

Som ny Virkeplads indlemmedes Sheboygan, hvor Nogle var blevne omvendte ved Broder Waldens, en engelsk Pastors, Virksomhed; ligeledes optoges Ashippun; begge Steder havde til forskjellige Tider havt Besøg saavel af den Præs. Eldste, O. P. Petersen, som af A. Haagensen, sidstnævnte Plads tillige af C. Steensen. I Primrose, der suppleredes af Broder P. Jensen, var i Aarets Løb et lidet Gudshus bleven reist.

Trods den ringe Opmuntring og Støtte, der blev os tildel fra Kirkens Side, havde vi dog saaledes gjort nogen Fremgang.

Samme Aar (1867) holdt vi vort Distrikt-Prædikant-Møde i Cambridge og havde der Besøg af to svenske Brødre, Prædikanterne Andersen og Westergren. Et Leirmøde holdtes samtidig, og begge Sammenkomster bar gode Frugter.

Foruden de forhen omtalte Anmodninger om Bistand fra Brødrene i det Skandinav. Distrikt i Minnesota, indløb der nu ogsaa Opfordringer til os fra vore Landsmænd i Chicago om at stifte et Samfund der i Byen. Dette var et Skridt, som vi i Henhold til de af Kirken vedtagne og dengang gjældende Bestemmelser ingen Ret havde til; thi ifølge disse raadede vore svenske Brødre over Illinois som Virkefelt, mens det kun var os tilladt at udvide vor norsk-danske Missionsvirksomhed inden Wisconsins Grændser.

Det Partiske og Uvillige ved et saadant Arrangement var imidlertid altfor iøinefaldende til at dette kunde holde sig i Længden, og det faldt da ogsaa, da General-Konferencen for 1868 i Mai samledes i Chicago. Her tilstodes det os nemlig at aabne vor norsk-danske Virksomhed, hvorsomhelst vi havde Mænd og Midler dertil. Følgen var, at vi kort efter Konferencens Slutning begyndte Værket i den store By. Den Præs. Ældste og flere af Prædikanterne fra vort Distrikt gjorde de indledende Skridt ved at forkynde Ordet. Nogle Landsmænd forenede sig med os paa Prøve, andre, der var blevne omvendte, kom med Attest fra det svenske Samfund. Dette havde en liden Kirke paa Vest-siden, hvor det tillodes os at holde vore første Gudstjenester.

Det blev vor Præs. Ældste, O. P. Petersen, der stiftede vort første Samfund i Chicago blandt de Norske og Danske, med 20 Medlemmer, i Juni 1868.

Paa Wisconsin-Konferencen, der afholdtes samme Aar, i September, i Mazomanie, og hvor Biskop Ames førte Forsædet, bestemtes det, at O. P. Petersen skulde vedblive som Præs. Ældste for vort Distrikt, men samtidig virke som Prædikant ved Første Norske Meth. Kirke i Chicago, der inkorporeredes under Statens Love den 21de Januar 1869. Han flyttede da dertil Byen, og en mægtig religiøs Vækkelse greb Sindene, saa at Mange sluttede sig til vort Samfund, og den lille Kirke, man benyttede, snart viste sig utilstrækkelig til at rumme Tilhørernes Antal. Et større Gudshus maatte til, og man besluttede, om Midlerne kunde skaffes tilveie, at kjøbe den paa Hjørnet af W. Indiana og Sangamon Streets beliggende Kirke, som de amerikanske Methodister, der vilde flytte længere vest ud, just dengang ønskede at sælge. Ved at henvende sig til flere af de rige eller velstaaende blandt vore amerikanske Brødre lykkedes det O. P. Petersen at erholde Tilsagn om Hjælp fra dem til et Beløb af ialt $5000. Derved saavelsom

ved en Subskription paa $3000. blandt Menighedens egne ubemidlede Medlemmer saae man sig istand til at sikre sig nævnte Kirkeeiendom. Dette var ligesom en Milepæl betegnende et af de største af alle Fremskridt, vor Mission indtil da havde gjort hertillands.

Ogsaa andre Steder syntes det samme Aar at lyse op i Horizonten. I Sheboygan, hvor J. H. Johnson virkede med Held, fik man saaledes indkjøbt Grund og reist en Kirke, tilsammen for en Bekostning af $1800.; og i Ashippun, hvor P. Jensen var ansat og havde Fremgang, byggedes et mindre Gudshus, der kostede $800.

Hidindtil havde vi hverken havt nogen Psalmesamling eller noget Blad for os selv og i vort eget Sprog, saalidt herover som i de gamle Lande. Det første Forsøg paa at tilveiebringe en Psalmebog, egnet for norske og danske Methodister, foretoges af A. Haagensen og O. P. Petersen, idet de dels benyttede et Udvalg af andre Psalmesamlinger, dels selv forfattede nogle og dels oversatte eller bearbeidede Hymner fra de amerikanske Methodisters Samling, saaledes: „Jesu, Klippe“ (Rock of Ages), „Stat op, min Sjæl“ (Arise my Soul), „O fik jeg tusind Tungers Lyd“ (O for a thousand Tongues) o. a. At den første Udgave af Samlingen viste sig i en temmelig ufuldkommen Form, skrev sig dels derfra, at vort Samfund dengang ikke selv raadede over noget Trykkeri, og dels fra den ringe Tid og Opmærksomhed, Udgiverne paa Grund af deres øvrige Virksomhed saae sig istand til at skjænke Trykningen.

———o———

8.

Om Vaaren 1869 udnævntes O. P. Petersen af Biskop Ames til Superintendent over Missionsværket i Norge, og han anmodede da før sin Afreise Prædikanterne i Distriktet om at møde ham i Chicago, hvor ogsaa de fleste

af dem indfandt sig. J. H. Johnson fik omtrent samtidig Ansættelse som Prædikant ved Menigheden i Chicago, medens A. Haagensen ved en Skrivelse fra Biskop Ames anmodedes om at overtage Pladsen som Præs. Ældste i Distriktet, en Anmodning som han ogsaa efterkom, dog ikke uden Betænkelighed og først efterat man havde tilstaaet ham en Assistent i Præstegjerningen, da han ved Siden af sit Hverv som Præs. Ældste tillige skulde betjene Menighederne i Cambridge og Heart Prairie og desuden paa Grund af det Savn, der almindelig føltes til slige Bøger, og ikke af nogetsomhelst Hensyn til pekuniær Fordel, var sysselsat med Udgivelsen af en liden norsk-dansk Bog, den første i sit Slags blandt Methodisterne, til Brug i vore Søndagsskoler.

J. H. Johnson flyttede fra Sheboygan og overtog sit Hverv ved Menigheden i Chicago. Kort efter hans Ankomst afsluttedes de endelige Forhandlinger om Kjøbet af nuværende Første Norske Meth. Kirke, der med Grund og Inventarium tilskjødedes Menigheden for $14,000. Paa Aabningsdagen, da Kirken toges i Brug, optoges atter en Subskription, der gik op til henved $3000. Næste Aar (1870) byggedes lige ved Siden af Kirken, paa W. Indiana St., en Præstebolig, der kostede $5000.; den var imidlertid rummelig nok til for en Del at kunne leies ud og saaledes bidrage til at betale sig selv. I de halvtredie Aar Broder Johnson virkede her, lagde Herren sin Velsignelse til hans Arbeide, saa at Menigheden stadig forøgedes og ved hans Afreise talte 346 Medlemmer, med en Kirkegjæld paa idethele omtr. $6000. — en Restance, der, i Betragtning af de store Udgifter man havde havt, ingenlunde kunde kaldes betydelig.

Om Sommeren 1863 kom Christian Treider, en velbegavet og energisk ung Nordmand, herover fra Kjøbenhavn. Han var en Frugt af Past. Willerups Virksomhed og havde ad privat Undervisnings Vei forberedt sig for

Prædikantgjerningen. Han fik foreløbig Ansættelse som Suppleant ved Heart Prairie og Whitewater Menigheder og viste sig at være velskikket til Gjerningen.

Wisconsin-Konferencen for 1869 traadte sammen om Høsten i Appleton, Wis. Vort hele Distrikt blev her ifølge et almindeligt Ønske flyttet tilbage fra Vest Wis.- til Wisconsin-Konferencen; det syntes næsten som om det aldrig skulde komme til Ro og Hvile, men idelig befinde sig paa Vandring frem og tilbage. Dog derved var jo Intet at gjøre. Værre var det, at vi ikke var fri for at føle os som Fremmede blandt de amerikanske Brødre; dette skrev sig vel for en Del fra Forskjelligheden i Sprog, Nationalitet og Livsvaner; væsentlig kom det dog deraf, at vi hverken fandt den forventede Sympathi eller materielle Opmuntring og Støtte, vi som et ungt, begyndende og kjæmpende Samfund havde ventet og sat vort Haab til.

En Præs. Ældstes Stilling er alt andet end en Sinecure. Seet i Frastand eller af Folk ikke nærmere bekjendt med Forholdene er det troligt, den har noget Patriarkalsk og Ærværdigt ved sig: den Præs. Ældste er jo hele Distriktets ledende, mæglende, styrende og tilrettevisende Hoved ligesom Abraham og Isak var Familiens eller Slægtens. Træder man nærmere, forsvinder imidlertid dette østerlandske tiltalende Oldtidspræg — og tilbage staar vor Tids usminkede Virkelighed, Livet — det haandgribelige — med dets Brydninger, dets Strid og Kamp, dets Tvivl og Bekymringer. Den Præs. Ældste sidder ikke i Døren til sit Paulun, skiftende Lov og Ret med faderlig Myndighed — nei, han har kun sjælden Stunder til at sidde, hans Lod er det at være paa Farten og ofte udsat for en dobbelt Ild, fra Menigheden og dens Prædikant. Begges Krav skal han lytte til, og Begge bør han, saavidt muligt, søge at at stille tilfreds, dog naturligvis kun under den Forudsætning, at Guds Sag og dens Fremgang blandt Folket ikke

Første norsk-danske Methodistkirke, Chicago.

kommer til at lide derunder; thi Hensynet hertil er og maa være den samvittighedsfulde Præs. Ældstes ufravigelige Rettesnor. Guds Vilje, som den under Bøn og Paakaldelse og efter alvorlig Selvprøvelse viser sig for ham, maa han gjøre — vi tænke her naturligvis fornemmelig paa Spørgsmaal af en alvorligere og vigtigere Art — lad saa Menneskenes Dom blive Ros eller Dadel, deres Løn Tak eller Utak. Og dog, som de menneskelige Forhold nu engang er, hvor ubehageligt for ikke at sige pinligt kan det ikke undertiden falde ham at træffe en Afgjørelse, der gaar den Ene eller den Anden stik imod! — Omsider træder Konferencen sammen. Hvor hyggeligt for Brødrene, Prædikanterne, at mødes, meddele hverandre sine Erfaringer og gjensidig ved Samtale søge at styrke og opmuntre hinanden! Gjælder det samme end tildels for den Præs. Ældste — for ham er Konferencen dog først og sidst et Tribunal, for hvis Skranke han har at indfinde sig, en Domstol, hvor han skal aflægge Regnskab for det Pund, der betroedes ham, for den ofte vidtadspredte og vanskelig overskuelige Hjord, der stilledes under hans Varetægt.

A. Haagensen tilstaar, at han aandede betydelig lettere, da Konferencen i Appleton 1869 var tilende, end da den begyndte. Indberetningerne viste iøvrigt Fremgang i Aarets Løb inden vor Mission i alle Retninger, saavel hvad Tilvært af Medlemmer som Forøgelse i Kirkeeiendom o. s. v. angik. De Forandringer, der foretoges i Ansættelserne, indskrænkede sig til følgende: Chr. Treider, der optoges som Prøvemedlem i Konferencen, ansattes ved Coon Prairie og Richland Menigheder, C. F. Eltzholtz i Ashippun og Oconomowoc, og P. K. Rye, der i nogle Aar havde virket i Danmark og Norge, men af Hensyn til sin Hustrus Helbred var vendt tilbage til Amerika, fik Whitewater og Heart Prairie Menigheder at betjene.

Saavel vi som vore svenske Brødre vedblev at føle

Savnet af en Skoleanstalt, hvor unge Mænd iblandt os kunde uddanne sig til Præstegjerningen, og lige siden den første skandinaviske Konvention havde der været Tale om at begynde en midlertidig Skole eller Klasse fælles for Svenskerne og os, Norske og Danske, indtil vi saae os istand til at oprette en Skole udelukkende for os selv. Blandt andre Steder, hvor der var Udsigt til at en Klasse lod sig arrangere, havde man tænkt paa Upper Jowa Universitet og Skolen i Evanston. Det blev imidlertid ved Talen derom; ingen Bestemmelse blev truffet. Under disse Omstændigheder sammenkaldtes da paany en skandinavisk Konvention, der mødte i Chicago, i Okt. i 1869. Pastor A. G. Andersen valgtes til Formand og A. Eriksen (begge svenske) til Sekretær. Prædikanter og Lægmænd saavel fra Distriktet i Illinois som fra vort i Wisconsin havde indfundet sig tilligemed nogle faa fra det Skandinav. Distrikt i Minn. For at man kunde have frie Hænder til at handle og ikke være bunden ved tidligere Bestemmelser vedtoges der en Resolution om, at „Overenskomsten med Hensyn til en fælles skandinavisk Skole indtil videre skulde være hævet, og at det stod enhver af de tvende Parter frit for at oprette sin egen Skole." — Penge, Løfte-Forskrivninger og Subskriptionsbeløb skulde, som rimeligt var, reparteres eller deles i Forhold til hvad der var indskudt fra hver af Siderne.

Ihvorvel det hed sig, at Opløsningen kun gjaldt „indtil videre" (— der ansattes endog en fælles skandinavisk Agent for Skolefondet —), saa stod det dog klart for Alle, at Overenskomsten var hævet absolut og definitivt. Dette saaes bl. A. deraf, at da det var til en fælles skandinavisk Skole Folk havde givet Penge eller Løfter om Penge, saa ansaa mange af dem sig nu, da det ikke blev til noget med en saadan Skole, for løste fra deres Forpligtelser, hvoraf Følgen var, at mer end det halve af det subskriberede Beløb ikke blev indbetalt — en ikke ringe Skuffelse, især for os,

der i pekuniær Henseende var mindre heldigt stillede end vore svenske Brødre.

Efterat Konventionen i Chicago var hævet, traadte den norsk-danske Skoleafdeling sammen i Første Norske Meth. Kirke der i Byen og nedsatte en Komité, bestaaende af K. Schou, N. Christophersen, Nils Johnsen, J. H. Johnson og A. Haagensen, hvis Hverv var at forhøre sig om et passende Sted til en midlertidig Skole eller Klasse.

Ved et Extramøde sammesteds besluttede man endvidere at udgive et maanedligt Blad i vort eget Sprog. Det udkom da ogsaa første Gang i Januar 1870, under Navn af „Missionæren", og havde til Redaktører A. Haagensen og føromtalte J. H. Johnson, der var bleven omvendt i Primrose og kort Tid efter sin Ankomst her til Landet havde været Lærer i en amerikansk Distriktskole (Common School). Det var det første journalistiske Skrift — saavel her som i Moderlandene — der publiceredes til Fremme for vort norsk-danske Missionsværk. Redaktions-Arbeidet forestod Vedkommende uden Godtgjørelse samtidig som de røgtede sine Kaldspligter, thi i disse Dage maatte der af Mangel paa Midler og Mænd ofte gjøres extra Arbeide.

Om Høsten 1870 traadte Wisconsin-Konferencen sammen i Janesville, Wis., og viste det sig der af Indberetningerne, at vort Distrikt i Aarets Løb havde havt Fremgang i alle Retninger.

N. Christophersen maatte paa Grund af legemlig Svaghed trække sig tilbage fra sin Virksomhed inden Konferencen.

I Ansættelserne skede følgende Forandringer i Distriktet: Ashippun lagdes til Milwaukee, hvor Chr. Treider ansattes. La Crosse optoges paany som Virkefelt, med P. K. Rye som Prædikant. Racine viste sig dette Aar istand til at lønne sin egen Prædikant — den første blandt alle Menigheder i Distriktet, om hvem Sligt spurg-

tes; C. F. Eltzholtz ansattes der. C. Andersen, der var kommet som Lokalprædikant fra Porsgrund, Norge, supplerede Whitewater og Heart Prairie, medens Coon Prairie og Richland fik en Suppleant i R. Olsen, Lokalprædikant fra Racine.

Om Sommeren samme Aar (1870) havde den norsk-danske Skoleafdeling holdt et Møde, hvor det nær Chicago beliggende Evanston af vedkommende Komité anbefaledes som Sted for Skolen eller Klassen. O. Haven, Præsident for Universitetet dersteds, bød os velkommen; og Broder K. Schou, der endnu fortsatte sine Studier ved nævnte Universitet, valgtes til Lærer for Klassen. Til Direktører valgtes J. H. Johnson, P. K. Rye og A. Haagensen samt Lægmændene O. M. Oren og Ole Vigdal. Klassen aabnedes med nogle unge Mænd i September.

Ved vort Distriktsmøde i Richland, om Sommeren 1871, havde vi den Glæde atter at se O. P. Petersen i vor Midte. Han havde da været i Virksomhed to Aar som Superintendent ved Missionen i Norge, hvor han havde været et Middel i Guds Haand til at løfte Missionen frem.

Leirmøder, hvor Folk flokkes sammen, ofte fra nær og fjern, for at lytte til Ordets Forkyndelse under aaben Himmel eller i Telte, havde været holdt hver Sommer inden vor Mission lige siden dens Begyndelse. Ved saadanne Leiligheder hændes det ikke saa sjælden, at Frænder og Venner gjensees efter længe ikke at have mødt hinanden — at Alle paany føle sig som Brødre og Søstre og som Børn af Guds store Familie, hvis saligste Haab er engang at samles i det himmelske Fædrenehjem for aldrig mere at skilles. Disse Leirmøder (Campmeetings), saa ofte misrepræsenterede af Modstanderne, var ikke desmindre Steder og Tider for store Vækkelser og mange Omvendelser til Gud ved Ordets Forkyndelse; de tjente tillige til gjensidig Bestyrkelse og Opmuntring under det jordiske Livs Pil-

grimsvandring og kunde være til stor Glæde og Velsignelse. I hine Dage fik vi imidlertid af og til at fornemme, at ikke Alle, der bare Kristennavnet, nærede broderlige Følelser mod os, selv om de vare vore Landsmænd: det traf sig, at vi, naar vi af en eller anden Grund ønskede Adgang til Skolehusene, fandt Dørene lukkede for os, fordi vi var — Methodister.

Efteraaret 1871 var det, at Chicago hjemsøgtes af den store Ildebrand, hvorved Tusinder af Familier bleve hjemløse og Eiendom til mange Millioners Værdi gik op i Luer. Da aabnedes i vor 1ste Kirkes Underetage (Basement) Nattely for mange Hjemløse og Fattige, og de faa Methodister viste ikke alene Sympathi og Velvillighed i den aandelige, men ogsaa i den timelige Nød. Methodismen begyndte sin Virksomhed blandt de Fattige og har altid været deres trofaste Ven.

Et Par Uger senere (Okt. 1871) traadte Aarskonferencen sammen i Milwaukee, under Biskop Simpsons Ledelse. A. Haagensens Helbred var da paa Grund af Overanstrengelse i Missionens Tjeneste saa haardt medtaget, at han ikke følte sig istand til personlig at indfinde sig ved Konferencen. Han fandt en Repræsentant i O. P. Petersen, der mødte paa hans Vegne som Præs. Ældste. Prædikanterne i Distriktet havde, som det viste sig, arbeidet med Liv og Sjæl, og Frugterne var ikke udeblevne. Menigheden i Racine havde havt en i Sandhed løftende og vækkende Tid under Broder Eltzholtz, under hvem mange Sjæle var blevne vundet for Herren. Og i Manitowoc havde Broder P. Jensen alt i 1870 faaet stiftet og inkorporeret en Menighed, der Aaret efter byggede en liden, net Kirke for en Bekostning af $1500. Tilvæxt og Fremgang saavel hvad Medlemsantal som Missionsbidrag o. A. angik havde der været saa at sige overalt i Distriktet. Som Prøvemedlem i Konferencen optoges M. Hansen, der havde for-

enet sig med Menigheden i Sarpsborg, Norge, under O. P. Petersens Virksomhed, og i længere Tid havde virket med Held i Missionens Tjeneste der i Landet. — I Ansættelserne foretoges følgende Forandringer: O. P. Petersen fik 1ste Kirke i Chicago under sin Betjening, en Menighed, der efter kun 2½ Aars Tilværelse var kommet saa vidt, at den selv kunde lønne sin Pastor. Den havde samlet Mere til Missionskassen, end den havde modtaget af samme. J. H. Johnson ansattes i Racine, C. F. Eltzholtz i Cambridge og Primrose.

Evanston optoges samme Aar (1871) som et nyt Virkefelt. En Methodistklasse var Aaret iforveien bleven stiftet der, og Stedet havde havt Besøg af Præster fra Chicago. Karl Schou, dansk af Fødsel, er alt forhen oftere bleven omtalt, ogsaa i Forbindelse med Evanston. Han var kommet til Amerika 1862, var bleven omvendt i Lafayette, Ind., 1866, og tog senere Ophold i Evanston for ved Universitetet dersteds at forberede sig til Prædikegjerningen. Han supplerede samtidig vor Menighed eller Klasse der paa Stedet. Han arbeidede med utrættelig Iver, og det var hovedsagelig hans Iherdighed det skyldtes, at den derværende gamle amerikanske Methodistkirke blev kjøbt, flyttet og repareret (1871), og at en Præstebolig blev bygget paa en leiet Tomt — Alttilsammen for en Bekostning af $7800., af hvilket Beløb dog en stor Del blev henstaaende som Gjæld. Broder Schou havde desuden assisteret ved Redaktionen af „Missionæren" i 1870. At han valgtes til Lærer for den første norsk-danske Klasse af Studerende ved Skolen i Evanston, er alt forhen omtalt. I 1872 optoges han som Prøvemedlem i Wisconsin-Konferencen, viedes til Diakon og sendtes tilbage til Evanston. Broder Schou var en energisk Mand; han virkede som en Drivkraft blandt os og i vor Mission her i Amerika. I Februar 1873 blev han imidlertid sendt til Danmark som Superintendent over

Missionen dersteds, medens Past. Willerup efter 17 Aars Ophold og Aktivitet i Norge og Danmark kaldtes tilbage her til Landet og ansattes i Evanston.

I 1872 havde vi havt en Extra-Sammenkomst i Racine, hvor flere Sager af Interesse for os og vort Værk var kommet paa Bane. Blandt Andet var en Komité, bestaaende af O. P. Petersen, J. H. Johnson og A. Haagensen, bleven nedsat for at udgive en ny Psalmebog, da Restoplaget af den tidligere tilligemed Stereotyppladerne var blevne tilintetgjort under den store Brand i Chicago. Nævnte Komité paalagdes det tillige at forelægge General-Konferencen for samme Aar (1872) ved dens tilstundende Møde en Indstilling angaaende vor Situation i Kirken ogsaa med Hensyn til Blade og Sprog. Bestyrerne for det „Vestlige Amerik. Bog- og Blad-Department" havde nemlig den Idé, at „Sendebudet", der tryktes og udkom i Chicago, ligesaa godt kunde tjene til Organ for Norske og Danske som for Svenske, da de tre Nationers Sprog jo var ét og det samme(!). — Da General-Konferencen traadte sammen, viste dens Bogkomité os ikke desmindre den Opmærksomhed at bevilge os $500. til vor Bladsag, et vistnok ikke betydeligt Beløb for et saadant Foretagende, men dog altid en Haandsrækning.

Medens O. P. Petersen var i Norge, havde Brødrene der sammen med ham gjort Udkast til en Katekismus, der i Manuskript sendtes over til os til Gjennemsyn. O. P. Petersen, J. H. Johnson og A. Haagensen i Amerika, samt M. Hansen, S. A. Stensen, Doublong og A. Olsen i Norge overdroges det derpaa af General-Konferencen at revidere samme Manuskript og befordre det i Trykken.

I Aarets Løb havde Past. P. K. Rye atter sluttet sig til Amerikanerne og var bleven overflyttet til Rock River-Konferencen. Broder Eltzholtz blev efter Ønske flyttet til La Crosse fra Cambridge og Primrose, ved hvilke sidste

Menigheder Broder B. Johannesen ansattes, der var kommen herover fra Moderlandene, hvor han i flere Aar havde virket i Missionens Tjeneste.

Aarskonferencen traadte sammen om Høsten 1872 i Fond du Lac, Wis., under Forsæde af Bisk. Haven, der, som sædvanlig, viste stor Interesse for og Sympathi med vort norsk-danske Missionsværk. Den Præs. Ældste A. Haagensens Indberetning modtoges under Oplæsningen gjentagne Gange med Bifaldsytringer, hvad der var let forklarligt i Betragtning af den Fremgang, hvormed Aaret var blevet kronet. I Racine havde under J. H. Johnsons Virksomhed Menigheden saaledes udvidet sin Kirke med en Tilbygning fortil, hvorved man vandt Plads til et Galleri; hele Bygningen havde desuden undergaaet en grundig Reparation — Alt for en Bekostning af $3500., hvoraf $1800. henstod som Gjæld, til Afbetaling hvorpaa imidlertid $1000. subskriberedes paa Indvielsesdagen. I Milwaukee havde man havt en haardere Nød at knække. Der talte Menighedskredsen nemlig kun omtr. 30 Medlemmer, men ikke desmindre havde den, fornemmelig ansporet af sin ihærdige Prædikant Chr. Treider, solgt og flyttet den gamle lille Kirke samt paabegyndt Opførelsen af et nyt Gudshus, beregnet at skulle koste efter sin Fuldendelse omtr. $3500. Foreløbig fik man dog kun reist Underetagen eller Basementet. Savnede den lille Kreds endog Evne til fuldtud at betale for denne Etage, saa viste den dog, at den var villig til, saavidt den kunde, at hjælpe sig selv.

Den nye Psalmebog udkom dette Aar (1872).

Broder C. Andersen, der havde suppleret Heart Prairie og Ashippun, kaldtes hjem fra sit Arbeide til den evige Hvile.

Medlemsantallet i Wis. Distrikt — Prøvemedlemmer iberegnet — var steget til henved 900, Kirkeeiendomsværdien til $60,000. Bidrag til Missionen var $500., og Menighedernes Indsamling til Prædikanternes Underhold $2100.

Pastor J. H. Johnson overflyttedes til Minnesota-Konference og ansattes som Præs. Ældste for det nye norske Distrikt i Minn. Til samme Konference fulgte N. Christophersen ham.

Som Prøvemedlemmer i Wis. Konference optoges Brødrene K. Schou, B. Johannesen og L. Doublong.

To nye Virkefelter aabnedes i Distriktet dette Aar. I Strøget Rolling Mills, beliggende omtr. et Par (engl.) Mil fra 1ste Kirke i Chicago, havde de der boende Nordmænd — hvoriblandt flere hørte til 1ste Kirkes Menighed — Besøg af O. L. Hansen og senere, om Høsten 1872, af Chr. Treider, hvorefter en Mission, siden kaldet 2den Kirke, aabnedes der paa Stedet.

I Leland og Norway, et Par af de alderældste norske Kolonier i Amerika og beliggende omtr. 18 (engl.) Mil fra hinanden i det nordøstlige Illinois, havde man alt i 1853 havt en Methodistprædikant i sin Midte, idet en dansk Broder ved Navn Brown, efter som Søfarende at være bleven omvendt paa en af sine Reiser, var kommet i Berøring med Sømandsmissionen i New York og derfra ved Past. Hedstrøms Forsorg sendtes til Leland-Settlementet, hvor han ved sin Forkyndelse af Ordet vakte og vandt ikke faa Sjæle for Herren. Da Jonas Hedstrøm var Præs. Ældste for det Svenske Distrikt i Illinois, hørte de to norske Menigheder til dette. 1854 begyndte Broder H. H. Holland at virke blandt Menigheden i Leland-Settlementet og havde ikke ringe Fremgang; 1857 fik han stiftet en Menighed i Norway, en liden Handelsplads i Fox River Settlementet, og var saa ansat (1857– 59) i Leland Settlementet, hvor han (1858) fik reist en Kirke, der senere flyttedes ind i Byen Leland. Disse Menigheder ansøgte nu Kabinettet (ɔ: Biskoppen og den Præs. Ældste) om at blive indlemmede i det Norske Distrikt, hvad der ogsaa tilstodes dem. I Aaret 1872 blev overhovedet vort norsk-danske Missionsværk

ordnet mere tilfredsstillende, idet det fik Sit for sig selv, uden Sammenblanding med de svenske Brødre, og saaledes slap for at tage nærmere Hensyn til andre end den Befolkning, for hvem det ifølge Sprogforholdene ene var og kunde være bestemt.

Forandringerne i Ansættelserne i vort Distrikt (1872) var følgende: Chr. Treider forflyttedes til den nye Mission i Chicago. Vi havde vistnok intet Missionsbidrag til samme, men fik dog senere en Hjælp af $300. fra City Missionskassen. A. Haagensen vedblev som Distriktets Præs. Ældste, men fik en Assistent i Præstegjerningen, eftersom han tillige ansattes ved Menigheden i Milwaukee, hvorhen han flyttede fra Cambridge. P. Jensen forflyttedes til Sheboygan og Manitowoc. Broder O. L. Hansen, der var bleven omvendt 1862 i Porsgrund, Norge, under Paavirkning af Prædikanterne M. Hansen og E. Arvesen, var, efter sin Ankomst her til Landet, først 1½ Aar ved Pennington Seminary, N. Y., forenede sig derpaa med Menigheden i Chicago (1869), frekventerede Skolen i Evanston og fik Lokal-Prædikant Fuldmagt 1872. Samme Aar blev han A. Haagensens Assistent i Milwaukee. Broder Olsen supplerede Cambridge og Primrose. Leland og Norway, i Ill., suppleredes af C. Hansen, der kom herover fra Danmark, hvor han havde virket en Stund. Hans Tid iblandt os blev kun kort, idet han efter tre Aars Virksomhed døde i Ashippun, Wis. Kirken tabte i ham en nidkjær og dygtig ung Mand.

Efter Konferencen optoges der i 1ste Kirke i Chicago under O. P. Petersens Virksomhed en Subskription paa $6000 til Afbetaling paa Kirkens Gjæld.

Ved Rolling Mills eller 2den Kirkes Mission i Chicago stiftedes der i Januar 1873, mens Chr. Treider var stationeret der, en lille Menighed paa 16 Medlemmer, og samme

Aar reistes der en liden Kirke, 30 × 50 Fod, for en Bekostning af $3000.

Ogsaa i Whitewater, Wis., fik man bygget et vakkert lille Gudshus, medens Broder O. L. Hansen assisterede A. Haagensen som Hjælpepræst dersteds og i Ashippun og Milwaukee. Med faa Medlemmer og smaa Midler, beløb den Gjæld, der efter Indvielsen hvilede paa Bygningen, sig dog kun til $261.

9.

Aarskonferencen 1873 mødte i Whitewater d. 15de Oktober under Biskop Merrills Forsæde. Indberetningerne viste som sædvanlig i de senere Aar Fremgang i Distriktet. Blandt vore amerikanske Brødre var der paa denne Konference et ikke ringe Røre, foranlediget ved at nogle blandt dem havde indladt sig paa visse Sølvmine-Spekulationer, hvorved Enkelte tabte Alt, hvad de eiede. En Præst blev endog stillet under Forhør og suspenderet for et Aar fra sin præstelige Gjerning.

Som Prøvemedlemmer optoges: J. J. Christensen, M. Nilsen og J. Petersen, alle tre dengang virksomme i Missionens Tjeneste i Danmark. Af Brødre i Virksomhed i Norge optoges P. Olsen og C. P. Rudd. M. Hansen og A. Olsen vedbleve paa Prøve. Da man i de gamle Lande dengang endnu ikke havde nogen Aarskonference, optoges de nævnte Brødre i Wisconsin-Konferencens Reisende Forening.

Forandringer i Ansættelse: C. Willerup fik Menigheden i Racine under sin Ledelse, C. F. Eltzholtz Menighederne i Cambridge, Whitewater og Heart Prairie. P. Jensen sendtes til Leland og Norway, Ill., mens Richland, Highland og Primrose suppleredes af R. Olsen, La Crosse af G. Gjertsen, Ashippun og Oconomowoc af C. Hansen.

Ikke længe efter (neml. Nov. 4de og 5te) fik den Skandinav. Skolesag sin endelige Afslutning paa et i Chicago af svenske, norske og danske Præster og Delegater afholdt Møde. Den hele Plan om en saadan for alle tre Nationaliteter fælles Skole opgaves. Hvad der var indsamlet af Pengemidler skulde fordeles saaledes, at Enhver fik Sit (den svenske Afdeling hvad der var indkommet fra Svenske o. s. v.) Hvad Amerikanerne havde tegnet sig for, skulde deles ligelig mellem begge Parter.

Efter dette Møde samledes de norske og danske Delegater og Præster for sig (i 1ste Kirke) og vedtog, at den af dem projekterede Anstalt skulde kaldes: Den Norsk-Danske Skole. A. Haagensen valgtes til Agent for Skolefondet i det norske Distrikt i Wisconsin, og en Komité nedsattes til Udfærdigelse af Statuter, Charter, o. s. v. Pengebidragene skulde fremdeles samles i Wisconsin Distrikt. Fra Minnesota var lidet eller intet indkommet til Skolefondet.

Omtrent halvandet Aar senere var man endelig kommet saavidt, at Skolen eller Skoleselskabet (The Norwegian and Danish Educational Society of the Meth. Ep. Church) kunde inkorporeres, hvilket skede ved Akt af Juli 3, 1875. Inkorporatørerne vare: Andrew Haagensen, Carl F. Eltzholtz, Chr. Treider, Even M. Eriksen, O. B. Jacobs, Andrew Thorsen og Peter Jensen, der tillige alle skulde fungere som Værger (Trustees) det første Aar fra Inkorporationens Dato at regne.

Om Vaaren 1874 foretoges paany et Par Omflytninger. Fra norske Venner i New York indløb der nemlig Anmodning om at erholde en Prædikant fra det norskdanske Distrikt, idet samtidig O. P. Petersen nævnedes som den, man vilde foretrække. Han gik ind derpaa og overflyttedes til New York Østl. Konference, medens C. F. Eltzholtz overtog hans Plads ved 1ste Kirke i Chicago, hvor Værket vedblev at gjøre god Fremgang.

Aarskonferencen dette Aar (1874) traadte sammen i Oktober i Oshkosh, Wis., under Biskop Fosters Ledelse.

En af de amerikanske Præs. Ældste prøvede i Kabinettet paa at faa det Norske Distrikt opløst. Det lykkedes ham imidlertid ikke, da det mødtes med den bestemteste Modstand fra nævnte Distrikts Præs. Ældstes Side og samtidig fraraadedes af Biskop Ames (fra Minnesota-Konferencen), der havde indfundet sig som Gjæst ved Mødet i Oshkosh.

Under Konferencens Forløb mistede Kirken en af sine dygtigste Missions-Sekretærer, idet Dr. Eddy afgik ved Døden. Budskabet derom modtoges med Tegn paa oprigtig Sorg hos alle Mødets Medlemmer.

Blandt Brødre, der virkede i Norge, optoges følgende som Prøvemedlemmer: Ole Olsen, Nils F. Carstensen, Carl L. Carlberg, Frederik Ring, Nils Jonassen, Johan Bakke, Hans P. Bergh, Bernt Johannesen og Bernt Larsen. — M. Hansen, Superintendent over Missionen i Norge, og Lars Doblaug, der virkede sammesteds, samt Carl Schou, Superintendent over Værket i Danmark, optoges som Medlemmer. M. Hansen og Carl Schou blev ansatte som Superintendenter i Norge og Danmark, førend de var fuldstændige Medlemmer af Wis. Konf.; det viste stor Mangel paa Mænd iblandt os paa den Tid.

Foruden C. F. Eltzholtz, der, som ovenfor nævnt, ansattes ved 1ste Kirke i Chicago, skete følgende Forandringer i det Norske Distrikt. Chr. Treider sendtes til Racine, og B. Johannesen til Evanston, hvor han samtidig blev Lærer ved den norsk-danske Skole-Afdeling. P. Jensen kom til Leland og Norway, Ill. Green Bay og De Pere, der optoges som nye Virkepladse, suppleredes af C. B. Christiansen. 2den Kirke i Chicago fik en Suppleant i O. J. Sanaker, der i 1867 var kommet herover fra Norge, havde sluttet sig til den norske Methodistmenighed i Washington Prairie, Iowa, og senere faaet Prædikant-

Bemyndigelse tilligemed Anbefaling til Skolen i Evanston. Det var mens han studerede her, at han supplerede 2den Kirke i Chicago, der under hans nidkjære Virksomhed saae sin Menighedskreds vore og have Fremgang.

Sheboygan og Manitowoc fik en Prædikant i C. Omann, der, dansk af Herkomst, i Begyndelsen af 1872 var bleven optaget paa Prøve i 1ste Kirke i Chicago og September samme Aar blev Medlem. I 1873 blev han Kolportør for det Amerikanske Traktatselskab og vedblev at virke som saadan Aaret igjennem, indtil han i December fik Formaner=Bemyndigelse i Leland, Ill. 1874, i September, blev han Lokal=Prædikant i Milwaukee, og det var derfra at han, endnu i samme Maaned, forflyttedes til Sheboygan og Manitowoc. Pastor Willerup havde i Aarets Løb forladt Racine og var vendt tilbage til Danmark.

Det var i Slutningen af O. P. Petersens og i Begyndelsen af C. F. Eltzholtz's Tid som Prædikanter ved 1ste Kirke i Chicago, at den første Udsigt til en Menighed i Californien aabnede sig, idet ikke faa af vore Landsmænd dengang droge didhen, lokkede af Rygterne om de gyldne Skatte der fandtes.

En velsignet Vækkelse havde (i 1874) fundet Sted i Milwaukee, hvor A. Haagensen — samtidig Præs. Ældste — var stationeret. Glæden derover var dog ikke ublandet. Enkelte Medlemmer havde søgt at vække Forstyrrelse og Splid, hvorfor de i Henhold til Methodistkirkens Bestemmelser udvistes af Kredsen. Røret lagde sig dog ingenlunde strax; og større Fortræd afvendtes udentvivl kun derved, at Disciplinen hævdedes med Bestemthed.

Næste Aar (1875) i Løbet af Sommeren havde vi et Fællesmøde med Brødrene i det nye Norske Distrikt i Minnesota. Vort Blad og vor Skolesag samt Ordningen af vort Værk som en Helhed var blandt de vigtigste Gjenstande, der kom paa Bane. Vi fandt samtidig Leilighed

til at bivaane et Par Leirmøder, og — det Ene med det Andet — Alt bidrog til, at vi sluttede os nøiere sammen om den store Opgave, for hvis Fremme vi virkede blandt vore Landsmænd. Og Gud lagde sin Velsignelse dertil — han bøiede Folkets Hjerter imod os.

Hvad Blade angik, bestemtes det paa nævnte Fællesmøde, at Distrikterne i Fællesskab skulde udgive et Søndagsskoleblad, der skulde udkomme to Gange maanedlig. — Brødrene Chr. Treider og C. F. Eltzholtz valgtes til Redaktører for nævnte Blad, der blev døbt „Hyrdestemmen".

Vort Distrikt var dengang, ifølge Methodistkirkens Disciplin, berettiget til at afholde Konferencer (Distrikt-Konferencer), hvor Lokalprædikanter, Medhjælpere og Formanere mødte sammen med Distriktets Præster; og ved en saadan Konference, der traadte sammen d. 11te Oktober 1875 og hvor de fleste Prædikanter samt endel Lægbrødre havde indfundet sig, fik flere af Sidstnævnte Fuldmagt til at prædike, til samme Tid den af gyldige Grunde fratoges andre.

Det var i Racine, denne Sammenkomst fandt Sted, og to Dage senere (den 13de Okt.) mødte Wisconsin-Aarskonference i samme By under Ledelse af Biskop Wiley.

Forsøget paa at udslette det norsk-danske Missionsværks Selvstændighed og lade det gaa op i det amerikanske gjentoges i Kabinettet, men med lige saa lidt Held som tidligere. Der klagedes tillige over, at vi havde vore egne norsk-danske Søndagsskoler — en Besværing, der afvistes af Biskoppen med den Bemærkning, at saadanne Skoler var noget ganske Naturligt; at Intet i saa Henseende lod sig fremtvinge — de amerikanske Søndagsskoler maatte vente, indtil Immigranterne af sig selv sendte dem sine Børn.

De forskjellige Angreb paa vort Værk prellede saaledes virkningsløst tilbage. Ved denne Konference foretoges Valg

paa Delegater til General-Konferencen. Uanseet de Vanskeligheder, man fra visse Sider havde lagt vort Distrikt iveien, fik dets Præs. Ældste (A. Haagensen) et tilstrækkeligt Antal Stemmer til at blive valgt vel ikke som Delegat, men dog som første Reserve-Delegat, en Hensynsfuldhed større end man nogensinde tidligere havde vist vor norsk-danske Methodist-Befolkning

Hvad Fremgang og Forandringer inden vort Distrikt angaar, kan Følgende mærkes. I Leland, Ill., var under Broder P. Jensens Virksomhed et Hus med Jord (bestemt til Præstebolig) bleven kjøbt og sat i Stand for en Bekostning af $1500. Som Prøvemedlemmer optoges dette Aar i Konferencen: O. Wiersen, der i Porsgrund, Norge, var bleven paavirket af Methodismen og efter at han var bleven omvendt i Ashippun, fik Fuldmagt til at prædike, en Bemyndigelse, der, under O. P. Petersens Virksomhed i Chicago ogsaa meddeltes P. B. Smith, som var bleven omvendt i New York.

Sés hen til Ansættelser, da suppleredes Ashippun og Oconomowoc af O. Wiersen, der tillige assisterede A. Haagensen i Milwaukee; Cambridge og Whitewater af P. B. Smith; Green Bay og Fond du Lac af A. Gustavson, svensk af Fødsel, der var bleven omvendt under J. H. Johnson i Chicago og havde faaet Prædikantbemyndigelse. North Cape fik en Suppleant i B. Christiansen.

I 1876 holdt vi vor Distriktkonference i April Maaned i Chicago. Flere Brødre fra Minnesota-Distriktet tilligemed Præs. Ældste Johnson var tilstede. Det paalagdes A. Haagensen i hans Egenskab af Reserve-Delegat at besøge Generalkonferencen for at prøve paa, gjennem amerikanske Delegater, at faa tilbeiebragt en bedre Forstaaelse og Ordning saavel af vort Bladforetagende som af vort Værk i dets Helhed. Præs. Ældste Johnson anmodedes af Mødet om at følge med. Da Generalkonferencen

samledes i Baltimore, Maryland, i Mai, begav de sig afsted tidsnok til underveis at kunne aflægge O. P. Petersen, der da var stationeret i Brooklyn, et Besøg. Ogsaa han sluttede sig til dem.

Paa Konferencen lykkedes det dem at faa Løfte om Hjælp til vort Blad „Missionæren". Med Hensyn til Grændselinierne for vort Værk vedtoges følgende Omordning: 1) Det Svenske og Norske Værk indenfor Minnesota-, Vest-Wisconsin-, Øvre-Jowa- og Nordvest-Jowa-Konferencer skulde høre under Minnesota-Konferencen. 2) Det Norsk-Danske Værk indenfor Wisconsin- og Rock River-Konferencerne skulde høre under Wisconsin-Konferencen. 3) Det Svenske og Norske Værk i New York og Brooklyn saavelsom i disse Byers Omegn skulde høre under New York Øst-Konference.

Brødrene i Norge havde indsendt Anmodning om at faa en Aarskonference organiseret der i Landet. Nysnævnte Besøgende støttede ved Konferencen deres Begjæring, og den blev bevilget, skjønt en af Missionssekretærerne talte derimod. Biskop Haven tog sig her som sædvanlig med levende Interesse af vor Sag.

Det følgende Efteraar — d. 4de Okt. 1876 — traadte Wisconsin-Aarskonference sammen i Waupaca, under Biskop Bowman's Ledelse. I det første Kabinetsmøde var der atter en Præs. Ældste, der gjentog Forsøget paa at faa vort Distrikt opløst, og — hvad værre var — dennegang syntes de næsten alle at være enige med ham. Den norske Præs. Ældste kunde ikke lade være, i sit stille Sind at tænke paa den utrættelige Cato i det gamle Rom, der, som bekjendt, endte enhver af sine Taler i Senatet — hvad den saa end ellers dreiede sig om — med de Ord: „Jøvrigt mener jeg, at Carthago bør tilintetgjøres." Han oplevede Maalet for sine Ønsker: at se den stolte Stad, Roms Medbeilerske, synke i Ruiner. Skulde den idelig opdukkende amerik.

Præs. Ældste omsider naa Maalet for sine Ønsker — vort Distrikts Opløsning? Det saae næsten saaledes ud. Selv Biskoppen mente, at det burde ske. Hvortil havde da alle vi norske og danske Prædikanter arbeidet? Skulde det være den endelige Løn for vore Bestræbelser? Skulde vor methodistiske Befolkning, der stadig rekrutteredes med Immigranter hvoraf neppe 1 blandt 20 forstod et Ord Engelsk — skulde den en masse absorbéres af og tabe sig i det store engelsktalende Flertal? — Sagen tog dog heldigvis en anden Vending, da den norske Præs. Ældste (A. Haagensen) i al Ærbodighed gjorde Biskoppen opmærksom paa, at en Opløsning som den tilsigtede vilde være en aabenbar Krænkelse af Forordningerne (§480) i Disciplinen af 1876. Det indrømmede Biskoppen efter nærmere Overveielse, og det var væsentlig disse Forordninger, der — i Forening med den Støtte vi havde fundet hos Generalkonferencen — skjærmede vort norsk-danske Værk mod alle videre Forsøg paa dets Opløsning. Takket og lovet være Gud, der lod Sagen faa et saadant Udfald! —

Vort Distrikts Eiendom var i Aarets Løb bleven forøget med 2 nye Kirkebygninger: en liden i North Cape, der kostede $650., og en noget større i De Pere til en Bekostning af $1000.

Udvandringen fra den gamle Verden vedblev, og Wisconsin fik sin Del af Nykommerne, men tabte samtidig derved, at mange af de ældre Settlere — hvoriblandt flere af Kirkemedlemmerne i vort Distrikt — drog længere vestpaa, især til Minnesota og Dakota. Desuagtet talte vi ved Opgjøret den 3die Okt. 1876: 863 Medlemmer, 91 paa Prøve, 19 Kirker, vurderede til $45,950., og 6 Præsteboliger, anslaaede til $10,800. — Gjæld paa Eiendom beløb sig til $10,109.

Omflytninger af Prædikanterne fandt denne Gang Sted efter en temmelig udstrakt Maalestok. Evanston fik

en Suppleant i Markus Nilsen, der kom herover efter først at have været Prædikant blandt Haugianerne i Norge og dernæst, i 1857, sluttet sig til Methodisterne, hvorefter han en Række Aar virkede i vor Mission i Danmark. J. H. Johnson overflyttedes som Præs. Ældste fra Minnesota= til Wisconsin=Distriktet og skulde samtidig betjene Menigheden i Milwaukee, hvorfor en Medhjælper tilstodes ham. C. F. Eltzholtz ansattes i Racine, Chr. Treider ved 2den Kirke i Chicago. Stockbridge, der først havde været besøgt af C. Omann, og hvor endog en Kirke var bleven bygget, optoges som nyt Felt, og O. Wiersen blev Prædikant saavel der som ved Menighederne i Sheboygan og Manitowoc. P. Jensen sendtes til Cambridge og Whitewater, B. Johannesen til Leland og Norway, Ill. Neenah havde om Vaaren havt Besøg af H. Danielsen, der var bleven omvendt (1870) under J. H. Johnsons Virksomhed i Chicago. Pintsedag d. 20de Mai 1876 holdt Danielsen den første Methodistprædiken i Neenah, og næstfølgende 4de Juli blev en Menighed organiseret, hvor han om Høsten, uden Understøttelse fra Missionen, ansattes som Suppleant. North Cape suppleredes af O. Sanaker. Past. Willerup i Danmark blev ifølge Ønske sat i udtjent Forhold.

Da Aarskonferencen i Norge, ifølge Generalkonferencens Bestemmelse, organiseredes dette Aar, blev følgende Brødre og Arbeidere, der virkede i Norge og stod i Forbindelse med Wis. Konf., hvortil vort Arbeide hørte, overflyttede: C. Willerup, S. A. Steensen, A. Olsen, P. Olsen, C. P. Rud, O. Olesen, N. F. Carstensen, Carl L. Carlberg, Fr. Ring, Nils Jonasen, H. P. Bergh, B. Jørgensen, L. Doblaug og M. Hansen.

J. H. Johnson blev, som alt ovenfor bemærket, Præs. Ældste i Wisconsin Distriktet. A. Haagensen, hvem han afløste, ansattes ved 1ste Kirke i Chicago. Haagensen havde da præsideret i Distriktet i henved 7 Aar, en lang

Tid, ikke mindst, naar den er saa rig paa Kamp og Skuffelser som den havde været for ham. Det norsk-danske Methodistværk befandt sig jo endnu dengang paa Banebrydningens Stadium. Hindringerne, der stillede sig iveien for Pionererne, vare mangfoldige og undertiden, som det syntes, næsten uoverkommelige. Og dog var dette ingenlunde Alt. Nei, selve Værkets ydre Existents som en fri Gren paa Methodismens store Træ var — som vi have seet — udsat for gjentagne Angreb og det fra en Kant, hvor vi netop havde ventet Støtte. At det under saadanne Omstændigheder gjaldt om at „arbeide paa Murenes Reisning med Sværdet ved Lænd" — som Løsenet engang i gamle Dage lød for Guds eget Folk — er Noget der siger sig selv. At bede og arbeide, hed det; og hvis den fratrædende Præs. Ældste ved at se tilbage paa de 7 Aar og deres Resultat følte en hemmelig Glæde over hver Sten, han havde bidraget til Murværkets Befæstelse, da mindedes han ogsaa, at det var som Svar paa hans Bønner, Styrken var bleven ham forundt, og han fattede, at det kun var Guds Naade og Barmhjertighed, ikke hans eller noget Menneskes Bestræbelser, Fremgangen og Velsignelsen skyldtes.

Skulde — bortseet fra alle statistiske Data — Hovedsummen af det Foregaaende sammenfattes i et Noddeskal, da kunde man vel sige, at vort Missionsværks Udvikling eller Historie i ydre Henseende væsentlig havde været en Kamp for at hævde sin Selvstændighed, en Kamp for ikke at opløses i først Skandinavismen og senere Amerikanismen, om vi ved dette Udtryk tør betegne den anglo-amerikanske Methodisme, og at det først var henimod Slutningen af Aaret 1876 at Farerne i saa Henseende kunde betragtes som forsvundne, takket være Gud, vor urokkelige Tro paa hans Bistand og den Støtte, han sendte os i enkelte høihjertede og frisindede Talsmænd blandt selve Amerika-

nerne, først og fremst blandt hvem vor Taknemmelighed byder os at nævne Biskop Haven.

Ifølge Bestemmelserne paa nysnævnte Aarskonference i Waupaca (Okt. 1876) blev endvivere La Crosse, Coon Prairie, Richland, Primrose og Highland, Wis., overførte til det Norske Distrikt i Minn. Konference. C. Omann fulgte med og ansattes ved Menighederne paa de to førstnævnte Steder, medens Richland, Primrose og Highland suppleredes af Martinius Nilsen, en Norsk, der, efter at han var kommet herover fra Danmark — hvor hans Fader virkede i Missionens Tjeneste — havde faaet Lokalprædikant-Bemyndigelse i Racine under Chr. Treiders Virksomhed dersteds.

De mange Forandringer og Omflytninger bragte ligesom nyt Liv i Brødrenes Virksomhed, og Følgerne deraf viste sig i det forøgede Antal Sjæle, der i den næstpaafølgende Tid vandtes for Herren.

Da Kirken — hovedsagelig vel paa Grund af Amerikanernes feilagtige Opfattelse af vort Sprogs Forhold til det svenske — vedblivende havde vægret sig ved at række os en hjælpende Haand til Udgivelsen af et Ugeblad, sluttede vi, de norske og danske Prædikanter, os alle sammen for, om muligt, ved fælles Kræfter at sætte Foretagendet igjennem. Det lykkedes os — „in unity is strength"; Redaktionen overtoges af Chr. Treider, og det første Nummer af vort Ugeblad, „Den Christelige Talsmand", saae Dagens Lys den 22de Dec. 1876. Det var unegteligt et financielt Vovestykke; der hørte Mod og „the spirit of enterprise" dertil. Dog, Brødre og Venner støttede Bladet efter bedste Evne ikke mindst ved at virke for dets Udbredelse, og Gud gav sin Velsignelse, saa at „Talsmanden" stadig har kunnet glæde sig ved en voxende Kreds af Læsere og Abonnenter.

Der havde samtidig røbet sig Trang til Psalmer og

Sange, især saadanne, hvori Bekræftelsen paa vor Kirkes Lære ved de bibelske Sandheder dannede Emnet eller Grundtonen; og der udkom da ogsaa enkelte saadanne Samlinger, oversatte eller bearbeidede fra Engelsk, Smaabøger, hvis Forfattere selv maatte udsætte sig for den med Publikationen forbundne Risiko.

Wisconsin-Aarskonference 1877 holdtes i Waupun, Wis., i Oktober, under Biskop J. Peck's Ledelse. Den af Præs. Ældste J. H. Johnson indrakte Beretning var lovende og opmuntrende. Leirmøder havde i Sommerens Løb været holdte i alle Distrikterne. Ved Des Plaines, i Chicagos Nærhed, har norsk-danske Methodistmenigheder senere stadig, om Sommeren, holdt et i Regelen talrigt besøgt Leirmøde i de amerikanske Brødres umiddelbare Nærhed. I Temperencesagen, Søndagsskolegjerningen og overhovedet Alt, hvorved Folkets moralske og religiøse Fremgang kan befordres, havde Brødrene saavelsom Menighederne alt dengang begyndt at virke med større Iver og Nidkjærhed.

Af Forandringer i Ansættelserne var der forholdsvis faa i nævnte Aar (1877). I enkelte Menigheder syntes det som om en ny og ensidig Idé, en Slags grundløs og urimelig Favoritisme eller Foretrækkelseslyst var ifærd med at bemægtige sig Sindene —, som om man vilde hægte sig fast i en vis enkelt eller visse entelte Prædikanter i den Overbevisning, at kun under denne eller disse Begunstigedes Ledelse var Menighedens Fremgang mulig. Man gjorde sig i saadanne Kredse skyldig i en aabenbar, skjønt ingenlunde ualmindelig, Feiltagelse: man forvexlede Sagen med Personen, Guds Ord med Den, der forkyndte det; og det er klart, at en saadan Forvexling gjorde det i høi Grad vanskeligt for andre Brødre at virke som de Foretruknes Efterfølgere. Det er menneskeligt og rimeligt for Menighedsmedlemmer saavelsom Prædikanter at foretrække denne for hin, den Ene for den Anden, men fra at give en Enkelt

Fortrinnet, fra *hellere* at vælge ham end Andre, er der et langt Sprang til: absolut at forkaste alle Andre. Til det Første er man i mange Tilfælde berettiget, til det Sidste aldrig — det vilde omtrent være énstydigt med at holde Kjød for sin Arm og at forgude et Menneske. Hertil kommer jo, at vor Kirkes ydre Organisation eller Bygning netop hviler paa Forkyndernes periodiske og regelmæssige Skiften som en af sine Grundpiller — en Foranstaltning, hvorved det aandelige Livs Friskhed og Fornyelse i hele Systemet tilsigtes — og af en Methodistmenighed fremfor alle andre kristelige Samfund tør det da ventes, at den, hvor kjær den end har sin Prædikant, dog altid vil modtage hans Efterfølger med fordomsfrit Sind, med aabne Arme og aabne Hjerter.

1878 mødte Aarskonferencen i Fort Atkinson, som sædvanlig i Oktober Maaned. Biskop Foster præsiderede. Rapporten fra vort Distrikt viste Fremgang paa alle Omraader; bl. A. stod det hvad Missionskollektion angaar endog bedre end det amerikanske.

Optagne paa Prøve blev: Otto J. Sanaker, ovenfor omtalt, og John D. Thomsen, der var bleven omvendt i Perth Amboy, N. Y., havde frekventeret en Methodistisk Læreanstalt i Østen og suppleret Menigheder i Distriktet.

Der foretoges den væsentlige Forandring med Wisconsin-Distriktet, at det deltes i to: Milwaukee og Chicago Distrikt.

Præs. Eldste i Milwaukee-Distr. og samtidig Prædikant ved Menigheden i Milwaukee By blev O. P. Petersen, der overflyttedes fra New York Østl. Konference. J. H. Johnson blev Præs. Eldste i Chicago-Distr., der var forholdsvis lidet i Omfang, kun indbefattende Chicago med Omegn og de to Menigheder i Illinois; Johnson blev tillige Prædikant ved 1ste Kirke i Chicago; John D. Thomsen ansattes ved 2den Kirke sammesteds. A. Haagensen sendtes til Racine og North Cape. B. Johannesen over-

flyttedes til New York Østl. Konf. og ansattes ved Brooklyn-Missionen. C. F. Eltzholtz kaldtes til Danmark.

Hvad de øvrige Menigheder angaar, da besørgedes Cambridge og Ashippun af P. Jensen, Sheboygan og Manitowoc af O. L. Hansen, overflyttet fra Minn. Konf., Green Bay og Depere af O. A. Wiersen, Neenah og Oshkosh af P. B. Smith, og Manistee af A. Gustafsen. Resten (3 Menigheder i Chicago Distr., deriblandt Leland og Norway, Ill.), suppleredes af O. J. Sanaker.

Distriktet talte ved sin Deling 940 Medlemmer foruden 216 paa Prøve, 18 Kirkebygninger værdsatte til $39,350., 5 Præsteboliger anslaaede til $7300., 15 Søndagsskoler med 903 Elever (Børn og Ældre) samt 148 Lærere og Funktionærer o. s. v.

I begge de ny Distrikter gjordes Fremgang i Aarets Løb; intetsteds var den religiøse Bevægelse dog stærkere end i Leland og Norway under O. J. Sanakers Virksomhed.

Det følgende Aar — 1879 — traadte Aarskonferencen sammen i Milwaukee, den 1ste Okt., under Biskop Andrews's Ledelse. Da vi ønskede at se hele vort Værk — alle vore Distrikter, Minnesota medindbefattet — organiseret til en Aarskonference, var det os af Vigtighed at have en af vore egne som Repræsentant paa den kommende General-Konference. Det fik vi ogsaa, idet Valget faldt paa J. H. Johnson.

Som Prøvemedlemmer optoges: Henry Danielsen og James Sanaker, der som ung Mand blev omvendt til Herren, kom fra Iowa og frekventerede en Tid vor engelske Skole i Evanston. Han var en Broder til O. J. Sanaker og hans Medhjælper som Suppleant i Norway og Leland, Ill. Henry Danielsen supplerede Whitewater og Heart Prairie ligesom Aaret iforveien.

Af Forandringer i Ansættelser var der ellers ingen, naar undtages, at O. P. Petersen i Milwaukee fik en Assi-

stent i F. W. Eriksen, der havde erholdt sin Uddannelse ved et Seminarium i Norge og, efter at være kommet herover, var bleven omvendt i Racine, hvor han sluttede sig til Menigheden og, under A. Haagensens Virksomhed, i 1878 fik Lokalprædikants Bemyndigelse.

En Komité, med A. Haagensen som Formand, var bleven nedsat for at gjøre Udkast til Andragendet, man vilde tilstille General=Konferencen. Denne Komité mødte i Chicago i April 1880 og udfærdigede en Indstilling, hvori vore Krav og Ønsker fremsattes med Hensyn til Dannelsen af en Aarskonference og Hjælp til den fortsatte Udgivelse af vort Ugeblad — Begjæringer, der begge tilstodes os af nævnte Konference ved dens Sammentræde, i Mai samme Aar, i Cincinnati, Ohio.

Af Tegn paa Fremgang i Aarets Løb kunne følgende nævnes. I Milwaukee viste den mindre bemidlede Menighed sin Offerberedvillighed ved for en Bekostning af $800. at lade Kirkens Tilhørerrum hensigtsmæssigt indrette og arrangere. I Neenah byggedes en net liden Kirke. I Manistee, Mich., skjænkedes der af en udenforstaaende Ven Menigheden to Tomter, paa hvilke den for en Bekostning af $2000. reiste en Kirke tilligemed Præstebolig. I Cambridge blev Kirkens Indre forskjønnet og udstyret.

Heller ikke i Chicago=Distriktet vilde man staa tilbage: i Lee, Ill., reistes saaledes under O. J. Sanakers Virksomhed en Kirke, der kostede $1400. I South Chicago, det nuværende Park Side, var en ny Mission bleven aabnet af N. E. Simonsen, der, efterat han som ungt Menneske var bleven omvendt i Ashippun, Wis., frekventerede den amerikanske Skole i Evanston og graduerede fra Preparatory School, University and Biblical Institute sammesteds. Det var under hans Ophold der som Studerende, at han begyndte Virksomheden i South Chicago.

Fra J. H. Johnsons Afreise som Delegat til General=

Konferencen, i Mai Maaned, blev Chicago-Distriktet indtil videre suppleret. J. H. Johnson vendte nemlig ikke tilbage, men reiste om Sommeren til Norge, hvor han af Biskop Wiley ansattes som Præs. Ældste i Christiania-Distrikt, Norge Konference.

Vi afslutte her, ved Aar 1880, vor Udsigt over Værket i Wisconsin og Illinois indtil dette Tidspunkt for at vende os igjen til Minnesota og kaste et Blik over Virksomheden dersteds fra Distriktets Deling i et norsk og et svensk 1880.

10.

Som antydet i et af de foregaaende Afsnit, blev Norsk og Svensk i 1872 udskilte fra hinanden i Minnesota-Distriktet, idet dette deltes i to Distrikter, et svensk og et norsk. Præs. Ældste i det nye Norske Distrikt blev J. H. Johnson, der overflyttedes fra Wisconsin-Konferencen. Den Opgave, han havde at løse, var ikke uden sine Vanskeligheder, fornemmelig paa Grund af den ved den langvarige Sammenblanding af Norsk og Svensk foraarsagede Konfusion. Hvor grundig denne var, kan sés bl. A. deraf, at det nye Svenske Distrikt til sin Præs. Ældste fik en Nordmand (O. Gundersen), der havde virket blandt de svenske Kredse i Illinois, og hvis Sprog, hovedsagelig som Følge deraf, hverken var norsk eller svensk, men et Slags „Compositum" eller skandinavisk Sammenblanding. Han var da ogsaa af den Mening, at den nylig foretagne Udsondring var et Feilgreb, og at de to Distrikter med Tiden af sig selv vilde smelte sammen til ét igjen — en Spaadom, hvorved han til alt Held for Værkets Fremgang viste sig at høre til de falske Profeter. J. H. Johnson var nemlig paa sin Post og fremstillede Forholdene saa klart for Amerikanerne, at der fra deres Side ikke længer kunde være Tale om nogen

Mistydning, medens selve Menighederne, svenske saavelsom norske, snart fik Øinene op for, at Delingen var ikke mindre til Bedste for deres egne Affærer end for Sagens Fremme idetheletaget.

I Konferencen, hvortil det nye Norske Distrikt hørte, fandtes ved J. H. Johnsons Ankomst (Efteraaret 1872) kun 4 norske Prædikanter. I Aarets Løb fik han imidlertid forøget Bistand af Lokalprædikanter, som indfandt sig der fra andre Egne. Paa den Maade blev Forest City suppleret af O. Hansen, der kom fra Wisconsin Distrikt; Hartland, Red Wing og Holden af A. Olavusen, Nykommer fra Norge, medens Grand Meadow og Plain View fik en Suppleant i A. Knudsen, der var bleven omvendt i Jan. 1867 i Locust, Iowa, under A. Johnsens Virksomhed og havde faaet Prædikant-Bemyndigelse i Sept. 1871. I Iowa blev Lansing suppleret af L. A. Larson, der, født i Hurdal, Norge, 1850, var kommet her til Landet i sin tidlige Barnealder, var bleven omvendt i Belvidere, Minn., 1865 og havde frekventeret Skolen i Evanston i Vintersæsonen 1872.

Ved Minnesota-Aarskonference 1873, der holdt sit Møde i Anoka i første Uge af Oktober, optoges som Prøvemedlemmer A. Knudsen og Endre Endresen, medens flere Pladser — deriblandt Minneapolis og St. Paul, Hartland, Red Wing og Holden — indlemmedes som nye Virkefelter. En betydelig Forøgelse havde fundet Sted saavel i Menighedernes Medlemsantal som i Bidrag til Prædikanternes Underhold o. A. Brødrene havde trods alle Vanskeligheder arbeidet med ufortrøden Iver.

Næste Aar (1874) traadte Konferencen sammen i St. Paul, i Sept., under Ledelse af Biskop E. K. Ames. Som Prøvemedlemmer optoges følgende unge og kraftige, for Missionsværket varmt begeistrede Mænd: L. A. Larson og O. L. Hansen, begge omtalte ovenfor, samt John Ja-

cobsen, der kom under Methodisternes Indflydelse og blev vakt i Grand Meadow, Minn., 1871, fandt Fred med Gud 1872, fik Formaner-Fuldmagt i Plain View, Minn., samme Aar under A. Knudsens Virksomhed og Lokalprædikants-Bemyndigelse i Novbr. 1873, hvorefter han som Suppleant betjente Menighederne i Swan Lake og Scandia Grove, Minn.

De gavnlige Følger af Distriktets Deling traadte klart nok for Dagen, ikke alene ved Medlemsantallets Tilvæxt, men ogsaa ved Opførelsen af hele 3 Kirker i Aarets Løb, nemlig én paa hver af følgende Pladse: i Forest City (Bekostning $2300.), i South Fork (et mindre Gudshus) og i Rush River ($1275.). I Red Wing indkjøbtes et Hus til Gudstjenestens Afholdelse.

Hvad Ansættelser angaar, da sendtes L. A. Larson og O. L. Hansen tilbage til de Kredse, de havde suppleret i det forløbne Aar, medens A. Knudsen gik til Washington Prairie, A. Johnsen til Plain View og Rochester, N. Christophersen til Rush River og Hartland, og John Jacobsen til Minneapolis og St. Paul. Sauk Centre optoges sammen med Round Prairie som nyt Virkefelt.

Indberetningen udviste, at der i Distriktet fandtes: 587 Medlemmer samt 103 paa Prøve, 9 Kirker værdsatte til $13,175., 4 Præsteboliger anslaaede til $2600., og 12 Søndagsskoler med 62 Lærere og 377 Elever. Til Bygning af Kirker og Præsteboliger havde Menighederne ydet $2207., til Underhold for Prædikanter $4419.

Prædikanter saavelsom Menigheder i dette Distrikt kappedes med Brødre og Landsmænd i Wisconsin-Distriktet om at virke for Sagens Vel og Fremgang idetheletaget, blandt andet ogsaa ved Udbredelsen af kristelige Blade, Bøger og Tidsskrifter. I begge Distrikter holdtes der om Sommeren Leirmøder og om Vinteren religiøse Vækkelsessammenkomster. For det store Flértal af vore Lands-

mænd var ved deres Ankomst her til Landet saadanne Møder noget ganske Nyt og Fremmedt, ja ligefrem Uhørt, og deres Præster gjorde da ogsaa sit Bedste for at holde dem borte derfra. Trods alle de grundløse Rygter, der af saadanne Sjælesørgere udspredtes om vor Mission, var der alligevel Hundreder af Sjæle, for hvem Døren til Fred og Frelse aabnedes netop ved et nærmere Bekjendtskab med Methodisterne og deres Sammenkomster, hvor de fandt, at usminket Gudsfrygt, kristelig Ydmyghed, inderlig og levende Tro dannede Grundtonen i Bøn, Tale og Sang, ligesom broderligt Sindelag viste sig i Medlemmernes hele indbyrdes Forhold mod hverandre. Mange, der var komne af Nysgjerrighed, gik bort for at komme igjen af Længsel efter Fred og Naade ved Korsets Fod.

Aarskonferencen 1875 holdt sit Møde i St. Paul, i Okt., under Biskop J. W. Wiley's Ledelse.

Optaget paa Prøve blev Ole Jacobsen, der var født nær Tønsberg i Norge 1849, samt opdraget af gudelige Forældre, som var alvorlige Efterfølgere af Hans Nilsen Hauge. Han var — efter at være ankommet til New York 1871 — bleven stærkt paavirket af Prædikanterne ved Bethelskibet, O. G. Hedstrøm og H. Olsen, og havde næste Aar sluttet sig til Menigheden dersteds, hvorefter han i 1874 virkede ved den ny norsk-danske Mission i Brooklyn, der organiseredes under Pastor O. P. Petersen. Aaret efter fik han Formanerbemyndigelse. Samme Aar gik han til Minneapolis, fik paa Kvartalskonferencen Fuldmagt til at prædike og supplerede Kredsen der i Byen i nogen Tid, hvorefter han — som ovenfor bemærket — optoges paa Prøve i Konferencen.

Af Ansættelser og Omflytninger foretoges følgende. O. L. Hansen sendtes til Newburgh og South Fork, John Jacobsen til Round Prairie og Lansing, og A. Olsen til Forest City. E. Arvesen, der overførtes fra Nordvest-

Iowa-Konference, ansattes i Belvidere, Red Wing og Holden; E. Endresen i Lake Elizabeth og Sauk Centre, L. A. Larson i Minneapolis, og O. Jacobsen i St. Paul.

Rapporten udviste en Tilvæxt af over 100 til Medlemsantallet samt Forøgelse i andre Retninger, saaledes to nye Kirkebygninger, en i St. Paul og en i Nord-Minneapolis, nye Præsteboliger o. s. v.

Imellem de to norsk-danske Nabodistrikter (Minnesota og Wisconsin) herskede den broderligste Forstaaelse og stadig Kommunikation saavel paa anden Vis som derved, at man hvert Aar fra begge Sider sendte Delegerede til fælles Sammenkomster.

Emigrantstrømmen fra de nordiske Lande voxede med hvert Aar som gik. Det traf sig imidlertid saa, at det langt overveiende Flértal af Udvandrere fra Norge kom fra Egne, hvor Methodismen neppe engang var kjendt af Navn, og Følgen deraf var, at der ved Nykommerskarerne saagodtsom ikke tilførtes vort Samfund nogen Forstærkning dengang.

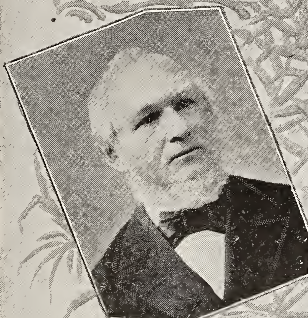
I 1876 havde Aarskonferencen sit Sammentræde i Minneapolis, Sept. 20—26. Biskop Thomas Bowman førte Forsædet. Fremgangen i vort Distrikt havde været ret anselig. Det talte 782 Medlemmer, med 169 paa Prøve; 18 Kirker, 8 Præsteboliger, 19 Lokalprædikanter og 18 Søndagsskoler med et Elevantal af 515.

Den væsentligste Forholdsregel, der med Hensyn til Distriktet blev truffet paa denne Konference, var, at det — for at man kunde række videst mulig med de forhaandenværende Midler og Mænd — blev delt i to: et Minnesota og et Iowa Distrikt, hvis Præs. Eldste, ved Siden af deres Virksomhed som saadanne, fik Menigheder at betjene.

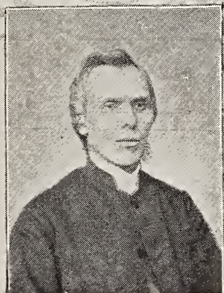
Ansættelserne vare: i Minnesota Distrikt: N. E. Christophersen, Præs. Eldste og Prædikant i Rush River; L. A. Larson i St. Paul og Minneapolis, E. Arvesen i

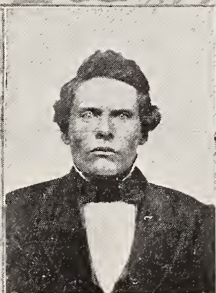

BURREL SMITH.

ENDRE ENDRESEN.

ENGEBRET ARVESEN.

HALVOR H. HOLLAND.

STEEN A. STEENSEN.

EDVARD PETERSEN.

Red Wing, Belvidere og Hartland, A. Johnsen i Plainview, E. S. Petersen i Willow River og Grantsburgh, E. Endresen i Lake Elizabeth og Sauk Centre, og O. Jacobsen i Faribault og Holden. St. Peter og Scandia Grove skulde suppleres. I Jowa-Distriktet ansattes A. Olsen som Præs. Ældste og Prædikant i Forest City, A. Knudsen i Washington Prairie og Big Canoe, O. L. Hansen i Newburgh og South Fork, og J. Jacobsen i Lansing og Round Prairie. Andre Pladse blev supplerede, deriblandt La Crosse og Coon Prairie af C. Omann; J. H. Johnson vendte tilbage til Wisconsin-Konferencen.

1877 var det i Faribault, Minn., Aarskonferencen mødte, i Oktober Maaned. Bisk. E. G. Andrews præsiderede.

Optagne paa Prøve i Konferencen bleve Martinius Nilsen, før omtalt, og C. Christophersen, der var bleven omvendt til Herren i Winnesheik County 1869 under A. Johnsens Virksomhed og havde forenet sig med Menigheden 1870, faaet Formaner-Fuldmagt i Big Canoe i Jan. 1873 samt Lokalprædikants Bemyndigelse i Sept. Af Forandringer i Ansættelserne var der denne Gang færre end ved den forrige Konference. A. Johnsen forflyttedes til Red Wing, E. Arvesen til Plainview, og E. Endresen til Scandia Grove. Den Præs. Ældste i Jowa Distr. ansattes i Ridgeway, Jowa.

Det viste sig, at der i begge Distrikter tilsammen fandtes over 1000 Medlemmer, med 205 paa Prøve. Antallet var altsaa i det sidstforløbne Konferenceaar steget med over 200 — Prøvemedlemmer ikke iberegnede — en Forøgelse, der maa kaldes temmelig betydelig, naar man ikke blot tager Hensyn til at vi, af Mangel paa de fornødne Midler, indskrænkede os til at holde de Pladse, vi alt havde inde, uden at indlade os paa ydèrligere Udvidelse, men ogsaa betænker, hvilken Spot og Haan, hvilke Fordomme

og Hindringer af alle Slags, Methodismen dengang havde at kjæmpe mod blandt vore Landsmænd. Vore Modstandere fandt en Glæde i at beskylde os for at føre falsk Lære og skildrede os snart som „pietistiske Hængehoveder, der fordømte al Deltagelse i Livets uskyldige Glæder", snart som „overspændte Sværmere, der ophidsede sig selv til bodsøvende Krampetrækninger og hysteriske Jammerskrig" og snart som — ja hvem kan vel huske alle disse Sigtelser, der trods deres aabenlyse Falskhed dog øvede sin Virkning paa mangfoldige af vore Landsmænd, indtil disse ved nærmere personligt Bekjendtskab med vort Samfund og dets Medlemmer fik „Syn for Sagn" og opdagede, at Methodismen ménte oprindelig, ligefrem og alvorlig Christendom i Sindelag og Handling som i Bøn og Tale, altid ladende Synderen fornemme, at hans eneste Udsigt til Frelse var „gjennem Jesu Blod og ved Korsets Fod".

Konferencen 1878 var samlet i Rochester, Minn., i September, under Bisk. R. S. Fosters Præsidium.

Nogle Omflytninger af Prædikanter fandt Sted som sædvanlig, og Indberetningen godtgjorde, at der havde været Fremgang i flere Retninger. A. Olsen, Præs. Ældste for Iowa Distr., meldte i sin Rapport bl. A. som følger:

„Dette Distrikt har 10 Prædikanter, der ere i Virksomhed dels i Minnesota og Iowa, dels i Wisconsin og Dakota Territorium. Havde vi Midlerne dertil, kunde vi udrette det Dobbelte. Vi holdt 3 Leirmøder; alle i Juni Maaned; de var til Velsignelse for Mange. Brødrene har været utrættelige i deres Bestræbelser med Undtagelse af én, der opgav sin Post og trak sig tilbage. I Danville, D. T., har man til Hensigt at begynde paa en Kirkebygning til Efteraaret. Vore Søndagsskoler har aldrig været saa blomstrende som iaar, og flere af Eleverne ere blevne omvendte.

Vort Værks Fremme idetheletaget har en god Støtte i vore to i Chicago udgivne religiøse Blade: „Den Christl. Talsmand" og Børnebladet „Hyrdestemmen". Af vor Boghandel dersteds er desuden flere Methodistiske Værker, blandt dem Wesley's Prædikener, besørgede udgivne paa vort Sprog."

Saa vidt den Præs. Ældste.

Som ny Felter var i Aarets Løb optagne: Sioux City og Saybrook, Ja., samt det i ovenstaaende Rapport nævnte Danville, D. T.

Ifølge Kirkens Forordninger maatte Kandidater til Prædikegjerningen — blandt Immigranter saavelsom Amerikanere — underkaste sig en Examen, der, hvad Aspiranter til Reiseforeningen angik, afholdtes ved Aarskonferencens Møde, men for Lokalprædikanters Vedkommende af og ved en Kvartalskonference. Mange Aspiranter begyndte imidlertid strax — som vi gjentagne Gange have sét i det Foregaaende — deres Virksomhed i Missionens Tjeneste og forberedte sig under denne til Prøven, de skulde aflægge. Leilighed og Adgang til grundig Examensforberedelse var dengang noget det ikke faldt saa let for vore Landsmænd at forskaffe sig, og Følgen var, at en og anden „faldt igjennem", som man siger. De fleste bestode imidlertid, og Herren lagde sin Velsignelse til deres Arbeide, selv om de ikke havde bestaaet med Udmærkelse.

Hvad Kandidaters og Prædikanters moralske Karakter og Livsvandel angaar, gjorde vor Kirke, dengang som altid, hvad den rimeligt kunde for at skaffe sig den bedste Garanti.

1879 holdtes Aarskonferencen i Winona, 1—6 Oktober, under Bisk. Jesse T. Peck's Forsæde.

Af Rapporterne fremgik det, at der havde været nogen Fremgang i begge Distrikter. I Iowa-Distr. var Medlemsantallet steget. I Minnesota-Distr. var en ny Kirke

bleven reist i Grantsburg, Wis., medens det gamle Præstehus i New Centreville var bleven solgt og et nyt opført. Ogsaa Kirkegjælden i Distrikterne var bleven endél reduceret.

To unge Mænd indtraadte som Prøvemedlemmer, nemlig Marius J. Pihl og Hans A. Helgesen.

Broder Pihl, født i Danmark 1848, kom til Amerika 1866, blev omvendt til Gud 1875 og sluttede sig 1876 til en amerikansk-method. Kirke i Chicago, hvor han fik Fuldmagt som Formaner og Lokalprædikant. 1878 supplerede han Grand Meadow, Minn.; senere var han virksom, først i Danville, Dak., saa i Montevideo, dernæst i Canby, i Fergus Falls og i Tordenskjold. Et Halseonde tvang ham omsider til at trække sig tilbage til de Overtalliges Klasse, hvorved Konferencen tabte en værdifuld ung Mand.

H. A. Helgesen, født i Norge 1814, kom med sine Forældre til Amerika 1850. Omtrent 24 Aar gl. kom han — efter fléraarig Sygdom og Sengeleie — til Troen paa Gud og Kristus og Forvisning om sin Antagelse som et Guds Barn. 1871 fik han Lokalprædikantfuldmagt. 1876 om Høsten ansattes han i Grand Meadow, Minn., hvor han betjente Menigheden i to Aar. Hans næste Virkeplads var i Washington Prairie og Big Canoe, Iowa. Efter at have været ansat der omtrent et Aars Tid, blev han syg og virkede senere ikke mere som Prædikant. Nidkjær og utrættelig i Guds Tjeneste, saalænge hans Kræfter tillod ham det, hensov han i Juni 1881. I ham tabte Kirken en dygtig ung Mand.

I Ansættelserne skete ikke store Forandringer. M. Nilsen flyttedes til Coon Prairie og Chaseburg, O. Jacobsen til Willow River, og C. Christophersen til Lake Elizabeth. I Danville, D. T., der indlemmedes i Iowa-Distr., blev M. J. Pihl ansat. Montevideo, der optoges i Minnesota-Distr., skulde suppleres.

Ønsket om Sammenslutning og en egen Konference var paa denne Tid blevet ligesaa almindeligt som levende saavel i Distrikterne her som i Wisconsin=Distrikterne. Konferencen i Winona, Minn., indrømmede Ønskets Billighed og vedtog følgende Resolutioner:

Eftersom vore norske Brødre er overbeviste om, at Hensynet til derts eget Bedste kræver en Adskillelse fra det amerikanske Missionsværk; og

Eftersom Forholdsregler, sigtende til saadan Adskillelse, alt ere blevne trufne ved et Sammenslutningsmøde fra de norske Distrikter i Jowa, Wisconsin og Minnesota; og

Eftersom vore norske Brødre ønske, at nærværende Konferencemøde skulde yttre sig foreløbigt i saa Henseende før General=Konferencen træder sammen; derfor være det

Besluttet, At, ihvorvel Forholdet mellem de norske og amerikanske Brødre i denne Konference i mange Aar har været saa samdrægtigt og broderligt som ønskes kunde, er vi dog af den Mening, at det norske Værk vilde bedst fremmes, om de kom til at danne en særskilt Aarskonference, og vi anmode ærbødigst forestaaende General=Konference om at tage Hensigtsmæssigheden af saadan særskilt Organisation under Overveielse.

Konferenceaaret 1879 blev da ogsaa det sidste, der var Vidne til vor Konference=Forbindelse med de amerikanske Brødre. For Fremtiden dannede vi en Konference for os selv.

Før vi imidlertid gaa over til næste Afsnit, ville vi her kaste Blikket paa en vis Kreds, der saa at sige dannede vor Forpost i Nordvesten og laa affondret fra Resten, men hvor Virksomheden dog var begyndt længe før vi ordnedes til en Konference for os selv. Vi sigte til:

Missionen i Red River Dalen.

Ved Red River Dalen forstaas en stor, temmelig flad og ikke meget dybtliggende Landstrækning paa begge Sider af Floden Red River, i det nordvestlige Minnesota og nordøstlige Dakota. Da de første hvide Immigranter, og blandt dem de første Skandinaver, kom dertil i 1869, '70 og '71, var Jorden, bogstavelig talt, dækket med Græshopper, saa at Mange tabte Modet og drog bort igjen. De Første, der bosatte sig i Fargo, var O. J. Lee og Lewis Mortensen,

begge Nordmænd. Nogle skandinaviske Methodister kom derop fra Syd-Dakota. Jonas Østlund, Lokal Diakon, var den ledende blandt dem; saasnart Anledning gaves, holdt han regelmæssig Møde paa 4 a 6 Steder. I Mai 1881 kom P. Jensen, dengang Præs. Ældste for St. Paul Distrikt, til Red River Dalen og besøgte der Vennerne ved Goose River. Han prædikede nogle Gange og stiftede en Klasse paa 12 Medlemmer, med 8 paa Prøve, blandt hvilke var, foruden Østlund, Ole Bernsen, A. Johnson, M. Thorsen og S. L. Munter. I September 1881 blev Chr. Omann af Aarskonferencen i Chicago sendt til Goose River, og en anden Prædikant, H. A. Nielsen, til Fergus Falls og Tordenskjold. Omann tog Ophold i Hillsboro. Der var dengang ingen Kirke der, ja selv at finde blot en Stue, hvor Prædikanten med Familie kunde faa Logi, var vanskeligt nok. Ved Brødrenes Hjælp lykkedes det dog omsider. Den første Gudstjeneste holdtes i et lille Hus paa Prærien. I Begyndelsen var Møderne kun tarvelig besøgte; senere gik det rask fremad. I Hillsboro fik man omsider Lov til at benytte en Sal (over en Hestestald) til Mødested. Der holdtes da regelmæssig Tjeneste om Søndagen, ligesom ogsaa en Søndagsskole blev begyndt. Ogsaa i Blanchard indfandt Omann sig og samlede ikke saa faa Tilhørere. Blandt andre Steder, hvorfra han fik Opfordring til at komme, var Fargo, Moorhead, Glyndon, Halstad, Ada, Beltrami og Crookston. Han var der den første Methodistprædikant, der talte paa Norsk-Dansk. 8de Jan. 1882 holdtes de første Møder i Fargo og Moorhead. I Begyndelsen af Februar indfandt baade Omann og H. A. Nielsen, fra Fergus Falls, sig i Fargo og fik de laant en liden Kirke til at holde Møder i, mens Bønnemøder holdtes i Husene. Den 5te Marts var Rev. Jensen nærværende; der holdtes Altergang og 18 optoges paa Prøve. Det blev paalagt Omann at besøge disse forskjel-

lige Steder Sommeren igjennem. Samme Sommer byggedes en Kirke i Hillsboro. Ved næste Aarskonference blev Fr. Ring, dengang nylig ankommen fra Norge, hvor han havde virket til Velsignelse i flere Aar, Prædikant i Fargo, Moorhead og Glyndon. Vennerne i Glyndon vare ret velstaaende og fik, skjønt de kun var faa i Tallet, kjøbt en liden Kirke der i Byen. Norman County, hvori Ada laa, var næsten udelukkende beboet af Norske. En iblandt dem, Lars B. Larsen, fik Omann til at komme derhen i Decbr. 1881. Der blev da holdt Møde i Ada, i en tydsk Methodistkirke. Larsen og især hans Hustru vaklede vel i Begyndelsen mellem Lutherdom og Methodisme, men siden Februar 1882 har de begge været tro mod Gud og vor Kirke. Herren lod dem da ogsaa opleve at sé en smuk Methodistkirke blive bygget i deres Nærhed, nemlig i Halstad. I Ada blev en stor Sal gratis overladt Omann, og der holdt han da Møde gjentagne Gange.

I Beltrami, hvor flere norske Methodister fra Round Prairie, Iowa, havde nedsat sig, holdtes første Møde den 7de Dec. 1881. En alvorlig Vækkelse paafulgte her nogle Aar senere, nemlig i Vinteren 1885, da J. C. Jensen var ansat her, og han og Omann virkede i Forening. I Crookston, Minn., aabnedes Møderne den 22de Januar 1882. Der er nu baade Kirke og Præstehus der paa Stedet, hvilket først betjentes af Fr. Ring, senere af Aug. Petersen, O. T. Olsen og M. Hillerud. Til Kirken, der reistes ved Hillsboro (Sommeren 1882), blev to Lotter skjænkede af D'Hrr. Comstock og White i Moorhead. Ved et Bønnemøde i Jan. (1882) var $700. bleven subskriberet, og omsider byggedes da Kirken, der i Alt kostede $1800., hvilket Menigheden betalte paa $250. nær, som Kirkeudvidelsesselskabet tilskjød.

Det første Leirmøde i Red River Dalen holdtes ved Goose River nær Hillsboro 29de Juni—5te Juli 1882.

En gammel, graahærdet Nordmand ved Navn Syvertsen var reist over 100 Mile for at være tilstede ved Mødet. 16 optoges i fuld Forening, og 24 paa Prøve. Dengang var der kun 1 Telt paa Grunden, i 1887 var der 16 foruden et stort Distriktstelt.

I Griggs County, i Nord-Dakota, hvor mange Landsmænd havde nedsat sig, holdtes det første Møde af Omann den 6te Aug. 1882. Det var i et Hotel i Mardell. Befolkningen var i Begyndelsen noget mistroisk ligeoverfor Methodismen. Sten H. Nelson, senere Countykommissionær for Steel Co. i Nord-Dakota og Postmester i Mardell, sluttede sig imidlertid med Familie til vor Kirke, og da han var en indflydelsesrig Mand, fulgtes hans Exempel af Andre, saa at baade Griggs og Steel County aabnedes for vore Prædikanter. I Cooperstown, Countysædet i Griggs Co., byggedes senere hen en Kirke. I de tre Aar, Omann var ansat i Hillsboro, havde han Prædikepladse, i Alt 10, i 2 Countyer i Minnesota og 3 Countyer i Nord-Dakota. Det hele Distrikt der var 75 til 100 Mil i Gjennemsnit, og da alle Jernbanerne gik nord og syd, maatte der ofte reises pr. Hestebefordring, hvad der var besværligt nok, især om Vinteren. Brodrene der, ikke mindst i Hillsboro, vare meget opoffrende mod deres Prædikant.

Ved Leirmødet det 3die Aar toges Skolesagen op for Behandling. Rev. A. Haagensen var nærværende, og ham, P. Jensen og Omann lykkedes det at faa subskriberet et Beløb af $2000. til Skolebygningen i Evanston.

I de 3 Aar var i nævnte Kreds 75 optagne i fuld Forening og 95 paa Prøve. Ved Aarskonferencen i Forest City, Iowa, i Sept. 1884, deltes Konf. i 3 Distrikter, hver med sin Præs. Ældste. Til de 2 Distrikter inden vor Konference kom da nu et 3die, „Red River Valley Distrikt", med 9 Virkepladse, hvoraf de fleste var indenfor Red River Dalens Grændser. P. Jensen blev det nye Distrikts Pr.

Ældste, med følgende 9 Prædikanter: Fr. Ring, M. J. Pihl, Aug. Petersen, G. Abrahamsen, M. Hillerud, C. B. Christiansen, A. Madsen, John C. Jensen og Chr. Omann.

Begyndelsen i Red River Dalen var ringe, men Værket er gaaet fremad. Der findes nu mere end 500 Medlemmer i fuld Forening og 100 paa Prøve samt 10 Søndagsskoler med 280 Elever.

11.

Det var med Tak til Gud i Hjertet, at de norske og danske Prædikanter i 1880 første Gang samledes til en Aarskonference for sig selv. Forbindelsen med Amerikanerne havde da varet 29 Aar, og hvor stor Fremgangen end havde været var vor Udsigter og Forhaabninger nu, da vi stod som en selvstændig Kreds inden den større, dog lysere end nogensinde forhen.

Denne, den første nordvestlige norsk-danske Aarskonference, afholdtes i Racine, Wis., fra 9de til 13de Septbr. (1880), under Forsæde af Biskop W. L. Harris, med Chr. Treider som Sekretær, J. Jacobsen som assisterende Sekretær og L. A. Larson samt M. Nelson som statistiske Sekretærer.

Efter en passende gudstjenstlig Indledning oplæste Biskoppen Navnene paa alle de Medlemmer i fuld Forening, der havde Sæde paa denne vor første selvstændige Konference. H. H. Holland, C. P. Agrelius og O. Helland hørte til de udtjente Prædikanter og vare som saadanne ikke tilstedeværende. De aktive Medlemmer vare: O. P. Petersen, A. Haagensen, C. Treider, P. Jensen, O. L. Hansen, O. Wiersen, P. B. Smith, A. Gustafson, Carl Schou, C. F. Eltzholtz, J. J. Christensen, L. A. Larson, Arne Johnsen, O. Jacobsen, A. O. Ulland, A.

Knudsen, E. Arvesen, Martinus Nelson, J. Jacobsen, Christopher Christophersen. Som Prøvemedlemmer: H. Danielsen, M. Pihl, James Sanaker og J. Tompsen. I fuldstændig Forening optoges: Otto J. Sanaker. J. H. Johnson erklæredes af Biskoppen overflyttet til den norske Konference i Norge.

M. Hansen, der havde virket med Held siden 1858 i Norge, som Forstander, til Sjæles Frelse og siden 1873 som Superintendent og Præs. Eldste taget en vigtig Del i Ledelsen af Værket derover, erklæredes overflyttet til vor Konference. Ligeledes overflyttedes Burrel Smith og B. Johannesen fra New York Østl. Konference til vor. Carl Schou og Jens J. Christiansen virkede i Danmark og var ikke tilstede.

Konferencen omfattede følgende Distrikter: Chicago Distr., Milwaukee D., Minnesota D. samt Iowa D., og Rapporterne udviste som følger:

I Chicago Distr. var en ny Kirke bygget, nær Lee, for en Bekostning af omtr. $1400. De andre Kirker inden Distriktet viste jevn Fremgang.

I Milwaukee Distr. fandtes 8 regulære Stationer med 23 Prædikepladse, som den Præs. Eldste havde besøgt. Medlemmerne i de fleste Kredse var faa og fattige. I Neenah var en lille, men net Kirke bleven reist. I Manistee, Mich., havde man paa to gratis skjænkede Tomter faaet bygget et to-etages Hus, hvor der i 1ste Etage var indrettet et Kapel, mens Prædikanten boede ovenpaa. I Milwaukee By fandtes maaské en af de smukkeste Kirker i hele den norsk-danske Konference. Racine var som sædvanlig en selv-underholdende Menighed, hvor A. Haagensen havde virket i to Aar med stort Held.

I Minnesota Distr. var mange af Medlemmerne flyttet længer vestpaa, hvad der naturligvis havde havt en skadelig Indflydelse paa Tilværten. Kirken i Grantsburg,

Wis., var bleven færdig og indviet i Mai Maaned sidste Konferenceaar. Samme Aar var der holdt to Leirmøder.

I Iowa Distr. havde der sidste Aar været holdt 4 Leirmøder. I Danville, Dakota, var, under Rev. Pihls Tilskyndelse og Virksomhed, en net lille Kirke bleven reist, den første norsk-danske Methodistkirke i Dakota. I Vermillion var en Kirke under Bygning. Paa andre Pladse var Reparationer foretagne og ikke saa Lidet afbetalt paa Kirkegjælden. Den Præs. Ældste, A. Olsen, havde i de 4 Aar reist henved 7000 Mil.

Med Hensyn til Forandringer o. Lign. meddeltes Følgende.

J. Sanaker, H. Danielsen, J. L. Thompson og M. Pihl forblev paa Prøve. H. A. Helgesen fratraadte derimod paa Grund af Sygdom.

Til Diakonernes Klasse overflyttedes James Petersen og B. E. Olin.

Broder Arvesen beholdt sin Plads paa de Overtalliges Liste, da han paa Grund af Sygdom ikke egnede sig til Reisende Prædikant, hvortil hans Præs. Ældste havde anbefalet ham. C. Christophersen sattes paa samme Liste.

Komiteen for Tidsskrifter anbefalede, at den præsiderende Biskop skulde ansætte Redaktøren for Bladet „Den Chr. Talsmand" for det følgende Aar.

Af Komiteen for Undervisningsværket indbragtes forskjellige Forslag, alle sigtende til Skolevæsenets Fremme.

Biografier meddeltes, omhandlende følgende blandt de nye Prøvemedlemmer.

James Petersen, 37 Aar gl. Var i 17 Aars Alderen bleven vakt i Bethelskibet i New York. Faldt tilbage, men blev gjenerhvervet i Chicago (1870). Havde de sidste 4 Aar været Lokalprædikant og virket som Suppleant det sidste Aar i Plainview Kredsen. Havde ingen Tvivl angaaende sit Kald til Præst.

B. E. Olin, 36 Aar gammel. Blev omvendt, da han var 17 Aar gl., og havde siden den Tid stadig glædet sig ved Forvisningen om at være løskjøbt ved Kristi Blod. Tjente i Krigen og følte sig, under sin Tjeneste der, kaldet til at være Prædikant. Hjemkommen derfra virkede han i den følgende Tid som Klasseleder, Formaner, Lokalprædikant og sidst som Suppleant under den Præs. Ældste i to Aar.

Nels A. Qvale, 32 Aar gl. Tidlig omvendt, faldt han tilbage, men blev gjenerhvervet for 7 Aar siden i Cambridge, Wis., og følte sig snart efter kaldet til at prædike. Frekventerede Skolerne i Evanston og Albion og havde virket under den Præs. Ældste et Aar.

O. T. Olsen, 33 Aar gl. Tidlig vakt, var det dog først for 6 Aar siden at han (i Chicago) følte sig vis paa sin Antagelse af Gud. Kom senere hen, efter adskillig Tvivl, til klar Overbevisning om sit Kald til Præstegjerningen. Havde været Lokalprædikant i to Aar og besøgt Skolen i Evanston.

Det vedtoges under Mødet, at Ingen, der var over 40 Aar gl., maatte optages som Prædikant i Konferencen.

Kabinettet fandt det rigtigst at dele vor Konference i 2 Distrikter, Chicago og St. Paul Distr., og Ansættelserne var som følger:

Chicago Distrikt.

O. P. Petersen, Præs. Ældste.

Chicago 1ste Kirke	M. Hansen.
Chicago 2den Kirke	J. Sanaker.
Chicago Sydside (Hyde Park)	Suppl. ved N. Simonsen.
Evanston	A. Haagensen.
Leland, Norway og Lee	O. Wiersen og en Suppleant.
Racine	A. Johnsen.
Milwaukee og North Cape	Burrel Smith.
Manitowoc og Sheboygan	Suppleres.
Neenah og Oshkosh	Suppl. ved M. Hillerud.
Depere og Fort Howard	Suppleres.
Cambridge Kreds	O. J. Sanaker.
Manistee og Frankfort	H. Danielsen.

La Crosse og Lansing.... .... .A. Gustafson.
Coon Prairie og Richland......... ....O Jacobsen.
Whitewater og Oconomowoc....... ....O. L. Hansen.

Chr. Treider overflyttedes til Brooklyn, Fr. W. Eriksen til Perth Amboy, begge i New York East Konference.

A. Haagensen blev Redaktør af „Den Chr. Talsmand".

St. Paul Distrikt.

P. Jensen, Præs. Ældste.

Washington Prairie og Big Canoe................L. A. Larson.
Round Prairie og Wilmington..................... A. Olsen.
Newburg og South Fork........... .... A. Knudsen.
Grand Meadow og Adams......................... O. T. Olsen.
Forest City...... .... A. Petersen.
Sioux City....... ....J. Jacobsen
Danville og Saybrook........ ....M. Pihl.
St Paul og Faribault.. ....B. E. Olin.
Minneapolis og Waseca.... ....M. Nelson
Red Wing og Belvidere..........................C. Omann.
Plain View Kreds.................. ....J. Petersen.
New Centreville Kreds .... P. B. Smith.
Deer Park Kreds ....C. Christophersen.
Atwater Kreds............ ....B. Johannesen.
Scandia Grove Kreds.............................N. A. Ovale.
Montevideo Kreds.. ....Suppleres.

Der var, som man vil se, mange Omflytninger, men det er jo nu engang Methodistprædikantens Lod, stadigt at blive mindet om, at Livet er en Reise og at der her paa Jorden ikke findes noget blivende Sted for ham.

Alle de 4 Distr. tilsammen udviste: Medlem. i fuld Forening: 2266; paa Prøve: 274; Lokalprædikanter: 37; Kirker: 43; antagen Værdi: $66,700.; Præsteboliger: 16; antagen Værdi: $15,990.; Antal af Skoler: 45; af Elever: 1632; Missionskollekt, fra Kirker: $1302.09; fra Skoler: $24.94; Løn til Pastorer, Præs. Ældste og Biskopper: $12,853.95.

Dette vort første Konferencemøde under de nye Auspicier forløb i fuld Harmoni, og ved dets Slutning — tør jeg sige — var alle vore Prædikanter besjælede af nyt Mod og Haab hvad den Virksomhed, der ventede dem, angik. Nyt Mod og forøget Energi tiltrængtes ogsaa. Der var saa Meget at tage vare paa. Kirkeudvidelsesraad og

Skoleraad krævede Virksomhed af saavel Lægmænd som Præster, om noget Respektabelt skulde kunne udrettes. Og saa var der vor Blad- og Bog-Sag; Rivninger og Forviklinger desangaaende havde alt begyndt før Konferencen og vor nye Ordning; nu voxede de i Intensitet.

I Juni 1881 afholdtes et Fællesmøde i La Crosse, hvor bl. A. ogsaa Blad- og Bog-Spørgsmaalet kom paa Bane.

— — — — — — — — — — — —

1881 var Aarskonferencen samlet i Chicago, 1—6 Sept. Den holdt sine Møder i 1ste Kirke, under Forsæde af Biskop C. D. Foss. C. N. Hauge, der havde virket som Prædikant i Konferencen i Norge men nu var kommet herover, optoges som Medlem i Konferencen her. Afgaaede ved Døden var O. J. Sanaker, en dygtig ung Mand, hvis nidkjære Arbeide var bleven kronet med Velsignelse, og ligesaa den ærværdige og i mange Aar virksomme C. P. Agrelius. J. Sanaker, Broder til den afdøde, blev overflyttet til Konferencen i Norge.

Blandt Resolutionerne, der vedtoges, var én rettet mod hemmelige Selskaber, og en anden, der indskjærpede Methodistprædikanterne at modvirke Brændevinstrafiken.

Skarer af Emigranter fra Moderlandene kom herover og drog vestpaa; derved udvidedes Feltet for vor Virksomhed; nye Marker aabnede sig, og Bøn om Mænd og Midler hørtes fra flere Kanter. De Kræfter, vi havde, gjorde sit Bedste; Leirmøder holdtes om Sommeren i det Fri, og Vækkelsesmøder om Vinteren i Kirkerne.

Chicago Distrikt (omfattende Illinois, Michigan, Wisconsin og Iowa). I La Crosse var en Kirke bleven reist. Den var imidlertid behæftet med en Gjæld paa over $2000. Byggepladsen havde været dyr.

St. Paul Distrikt. Den Præs. Ældste, P. Jensen, havde i Aarets Løb reist over 14,000 Mil. I St. Paul

var Menigheden voxet fra 39 Medlemmer til 80. Af Kirkegjælden resterede kun $300. Washington Prairie og Big Canoe underholdt selv sin Præst. I Forest City var Kirken bleven repareret. I Swan Lake og Scandia Grove var man ifærd med at bygge en Kirke. I Vermillion var Kirken bleven bortskyllet af Vaarflommen. Baade i Minneapolis og Josco havde man begyndt paa at bygge Kirker. Af de to smaa Methodistkapeller, der alt fandtes i Minneapolis, var nemlig det ene saa gammelt, at det var ubrugeligt, og det andet havde en uheldig Beliggenhed. I Josco var det i Alt kun 3 Familier, der havde begyndt at bygge en Kirke. De havde imidlertid godt Haab for Stedet og betalte alt eftersom Værket skred frem, saa at Bygningen vilde blive reist uden Gjæld — et lysende Forbillede for andre!

Menigheden i Newburg og South Fork bestred selv, og havde i 7 Aar bestridt, alle sine Udgifter.

— — — — — — — — — — — —

Blandt de 22 Kandidater, der i Mai d. A. graduerede ved den amerikansk-theol. Skole i Evanston, var ogsaa N. E. Simonsen (nuvær. Bestyrer af vort norsk-danske Institut dersteds), der strax efter Graduationen reiste til Norge for videre at uddanne sig i vort Sprog og under sit Ophold i det gamle Land betjente nogle af vore Menigheder dersteds.

Med Hensyn til vor Trykkeri- og Bogforretning blev der blandt andre Bestemmelser truffet denne, at Direktionen skulde vælge og ansætte en Forretningsfører eller Bestyrer, der, som rimeligt var, skulde være Medlem af vort Kirkesamfund.

1882 holdt Aarskonferencen sit Møde i St. Paul, Minn., fra 28de Septbr. til 2den Oktbr. Biskop S. M. Merrill førte Forsædet.

Som Prøvemedlemmer optoges Severin E. Simonsen, der var bleven omvendt i Ashippun, Wis., og senere

graduerede ved the Biblical Institute i Evanston, hvorefter han studerede et Aars Tid i Norge; endvidere M. L. Kjeldstad, der havde frekventeret vor theol. Methodistskole i Norge samt suppleret Menigheder under den Præs. Ældste her i Landet. — J. L. Tompsen, der virkede i Danmark, besøgte Konferencen og optoges der som fuldstændigt Medlem paa Anbefaling af Superintendent Carl Schou. Chr. Treider overflyttedes til New York Østl. Konference og ansattes i Brooklyn. Br. Olavus Arvesen, Lokalprædikant, fik Konferencens Anbefaling til at ansættes blandt Agenterne for det amerikanske Bibelselskab. En delvis Omflytning af Prædikanter fandt Sted som sædvanlig. M. L. Kjeldstad ansattes i Waupaca og Amherst, Wis.

Chicago Distrikt. I Stoughton, Wis., var man ifærd med at bygge en net lille Kirke; og i Chicago havde 2den Kirkes Menighed solgt sit Forsamlingshus paa Division St., fordi Størstedelen af den norske Befolkning var flyttet bort der fra Strøget, hvorimod man havde opført en net lille Kirke paa Hjørnet af Maplewood Ave. og Thompson St., paa 3 Tomter, der var skjænkede Menigheden af Clark St. Methodist Episcopal Kirke der i Byen. Tre Præsteboliger var opførte inden Distriktet.

St. Paul Distrikt. I Hillsboro var Menigheden i Aarets Løb voxet fra 20 til 60 Medlemmer, der var ifærd med at bygge sig en Kirke. Paa 3 andre Steder, nemlig i Sioux City, Swan Lake og Lake Elizabeth, var Kirker blevne byggede og indviede. Fra Grand Meadow Kreds og Round Prairie var derimod saa Mange bortflyttede, at ingen Prædikant længer kunde holdes der. I Nærheden af Fargo, Glyndon og Lake Park var en Menighed paa 39 Medlemmer bleven stiftet, ligesom en mindre Forsamling i Argo, Brookings Co. I Omaha var en Klasse paa 13 Medlemmer bleven dannet.

Med Hensyn til Blad- og Bogforretningen foresloges

det, at Redaktøren for „Den Chr. Talsmand" og „Hyrdestemmen" tillige skulde være Bestyrer af Bogforretningen uden særskilt Løn som saadan, og at en Komité skulde nedsættes hvert Aar for at foreslaa Redaktørens Løn.

Aar 1883 holdt Aarskonferencen sit Møde i Racine, Wis., fra 19de til 24de Sept. Biskop C. G. Andrews præsiderede.

Inden Chicago Distr. var to smaa Kirker bleven reist, en i Waupaca og en anden i Nord La Crosse.

M. Hansen var bleven forflyttet til New York Ost-Konference, og Chr. Treider derfra til 1ste Kirke i Chicago. Martinius Nelson var af Biskop Wiley bleven sendt som Missionær til Utah, hvor ikke faa Landsmænd havde nedsat sig. Br. A. R. Gustafson havde bestemt sig til at forlade os for at slutte sig til den Nordvestlige Svenske Konference.

I Wausau var en Klasse bleven organiseret af Br. Kjelstad. Eau Claire, Sturgeon Bay og Washington Island ønskede alle, at vi vilde sende dem Prædikanter.

Inden St. Paul Distr. var 5 Søndagsskoler blevne organiserede til Missionsselskaber. Missionsbidragene var fra $432. i 1879 stegne til $876. i 1883. I Hillsboro, Dak., havde man indviet en Kirke; og i Diamond Bluff, Wis., var man ifærd med at bygge én. To Præsteboliger var reiste, én i Hillsboro, og en anden i Deer Park, Wis. Andre Steder var der foretaget Reparationer paa Bygningerne. I Minneapolis havde man for $3,325. kjøbt to Grundstykker til at reise en Kirke paa. I Duluth, Crookston og Beltrami var Klasser blevne stiftede; ligesaa én i Devils Lake, Dak.

Optagne paa Prøve blev Følgende: Eliot Hansen, født 1847 i Søndre Odalen, Strøms Præstegjæld, Norge. Han blev omvendt til Gud i Vinteren 1872, i Chicago, og sluttede sig samme Aar til 1ste Kirke der i Byen. Senere

flyttede han til Evanston, hvor han snart efter fik Fuldmagt som Formaner. Atter senere blev han Lokalprædikant og opgav saa helt sin tidligere verdslige Beskjæftigelse for ganske at opofre sig til Herrens Tjeneste. Fred. Ring, født 1848 i Hønefos, Norge. I Vinteren 1859 omvendtes han i Christiania og optoges i Menigheden næste Aar. Snart efter blev han Formaner, to Aar senere Lokalprædikant og ansattes saa 1873 ved Missionen i Norge, hvor han betjente Menighederne i Kragerø, Laurvig og ved Christiania 1ste Kirke. Ankommen til Amerika 1882, fik han som sit første Virkefelt anvist Red River Dalen. J. Chr. Tollefsen, født 1853 nær Holmestrand, Norge. Omvendtes 1876 paa Horten, Norge, og optoges samme Aar i Menigheden. 1878 blev han Formaner (i Norge). 1881 fik han i Chicago Fuldmagt til at prædike og sendtes saa til Stoughton. Endelig Andr. Henr. Nielsen, født 1852, i Danmark. Fandt under et Ophold i Chicago 1876 Fred med Herren. Fik to Aar senere Formaner-Attest blandt Amerikanerne og blev 1880 Lokalprædikant, paa Kvartalskonferencen i Leland. Senere virkede han tre Aar under de Præs. Ældste og 1 Aar i Plano, Ill.

Forskjellige Resolutioner vedtoges sigtende saavel til Oprettelsen af en egen Skole som til Tilveiebringelsen af et Skolefond i Løbet af det anstundende Konference-Aar. I Psalmebogssagen vedtoges det at virke for Affattelsen af en fælles Psalmebog for Amerika og de gamle Lande. Til Komité paa Amerikas Vegne valgtes A. Haagensen, O. P. Petersen og Chr. Treider. Ogsaa Forslag om et fælles Studiekursus for Prædikanterne for de 3 Lande indbragtes. Endvidere vedtoges det, ved førstkommende Generalkonference at faa Konferencens Navn forandret til „Den Nordvestlige Norsk-Danske Konference".

Som Delegat til Generalkonferencen valgtes Chr.

J. C. TOLLEFSEN.

G. ABREHAMSEN.

CHR. OLSEN.

A. C. PEDERSEN.

L. C. KNUDSEN.

C. T. SCHOLLERT.

F. RING.

S. E. SIMONSEN.

ANDREW HANSEN.

CORNELIUS JENSEN.

ELIOT HANSEN.

E. GJERDING.

P. HAUGAN.

O. H. WILSON.

MART HILLERUD.

M. L. KJELSTAD.

Treider (det var første Gang og ved vor første Konference, en yngre Mand betroedes dette Hverv), og som Suppleant A. Haagensen. Lægdelegat til samme Konference blev: M. Field, af Racine, og O. B. Jacobs, af Chicago, som Suppleant.

Indvandringen havde nu naaet saa langt den kunde, nemlig til Stillehavet, og saavel i Kystlandene der som i Red River Dalen og andetsteds føltes der blandt Befolkningen Trang til Evangelieforkyndere. Vi havde desværre hverken Mænd eller Midler nok til blot nogenlunde tilstrækkelig at bøde paa Savnet.

1884 var vor Aarskonference samlet i Forest City, Iowa, 17de–22de Sept. Biskop R. S. Foster førte Forsædet.

Konferencen diskutterede og Biskoppen paapegede Hensigtsmæssigheden af at danne et tredie Distrikt, og hans Raad toges tilfølge ved Oprettelsen af „Red River Valley" Distriktet.

Chicago Distrikt talte, ifølge den Præs. Ældstes Rapport, omtr. 1525 Medlemmer. Det havde Kirkeeiendom til Værdi af $67,150., og Gjælden paa det Hele var kun $5000. I det sidste Aar var der holdt 2 Leirmøder i Distriktet, et i Forbindelse med det amerikanske Leirmøde ved Desplaines, nær Chicago, og et andet i Norway, Ill. Foranstaltninger var trufne til at kjøbe en Plads for Distrikt-Leirmøder i Cambridge, Wis.

I St. Paul Distr. var 5 Leirmøder afholdte den sidste Sommer. Medlemsforøgelsen vilde have været større, hvis ikke saa Mange havde flyttet ud længer vestpaa, til Washington og Oregon Terr., Kansas o. s. v. 2 Præsteboliger var opførte i Aarets Løb, én i Crookston, Minn., og én i Danville, Dak. Tomter var indkjøbte i Fergus Falls og Brighton, Minn. Der var flere Steder, hvor

der burde bygges nye Kirker, deriblandt Duluth, hvor alt $200. var indsamlet til det Oiemed.

Br. L. Hansen, der betjente Atwater Menighed, var indgaaet til Hvilen i April Maaned. Br. Hillerud blev hans Efterfølger. Br. J. Jacobsen, der var stationeret i Forest City, blev af Biskop Warren, i Marts, sendt til Oakland, California; Br. J. Hansen ansattes i Forest City. P. A. Franklin, der var bleven omvendt fra Mormonismen og optaget i Pittsburg Konf., blev i dette Aar overflyttet til vor Konference og stationeret i Utah for at virke blandt vore Landsmænd der (vor Missions Udvikling saavel i Utah som i California vil senere blive nærmere skildret). C. N. Hauge — der var bleven omvendt her i Amerika, men var reist tilbage til Norge, hvor han optoges paa Prøve i Konferencen 1879 — blev nu flyttet herover og fik Puget Sound til Virkefelt (Nærmere om vor Mission paa Stillehavskysten vil følge senere).

Ved den veltalende, lærde og nidkjære Biskop M. Simpsons Død havde Kirken lidt et føleligt Tab.

Optagne paa Prøve blev: G. Abrahamsen, født 1853 i Norge, Formaner (1877) og Lokalprædikant (1881) ved Menigheden paa Hønefos, og ankommen til Amerika 1883. M. Hillerud, født 1854 i Norge, Formaner 1875 og Lokalprædikant 1876. Kom til Amerika 1879 og supplerede Atwater Kreds 1884 (fra 1ste Mai). August Petersen, født 1856 i Norge, Formaner 1877 ved Kongsberg Menighed, Lokalprædikant paa Hønefos 1881. Kom til Amerika 1883 og supplerede Menigheden i Duluth. Johan M. Hansen, født 1856 i Norge, Formaner ved Christiania 1ste Menighed 1878, Lokalprædikant 1884 i Chicago, ansat i Forest City.

Det var i dette Aar 100 Aar siden den Bisk. Meth. Kirke blev formelt oprettet paa den saakaldte Julekonference, og det var bleven besluttet at feire en Hundredaars-

fest i den Anledning. Det blev da af den Norsk-Danske Konference bestemt at gribe Leiligheden til, om muligt, ved Hjælp af et Takoffer — der skulde ydes om Baagenatten — at faa lagt en god Grund til et Fond for Skolesagen. Ogsaa til Bedste for Afholdssagen fattedes adskillige Resolutioner.

Konferencen bestemte sig for Evanston som det heldigste Sted for den projekterede theol. Skole, og Biskoppen anmodedes om at lade N. E. Simonsen blive overflyttet hertil fra Konferencen i Norge for at han kunde blive Skolens Bestyrer.

Det var bleven overdraget A. Haagensen at samle til et Fond for Skolebygningen, og han havde i det Oiemed besøgt et Leirmøde i Red River Dalen, hvor han fik Subskriptioner tegnet til et Beløb af henved $2000. En god Begyndelse var saaledes gjort i Løbet af Sommeren (1884), hvortil der snart efter, nemlig ved Konferencen (i Forest City), kom Løfter (fra Præsterne) om flere hundrede Doll.

I Sammenhæng med den nye Deling i 3 Distrikter foretoges flere Omflytninger og Forandringer, deriblandt følgende. I Chicago Distrikt blev A. Haagensen Præs. Ældste, medens O. P. Petersen, som fratraadte, overflyttedes til Menigheden i Racine. St. Paul Distr. fik A. Knudsen til sin Præs. Ældste. O. A. Wiersen ansattes ved 1ste Menighed i Chicago. Chr. Treider blev Redaktør for „Den Chr. Talsmand" og Bestyrer af Bogforretningen.

Vor Konference talte nu: 2708 Medlemmer i fuld Forening, 394 paa Prøve; 53 Kirkebygninger, til anslaaet Værdi $95,514.00; 22 Præsteboliger, samt 47 Søndagsskoler med 2118 Elever og 317 Lærere.

Disse Talstørrelser viser, at Værket inden vor Kreds gik fremad og det uagtet den Modstand, vi mødte fra visse Hold blandt vore Landsmænd, snarere var tiltaget end aftaget.

12.

1885 holdt vor Aarskonference sit Møde i Cambridge, Wis., fra 10de til 14de Sept., under Forsæde af Biskop Thomas Bowman. Mødestedet var vor Kirke i den lille By, den første norsk-danske Methodistkirke i Verden.

De Præs. Ældstes Rapporter udviste som følger.

I Chicago Distr. fandtes 18 Kredse og Stationer samt 26 Kirker, af hvilke 5 var selvunderholdende. Tilgang af Medlemmer havde især fundet Sted i Chicago 1ste Kirke samt Maplewood Ave. Kirken der i Byen, i La Crosse og Whitewater. I hele Distriktet var i Aarets Løb 205 optagne i fuld Forening, 260 paa Prøve. En lille Kirke var bleven bygget i Lewiston, en anden i Merrill, Wis. 2 Leirmøder havde været afholdte. Nye Pladser, der havde været besøgte af den Præs. Ældste, var Ashland, Wis., og Ishpeming, Mich.; sidstnævnte Sted var en Klasse paa 13 Medlemmer bleven dannet. Til Skolens Byggefond var der i Distriktet tegnet $3533., hvoraf $1093. var indbetalt.

I St. Paul Distr. havde der været afholdt 3 Leirmøder. Forøgede var især Menighederne i St. Paul og Minneapolis. Kirken i Blooming Grove var bleven indviet den 5te Juli; ingen Gjæld heftede paa den. En større Kirke i Minneapolis var halvt færdig; en mindre var bleven bygget i St. Paul og var alt indviet; sammesteds var desuden 2 Tomter blevne indkjøbte, begge beregnede til Byggegrunde for Kirker. I Forest City var en Præstebolig kjøbt for $700., hvoraf de $500. var betalt. Andre Steder var Kirkebygningerne blevne reparerede.

I Red River Valley Distr. var der 9 Virkekredse og 31 Prædikepladse. 4 Leirmøder var blevne afholdte. I Duluth var en Kirke bleven opført, i Grantsburg en Præstebolig. I Crookston var Præsteboligen færdig; den

i Hillsboro var bleven indviet. Blandt flere Steder, der burde forsynes med Prædikanter, var der 4 hvor det burde ské snarest muligt, nemlig: Grand Forks, den næststørste By i Dakota, Devils Lake, hvor en Klasse paa 14 Medlemmer fandtes, samt Wilmar og Stephen, hvor mange Nordmænd havde nedsat sig.

Fra Missionen i Danmark meldte Superintendenten, Karl Schou, i et Brev til Præs. Ældste A. Haagensen, at den „Indre Mission" der i Landet i den senere Tid syntes opsat paa at forfølge Methodisterne med fornyet Kraft — Noget, der jo iøvrigt kun kunde tjene de Forfulgte til Gode og følgelig burde hilses af dem med Glæde istedetfor Beklagelse.

Paa Prøve i Konferencen optoges Paul Haugan, der var født i Norge 1860 og havde frekventeret den tekniske Læreanstalt i Trondhjem, hvor han valgte Maskiningeniørvidenskaben til sit Hovedfag. Vakt 1880, drog han i 1882 til Amerika for at praktisere i sit Fag. Samme Aar blev han Medlem af vor Menighed i Sheboygan. Formaner-Attest og Prædikefuldmagt fik han fra Chicago 1ste Kirke, hvorefter han bestemte sig til ganske at vie sit Liv til Herrens Tjeneste. Graduerede senere ved vor theol. Skole.

Ogsaa Svend K. Johansen og Jens Nilsen, der virkede i Missionen i Danmark, optoges paa Prøve i Henhold til Anbefaling fra Superintendenten dersteds. E. Endresen, der før havde hørt til Konferencen, optoges paany.

Methodistkirken havde den sidstafvigte Vaar lidt et føleligt Tab, idet Biskop Isaac W. Wiley var død i China paa sin Missionsreise rundt Jorden. Omfattende sit Værk med ualmindelig Iver og Nidkjærhed fik han lægge sig til Hvile i hint det østligste af alle Lande, hvor han i sine yngre Dage havde virket som Missionær.

Blandt andre Bestemmelser, der vedtoges af Konferencen, var ogsaa den om Oprettelsen af en Hjælpeforening

for Præster eller et Understøttelsesfond for udtjente eller trængende Medlemmer af den Norsk-Danske Aarskonference. Fondet skulde søges tilveiebragt ved Gaver eller Testamenter fra Menighedens Medlemmer; det skulde udlaanes mod Sikkerhed i faste Eiendomme, og kun dets Renter skulde benyttes til at hjælpe eller understøtte med.

Ogsaa om Trykkeriet, om Blad- og Bog-Sagen, om Kirkeudvidelse o. A. vedtoges tidssvarende og hensigtsmæssige Resolutioner.

I Henhold til den paa forrige Aars-Konference vedtagne Bestemmelse blev N. E. Simonsen overflyttet fra Norge for at forestaa vor Skole i Evanston. Han ankom i November dette Aar (1885) og begyndte Skolegjerningen med 12 Studerende. Klasserummet i vor Kirke dersteds maatte gjøre Tjeneste som Lokale saalænge indtil vor Skolebygning blev reist, hvad der indtraf i 1887.

Ved Prædikanternes Møder i de forskjellige Distrikter var det blevet Skik, at religiøse Emner drøftedes; hver forberedte sig da paa sit og holdt et Foredrag derover paa Mødet, hvor det saa nærmere diskutteredes. Gjensidig Belærelse og Oplysning har været Frugten af disse Forhandlinger til samme Tid som de har bidraget til en inderligere Forstaaelse mellem Prædikanterne i Liv som i Lære.

Aarskonferencen 1886 holdtes i Minneapolis, Minn., fra 16de til 20de Sept., under Ledelse af Biskop Stephen M. Merrill.

Fra Chicago Distrikt indberettede den Præs. Eldste som følger:

Tilværten til de forskjellige Menigheder i Aarets Løb har i Alt været omtrent 200. Tre nye Forsamlinger ere blevne organiserede: en i Sandwich, under Broder O. L. Hansens Virksomhed, en i Moreland og en paa Noble St., Chicago, hvilke sidste begge havde staaet under Br. O. A. Wiersens pastorale Tilsyn.

Af nye Kirker er der bygget: en i Eau Claire, til en Bekostning af $1500.; en i Park Side, Chicago, for $1400.; og en i Moreland (Chicago) for $1550. I Noble Str., Chicago, er en gammel Kirkebygning paa leiet Tomt kjøbt for $600.; en anden er kjøbt og flyttet i Sandwich.

I Milwaukee indkjøbtes en Tomt, hvorpaa en Præstebolig opførtes. En anden Præstebolig opførtes i North La Crosse; den i Viroqua solgtes, og det indkomne Beløb anbragtes i en ny, der reistes i Westby.

Søndagsskolerne er i stadig Fremgang. Hvor en Menighed organiseres, oprettes ogsaa en Søndagsskole; den nye ved Noble Str. Menighed tæller snart 100 Elever. Der har overhovedet været Vækkelse blandt Børnene paa mange Steder inden Distriktet.

Prof. Simonsen i Evanston havde ikke blot at forestaa vor theologiske Skole, men ogsaa at betjene Menigheden dersteds.

Hvor der er en Vilje, er der en Vei, siger man, og Br. Chr. Treider har, uagtet hans Virksomhed som Redaktør af „Talsmanden" skaffer ham Nok at bestille, alligevel som Prædikant været til stor Hjælp ved Oprettelsen af vor nye Mission paa Noble Str., her i Chicago.

Fire Leirmøder afholdtes i Sommerens Løb; de var alle vel besøgte og til Opbyggelse og Velsignelse for Deltagerne.

Den Præs. Ældste havde i det forløbne Konference-Aar reist omtrent 14,000 Mil samt prædiket og holdt Kvartalsmøder saalangt hans Styrke tillod ham.

Fra Red River Valley Distrikt meddeltes af Præs. Ældste, P. Jensen: 3 Kirker byggedes i Aarets Løb, en i Crookston, en i Ashland og en i Cooperstown. Menighederne er kun faatallige, og dog har den i Crookston afbetalt de $2200., som Kirken kostede, paa $500. nær. I Ashland er den efterladte Gjæld $600.; Kirken kostede

$2000. I Cooperstown var Menigheden saa uheldig at tabe næsten $500., som den havde indsat i en Bank, der kort efter gik fallit. Kirken blev imidlertid reist og agtes indviet i næste Maaned. I Devils Lake, Dakota, er en liden Præstebolig bleven opført. I Fergus Falls indkjøbtes en Tomt for $400., hvoraf Halvdelen er betalt.

I Stephen, i Grand Forks og i St. Hilaire er nye, smaa Menigheder bleven oprettede. I Grand Forks er Udsigten meget lovende.

3 Leirmøder afholdtes i Sommerens Løb, hvorved 54 Sjæle vandtes for Herrens Sag.

Fra St. Paul Distr. lød den Præs. Ældstes Rapport som følger: Nye Kirker er reist i Des Moines, Jowa og i Scandia Grove. I Albert Lea er en Kirketomt sikkret for $300. Paa Kirkebygningen i Newburg er der foretaget Reparationer; og i St. Paul er den gamle Kirke flyttet, saa at en ny kan blive bygget paa dens Plads. Ogsaa i Danville, Dak., er Kirkebygningen flyttet samt repareret, og Præsteboligen er udvidet. I Red Wing er baade Kirke og Præstebolig blevne reparerede.

Vækkelsesmøder afholdtes paa forskjellige Steder i Vinterens Løb. Over 100 optoges som Prøvemedlemmer. Størst var Fremgangen i St. Paul og Minneapolis.

I Spink County, Dakota, er en ny Forsamling bleven organiseret. Anmodning om Prædikanter er indløbet ikke blot fra Steder i Minnesota, Jowa og Dakota, men fra Nebraska og Kansas. Gid den Tid ikke vil lade for længe vente paa sig, da vi skal have baade Mænd og Midler til at imødekomme saadanne Opfordringer! — —

Følgende 6 unge Mænd optoges paa Prøve i Konferencen:

Isak Johnson, født nær Capron, Illinois, 1856. Begyndte, under et Ophold i Chicago om Vinteren 1879—80, at søge sin Sjæls Frelse og sluttede sig den paaføl-

gende Vaar til Michigan Ave. Method. Episkopale Kirke der i Byen. Fik Prædikant-Bemyndigelse af Caprons Kvartals-Konference i 1884 og stod i Forbindelse med det Amerikanske Værk indtil sidstafvigte Vaar.

Lars C. Knudsen, født nær Christianssand, Norge, 1854. Blev omvendt 1875 og sluttede sig samme Aar til Methodisterne i Christiania. Fik 1880 Lokalprædikant-Bemyndigelse af Distriktskonferencen i Porsgrund og reiste Aaret efter til Amerika, hvor han siden har virket.

Egert M. Stangeland, født i Hjelmeland, Stavanger Amt, Norge, 1861. Kom 1876 til Amerika og blev, 1879, omvendt til Gud, i Leland, Ill., under O. J. Sanakers Virksomhed. 1881 fik han Formaner-Bemyndigelse i Des Moines, Iowa, og reiste samme Aar til Evanston, Ill., hvor han siden har studeret ved det amerikanske Universitet. 1883 fik han Lokalprædikant-Bemyndigelse og har i det sidste Aar betjent Menigheden i Hyde Park.

Chr. L. Westberg, født i Sarpsborg, Norge, 1858. Blev omvendt til Gud 1881, under James Sanakers Virksomhed i Chicago. Fik Formaner- og Lokalprædikant-Bemyndigelse 1884 af Evanstons Kvartals-Konference.

Johan C. Jensen, født i Danmark, 1852. Kom, 22 Aar gl., til Amerika. Vaktes 1875 under Chr. Omanns Virksomhed i Stockbridge, Wis., og sluttede sig samme Aar til Methodisterne. Fik 1877 Formaner-Rettighed af Menigheden paa Coon Prairie, Wis., og i 1884 Lokalprædikant-Bemyndigelse af Kvartals-Konferencen i Minneapolis, Minn. Har i to Aar været Menigheds-Forstander under Præs. Ældste P. Jensen.

Joseph Olsen, født 1867 i Norge, hvor hans Fader ca. 5 Aar senere begyndte sin Virksomhed som Methodistprædikant. Blev tidlig omvendt, men faldt atter fra. Dog, Herren var ham for stærk; han omvendtes paany og

drog da til Amerika, hvor han siden ved Skolen i Evanston har søgt at forberede sig til sit Kald som Prædikant.

Ogsaa Johan Markussen og Emil Mørk hørte til dem, der optoges paa Prøve.

N. Christophersen overflyttedes fra Norges Konference og Chr. Heckner fra New York Østl. Konference.

Brødrene C. B. Olin, F. W. Eriksen og M. J. Pihl tilstodes der, efter deres eget Forlangende, overtalligt Forhold til Konferencen.

De i Anledning af Søndagsskolen, Bibelsagen, Kvindernes Hjemmemission, Boghandelen o. s. v. nedsatte Komiteer indgav vigtige Resolutioner, der vedtoges.

Fra Prædikanternes Aarsmøde i Danmark saavelsom fra Konferencen i Norge indløb Meddelelser om broderlig Samvirken, hvilke besvaredes i en Takskrivelse, affattet af tvende dertil anviste Brødre.

Enkelte Forandringer i Ansættelserne foretoges som sædvanlig ogsaa denne Gang.

Ved Flyttesystemet er det jo ikke blot Prædikanten selv, men ogsaa — hvis han er gift — hans Hustru eller Familie, der maa skifte Opholdssted og vel ofte med et ingenlunde let Hjerte sige Farvel til Omgivelser, hvori de havde levet sig ind og som var blevet dem kjære. Mest af Alle faar dog den Præs. Ældste at føle, at hans Liv er en Pilgrimsgang og at den Station, hvor han omsider skal faa Lov til at hvile sig, ligger hinsides denne Verden; han skal ialfald ikke naa den, saalænge han er Præs. Ældste og har et Distrikt at bereise, der strækker sig Hundreder af Mile i baade Længden og Breden. Dog — alle den Slags Hensyn forsvinder for den nidkjære Methodist-Prædikant, alle timelige Afsavn vil han med Lethed finde sig i, naar blot han føler, at hans Arbeide ikke er forgjæves, at han bidrager sin Skjærv til

det store Maals Opnaaelse — Guds Riges Udbredelse paa Jorden.

Det næste Aar, 1887, holdtes Aarskonferencen i Chicago Første Kirke, fra 21de til 26de Sept., under Biskop C. H. Fowlers Forsæde.

Fra de Præs. Ældste, der var de samme som forrige Aar, indberettedes angaaende deres respektive Distrikter som følger:

Chicago Distr. Mange Syndere er blevne omvendte, og der har været almindelig Fremgang i Distriktet.

3 Acres Land til Plads for Leirmøde er erhvervet nær Cambridge, Wis. Den ene Acre var en Gave fra Ex-Senator Johnson i Madison. Ogsaa Telt og et Bespisningshus skaffedes tilveie — Alt til en Pris af omtrent $1000., hvoraf det Meste er betalt.

I Racine kjøbtes en bebygget Tomt, bestemt til Plads for en ny Kirke og Præstebolig engang i Fremtiden. Af Kjøbesummen, $2400., blev $1000. betalt.

I Eau Claire indviedes den nye Kirke. I Stoughton kjøbtes for $200. en Grund til at reise en Præstebolig paa. I Neenah og Manistee foretoges Reparationer.

I Chicago har Maplewood Ave. Menighed bygget en Præstebolig, og Indiana Str. Kirken („Første Kirke") er bleven oppudset og forsynet med nye Gulvtepper.

3 Leirmøder har været holdte.

Andre kristne Kirker hertillands anstrenger sig alvorligt for at oprette Missioner blandt Norske og Danske. Method. Ep. Kirken var imidlertid af alle engelsktalende Samfund det første, der udsendte Prædikanter blandt vore Landsmænd; hvad det nu gjælder for den om er at hævde og forøge det Vundne. Enhver Stilstand vil være énsbetydende med Tilbagegang. Lad da os, norske og danske Methodistprædikanter, findes i de forreste Række!

Red River Valley Distr. Udsigterne for Arbeidet her i Distriktet synes lysere nu end nogensinde forhen, ihvorvel enkelte Menigheder har mistet Medlemmer derved, at disse reiste længere vestpaa.

To Leirmøder har været afholdte, ved det ene af hvilke vi optog 28 paa Prøve.

Br. J. Olsen, der var stationeret sammen med Br. A. Petersen i Crookston og Grand Forks, fandt sig for svag til at fortsætte med Arbeidet og har derfor foreløbig opgivet det. Hans Plads fyldtes af Br. Lundegaard, der har virket med Held.

I Fergus Falls kjøbte vi en Kirke, der, flyttet og istandsat, kostede omtr. $1200 Grunden $800. Alt betalt paa $300. nær.

I Grand Forks, Dak., bygges paa en Kirke, der snart vil være færdig.

I Ishpeming, Mich., kjøbte vi meget billigt et Skolehus, der kan benyttes til Afholdelse af Gudstjeneste.

I Hillsboro kjøbtes, tæt ved Kirken, en Grund, hvortil Præsteboligen, der stod 1 Mil fra Byen, henflyttedes. Saavel der som i Crookston, Ashland og Duluth er der afbetalt betydeligt paa Kirkegjælden; i Grantsburg er denne helt afbetalt og kun paa Præsteboligen skyldes et mindre Beløb.

St. Paul Distr. Fremgangen har idetheletaget været god. Vækkelsesmøder har været holdt i næsten hver Menighed, og i Juni Maaned afholdtes 4 Leirmøder, der alle var godt besøgte og til stor Velsignelse for Mange.

I Des Moines, Iowa, indviedes en smuk lille Kirke i Oktober, og tæt ved den byggedes senere en Præstebolig. Menigheden har været betjent af P. Buck siden August Maaned, da Br. Joh. Hansen forflyttedes derfra til Missionen i Utah.

I Minneapolis blev den nye Kirke fuldført og ind-

viet. Den koster i Alt $11,964. foruden Tomten. Med sit høie Taarn er den vel en af de vakreste norsk-danske Methodistkirker i Amerika. I St. Paul er Første Kirke bleven forsynet med et Galleri. I Omaha, Nebr., er leiet Grund til en Kirke.

Udsigterne i Distriktet er overhovedet gode, naar undtages nogle Landdistrikter, hvorfra Mange flytter bort for at gaa længer nord- eller vestpaa.

Fra Værgerne eller Komiteen for Skolevæsenet indberettedes, at de af Universitetet i Evanston havde faaet overdraget en Grund, hvor de havde begyndt at reise en Skolebygning, der, naar den var færdig, i Alt vilde koste antagelig $10,500. Det vilde blive en anselig Bygning med en Underetage 8 Fod høi, en første Etage 11 Fod, en anden Etage 10 Fod og en Kvistetage omtr. 8 Fod høi.

Prof. Simonsen havde begyndt det nye Skoleaar med 20 Elever, der alle lovede godt.

Penge tiltrængtes der imidlertid, og Brødrene anmodedes om at gjøre sit Bedste for at reise dem ved kontante Indsamlinger og Subskriptioner.

Optagne paa Prøve i Konferencen blev følgende:

Mons J. Rye, der var født 1863 i Bergen, Norge, og sammesteds blev omvendt til Gud, 1883, under Pastor Olsens Virksomhed. Gik til Amerika og fik Lokalprædikant-Bemyndigelse af Menigheden i Evanston 1887.

Grebert Andersen, født i Danmark 1860. Reiste til Amerika og fandt Fred med Gud under B. Smiths Virksomhed i Perth Amboy, N. J., 1879. Fik Formaner-Rettighed sammesteds og senere, af Menigheden i Evanston, Lokalprædikant-Bemyndigelse.

J. A. Jacobsen, der var født i Bergen, Norge, 1863. Blev omvendt til Gud 1880 i Minneapolis, Minn., hvor han ogsaa senere, nemlig i 1886, fik Lokalprædikant-Bemyndigelse af Menigheden, og graduerede ved vor norsk-

danske theologiske Skole i Evanston; tillige frekventerede han en Tid den amerikanske Skole dersteds.

Fra et overtalligt Forhold optoges B. C. Olin til aktiv Tjeneste i Konferencen, hvorimod M. J. Pihl og P. B. Smith efter eget Forlangende sattes ud af Tjeneste. A. O. Ulland tilstodes der, ifølge hans egen Begjæring, et udtjent Forhold.

H. P. Bergh overflyttedes hertil fra Konferencen i Norge, hvor han i mange Aar havde virket som Prædikant og tillige været Redaktør af „Kristl. Tidende", vort Kirkeblad der.

En Komité, bestaaende af N. E. Simonsen, Chr. Treider og A. Haagensen, nedsattes for at udkaste et Skema for et Konferencestudiekursus, der da skulde forelægges Biskopperne næste Aar.

B. Smith og A. Haagensen overdroges det at korrespondere med Brødrene i Norge og Danmark og sende dem Konferencens Hilsen.

Det vedtoges at anmode førstkommende Generalkonference om en Forandring og Fastsættelse af dens Grænser, saaledes at den kom til at omfatte hele Territoriet mellem Allegham- og Klippebjergene.

Forskjellige Resolutioner tilstemtes angaaende Bibel- og Traktatsagen, Søndagsskolen, Kirkeudvidelsesselskabet o. s. v.

Psalmebogskomiteen rapporterede, at 350 Psalmer var samlede og oversendte til Brødrene i Norge og Danmark, der forventedes at ville virke sammen med os for Tilveiebringelsen af en fælles Psalmebog for de tre Lande.

Konferencen udtalte sig paa det Bestemteste mod Tilvirkning og Forhandling af alle Slags sterke Drikke.

Biskop Harris, der havde gjort sig saa fortjent af vor norsk-danske Konference, var afgaaet ved Døden i Aarets

Den norsk-danske Meth. Kirke i Minneapolis, Minn.

Løb, og Konferencen udtalte i en Resolution sin Sorg over Tabet af saa anerkjendt dygtig og nidkjær en Leder.

Til Delegat ved Generalkonferencen valgtes A. Haagensen, til Suppleant O. P. Petersen.

Fra Lægmandskonferencen, der holdt sit Møde den 23de Sept., valgtes O. B. Jacobs, af Chicago, til Lægdelegat ved Generalkonferencen; M. Field, fra Racine, til Suppleant. Samme Lægmandskonference udtalte sin Glæde over Paabegyndelsen af vor theologiske Skolebygning i Evanston og vedtog at støtte Foretagendet efter bedste Evne.

Aarskonferencen 1888 holdtes i St. Paul, fra 19de til 24de Sept., under Ledelse af Biskop J. F. Hurst.

Formedelst Sygdom kunde A. Haagensen ikke være nærværende ved Konferencen, men overdrog til N. E. Simonsen at fremlægge hans Rapport i Konferencen og repræsentere hans Distrikt i Konferencen og Kabinettet.

De Præs. Ældste rapporterede som følger:

Chicago Distr. Over 200 nye Medlemmer er tilkomne i Aarets Løb. I Muskegon, Mich., og i Ford County, Ill., er Klasser blevne organiserede.

I Chicago har Noble Str. Missionen fra en tydsk Baptistmenighed kjøbt en Kirke med Prædikantbolig og Kirketjenerbolig for $9000.; Clark Str.-Kirkeraadet skjænkede nævnte Mission Halvdelen af dette Beløb. I Racine blev den gamle Kirke solgt, og en ny er under Opførelse, der vil blive en af de smukkeste Kirker i Konferencen. Prædikantboligen i Evanston er bleven forbedret.

Ved Skoleaarets Slutning i Foraaret graduerede 3 unge Mænd, den første norsk-danske Klasse i vor Skoles Historie. Omtrent 25 Elever vilde besøge Skolen iaar.

Distriktet er stort og vil have Brug for sin Andel af de Studerende.

Red River Valley Distr. Mange af Medlemmerne her er i Aar flyttet til Stillehavskysten; nogle af dem har naaet vore Landsmænd der og høre fremdeles til Kirken; andre har vi Intet hørt fra. Flere af vore Prædikanter har kun en ganske ringe Løn, men arbeider med usvækket Nidkjærhed.

Tre Leirmøder afholdtes i Sommer og var til stor Velsignelse.

Kirken i Grand Forks, Dakota, blev indviet sidstafvigte 18de December. Iøvrigt har vi arbeidet paa at faa Gjælden paa de forskjellige Kirker afbetalt; saaledes er der i Crookston afbetalt $503., i Ashland og Ishpenning $300. paa hvert Sted o. s.

I Fargo, Devils Lake, Halstad og Hegoom burde der bygges Kirker.

I Duluth har 20 Svenske, der hørte til vor Menighed, forladt denne og stiftet deres egen svenske Menighed. I Calumet, Mich., burde Menigheden overføres fra den svenske til den norsk-danske Konference, eftersom alle 27 Medlemmer ere norske paa 2 nær.

St. Paul Distr. Tre Leirmøder afholdt. I Omaha, Nebr., er en ny Kirke og Præstebolig bleven reist; af de $2000., Kirken kostede, er de $1500. betalt. I St. Paul er Grundvold til en ny Kirke lagt. I Minneapolis og Des Moines (Iowa) er Kirkegjælden bleven formindsket. I Deer Park, Wis., og andre Steder er Forbedringer foretagne.

Der er nu i Distriktet 26 Kirker, til en samlet Værdi af omtr. $55,000. — —

Af vedkommende Rapport fremgik det, at Skolebygningen i Evanston var færdig og tagen i Brug, samt at de Studerende var indflyttede.

Følgende unge Brødre optoges paa Prøve i Konferencen:

Chr. Olsen, født i Norge 1855. Omvendt til Gud 1876. Fik Lokalprædikant-Attest af Kvartalskonferencen i Christiania, Norge, 1879. Var Menighedsforstander, under Præs. Ældste A. Olsen, i Norge, og senere her i Amerika, i Fergus Falls, under Præs. Ældste P. Jensen.

Ellert J. Lundegaard, født i Norge 1859. Blev vakt af sin Syndesøvn 1879, men følte først i 1884 virkelig Trang og Kald til at hengive sig til Prædikegjerningen. Han var da Medlem af den amerikanske Methodistkirke i Meridan, Conn., og blev anbefalet af Kvartals-Konferencen til Garrett Biblical Institute i Evanston, Ill., hvor han studerede nogle Aar.

Hans C. Christophersen, født 1860 i Norge. Blev omvendt 20 Aar gl. og sluttede sig til Methodistkirken i Skien. Kom senere til Amerika og erholdt sin Uddannelse ved vor Skole i Evanston.

Mons J. Rye, der af Helbredshensyn var reist til Utah, virkede og døde der. Han var en begavet og dygtig ung Mand. Chr. Heckner forflyttedes fra La Crosse og optog Arbeide i Utah. E. Arvesen, der havde virket baade i Norge og Amerika, stilledes paa eget Forlangende i udtjent Forhold til Konferencen.

I Ansættelserne foretoges der flere væsentlige Forandringer dette Aar. O. P. Petersen overflyttedes til New York Østl. Konference med Ansættelse i Brooklyn, og Elliot Hansen til New England Konference, hvor han ansattes i Concord, Mass. Red River Valley Distrikt omdøbtes til „Minneapolis Distrikt" og fik til Præs. Ældste J. H. Johnson, der var overflyttet fra Norge, hvor han havde virket 8 Aar som Præs. Ældste. P. Jensen flyttedes til Duluth og W. Superior, S. E. Simonsen til Maplewood Ave. Kirken, Chicago, A. Johnsen til Milwaukee og Fr. Ring til La Crosse.

Den idelige, undertiden aarlige Omflytning af Prædikanter er et Methodistisk Særkjende, om hvis Hensigtsmæssighed Meningerne ofte har været delte. Som et paa Modifikation i saa Henseende pegende Skridt vedtoges det paa General-Konferencen 1888, at Prædikanterne kunde forblive hos deres Menigheder i 5, de Præs. Ældste i deres Distrikt i 6 Aar.

Aarskonferencen 1889 holdt sit Møde i Racine fra 12te til 16de Sept., under Ledelse af Biskop J. N. Fitz-Gerald. De Præs. Ældste rapporterede som følger:

Chicago Distr. Tilvæxt af Menighedsmedlemmer omtr. 250. I Aarets Løb indviedes Kirken i Westby, der havde henstaaet nogle Aar uden at være fuldført indvendig, og den nye smukke Kirke i Racine. I Marinette, Wis., der forrige Aar var optaget som nyt Virkefelt, var en liden vakker Kirke bleven reist. I Racine Junction var kjøbt Tomt til en Kirke og Arbeidet paa Bygningens Grundmur alt paabegyndt.

Flere Menigheder var i Aarets Løb blevne inkorporerede under vedkommende Staters Love; andre stod endnu tilbage.

Af Leirmøder havde der været 4 i Distriktet, og alle var de vel besøgte.

Minneapolis Distr. Brødrenes Nidkjærhed i Ordets Forkyndelse havde baaret sine Frugter: baade i By og paa Land havde der været kraftige Vækkelser, især dog i Minneapolis, Warren, Crary og Lake Lillian.

I Halstad, Minn., havde Menigheden faaet 4 Tomter til Skjænk og var ifærd med at opføre en Kirke. Ogsaa i Warren, Minn., havde man sikret sig en Tomt og tænkte paa at reise et Gudshus. I Ishpeming, Mich., tænkte man paa det Samme, saasnart Midler kunde erholdes. Kirkerne i Crookston og Hillsboro var blevne reparerede. Andre Steder var Gjælden bleven formindsket, ihvorvel

den endnu hvilede tungt især paa Menighederne i Minneapolis og Grand Forks.

Fire Leirmøder var blevne afholdte.

Paa ikke faa Steder tiltrængtes saavel Kirker som Prædikanter og Pengehjælp fra Missionen.

St. Paul Distr. Trods de sidste tre Aars daarlige Høst var Virksomheden bleven udvidet i Aarets Løb. I Missouri Valley, Iowa, hvor Arbeidet først var blevet optaget sidste Efteraar, var alt en Menighed bleven organiseret og en Kirke bygget og indviet. I Carbon, Adams Co., Iowa, var en Klasse paa 20 Medlemmer oprettet. Kirken i Merrill Str., St. Paul, var bleven oppudset. Præsteboligerne i Danville, Dakota, og i New Centerville, Wis., var blevne istandsatte; og i New Albin, Iowa, var den hidtil leiede Tomt, hvorpaa Kirken staar, bleven kjøbt.

3 Leirmøder havde været afholdte, alle med opmuntrende Resultat. Trods den stadige Udvandring mod vestligere Egne, især Stillehavskysten, var Medlemsantallet bleven forøget i Aarets Løb.

Følgende Brødre blev optagne paa Prøve i Konferencen:

H. J. Hansen, født 1860, i Norge. Kom til Amerika 1872, omvendtes til Herren 1876 i Depere, Wis., og blev Medlem af den norsk-danske Methodistkirke dersteds samme Aar. Fik Bemyndigelse som Formaner 1884, som Lokalprædikant 1885 og har siden virket som saadan.

R. Wilhelmsen, født i Danmark 1861, kom til Amerika 1880 og omvendtes til Gud samme Aar i North Cape, Wis. Fik Attest som Formaner 1882 og som Lokalprædikant 1887 i Evanston, hvor han opholdt sig i 8 Aar, og efter at have frekventeret baade den norsk-danske og engelske theol. Skole, graduerede fra den sidstnævnte.

Gustav Mathisen, født i Sarpsborg, Norge, 1859. Blev, da han var 19 Aar gl., omvendt til Gud og

sluttede sig samtidig til Kirken. Fik i 1887 Formaner-Rettighed i Christiania og reiste samme Aar til Amerika, hvor han i 3 Aar frekventerede Skolen i Evanston og graduerede fra samme.

Joseph Olsen (forhen omtalt), der var udtraadt, blev atter optaget paa Prøve.

Ole Christensen modtoges ved Overflytning fra Norges Konference. S. E. Simonsen flyttedes fra Maplewood Ave. Kirken i Chicago, hvor han kun havde virket 1 Aar, til Racine, mens O. L. Hansen fra sidstnævnte Plads sendtes til Maplewood Ave. Kirken. N. Christophersen flyttedes til St. Paul fra Immanuel Kirken i Chicago, hvor O. A. Wiersen ansattes som Prædikant. Ogsaa andre Forandringer i Ansættelserne foretoges.

Af de statistiske Rapporter fremgik, at i alle 3 Distrikter tilsammen fandtes der: Medlemmer i fuld Forening: 3719; paa Prøve: 593; Lokalprædikanter: 61; Kirker: 69; Præsteboliger: 29, og af Søndagsskoler: 79 med 3376 Elever samt 605 Lærere og andre Funktionærer.

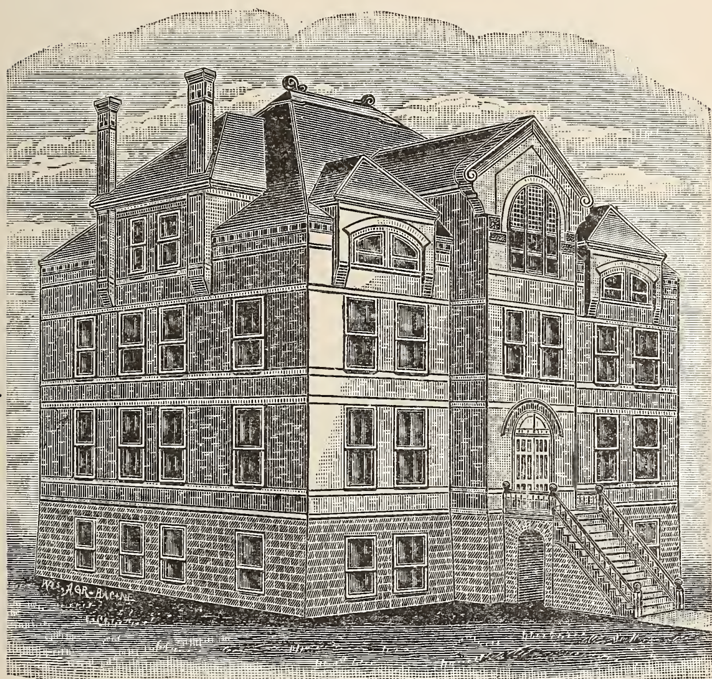

13.

Den 7de Mai 1890 var Dagen, da vor theol. Skole i Evanston blev indviet, en Høitidelighed, der overværedes saavel af de fleste af Præsterne i vor Konference som af adskillige Lægfolk. En Subskription til et Beløb af ca. $2300 tegnedes af de Tilstedeværende; det meste af Beløbet af Prædikanterne. Den vakkre Bygning staar der som et Minde om ihærdige Bestræbelser fra Enkeltes Side og et Vidnesbyrd om norske og danske Methodisters Offerberedvillighed, hvor det gjælder Oplysningens og Kirkens Sag.

Da der var adskillige Spørgsmaal, der trængte til foreløbig Behandling før Aarskonferencen mødte, samledes

Prædikanterne, strax efter Skoleindvielsen, til en Fælleskonference i Chicago 1ste Kirke. Skolesagen, Blad- og Bogsagen samt Delingen af vor Konference i 4 Distrikter dannede Hovedemnerne for Diskussionen under dette Møde.

Den norsk-danske theologiske Skole i Evanston, Ill.

der fortsattes flere Dage og før hvis Afslutning man enedes om at forelægge Aarskonferencen følgende Forslag: 1) der ansættes en Agent for Indsamlinger til Skolefondet. 2) Bogsagen inkorporeres med egen Bestyrelse, og 3) der vælges en særskilt Bestyrer for samme, forskjellig fra Redaktøren for Bladet. 4) Konferencen deles i 4 Distrikter.

Mødestedet for Aarskonferencen 1890 var La Crosse, Wis., og Tiden fra 11te til 15de Sept. Biskop C. H. Fowler førte Forsædet. De Præs. Ældste indberettede som følger.

Chicago Distr. I Racine Junction er en vakker Kirke bleven fuldført for en Bekostning af $3500., hvoraf $1250. er Gjæld. Kirken i Maplewood Ave., Chicago, er iaar bleven nedreven, da den var altfor lille, og en ny er under Opførelse, der antagelig vil komme til at koste omtr. $10,000., af hvilket Beløb $4200. er bleven subskriberet, hvoraf over Halvdelen alt er indbetalt; $2000 haves der Løfte om fra Clark Str. Kirken, og fra Kirkeudvidelses-Selskabet ventes et Laan paa $3000. Reparationer ere foretagne i Immanuel-Kirken saavelsom i Kirken i Lee, Ill. Søndagsskole-Elevernes Antal var forøget med 700.

Seende tilbage paa sin sexaarige Termin kan den Præs. Ældste, A. Haagensen, meddele, at der i Løbet af den Tid er i hans Distrikt rapporteret omtr. 1500 Personers Omvendelse til Herren, bygget 5 Kirker og 3 Præsteboliger samt betalt mindst $4000. til Skolebygningen i Evanston, hvor N. E. Simonsen, der havde gradueret fra den Eng. Skole med Udmærkelse som B. A. og B. D., nu paa fjette Aar med stor Dygtighed forestod vort Institut.

Rettende Blikket end længere tilbage, kan han se sig selv som Medlem af den første Methodistklasse, der organiseredes i Norge, og som den første Prædikant, den første Frugt af Methodistmissionen, der fra Norge af reiste over Atlanterhavet for her i Amerika, i 1857, at finde blandt sine Landsmænd i Alt 5 Methodistprædikanter og 250 Medlemmer. Han kan da, overskuende det nuværende Felt, ikke undlade at tænke: Hvad har ikke Gud gjort!

Minneapolis Distr. I Halstad, Minn., er en passende Kirke fuldført og indviet, og ligesaa i Ishpeming, Mich., hvor Vanskelighederne vare mange og store, men

ved Guds Bistand lykkelig overvandtes. Brødrene E. Olsen i Halstad og G. Abrahamsen i Ishpeming har virket med utrættelig Iver for Sagen.

I Lake Lillian, Minn., var en Kirke under Opførelse. Ogsaa der havde Stedets Prædikant, Br. Andersen, været Foretagendets nidkjære Talsmand.

I Duluth saavelsom Crookston er Forbedringer foretagne ved Kirkerne. Gjælden er bleven formindsket i Grand Forks, Minneapolis o. a. St.

6 Leirmøder afholdtes, alle til Velsignelse for Deltagerne.

St. Paul Distr. Forbedringer ere foretagne ved Kirkerne i Milville og Diamond Bluff saavelsom ved Prædikantboligerne i Forest City og Deer Park. Gjælden er bleven betalt eller reduceret paa forskjellige Steder.

4 Leirmøder afholdtes i Sommerens Løb, nemlig to i Wisconsin, et i South Dakota og et i Nebraska. Søndagsskolegjerningen er bleven vel varetaget.

I en stor Del af Distriktet, især i Syd-Dakota, har der paa Grund af forrige Aars feilslagne Høst været „haarde Tider". Ikke desmindre blev Kollekterne større end vi havde ventet.

Af Prædikanterne i Distriktet er én, nemlig Broder T. Todnem — der betjente Hitchcock, S. Dak., — afgaaet ved Døden. Han hensov i Herren den 8de August sidstleden.

To nye Menigheder er bleven organiserede i Aarets Løb, den ene i Sioux Falls, S. Dak., og den anden i Freemont, Nebr., og paa flere andre Steder er Prædikevirksomhed bleven begyndt.

Fem unge Brødre optoges paa Prøve i Konferencen. De vare:

Chr. L. Hansen, født 1865, i Norge. Reiste til Amerika 1883 og opholdt sig 3 Aar i British Columbia, hvor han blev omvendt til Herren. Han begav sig

derfra til Tacoma, Wash., hvor han sluttede sig til den norsk-danske Methodistmenighed, og senere (i Høsten 1886) til vor Skole i Evanston, hvorfra han graduerede i Mai 1890.

Ole H. Wilson, født i Wisconsin 1857. Flyttede til Trail County, Dak., blev der omvendt til Herren 1884 under Pastor Omanns Virksomhed, sluttede sig til Methodistkirken, fik Attest som Formaner 1887 og næste Aar som Lokalprædikant. Har senere helt viet sig til Herrens Tjeneste.

Frank A. Scarvie, født i Norge 1859. Kom med sine Forældre til Amerika 1872, blev omvendt til Gud 1883 i Minneapolis og fik Formaneratteſt samme Aar. Reiste til Skolen i Evanston 1887 og fik næste Aar Lokalprædikantatteſt dersteds. Har virket med Held i Eau Claire den sidste Del af Aaret.

Andrew Eriksen født i Danmark 1864. Blev paavirket blandt Methodisterne i Veile, kom senere til Amerika og blev omvendt til Gud i Mai 1884 under Pastor Elliot Hansens Virksomhed i Eau Claire. Fik Prædikant-Bemyndigelse 1885 og har siden helt viet sig til Herrens Tjeneste.

E. T. Schollert, født i Danmark 1853. Kom 23 Aar gl. til Norge, hvor han blev omvendt til Gud og i 1878 fik Formaneratteſt af Menigheden i Tønsberg. Gik til Amerika, blev Lokalprædikant i St. Paul 1884 og sendtes samme Aar ud i Missionsgjerningen. 1889 ordineredes han af Bisk. Fitz-Gerald, i Racine, som Diakon.

Overflyttede blev: fra New Englands Konference Elliot Hansen, der havde virket i Concord, Mass.; fra California Konference C. F. Eltzholtz, der havde været stationeret i Oakland, Cal. Grebert Andersen var i Aarets Løb bleven overflyttet til California Konf. og ansat i San Francisco.

A. Haagensen, der ikke følte sig stærk nok til paany at

A. ERICKSEN.

R. WILHELMSEN.

H.C. CHRISTOPHERSEN.

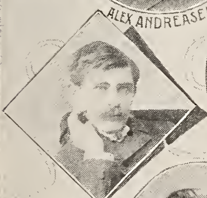

H.P. NILSEN.

PROF. N. E. SIMONSEN, B.A., B.D.

OLE NILSEN.

ALEX ANDREASEN.

JOHN LORENTZ.

G. MATHISEN.

F.A. SCARVIE.

CHR. ARENDT.

C. H. JOHNSON.

JACOBSEN.

overtage noget Distrikt, ansattes som Agent for Skolen i Evanston og fik som Assistent P. A. H. Franklin, der tillige blev finantsiel Agent for Christiania theol. Seminarium, men iøvrigt var gaaet ind i Mineforretningen og idethele kun kunde betragtes som nominelt ansat hvad Missionen angaar.

Hele Værket inden vor Konference ordnedes i følgende 4 Distrikter: Chicago Distr. (med J. H. Johnson som Præs. Ældste), Omaha Distr. (C. F. Eltzholtz Præs. Ældste), Red River Valley Distr. (A. Knudsen Præs. Ældste) og St. Paul & Minneapolis Distr. (O. Jacobsen Præs. Ældste).

Ved Generalkonferencen i 1888 indfandt tre Kvinder sig for at tage Plads blandt Delegaterne, idet de støttede sine Krav paa, at de var valgte dertil af deres respektive Aarskonferencers Lægdelegationer. Efter tre Dages Diskussion erklærede Generalkonferencens Majoritet imidlertid, at saadan Adgang ikke kunde tilstedes dem, eftersom Kvinden i Henhold til Kirkens Konstitution ikke havde nogen Adkomst til Plads blandt Repræsentanterne i Kirkens lovgivende Forsamlinger. Samtidig udstedte Konferencen en Ordre, ifølge hvilken saavel Lægfolket, Kvinderne iberegnet, som Prædikanterne skulde votere over Spørgsmaalet i 1891. Da dette saaledes kunde siges at staa paa Dagsordenen, er det en Selvfølge, at der debatteredes pro og contra derover, ikke mindst i Kirkens Blade. I „Den Chr. Talsmand" belystes det i flere Artikler, bl. A. af A. Haagensen, der paaviste, at en Rettighed som den omtalte ligesaalidt hjemledes Kvinden ifølge Bibelen som i Kirkens Konstitution. „Og det var Bibelen vi maatte holde os til, eftersom Spørgsmaalet udelukkende dreiede sig om Kvindens Stilling i Kirken og ikke havde noget at gjøre med hendes Udvikling i Almindelighed eller hendes Forhold som Medlem af det borgerlige Samfund." „Gaa

vi til Bibelen — skrev han endvidere — da finde vi Kvinden ingensteds og til ingen Tid som styrende eller ledende i religiøse Anliggender eller i den hellige Forsamling. Hverken paa Mose Tid eller under Patriarkerne eller Dommerne eller i Profeternes eller Apostlenes Tidsalder indtog hun nogen saadan Stilling. Mirjam straffedes med Spedalskhed, fordi hun trængte sig ind hvor hun ikke hørte hjemme. Hanna tog ingen Del med Eli i den hellige Tjeneste ved Alteret. Debora var raadsnar og kjæk, men havde ingen Myndighed i den aandelige Forsamling. Af Kvinder paa Frelserens Tid var der ikke faa, der fulgte ham, men ingen af dem kaldte han til Plads blandt sine Apostle eller de 70, han udsendte; og ingensteds i Ap. Gj. eller Brevene finder vi Kvinder omtalt som styrende, ordførende, vælgende, valgbare til noget Embede i Forsamlingen ell. desl. Ifølge Guds Ordning — og det er den, Kirken maa holde sig til — er Kvindens Stilling en hel anden end blandt Kirkesamfundets Styrere. Hendes Kald i Livet, hvad enten hun finder det inden Hjemmets Døre eller paa Missionsmarken, er fuldkommen saa ophøiet og kan være fuldkommen saa rigt paa Velsignelser som Mandens, ja maaské endnu rigere, men til Sæde blandt Kirkens Lovgivere hjemler Guds Ord og hans Anordning hende ingen Adkomst."

I den Retning omtrent udtalte nævnte Artikel sig, og det store Flertal blandt norske og danske Methodister hertillands viste sig senere at hylde samme eller lignende Anskuelser.

Et andet Spørgsmaal, der samtidig vakte en ikke ringe Debat saavel uden- som indenfor vort Kirkesamfund, var S k o l e s p ø r g s m a a l e t. I Wisconsin var Bennett-Loven — saaledes kaldt efter Forslagsstilleren — bleven vedtaget. Den paabød, at alle Børn i Alderen fra det 7de til det 14de Aar skulde mindst 12 Uger aarlig besøge en

offentlig Skole, hvor Undervisningssproget var Engelsk og hvor Læsning og Skrivning, Regning og De For. Staters Historie lærtes i det engelske Sprog. Religionsundervisning var udelukket fra Lærefagene. Alle saadanne Skoler skulde staa under Statens Overopsyn og Kontrol.

Religionsundervisningens Udelukkelse havde alt for længe siden givet ikke blot Katholikerne, men ogsaa tydske og norske Lutheranere Anledning til at erklære Landets offentlige Skoler (the Common Schools) for gudløse og hedenske. Nu gjentoges deres Ramaskrig med fornyet Kraft, og norske lutherske Præster var ikke blandt de sidste til at opponere mod Bennett-Loven og dens Iværksættelse

Det hele Spørgsmaal blev ligesom det om Kvindens Stilling inden Kirken behandlet i forskjellige Blade; og ogsaa her var det, at der i „Den Christelige Talsmand" hævdedes hvad der maatte ansés som den blandt Methodisterne langt overveiende Anskuelse, nemlig Statens Ret til at kræve Børnene underviste i Overensstemmelse med hvad Bennett-Loven paabød. „Engelsk var Landets Sprog — det, der brugtes i de lovgivende Forsamlinger, for Rettens Skranker og ved næsten alle offentlige Forhandlinger og Anledninger. Burde da ikke den opvoxende Slægt, de tilkommende Borgere, lære det fremfor noget andet Tungemaal? Og hvad Udelukkelsen af Religionsfaget angaar, da var det en nødvendig og ligefrem Følge af de bestaaende Forhold; eller hvordan skulde én og samme Religionsundervisning kunde meddeles en Klasse, hvor Børn ikke blot af katholske og protestantiske, ikke blot af lutherske, episkopale og methodistiske, men af jødiske og — maaské fritænkerske Forældre sad Side om Side? Og havde Forældrene ikke Ret til at fordre Børnene underviste i hvad de selv troede paa? Følgelig kunde de offentlige Skoler ikke indlade sig paa nogen egentlig

theoretisk Religionsundervisning. At meddele Børnene en saadan ad anden Vei blev Forældrenes private Anliggende, og i saa Henseende havde de den størst mulige Frihed."

— — — — — — — — — — — —

De norske og danske Brødre, der virkede i Utah-Missionen, havde hidtil været Medlemmer af vor Konference. Enkelte iblandt dem havde imidlertid indladt sig i Minespekulationer, et Foretagende, der — som Biskop Fowler paa Aarskonferencen i La Crosse paaviste — var ledsaget af saa mange Farer og Fristelser, at det ikke var tilraadeligt for en Herrens Tjener at indlade sig derpaa. Paa Grund af Afstanden fra vor Konference blev Brødrene i Utah nu overførte til Colorado Konferencen, med Undtagelse af P. A. H. Franklin — en af vore første Missionærer i Utah — der i Tiden mellem Konferencens Møder var bleven overflyttet til en Konference i Østen og derpaa, ifølge eget Forlangende, var bleven udsat af Kirkens Reisende Forening.

1891 holdt vor Aarskonference sine Møder i Første Kirke i Chicago, fra 9de til 14de Sept., under Forsæde af Biskop S. M. Merrill, der alt et Par Gange iforveien havde præsideret over os, siden vi kom til at danne en Konference for os selv.

Fra de Pr. Ældstes Rapporter hidsætte vi Følgende:

Chicago Distr. var, siden Værkets Omordning i 4 Distrikter, blevet betydeligt mindre i Medlemsantal, men større i Omfang, eftersom det i sin sidste Form strakte sig henved 600 Mil i Længden og indbefattede saavel den østlige som vestlige Bred af Michigansøen.

Prædikanterne havde alle virket med prisværdig Iver saavel i deres Kald i Almindelighed som hvad Ungdommens religiøse Undervisning og Vækkelse angik.

Maplewood Ave. Kirken i Chicago var bleven fuldført. Dens Indvielse havde fundet Sted en af de sidste

Dage (Sept. 6). Det var en ligesaa smagfuld som solid Bygning, 72 Fod lang og 44 Fod bred med en Underbygning paa 12 Fods Høide. Af de $10,000., den havde kostet, var Alt betalt paa $2400. nær, hvilket Beløb var dækket ved Subskription paa Indvielsesdagen. Pastor O. L. Hansens saavelsom Menighedens ivrige Bestræbelse og Omsorg maa erkjendes i Opførelsen af dette smukke Gudshus.

I Calumet, Mich., var en ny Kirke under Opførelse.

Paa Kirkegjælden i Almindelighed var betydelige Afbetalinger foretagne.

I Cambridge, Moreland, Manistee, Neenah og Evanston var Kirkerne blevne reparerede.

Fra Skolen i Evanston var 4 unge Mænd dimitterede.

To regelmæssige Leirmøder og to Lundemøder var afholdte.

Brødrene Scarvie og Mathisen fra St. Paul og Minneapolis Distrikt havde besøgt Neceda og Archdale, Wis., og prædiket der. Ligeledes Br. Arendt fra Evanston. Ved S. E. Simonsens og A. Johnsens Bestræbelser var Adskilligt blevet gjort for at lette Menigheden i Oconomowoc. Br. Nordvig havde havt Velsignelse af sit Arbeide i den nye Mission, der i Aarets Begyndelse var bleven aabnet i Kenosha, Wis. Den Præs. Eldste selv (J. H. Johnson) havde flere Gange besøgt North Cape, Wis.

Omaha Distr. var nyt og maatte hovedsagelig betragtes som et Missionsdistrikt, inden hvilket Distrikt dog nogle blandt de ældste Menigheder vestenfor Mississippi-Floden fandtes. Arbeidsmarken var udstrakt, og den Pr. Eldste havde i Aarets Løb maattet reise henved en 12,000 Mil. I Newburg, Missouri Valley o. a. Steder var Forbedringer foretagne ved Kirkerne. Fra Washington Prairie vedblev desværre Bortflytningen af Medlemmer.

Flere Epworth-Ligaer var blevne organiserede i Di-

striktet. To Leirmøder havde været afholdte, begge inden Danville Menigheds Omfang og begge til stor Velsignelse.

Helbredshensyn havde tvunget Br. Olin til at anmode Konferencen om, at den vilde sætte ham i udtjent Forhold.

Fra Omaha Distr. havdes en omfattende og lovende Udsigt til Værkets videre Udvikling i forskjellige Retninger: fra Des Moines, Iowa, mod Nord til Albert Lea, Minn., fandtes flere af de største norske Settlementer i hele Landet, og paa hele Strækningen forkyndtes Methodismen dog kun et eneste Sted, i Forest City, Iowa. Ogsaa i Syd-Dakota stod Dørene aabne for os paa mange Steder, hvis blot vi bankede paa. I Nebraska endelig bor Tusinder af Danske, og dog er vi her ikke kommet videre end til Omaha, i Statens allerøstligste Del. Ja selv i Wyoming og Colorado er der baade Rum og Brug for os.

Mænd og Midler tiltrænges imidlertid for at kunne optage Virksomheden.

Red River Valley Distr. omfattede det nordlige Minnesota og Nord-Dakota, stort i Udstrækning men med forholdsvis faa Medlemmer.

Ved Tordenskjold, omtr. 12 Mil øst for Fergus Falls, Minn., var en Kirke bleven opført; Menigheden var lille, men havde gjort sit Bedste. I Hillsboro, N. D., og Halstad, Minn., var Forbedringer foretagne. Kirkegjælden i Distriktet var bleven betydelig formindsket. Kirkebygninger tiltrængtes flere Steder, men paa Grund af de haarde Tider var Intet blevet foretaget.

Vækkelsesmøder var i Vinterens Løb bleven holdt i næsten hver Menighed. Af Leirmøder havde der været fire i Distriktet.

Mænd og Midler behøvedes der som andensteds.

St. Paul og Minneapolis Distr. I Ashland, Wis., var Kirken bleven repareret og al Gjælden betalt. Ved Lake Lillian, Minn., var den forrige Aar paa-

Maplewood Ave. norsk-danske Meth. Kirke, Chicago.

begyndte Kirke bleven fuldført og en Præstebolig opført; Kirken var bleven indviet den 30te August. I Duluth, Minn., var en Præstebolig bleven reist; Br. Aug. Petersen havde der i Byen havt en velsignet Tid og desuden besøgt det paa den anden Side Bugten beliggende West Superior, hvor han havde faaet organiseret en Menighed paa 35 Medlemmer. I St. Paul var den gamle Bygning altfor liden og uhensigtsmæssig, og en ny var paatrængende nødvendig, men Midlerne fattedes. Br. L. A. Larson havde ikke desmindre virket ufortrødent, og Mange var blevne optagne i Menigheden; de haarde Tider der paa Stedet havde paa den anden Side bevirket, at Mange var bortflyttede. I Minneapolis havde Fremgangen været ligesaa stor; da Pastor Tollefsen for sin Helbreds Skyld foretog en Norgesreise i Sommerens Løb, fyldtes hans Plads af Br. Fr. Hermans.

Br. O. Christensen forlod La Crosse for at gaa til Utah (hvor han døde). Hans Efterfølger i La Crosse, C. O. Christiansen, der supplerede Stedet under den Præs. Ældste, har havt Held og Velsignelse med sig.

I Milan, Minn., var et nyt Kirkefelt bleven aabnet af Broder Wilson ifjor. Nu var en Kirketomt bleven anskaffet, og Menigheden ønskede atter at sé Br. Wilson hos sig. I Eau Claire havde Br. Scarvie havt en god Tid. I Wausau og Merrill, Wis., var Udsigterne derimod alt andet end lyse.

Fire Leirmøder havde været afholdte, alle paa ét nær talrigt besøgte og til stor Velsignelse.

— — — — — — — — — — — —

For „Den Chr. Talsmand" valgtes A. Haagensen til Redaktør, medens Chr. Treider — efter eget Ønske — blev sat i overtalligt Forhold.

Br. Conrad Hansen, Avertissements-Agent for Bladet, valgtes til Bestyrer af Boghandelen.

40 Aar var nu henrundne siden vor Missions Oprettelse; den Fremgang og Udvikling, der havde fundet Sted, viste sig bl. A. i flere af de Kirkebygninger, vore Menigheder saa sig istand til at reise til Guds Ære. Den alt omtalte Maplewood Ave. Kirke kan nævnes som et Exempel.

Som Prøvemedlemmer optoges:

Chr. Arendt, født 1870, i Norge. Emigrerede 1888 til Amerika. Fik Formaner-Bemyndigelse 1889 i Marinette, Wis., og Lokalprædikant-Fuldmagt det næste Aar af Evanston Kvartalskonference. Optoges paa Prøve i den Norsk-Danske Konf. i Chicago 1891 og graduerede samme Aar fra vor Skole i Evanston. Har virket som Prædikant saavel der i Byen som i Racine, Wis.

Østen C. Jensen, født i Norge, 1855. Omvendtes 27 Aar gl. til Gud under Past. Chr. Treiders Virksomhed ved 1ste Kirke i Chicago. 1889 fik han Lokalprædikant-Fuldmagt af 1ste Kirke i Chicago, og 2 Aar senere optoges han sammesteds paa Prøve i den Norsk-Danske Konference. Har virket som Prædikant i Grantsburg, Wis., og Westby.

John Lorentz, født 1866, i Norge. Fik Fuldmagt som Lokalprædikant af Kvartalskonferencen i Manistee, Mich., 1889, og optoges som Prøvemedlem i den Norsk-Danske Konference i Chicago 1891. Har virket som Prædikant i Crookston, Minn., under Past. Hilleruds Fravær i Norge, i Sheboygan og Manitowoc, Wis., samt i den Norsk-Danske Mission i N. Y. Østl. Konference.

Andrew Hansen, født 1830, i Norge. Blev vakt under Past. L. Jensens Virksomhed i Brevig, Norge, 1885. Fik Formaner-Fuldmagt af Past. L. Jensen 1887 og Lokalprædikant-Bemyndigelse af Chicago 1ste Kirkes Kvartals Konf., i 1889. Optoges paa Prøve i den Norsk-Danske Konf. i Chicago 1891 og ordineredes saa til Diakon. Har været ansat som Prædikant i Manistee, Mich.

Martinus Hillerud, født 1854, i Norge. Fik Formaner=Fuldmagt 1875, paa Kongsberg, Norge, og Lokalprædikant=Bemyndigelse 1878, sammesteds. Efter at være optaget paa Prøve i den Norsk=Danske Konf. 1884 og have trukket sig tilbage paa Grund af Sygdom, optoges han atter i 1891. Indviedes til Diakon 1884 og til Eldste 1891. Har virket som Prædikant i Evanston, Ill., Neenah, Wis., Hillsboro og Devils Lake, N. Dak., samt Crookston, Minn.

Alexander Andreasen, født i Sverige 1859 af Andreas og Sarah Abrahamsen. Var vakt i 8 Aars Alderen, blev omvendt i Norge, i Edsberg Methodisternes Kapel, under Past. Clausens Virksomhed, 1882. Kaldet til Prædikegjerningen opgik klart for ham, medens han arbeidede i Bamles Gruber i Norge. Reiste til Amerika, og kom til Evanston 1885. Studerede et Aar ved vor Skole. Fik 1886 Lokalprædikant=Bemyndigelse under Prof. N. E. Simonsens Virksomhed. Efter 6 Aars Fraværelse fra Skolen, supplerede han Menigheden i Calumet, Mich., og vendte atter tilbage til Skolen, hvor han har studeret de tre sidste Aar. Har betjent Park Side og betjener nu Evanston Forsamlingen.

A. C. Pedersen, Dansk af Fødsel. Emigrerede her til Landet i en tidlig Alder. Blev greben af Guds Ord og omvendt til Herren. Fik siden Lokalprædikant=Bemyndigelse og optoges i den svenske Virksomhed, hvor han virkede med Velsignelse en kort Tid; men paa Grund af Sprogforholdet søgte han sig optaget i den Norsk=Danske Virksomhed, hvor han først, under A. Haagensen, supplerede Norway, Ill.

Fr. Hermans, født i Sverige. Blev omvendt i New York, for en 17 Aar siden, og sluttede sig til Methodistkirken. Gik siden til England, hvor han virkede som Sømandspræst. Kom atter til Amerika (i Vaaren 1891)

og begyndte der sin Virksomhed i Minneapolis, idet han fyldte C. Tollefsens Plads under sidstnævntes Norgesreise.

Br. Hermans har som begavet og nidkjær Prædikant sét sine Bestræbelser lønnede ved Manges Omvendelse.

Som Delegater til Generalkonferencen valgtes, blandt Prædikanterne, J. H. Johnson, Suppleant A. Haagensen, og blandt Lægmedlemmerne O. P. Magnusen, Suppleant M. Field.

Afstemningen med Hensyn til Kvindens Valgbarhed som Delegat til General-Konferencen gav følgende Resultat: 11 for, 27 imod i vor Konference.

Blandt Forandringer i Ansættelserne kan nævnes: Rev. S. E. Simonsen overflyttedes til New York Østl. Konf. med Ansættelse i Brooklyn Mission, medens O. P. Petersen overflyttedes derfra til vor Konference og ansattes i Minneapolis, Minn. J. C. Tollefsen fik Plads i Racine, hvorimod Isak Johnsen, der havde virket blandt os en Tid, efter eget Ønske overførtes til de amerikanske Brødre.

Siden 1886 havde vor Konference haft en Forøgelse af fra 2700 til 4100 Medlemmer og fra 29 til 41 Prædikanter, et Resultat, der sikkert i ikke ringe Grad skyldtes vor Organisation eller Udsondring til en egen Norsk-Dansk Konference.

Den 1ste Mai (1892) sammentraadte General-Konferencen i Omaha, Nebr., og da et af vor Konferences Distrikter omfattede Omaha og Omegn, fik — foruden Delegaterne — mange af vore Prædikanter Leilighed til for første Gang at overvære Forhandlingerne paa et saadant Stevne, hvor Affendinge fra vort Samfund den hele Verden over give Møde. Det var denne Konference, der sanktionerede Lægmænds Adgang til Generalkonferencen, et Spørgsmaal, der alt var bleven besvaret betræftende af Generalkonferencen i 1872, efterat det af Generalkonferen-

cen i 1868 var bleven henvist til Kirkens stemmeberettigede Medlemmers og Aarskonferencernes Afgjørelse uden at der ved saadan Henvisning var taget tilbørligt Hensyn til Konstitutionens Bestemmelser angaaende Afstemningen (se Nye Disc. §67—68). Det var ogsaa til denne Konference at Biskopperne indrakte sin Rapport om Kirkemedlemmernes Afstemning over Kvindens Valgbarhed til General-Konferencen. Indberetningen viste, at der kun var afgivet Stemmer af 399,511 Medlemmer, af hvilke 235,668 stemte til Gunst for, 163,843 imod nævnte Valgbarhed. Af Prædikanter i alle Konferencer stemte 5609 for, 5144 imod. Spørgsmaalet maatte saaledes betragtes som henstaaende uafgjort eller ialfald foreløbig besvaret med et Nei, eftersom der til enhver Forandring i Kirkens Konstitution kræves simpel Pluralitet af Lægfolkets og Trefjerdedels Majoritet af Prædikanternes Stemmer.

Dermed var Sagen imidlertid ikke saa ganske til Ende. Retskomiteen havde nemlig fundet, at Udtrykket Lægmænd (i Disciplinen §60 og 63 o. s. v.) ikke indbefattede Kvinder. Dr. D. H. Moore foreslog da, at „Lægmænd" skulde forstaas som omfattende „alle de Kirkens Medlemmer, der ikke var enten Medlemmer af eller Formænd for Aarskonferencerne"; og efter en Del Diskussion herover foreslog en anden af Kvindesagens Venner, nemlig Dr. Hamilton, dels en Ændring til Disciplinens indskrænkende Bestemmelse — hvilken Ændring skulde forelægges Aarskonferencerne i Høsten 1895 og Vaaren 1896 — og dels, at, „dersom det saaledes fremlagte Ændringsforslag ikke vandt Tilstemning af $\frac{3}{4}$ af Aarskonferencens Medlemmer og $\frac{2}{3}$ af Generalkonferencens, skulde den anden indskrænkende Bestemmelse formuleres saaledes, at Ordet „Lægdelegerede" indbefattede baade Mænd og Kvinder. Efter en varm Debat vedtoges Dr. Hamiltons Ændringsforslag med 234 mod 174 Stemmer. Kvindesagens Venner havde saaledes

ingenlunde opgivet Haabet og har ikke opgivet det endnu. Til den Fælles Salmebogkomité for de tre Lande, Amerika, Danmark og Norge, anbefalede Generalkonferencen Arbeidets Fortsættelse, og Biskopperne udnævnte følgende Komite: O. P. Petersen, A. Haagensen og J. H. Johnson for Amerika, J. J. Christensen, C. Taarup og S. K. Johansen for Danmark, og Anders Olsen, Chr. Torjussen og M. Olsen for Norge.

Det var endvidere denne Konference, der vedtog Love for Epworth Ligaen. Der havde tidligere inden vort Samfund dannet sig adskillige Ungdomsforeninger, der ikke stod under nogen egentlig Kontrol eller Styrelse af Kirken; saaledes: Unge Folks Methodist-Alliance (dannet 1883), Oxford-Ligaen (1884), Unge Folks Kristelige Liga (1887), Methodist-Union (1887) og Unge Folks Bisk. Methodist Alliance. Disse Foreninger var voxet til at omfatte omtr. 8000 Filialafdelinger („Chapters") med henved 400,000 Medlemmer i det Hele, og der udgik da fra dem Begjæring til Generalkonferencen om at blive organiserede til én Forening under Kirkens Styrelse og med Love fælles for alle en saadan Forenings lokale Brancher eller Afdelinger. Begjæringen opfyldtes, og den nye Organisation, der fik Navnet „Epworth Liga", har alt udrettet meget godt ved at virke for vor Ungdoms Løftelse og Uddannelse saavel i religiøs som i literær og social Henseende. Ved at fortsætte som den har begyndt vil den kunne yde Kirken virksom Bistand i at skjærme Ungdommen mod Verdsliggjørelse og vække eller vedligeholde dens Trang til en gudhengiven Livsvandel. Epworth-Ligaen er ikke, og skal ikke være, „en Kirke inden Kirken", men vel en Forgaard til Templet, en saavel underholdende som aandeligt- og praktisk-vækkende Forskole for Ungdommen til Opfattelsen af hele Livet fra et kristeligt Synspunkt.

Ogsaa inden adskillige af vore norsk-danske Menigheder

ere Epworth-Ligaer komne igang, og de have alle vist sig at svare til Formaalet.

Konferencen vedtog fremdeles Resolutioner tilraadende Lukningen af den forestaaende Verdensudstilling om Søndagen, Forbud mod Tilvirkning af og Handel med berusende Drikke i De For. Stater o. s. v.

Fra visse lutherske Præsters Side serveredes der paa denne Tid i et offentligt Blad et Opkog af de gamle Sigtelser mod Methodisterne, idet disse beskyldtes for falsk Lære med Hensyn til Synden, Retfærdiggjørelsen, Gjenfødelsen, Kristelig Fuldkommenhed, Sakramenterne, Kirkestyrelse o. A. I „Den Christl. Talsmand" blev disse Insinuationer imidlertid modbeviste og gjendrevne Punkt for Punkt, hvorefter vore lutherske Angribere stak Sværdet i Balgen for der at lade det hvile — foreløbig ialfald.

Det var i Duluth, Minn., at vor Norsk-Danske Aarskonference afholdt sit 13de Møde, i Dagene fra den 22de til den 26de September 1892, under Bisk. D. A. Goodsells Ledelse.

Af de Præs. Ældstes Rapporter erfaredes bl. A. Følgende.

Chicago Distr. Her var det, hvad Kirkebygning angik, vore Menigheder i Staten Michigan, der gik i Spidsen, idet Kirken i Calumet var bleven fuldført og indviet i Aarets Begyndelse, mens den nys stiftede Menighed i Muskegon alt havde indkjøbt en Tomt og var ifærd med at opføre et Gudshus paa samme; ogsaa i Manistee stræbte Vennerne fremad og havde subskriberet $700. til Opførelsen af en ny Kirke, da den, de hidtil havde benyttet, ikke længer svarede til sit Øiemed.

I Wisconsin var en Prædikantbolig bleven bygget i Marinette, mens Prædikantboligerne i Cambridge, Milwaukee og andensteds var blevne reparerede.

Kirkerne i Moreland (Chicago) og i Norway, Ill., var blevne istandsatte.

Paa Kirkegjælden i ikke faa af Menighederne inden Distriktet var betydelige Afbetalinger foretagne.

Blandt de tre Steder, hvor Leirmøder havde været holdt, var Dwight i Illinois, hvor en ny Missionsvirksomhed var bleven begyndt, idet en Kirke var leiet og en Søndagsskole sat igang.

Omaha Distr. I Iowa var i Forest City og Missouri Valley Reparationer paa Kirkerne og Afbetalinger paa Gjælden blevne foretagne; i Sioux City var den norsk-danske Methodisme nær ved at henslumre trods den fortrinlige Kirkeeiendom, den der raadede over; den stod dog endnu til at vække, hvis blot en virksom Prædikant blev sendt derhen, Noget, hvortil de pekuniære Midler for Øieblikket savnedes. I Nebraska var en Kirke bleven bygget i Fremont. Det var Br. N. C. Andersen, en dansk Lokal-Diakon, der, uden nogetsomhelst Løfte om timelig Løn for sit Arbeide, havde virket der som Ordets Forkynder og ved sine ufortrødne Bestræbelser havde faaet en Subskription sat igang til Bygningen af nævnte „St. Pauls norsk-danske Methodist Episcopal Kirke" i Fremont, der indviedes den 24de Juli (1892); i Havelock, en By nær Lincoln, saavelsom i Nærheden af Gordon (Vest-Nebraska) havde vi faaet Løfte om Byggeplads til en Kirke. I Sioux Falls (Syd-Dakota), hvor der levede mange Norske, var vi ifærd med at optage en Subskription for Bygningen af en Kirke.

Et Leirmøde var bleven afholdt i Danville Menighed (Syd-Dak.)

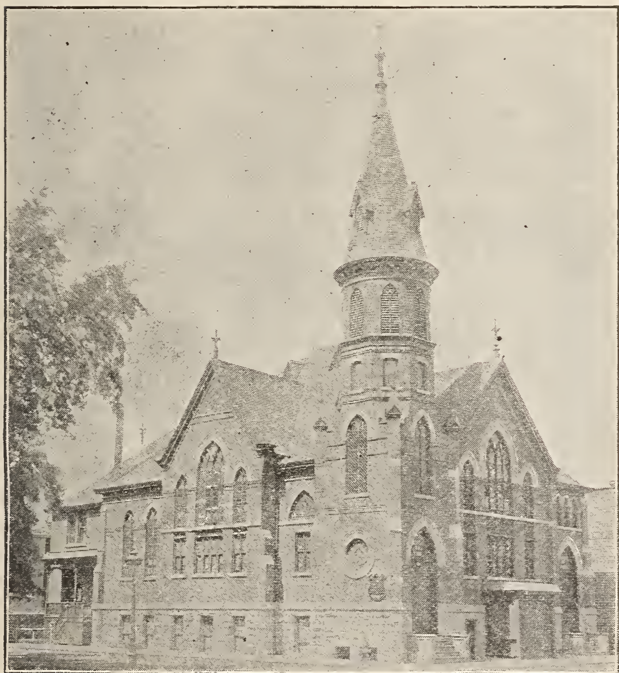
Red River Valley Distr. Gammel Gjæld var bleven betalt og Kirkebygninger reparerede i Grand Forks og Hillsboro (N. Dakota) saavelsom i Crookston, Minn. I Halstad (Minn.) og Fergus Falls var Præsteboliger

1. Biskop J. M. Walden.
2. Martin Hansen.
3. C. J. Larsen.
4. M. Nelson.
5. P. M Ellessen.
6. Chr. L. Hansen.
7. Grebert Andersen.
8. Chr. Heckner.
9. Carl Eritsen.
10. O. Halvorsen.
11. N. P. Johnsen.
12. O. Twede.
13. C. N. Hauge.
14. Joseph Olsen.
15. C. J. Lundegaard.
16. H. C. Waaler.
17. J C. Andersen.
18. E. E. Mørk.
19. Lars Olsen.
20 C. L. Westberg.
21. P. N. Melby.
22. E. M. Stangeland.
23. August Petersen.
24. Lewis Walby.
25. O. Heggen.
26. Francis Hermans.
27. John Jacobsen.

bleven opførte, mens en Kirke var under Bygning i Stephen (Minn.), i hvilket Nabolag en Hagelstorm desværre havde anrettet megen Skade.

Epworth=Ligaer fandtes i 2 eller 3 Menigheder, og Søndagsskoler havde været igang Aaret igjennem. To

1ste Norsk=Danske B. Meth. Kirke i St. Paul.

Leirmøder havde været afholdte i Sommerens Løb. Til en varig Udvidelse af Værket krævedes imidlertid flere Mænd og Midler.

St. Paul og Minneapolis Distr. Nye Kirker var under Opførelse i St. Paul, West Superior og Milan.

Kirken med Præstehus i St. Paul vilde blive en af de smukkeste i hele vor norsk-danske Konference; vel kom der til at hvile en betydelig Gjæld paa den, men saa var det ogsaa en Eiendom, der repræsenterede en Værdi af henved 20,000 Doll.

Pastor Larson, Menighedens Forstander, havde arbeidet trolig sammen med Kirkens Værger for at faa Bygningen reist, og Rev. Olin havde staaet dem bi efter bedste Evne. I West Superior var det Rev. Francis Hermans, den lille Menigheds første Pastor, der havde faaet indsamlet til Kirken dersteds, paa hvilken der imidlertid ogsaa vilde komme til at hvile endel Gjæld. I Milan var en Præstebolig færdig og en Kirke under Opførelse; Broder Wilson havde havt god Fremgang dersteds Aaret igjennem. Ogsaa i Wisconsin var et lidet Gudshus bleven reist, nemlig i Coon Prairie Kreds, Vernon County. Der havde Pastor C. Jensen været virksom. Kirken i Duluth, Minn., der reistes for 7 Aar siden, var bleven forskjønnet og tildels ombygget; Broder Aug. Petersen var Menighedens Pastor. I Minneapolis var den norske Methodismes Grundlægger O. P. Petersen ansat; trods sine 70 Aar veg han i Lyst og Kraft til at virke neppe for nogen Yngling. Paa den sidstafholdte Kvartalskonference (Aug. 22) havde han faaet vedtaget, at Menigheden i det anstundende Aar blev selvopholdende. I Canby havde man sikkret sig en Tomt til Præstebolig.

Broder Andrew Petersen, der ved sidste Konference ansattes i Deer Park, er senere afgaaet ved Døden. Før sin Bortgang bad han den Præs. Ældste at bringe Brødrene hans hjerteligste Hilsen, med Tilføiende, at han var glad og lykkelig ved at nærme sig Hjemmet.

I Wastedo, Goodhue Co., Minn., havde man til Hensigt at reise en liden Kirke paa en Acre Land, der var skjænket af Broder Guldbrand Nilson.

Dermed sluttede de Præs. Ældstes Indberetninger.

Som Prøvemedlemmer optoges:

Charles H. Johnson, født i Brooklyn, N. Y., 1870. Arbeidede efter 1888 i Missionens Tjeneste i New York By, bl. A. paa Hospitalerne, og frekventerede N. Y. Bible College. Fik Formaner-Bemyndigelse af O. P. Petersen og gik saa, i Høsten 1890, til vor Skole i Evanston. Fik Lokalprædikant-Fuldmagt i Marts 1891 af J. H. Johnson, hjalp samme Sommer O. P. Petersen i Brooklyn og virkede derpaa i Red Wing Kredsen, Minn., indtil han ved Konferencen i 1892 optoges paa Prøve og ansattes i Ashland, Wis.

Elias B. Gjerding, født 1869, i Norge. Omvendtes til Gud 1888. Reiste 1891 til Amerika. Alt i Oktober samme Aar, han ankom her til Landet, fik han Lokalprædikant-Fuldmagt af Minneapolis Kvartals-Konference. Samtidig sendtes han som Suppleant til Lake Lillian, Minn. 1892 optoges han paa Prøve i den Norsk-Danske Aarskonference og ansattes i Lake Lillian, Lake Elisabeth og Hutchinson, Minn.

Hans P. Nilsen, født i Danmark. Reiste i 1887 til Amerika. To Aar senere fandt han Fred med Gud og følte sig kaldet til at virke i hans Tjeneste. Han begav sig da til vor Skole i Evanston (1889), hvorfra han senere graduerede. Har betjent den Norsk-Danske M. E. Menighed i Moreland, ved Chicago.

I overtalligt Forhold sattes C. Christophersen og E. Endresen (foruden, som ovenfor bemærket, Chr. Treider.)

Forskjellige Bestemmelser vedtoges, deriblandt om Oprettelsen af et Diakonissehjem i Chicago, i hvilket Øiemed en Komité paa 9, deriblandt 3 Søstre, nedsattes, om Totalafholdssagen, Bibel- samt Søndagsskole-Sagen o. A.

Af Begivenheder indtrufne i Aarets Løb hidsætte vi følgende. To Prædikanter var afgaaede ved Døden, nem-

lig Nils Christophersen, der havde været en tro og nidkjær Arbeider i Herrens Tjeneste, og Ole Helland, som i sine yngre Dage havde virket til stor Velsignelse, men senere i mange Aar paa Grund af legemlig Svaghed havde havt Plads blandt de Udtjente.

Overflyttede blev: fra vor Konference Aug. Petersen og Joseph Olsen til den Vestlige Norsk-Danske Missions-Konf., samt John Lorentz til New York Østl. Konference. Mikel Olsen Block overflyttedes fra Norges til vor Konference.

I dette Aar, 1893, var det, at en Religionernes Verdenskongres afholdtes i Chicago, samtidig med den der stedfindende Verdensudstilling, en Kongres hvor Repræsentanter for Kinas og Japans Religionssystemer for Buddhaismen og Muhameds Lære mødtes til et fredeligt Stevne med Jøder og Kristne. Hvor skarp og tildels misbilligende en Kritik saadan en Sammenkomst end var Gjenstand for fra visse Sider, saameget er vist, at den var den første af sin Art i Menneskehedens Historie, og at den under alle Omstændigheder var Udslaget af en forhen ukjendt Fordragelighedens, ja Broderlighedens Aand, der stemmer vel med Menneskehedens nuværende Udvikling og varsler godt for de kommende Tider. „Han har gjort, at al Menneskenes Slægt af ét Blod bor paa hele Jordens Kreds...., for at de skulde søge Herren, om de dog kunde finde ham." Ap. Gj. 17, 26 fl. — Os forekommer det, at den virkelig Troende, der i sit Hjerte er overbevist om Kristi Læres algyldige og for alle Mennesker bestemte Sandhed, ikke behøver at nære den ringeste Frygt eller Betænkelighed ved at lytte til Anderledestænkendes Troesbekjendelse eller Anskuelser — disse kunne kun tjene til yderligere at bestyrke ham i hans egen Tro, om det behøvedes. Den sande Kristne er dernæst et sandt Menneske og har som saadant kun ét Vaaben til sin Raadighed — det eneste, der er Menneskeheden

værdigt — nemlig Ordet; men den Ret, han fordrer for sig selv til at bruge dette, den samme maa han billigvis ogsaa indrømme Andre. Kristi Lære vender sig til Menneskets Tro eller Overbevisning; Veien dertil gaar imidlertid gjennem dets Hjerte, og dette vindes ligesaalidt ved at vende det Ryggen som paa den gamle barbariske Maade ved Ild og Sværd. Vi sende jo desuden Missionærer til hine fjerne Lande for at vinde Sjæle for Kristus — hvad Mening vil der være deri, om vi ikke med Glæde tog mod Sendebud fra dem her i vort eget Hjem? — Methodismen specielt maatte ifølge sin hele Karaktér og Tendents hilse et saadant Verdensstevne velkommen, thi til dens Opgave hører det, ikke at sidde hjemme med Hænderne i Skjødet — hvad en Statsreligion maaske kan tillade sig — men at gaa ud blandt Folkene og paa enhver lovlig Maade, ogsaa ved at byde de Fremmede hjem til sig, søge praktisk at virke for Kristi Riges Udbredelse.

Den Norsk-Danske Konferences 14de Aarsmøde afholdtes i Chicago, i Maplewood Ave. Kirken, fra 21de til 26de Sept. 1893, under Forsæde af Biskop W. X. Ninde.

De Præs. Ældstes Rapporter udviste som følger.

Chicago Distr. I Aarets Løb var Kirker blevet fuldførte og indviede i Muskegon og Manistee (begge Byer i Michigan), og paa dem begge hvilede der kun en forholdsvis ubetydelig Gjæld. I Dwight, Ill., var en Menighed bleven stiftet, der alt ved Kjøb havde erhvervet sig en Kirke, som derpaa var bleven omdannet og oppudset. Hvad der skyldtes paa den var ogsaa kun en Ubetydelighed. I Milwaukee var en stor, tidsmæssig Kirke under Bygning, mens den gamle var bleven solgt. I Evanston var Tomt til en Kirke indkjøbt, og i Stoughton havde Menigheden bygget en Prædikantbolig.

Reparationer og Forbedringer havde fundet Sted ved

1ste Kirke i Chicago (Forbedringer til et Beløb af $1300., hvoraf $400. var afbetalt) og Kirken i Parkside sammesteds. I Kirken i Cambridge, Wis., var nye kulørte Vinduesruder indsatte.

Afbetalinger paa Kirkegjæld rapporteredes fra Menighederne i Manitowoc, Milwaukee, Stoughton og Cambridge, alle i Wis., samt fra Immanuel, Maplewood Ave. og Moreland Menighederne i Chicago. Immanuel-Menighedens Afbetaling var den største, nemlig $600., i Milwauke var $345. blevet afbetalt.

Ogsaa inden de forskjellige andre Omraader havde der været Fremgang, ikke mindst inden Søndagsskolens. Et samtidigt glædeligt Tegn var det, at i Antallet af Børn, der søgte ugentlig religiøs Undervisning hos Menighedsforstanderne, havde Stigningen aldrig været saa stærk som i det forløbne Aar.

Omaha Distr. Ved Distriktets Organisation (nogle faa Aar iforveien) var der fulgt 3 gamle, forladte Kirker og 2 gamle Præsteboliger med det. Flere af disse havde man nu solgt i det forløbne Aar, saaledes Præstehusene i Freeport, Ia., og i Forest City samt Kirkeeiendommen i Grand Meadow.

I Fremont, Nebr., havde man begyndt paa Grundvolden til en ny Præstebolig samt afbetalt $590. paa Kirkegjælden, saa at der kun henstod ubetalt $300. af de $2000., Kirken vurderedes til.

Broder A. C. Pedersen, i Missouri Valley, havde paa Grund af Sygdom maattet trække sig tilbage. Han havde været en tro og nidkjær Arbeider og fortjente — især da han havde en talrig Familie at forsørge — at Brødrene tog sig af ham.

Konferencen burde udstrække sin Virksomhed til Wyoming og Colorado, hvor den Præs. Ældste havde været paa en af sine Missionsreiser og prædiket nogle Gange.

Missionskollektionen var i Stigning, hvad der bl. A. tydede paa, at Prædikanterne trods deres ringe Løn var nidkjære Talsmænd for Kirkens Velgjørenhedsanstalter.

Et Leirmøde og tre Missionsmøder (Pentecostal Meetings) var holdte i Aarets Løb.

Red River Valley Distr. I Stephen, Minn., var en Kirke bleven reist og indviet. Af de $2000., den havde kostet (Tomten iberegnet), var Alt betalt paa $350. nær. Reparationer var foretagne i Hillsboro og Crookston. I Devils Lake var Præsteboligen bleven udvidet ved en Tilbygning. Ingen trykkende Kirkegjæld fandtes i Distriktet.

Kollektionerne til Kirkens veldædige Formaal var, trods de haarde Tider, blevne vel optagne over hele Virkefeltet. Missionskollekten overgik endog den, der optoges Aaret forud.

Tre nye Steder burde Virksomheden udstrækkes til, nemlig Henning, Minn., Valley City og Enderlin, N. Dak.

St. Paul & Minneapolis Distr. Indviede i Aarets Løb var følgende nye Kirker: én i Town of Lyon, Goodhue Co., Minn., reist af kun tre Familier, blandt hvilke Gulbrand Nilsons var den, der havde skjænket saavel Tomten som den største Del af Pengene; en anden i Milan, Minn., hvor Gjælden paa Kirke og Præstebolig var $900., mens deres Værdi ansloges til $2800.

Ogsaa den nye statelige Kirke i St. Paul var bleven indviet. Den, med Præstebolig indbefattet, vurderedes til $20,000., hvoraf $7000. henstod som Gjæld.

I West Superior var den nye Kirke bleven indviet alt i December forrige Aar. Den værdsattes til $10,000., hvoraf imidlertid over $4000. henstod ubetalt.

Under Opførelse var Kirker i Asbury og Deer Park, begge Steder i Wis.

I Canby, Minn., var en Præstebolig bleven reist.

I South La Crosse var Kirken bleven flyttet til en af de Norske mere befolket Del af Byen.

Reparationer eller Forbedringer paa Kirker ell. Præsteboliger var foretagne i Brighton, Minn., Grantsburg, Red Wing, Ashland (Wis.) o. a. St.

Afbetalinger paa gammel Gjæld havde fundet Sted i La Crosse og Grantsburg, Wis., Calumet, Mich., og Duluth, Minn.

Klasser paa flere eller færre Medlemmer var stiftede i Storden, Minn., o. a. St.

Kollekterne for veldædige Øiemed var neppe i Høide med dem i det forudgangne Aar. Tiderne var haarde.

Et Leirmøde var afholdt — i Prospect Park mellem St. Paul og Minneapolis — hvor over 30 Sjæle frelstes. Ligesaa et Præstemøde, hvor næsten alle Distriktets Prædikanter havde været tilstede.

Blandt Brødrene var Andrew Petersen indgaaet til den evige Hvile, efter et Liv fuldt af uskrømtet Iver og aldrig svigtende Nidkjærhed for Herrens Sag.

— — — — — — — — — — — —

Fra Værgerne for Skolen i Evanston indberettedes, at Skolen i Aarets Løb havde været besøgt af 25 Studenter. 37 Menigheder havde indsendt Juleoffer til Skolens Understøttelse, mens 28 ikke havde ladet høre fra sig. Afgjørende Skridt burde tages til Indsamling af flere Midler, eftersom Udgifterne havde oversteget Indtægterne begge de sidste Aar.

Prof. N. E. Simonsen var bleven gjenvalgt af Skoleraadet til Lærer og Bestyrer.

Publikations-Komiteen ønskede at udtale sin Erkjendtlighed saavel til „Talsmandens" Redaktør som til Bogagenten for deres Bestræbelser i Blad- og Bogsagens Interesse.

Ved Overflytning modtoges, fra Norges Konference:

Thorvald T. Hauge, der havde virket flere Aar i Missionen i Fædrelandet, samt Niels H. Nyrup fra Missionen i Danmark, hvor han havde frekventeret den theologiske Skole og virket i Missionens Tjeneste som Prøvemedlem. Hauge ansattes i La Crosse, Nyrup i Danville og Sioux Falls, Syd-Dakota.

Paa Prøve i Konferencen optoges: Ole Nielsen, der var født i Danmark 1867, reiste til Amerika 1886 og opholdt sig en kort Tid i Evanston. Blev samme Aar omvendt til Gud i North Cape, Wis., hvorfra han gik tilbage til Evanston for at forberede sig til Prædikantgjerningen.

Som fuldstændige Medlemmer optoges: Chr. Arendt, Cornelius Jensen, Andr. Hansen, Francis Hermans og Martinius Hillerud.

P. Jensen sattes i overtalligt Forhold, hvori alt Chr. Treider og C. Christophersen befandt sig, hvorimod E. Endresen, der anbefaledes til samme, blev sat i aktiv Tjeneste.

H. H. Holland, A. O. Ulland, E. Arvesen, B. E. Olin og Chr. Omann vedbleve fremdeles i udtjent Forhold.

Blandt Prædikanters Hustruer var følgende tidligere afgaaede ved Døden: Eva Smith, Anna M. Petersen, Bolette Abrahamsen, Christiane Bergh og Berit Hermans. Dette Aar havde Elizabeth Agrelius fulgt sin Mand.

Aarskonferencen havde Besøg af Brødre saavel fra amerikanske som de svenske Konferencer og desuden af S. E. Simonsen fra Brooklyn samt C. L. Larsen fra den vestlige Norsk-Danske Missionskonference. De to sidstnævnte holdt Foredrag angaaende Virksomheden inden deres respektive Felter, hvortil Konferencen svarede ved følgende Resolution: Besluttet, at vi med stor Glæde have lyttet til Pastorerne C. L. Larsen og S. E. Simonsen, og vi ønsker dem rig Fremgang i deres Arbeide.

Angaaende Virksomheden inden de forskjellige Side-

Brancher, som Diakonisse=Arbeidet, Wesley Hospitalet i Chicago, Søndagsskole=Foreningen, Epworth Ligaen, Prædikanternes Hjælpeforening o. s. v., rapporteredes der, og Bestemmelser toges for deres fremtidige Aktivitet. For Søndagens Helligholdelse og Udryddelsen af Likørtrafikken hørtes der bestemte og energiske Udtalelser

For Indsamling af Midler til Skolen i Evanston blev der ikke ansat nogen Agent, hvorimod det paalagdes de Præs. Ældste at virke i saa Henseende efter bedste Evne.

I Bogsagen blev A. Haagensen, paa Forslag af O. Jacobsen, anmodet om at henvende sig til New York Bog=forretning, den Vestlige Bogforretning eller vor egen Bog=handel med Begjæring om at faa vor Kirkes Disciplin for 1892 oversat og udgivet i det norsk=danske Sprog snarest muligt.

Med Hensyn til Optagelse af Virkefelter for Frem=tiden vedtoges en Resolution lydende som følger: Da der findes mange tætbefolkede Byer og Landdistrikter indenom den N. D. Aarskonferences Grænser, der endnu ikke er bleven besøgt af os, og da vi vil styrke vort Værk og Ind=flydelse ved at koncentrere vore Kræfter, men derimod svække vor Indflydelse samt forøge de med Prædikanternes Forflytning og Tilsynet med vort Værk forbundne Udgifter ved at sprede vore Kræfter — derfor besluttet, at vi ærbø=digst anbefaler vore Præs. Ældste at forsyne vort Folk, der lever paa saadanne Steder, som vi har nævnt, med Prædikanter, for de optager Virksomheden paa langtbort=liggende Steder.

Af Forandringer i Ansættelser var der ikke mange. Fr. Hermans overflyttedes til den Vestlige N. D. Missions=konference, der saa ofte er bleven suppleret med Prædikan=ter fra vor Konference.

Theol. Studerende fra vor Skole i Evanston havde i Aarets Løb, ligesom forhen, suppleret flere Steder. Og=

saa forskjellige dygtige og nidkjære Lægprædikanter havde været virksomme, som: William Rasmussen, E. Eriksen, Rørholm, D. N. Helgeland, Axel Olsen, G. G. Thoner, H. Sagen, L. Andersen, C. O. Christiansen, K. Aas, P. Seim og H. J. Wiik.

Under Aarets Panik og den almindelig herskende Arbeidsløshed med den deraf følgende Nød og Trang viste Methodistkirken sig ved forskjellige Foretagender og Foranstaltninger som den Trængendes oprigtige Ven, ligesom den forhen, i Anledning af Slaverispørgsmaalet, havde talt den Undertryktes Sag og taget den Forfulgte i Forsvar.

25-Aars-Festen, der i Januar 1894 afholdtes i 1ste Kirke i Chicago til Minde om Menighedens Inkorporation, var en sand Høitid. Tilstede var saavel Menighedens Stifter, vort Norsk-Danske Methodistværks Patriark her i Landet, O. P. Petersen, som de fleste Prædikanter, der i Tidens Løb har betjent Menigheden, medens Fr. Ring, dens nuværende Pastor, i ikke ringe Mon bidrog til at gjøre hine Januardage til en løftende Ihukommelsesfest for Deltagerne.

1ste Kirke har været og virket som et Slags centralt Arnested, en Metropolitan- eller Moder-Kirke for os Methodister hertillands. Fra den er Medlemmer udgaaet, bærende Nidkjærhedens Gløb til andre Steder, hvor den luede op og fik Døtre-Kirker til at reise sig.

Den nye smukke Kirke i Milwaukee, der, Tomten ikke iberegnet, har kostet $9000., er et talende Vidnesbyrd om Menighedens Offerberedvillighed der i Byen. Den er opført, medens Pastor Wiersen var Forstander, og er det tredie Gudshus Menigheden har havt.

Skolegjerningen i Evanston har for Alvor begyndt at vise hvad den kan udrette. Ved Skoleaarets Afslutning i Mai dette Aar (1894) graduerede 11 unge Mænd, den

største Klasse, der til Dato har forladt Skolehallen for at virke i Herrens Tjeneste.

Vor Blad- og Bogforretning har bidraget saa betydeligt til at fremme og befæste vort Værk, at vi her gribe Leiligheden til at kaste et flygtigt Blik paa Hovedmomenterne eller Gangen i dens Udvikling, idet vi betegne den ved det Navn, hvorunder den er kjendt, nemlig som: Den Norsk-Danske Forlagsboghandel.

Af Grunde, der forhen er angivne, havde vor Mission her i Landet neppe begyndt for Alvor, før vi blev os bevidst, at Blade og Bøger, udgivne af os selv, var saa at sige en paatrængende Nødvendighed. En Komité nedsattes i den Anledning den 21de Nov. 1876 — med O. B. Jacobs til Formand og Chr. Treider til Sekretær — og der bestemtes det da, ufortøvet at skride til Værket, idet man vilde begynde Forretningen alt næstpaafølgende 1ste December med et Trykkeri og Aabningen af en Boghandel. Et Trykkeri var os nødvendigt, eftersom de faa norske eller danske Bogtrykkerier, der dengang fandtes hertillands, mér eller mindre kontrolleredes af vore Modstandere og saaledes ikke gav os synderlig Garanti for upartisk Behandling. Men hvorfra skulde Midlerne komme? Prædikanterne var faa, spredte og ubemidlede. Ikke desmindre oprettedes ovennævnte Forlagsboghandel med tilhørende Trykkeri ved Hjælp af Aktier eller Indskud fra Prædikanter i Forening med nogle Lægmænd. Nogle enkelte Prædikanter havde paa deres egen Risiko udgivet flere Tryksager. Som Methodist-Literatur til at begynde Forlagshandelen med, fik denne fra de Prædikanter, der for deres egen Regning havde besørget dem, for særdeles billig Pris indkjøbt Stereotyppladerne til Salmebogen samt de af Wesley's Prædikener, der var oversatte, og Methodist-Haandbogen. Chr. Treider blev Bestyrer.

Forretningen boede først tilleie i et Par Smaaværel-

ser i en Bygning paa W. Indiana St. 1880 (om Vinteren) fik den imidlertid reist, paa leiet Grund, den lille Stenbygning paa Sangamon St., hvor den har havt sit Lokale indtil den i 1893 tilflyttede sin egen Bygning, No. 272 W. Indiana St. 1879 rapporterede Bestyreren (Chr. Treider) en Balance, eller Overskud over Gjæld, af $1623.55. Næste Aar havde Direktionen et Møde og beregnede Lager med Inventarium ikke efter den i Bøgerne opførte Pris, men at Bogforretningens optjente Eiendom i Alt beløb sig til $730. Totalsummen eller Indskud i Aktierne var $1730. Chr. Treider efterfulgtes af Lægbr. W. Mortensen, der kun fungerede nogle Maaneder, hvorpaa Andrew Petersen valgtes til Bestyrer. Hidindtil var Forretningen drevet til Fordel for Aktiehaverne, men da man nu ønskede den skulde drives for en Fællesinteresse og fra Skolefondet havde laant en Del af de i Forretningen staaende Penge, blev den ifølge Instruktion af et Fællesmøde i Racine, Sept. 1880, og paa et Møde 2den Febr. 1881 af Værgerne for Trykkeriet og Boghandelen overdraget til Skoledirektionen som Skolens Eiendom paa Betingelse af Aktiernes Indfrielse.

Aarskonferencen 1881 vedtog et af Forretningens Værger indsendt Forslag, ifølge hvilket Aarskonferencen selv fremtidig overtog Styrelsen af Forretningen.

Under A. Petersens kortvarige Ledelse indfriedes en Del af Aktierne. Efter hans Fratrædelse overtoges Bestyrelsen, uden Løn, af A. Haagensen (dengang Redaktør af „Chr. Talsm." og „Hyrdest."), under hvem Aktier til et Beløb af $1427. indløstes. Aarskonferencen 1882 resolverede, at Forretningens Ledelse skulde fremtidig, uden særskilt Løn, besørges af den, der samtidig var Redaktør for de to Blade, indtil Forretningen kom saa vidt, at den kunde lønne en særskilt Bestyrer. Ved A. Haagensens Resignation valgte Værgerne 1883 en Bestyrer, nemlig Lægbr. O. Gun-

dersen, der dog kun kom til at fungere et Aars Tid. Konferencen, der afholdtes i Forest City 1884, bekræftede imidlertid ovennævnte Resolution, ifølge hvilken Redaktøren af „Talsmanden" skulde bestyre Bogforretningen. Da A. Haagensen negtede at modtage Gjenvalg som Redaktør under denne Betingelse, faldt Valget, baade som Redaktør og Bestyrer, paa Chr. Treider, som derefter indehavde begge Bestillinger de følgende 5 Aar.

I Henhold til en af Aarskonferencen 1890 vedtagen Bestemmelse blev endelig Bogforretningen — den 24de Nov. samme Aar — under Navn af "The Norwegian-Danish Publishing Society" inkorporeret under Illinois Stats Love, med følgende Navne som Direktører: Chr. Treider, S. E. Simonsen, L. A. Larson, Arne Johnsen, Fr. Ring. I Inkorporationsakten bestemtes det, at Forretningen skulde drives til Fordel for vor Theol. Skole i Evanston. Samtidig valgtes Conrad Hansen, en af vore Lægbrødre, til Bestyrer for Bogforretningen. Ovennævnte Konference nedsatte ogsaa en Komité paa 9 for at bestemme det fremtidige Sted for Boghandel og Trykkeri. Valget faldt paa Chicago, idet denne By fik 5, Minneapolis 4 af de 9 Stemmer. Hr. Conrad Hansen har siden været og er for Tiden Forretningens Leder. Da Bygningen paa Sangamon St. var saa faldefærdig, at den ikke længere egnede sig til Lokale, og da Konferencen havde udtalt et Ønske om, at Boghandelen skulde sikre sig et Sted, saa erhvervede Forretningen sig (i 1893) ved Kjøb sin nuværende Eiendom (272 og 274 W. Indiana St.), hvor den ene af de to paa Grunden staaende Bygninger tjener til Lokale for baade Boghandel og Trykkeri.

Ved Aarskonferencen 1893 saas Bogforretningen, ifølge Bestyrerens Rapport, som et Resultat af 17 Aars Virksomhed at raade over: To Bygninger med Tomter, $10,800.00; Bøger paa Lager, $6274.50; Elektrot. Pla=

der, $2235.00; Elektrot. Billeder, $50.00; Udestaaende Krav, $3352.09; Inventar, $125.00; Trykkeriet, $700.00. Tilsammen $23,536.59.

Derpaa har den: Rentebærende Gjæld, $12612.68; Ikke renteb. Gjæld, $1073.00. Overskud, $9850.91.

Den Norsk-Danske Boghandel.
272 & 274 W. Indiana Str., Chicago.

Trods de saavel i finantsiel som i andre Henseender vanskelige Forhold, hvorunder vor Bogforretning begyndte og senere har maattet kjæmpe sig frem, er der dog paa dens Forlag udkommet en hel Del værdifulde Bøger, af mér

eller mindre direkte religiøst Indhold, saavelsom Hymne- eller Sangbøger. Heller ikke bør det glemmes, at Biblen, efter allersidste norske Revision, udgaves — i Lommeformat — af Bogforretningen. Ikke faa af disse Bøger blev udgivne af enkelte Brødre, uden at disse tænkte paa at have nogensomhelst pekuniær Fordel deraf. Deres Øiemed var ene og alene at tjene Methodismens og Oplysningens Sag, ligesom flere blandt Brødrene overhovedet ved deres literære Arbeide har bidraget til at befordre Udgivelsen af Forlagshandelens Bøger; og sér Forretningen sig end for Øieblikket — paa Grund af de vanskelige Tider — ikke istand til at indlade sig paa kostbarere Foretagender af den Art, da deler den jo i saa Henseende kun Skjæbne med saa mangfoldige andre, baade større og mindre, Forretninger og faar at haabe det Bedste af Fremtiden.

Hvad vore Blade angaar, da var det alt i vor Missions tidligste Dage, at J. H. Johnson og A. Haagensen fra forskjellige Sider anmodedes om at paatage sig Udgivelsen af et maanedligt udkommende Organ. At stille sig i Spidsen for et saadant Foretagende var imidlertid dengang en yderst vanskelig Sag, da de pekuniære Midler saa at sige ganske fattedes. At Redaktøren kom til at arbeide uden Løn, var ikke det, der afskrækkede dem, men — under det forholdsvis ringe Abonnentantal, der kunde paaregnes i Begyndelsen — vilde det ikke være let at skaffe Midlerne til at dække de andre løbende Udgifter tilveie. De skred ikke desmindre til Værket, og Maanedsbladet „Missionæren", hvis første Nummer saa Dagens Lys i Januar 1870, var Frugten af deres Bestræbelser. Det følgende Aar fik de en værdifuld Medhjælper ved Redaktionen i Broder Karl Schou, ligesom senere hen, nemlig i 1873, Chr. Treider blev Medredaktør. Samme Aar, i Mai, maatte A. Haagensen af Helbredshensyn trække sig tilbage, og fra den Tid indtil December 1876 var Chr. Treider Eneredaktør.

Hvad der indkom fra Abonnenterne var ikke tilstrækkeligt til at dække Udgifterne — flere iblandt dem fik Bladet frit; til alt Held fik det lidt Hjælp fra den amerikanske Bogforretning. Med December-Nummeret 1876 ophørte „Missionæren" at udkomme, idet den afløstes af Ugebladet „Den Christelige Talsmand".

„Hyrdestemmen", et lidet Billedblad for Børn, udkommende to Gange maanedlig, viste sig første Gang i 1876, og har stedse været drevet for Bogforretningens Regning. Det redigeredes af Chr. Treider og C. F. Eltzholtz; senere af Sidstnævnte alene, indtil han (1878) af Kirken sendtes til Danmark. Fra da af redigeredes det sammen med „Den Chr. Talsmand", hvis Redaktion har været besørget af Chr. Treider (1878—80), A. Haagensen (1880—84), Chr. Treider (1884—90), A. Haagensen fra 1890. 1887 begyndte „Hyrdestemmen" at udkomme ugentlig, men i mindre Format. I Januar 1893 udvidedes det derimod betydeligt, og om Høsten samme Aar fik det sin egen Redaktør (forskjellig fra „Talsmandens") i Broder H. P. Bergh.

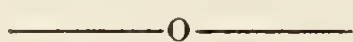
„Den Chr. Talsmand", der i 1876 afløste „Missionæren", var oprindelig kun et 4-sidet Blad. I dets nuværende Størrelse, som 8-sidet, udkom det første Gang i 1883. Under A. Haagensens Ledelse siden 1890 blev Abonnementsprisen sat ned fra $1.60 til $1.50. Bladet har kunnet glæde sig ved en jevn, stadig Tilvæxt af Abonnenter. Det har under sin Udvikling nydt materiel Understøttelse af den amerikanske Methodist-Bogforretning, idet dets Virksomhed har været betragtet som Missionsarbeide. Det har ogsaa ufravigelig været redigeret i en sand kristelig Aand og har som Missionær eller Forløber for Methodismen naaet mangt et Sted, hvor dens Prædikanter ikke kunde komme eller ialfald ikke var komne.

Guds Naade og Hjælp har kraftigen været med i

Virksomheden af vort Værk, saa at vor Norsk-Danske Konference nu, i 1893, talte: Lokalprædikanter 75, Reisende Prædikanter 39; i overtalligt Forhold 3, udtjente 5, paa Prøve 7; Medlemmer i fuld Forening 4173, Prøve-Medl. 453; Kirkebygninger 73, til anslaaet Værdi $208,700.; Præsteboliger 36, til anslaaet Værdi $46,000. (Gjæld paa Kirkeeiendom i Alt $33,039.33). Af Søndagsskoler fandtes 76, med 3363 Elever, 660 Lærere og Bestyrere.

En Del af Menighederne var selvopholdende, andre fik — og faar Hjælp til Pastorens Underhold o. A. af Kirkens almindelige Missionsfond, medens der samtidig bidrages af dem alle til dette Fond, et Bidrag, der for Aaret 1893 løb op til i Alt: $3132.50. Til Præsternes Løn var der af Menighederne ydet for nævnte Aar: $23,553.19, til samme Tid som der til veldædige Øiemed (Kvindernes Mission, Undervisningsværket o. s. v.) af samme Menigheder var bidraget: $881.90.

Skuepladsen for den hele norsk-danske Virksomhed inden Methodistkirkens Omraade i Amerika har ikke været begrændset til vor Konference i de i det Foregaaende saa ofte nævnte Stater — Illinois, Wisconsin, Minnesota, Iowa, Nebraska, Dakota og Michigan — men, som alt ovenfor antydet, strakt sig langt videre, og ville vi derfor her kaste et kort Blik paa de andre Felter, hvor vore Missionærer eller Prædikanter ere og have været i Virksomhed.

Utah-Missionen.

Det var i 1847, at de fra Illinois fordrevne Mormoner nedsatte sig oppe blandt Klippebjergene i Saltsødalen, et Omraade, der dengang hørte til Mexiko. De kaldte det Utah (ɔ: Honningbiernes Land). Det følgende

Aar afstodes Landet til De For. Stater. Brigham Young og hans Mormoner maatte finde sig i at sé sit nye Hjem optaget som Territorium, ikke som Stat.*) Det var en Streg i Regningen. Det var derfor ikke udelukkende af Omvendelses-Iver, at de snart efter begyndte at skikke deres glattungede Sjælehververe den halve Verden over. Fik de blot det af Loven fastsatte Antal fuldt, mente de — trods deres Humbug-Religion og usædelige Flérkoneri — at kunne tiltrodse sig Optagelse som Stat. Regningen var rigtig nok paa det nær, at den gjordes uden Vært.

Den Bisk. Methodistkirke begyndte sin Missionsvirksomhed blandt de „Sidste Dages Hellige" i 1870. Af Proselyter, der fra fremmede Lande tilførtes „Zion", var der et forholdsvis stort Antal Skandinaver, ikke mindst Danske. I Regelen havde disse Emigranter — for hvem Utah var bleven skildret som et sandt Paradis med en stærk muhammedansk Tilsætning — jo tilhørt Statskirken, altsaa den Lutherske, i deres Fødeland. De Lutherske Samfund herover gjorde imidlertid Intet for at komme deres vildledte Landsmænd og forrige Trosfæller tilhjælp. De har vel tænkt, det vilde være spildt Uleilighed. Menneskelig talt, maatte det jo ogsaa synes, at hvis det Brigham Youngske Hierarkis grændseløse Anmassselse og systematiserede Utérlighed ikke kunde aabne Øinene paa de Forlokkede, da var der slet intet Haab for den Lære, der kræver Opoffrelse istedetfor Undertrykkelse, peger bort fra det Sandselige til det Evige og kun har Ordet og Overbevisningen til sit Vaaben.

Methodisterne lod sig dog, som sagt, ikke afskrække. Amerikanerne gjorde det første Skridt; og vort Samfund, det norsk-danske, fulgte efter. P. A. H. Franklin, der

*) Efterat de Forenede Stater har forbudt Flerkoneri, er det senere optaget som Stat i Unionen.

selv havde hørt til de Forlokkede, var vor første Missionær i Zion. Ved vor Kirkes aarlige Missionsmøde i 1882 blev det vedtaget at begynde Virksomheden blandt den skandinaviske Befolkning i Utah, og nævnte P. A. H. Franklin bemyndigedes af Mødets Formand, Biskop Hurst, til at aabne Arbeidet derfteds. Det var et haardt Felt, vel det haardeste af alle til Dato. Men Banebryderen selv var ogsaa haard, eller haardfør ialfald, og — trods al det Hedenskab, der stillede sig ham iveien — tog han saa kraftig fat, at han inden lang Tid ikke kunde overkomme Arbeidet alene, men maatte have Bistand. Antallet af Immigranter, især Danske, var nemlig i stadig Tilvært, og Utah-Distriktet hører til de vidtløftige, idet det naar lige nede fra Sevier-Dalen i sydlige Utah og op til Bear Lake i sydlige Idaho — en Strækning paa henved 400 Mil — med Saltsøstaden omtrent midtveis mellem de to Punkter.

I Forsommeren næste Aar (1883) ombyttede derfor Pastor Martinus Nelson, efter Opfordring af Bisk. Wiley, sin Prædikegjerning ved Maplewood Ave. Kirken i Chicago med Missionsvirksomheden i Utah. Den 2den Juli ankom han til Saltsøstaden, hvor han efter nogle Ugers Forløb vandt Sjæle for Herren og fik stiftet en Klasse samt en Kirkebygning paabegyndt, der fuldførtes endnu samme Høst; det var Iliff-Kirken (opkaldt efter Superintendent Dr Iliff), nu den ledende Methodistkirke der paa Stedet.

Oprettelsen af Dagskoler viste sig snart en paatrængende Nødvendighed ved vore Missioner i Utah, hvis Værket skulde fremmes med Kraft. At Undervisningssproget i disse Skoler blev engelsk, var en Følge af Forholdene, men neppe til Gavn for en hurtig Vært af Missionsværket blandt vore egne Landsmænd; det var de engelsktalende Forsamlinger, der kunde høste Nytte deraf. Br. Martinus Nelson gjorde Begyndelsen med at aabne en Dagskole i sit eget Hus, hvor hans Svigerinde Mrs. Beaumann virkede

som Lærerinde. Det næste Skridt skyldtes Biskop Wiley, der fik „Kvindernes-Hjemme-Missions-Selskab“ til at interessere sig for Sagen, saa at Miss L. M. Saugstad af dette Selskab sendtes som Lærerinde til Utah.

Værket gik saaledes fremad. Samfund stiftedes, nye Steder optoges, Kirker byggedes o. s. v. Naar Medlemsantallet ved de forskjellige Menigheder desuagtet ingenlunde tiltog som ønskeligt var, da har det sin Forklaring i den Kjendsgjerning, at — som afdøde Biskop Wiley sagde — „Utah var haard Grund at pløie, haardere endog end Kina.“ Et Haab for Fremtiden var det imidlertid, at Børnenes Antal i Skolerne var i stadig Tilvæxt.

Rapporten for 1885 viser, at der af Prædikanter — foruden Brødrene Franklin og Nelson — virkede 3 andre i Utah-Distriktet, nemlig H. Hammer, M. Anderson og E. E. Mørk. Af Lærerinder var der 7 i Virksomhed ved de forskjellige Skoler.

For 1886 haves følgende Overblik:

I Saltsøstaden (Salt Lake City), hvor Broder Franklin var stationeret, taltes 19 Medlemmer og 9 paa Prøve. Dagskolen besøgtes af 91 Elever, hvoraf de 50 var fra Mormon-Familier. En Kirke, som Centralpunkt for hele vor Virksomhed i Utah, var nødvendig, og til Reisningen af en saadan havde Br. Franklin alt, ved sine Besøg i Østen, faaet $7000. subskriberet. Under hans Fravær fyldtes hans Plads af Br. N. Christophersen.

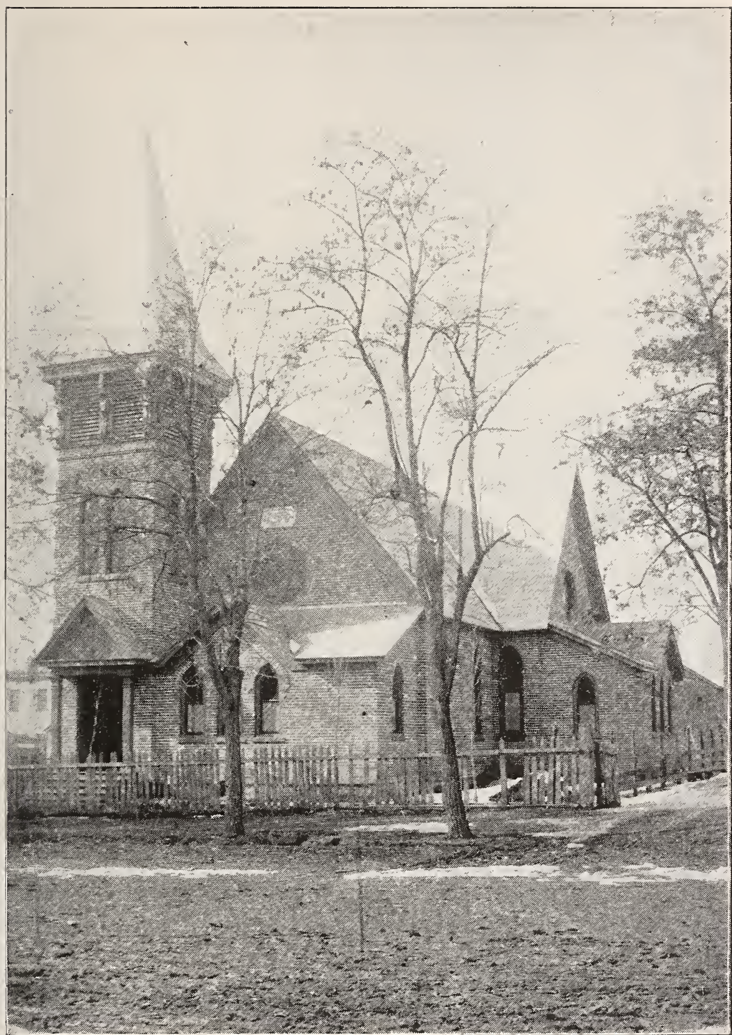
I Brigham City Kreds virkede H. Nielsen Staalberg, der senere blev suspenderet fra Virksomheden. Det var et nyt og vigtigt Felt. Af Byens 2000 Indvaanere var nemlig Totrediedelen Skandinaver, og disse var tillige stærkt repræsenterede i Landet deromkring. Ved en Gave af $750. fra Kirkeudvidelsesselskabet havde man sikkret sig en Missions-Sal.

Logan Kreds besørgedes af Martinus Nelson. Af de 4000 Indbyggere i Byen Logan var omtrent Halvdelen Skandinaver. Ogsaa i andre Byer, som Hyrum, Millville og Smithfield, var vore Landsmænd talrige. Kirker tiltrængtes haardt. I Hyrum havde man faaet kjøbt en Byggegrund paa Kredit.

I Spanish Fork Kreds var Br. E. E. Mørk virksom indtil den 18de Juni. Et Kapel var bleven kjøbt, og betalt for, i Santaquin, hvor Br. H. Johnson, forhen selv Mormon, var bleven ansat. Ogsaa i Spanish Fork var et Kapel bleven reist, der, Grund og alt Andet iberegnet, kostede $1300. Paa begge Steder var velbesøgte Skoler igang.

Mount Pleasant og Ephraim Kreds havde først dette Aar faaet fast Prædikant i ovennævnte Broder E. E. Mørk, der assisteredes af Br. H. Hammer. I Mount Pleasant var et vakkert Kapel bleven bygget for $2400., tildels ved Bistand fra Kvind.=Hj.=Miss.=Selskab. Efter Indvielsen tidlig i Februar var Medlemsantallet forøget med 19. Ogsaa i Moroni var et Kapel bleven reist, en Gave fra Mrs. Gurley, til Minde om hendes afdøde Ægtefælle, Dr. Gurley, af Ohio. I Spring City var man ifærd med Bygningen af et Kapel. Skoler var igang begge Steder.

I Richfield Kreds var Broder M. Andersen Prædikant. Af de 1700 Sjæle i Byen Richfield — i Sevier Dalen, omtrent 175 Mil syd for Saltsøstaden — var Totrediedelen Skandinaver. Da Brødrene Franklin, Nelson og Andersen var der første Gang, to Aar iforveien, maatte de nøies med Natteleie i en Lade. Nu stod der en respektabel Prædikantbolig. Ogsaa en Kirke var bleven bygget der, for $2000., tildels ved Hjælp af Mrs. Palen i Philadelphia. I Elsinore var et lille Kapel bleven reist, af

Den norsk-danske Methodistkirke, Salt Lake City, Utah.

Kvind.-Hj.-Miss.-Selskab i Columbus, Ohio. Skoler skulde snart aabnes paa begge Pladser.

I 1887 udvidedes Værket bl. A. til Cache Valley Kredsen, hvor Br. John Hansen virkede, Ovid Kreds (i Idaho), der suppleredes, og Pleasant Grove, med Br. Heckner som Prædikant. I San Pete Valley var Miss L. Saugstad Missionær, medens Mrs. N. Christophersen og Miss Mary Hoserud assisterede i Saltsøstaden.

Methodistkirken talte nu i hele Utah-Missionen 348 Medlemmer foruden 161 paa Prøve; og deraf hørte henholdsvis 78 og 60 til den skandinaviske Afdeling. 300 skandinav. Børn besøgte Dagskolerne.

1888 var vore Lærerinders Antal bleven betydelig forøget, deriblandt med Miss M. E. Helgesen, i Mt. Pleasant, Miss A. Ericksen, Miss J. Iversen, Miss M. Iversen, Miss P. Larson, Miss S. Petersen og Miss S. Mortensen ved de andre Skoler i Missionen.

Samme Aar vedtoges det ved Generalkonferencen, at vort Værk i Utah, for at det des kraftigere kunde fremmes, skulde danne et særskilt Distrikt, med sin egen Pr. Ældste, inden det amerikanske Omraade.

Br. Martinus Nelson blev ved Aarsmødet ansat som vor første Præs. Ældste dersteds. Under ham virkede, i Hyrum Kredsen Johan M. Hansen, i Brigham City og Ogden Lars Olsen, og i Saltsøstaden Br. Franklin. I sidstnævnte By var den nye vakkre Kirke bleven reist. Ogsaa en Prædikantbolig var bleven fuldført. I Provo (hørende under Provo og Spanish Fork Kredsen) var Grund til en Kirke kjøbt. I Mt. Pleasant og Ephraim Kredsen havde Chr. Heckner afløst Martinus Nelson og Lars Olsen. I Mt. Pleasant talte Dagskolen 80 Elever, i Moroni 40 og i Ephraim 32. Ogsaa i Richfield-Kredsen, hvor Br. E. E. Mørk virkede, var der stadig Fremgang. Og denne vedblev i de følgende Aar.

I 1889 talte saaledes Dagskolen i Saltsøstaden 75 Elever. Br. Franklin havde da virket 4 Aar der i Staden; nu afløstes han af Br. E. E. Mørk. Samme Aar afholdtes det første Skandinaviske Leirmøde i Utah, nemlig i Richfield; det begyndte den 1ste Juni og varede ti Dage; over 1000 Skandinaver indfandt sig ved Gudstjenesten de to Søndagaftener.

I 1890 blev Brødrene ved Aarsmødet i Utah overflyttede til Colorado-Konferencen. Br. Franklin havde imidlertid indladt sig i Bjergværksspekulationer og indtog derfor en tilbagetrukken Stilling.

Aar 1891 danner et Vendepunkt i Utahs Historie, forsaavidt Mormonsamfundet dersteds (ialfald offentlig) sagde sig løs fra Polygamivæsenet. Det var klart, at Methodistkirken havde bidraget betydeligt til den Forandring, som dersteds havde vist sig i Befolkningens Anskuelser og Karaktér.

Over det Norsk-Danske Distrikt var Br. Martinus Nelson endnu Præs. Ældste. I Richfield og Elsinore virkede Br. P. A. Paulsen trods sin synkende Helbred utrættelig indtil han hjemkaldtes til den evige Hvile den 21de Novbr. Især i Elsinore var Værket i rask Fremgang. I Ephraim Kreds fandtes der nu en Kirkebygning paa hver af fire forskjellige Prædikepladse. Br N. L. Hansen virkede der med Iver. I Levan, en nyere Plads, var J. R. Swenson bleven afløst af P. N. Melby. Værket gik fremad. I Jordan Valley Kreds, ogsaa et nyt Felt, var John Hansen bleven efterfulgt af C. J. Heckner, der overflyttedes fra Ogden. Til Logan og Hyrum var Br. O. Christensen bleven overflyttet fra den Norsk-Danske Konference omtrent et Aar forud. Han angrebes desværre næsten strax efter sin Ankomst af Bjergluftsfeberen og døde et Par Uger senere efter haarde Lidelser. Han

var elsket og agtet af Enhver, der kjendte ham, og han fortjente at være det. Fred med hans Minde! —

I hele Utah=Missionen fandtes i 1891 i Methodistkirkens Norsk=Danske Afdeling: af Medlemmer 114, paa Prøve 60, i Skolerne et Elevantal af 405; 14 Kirker og Kapeller til en Værdi af $43,250.; 5 Præsteboliger til Værdi af $3875., hvorpaa hvilede en Gjæld af $3182.

——— o ———

Missionen paa Stillehavskysten.

I.

California Missionen.

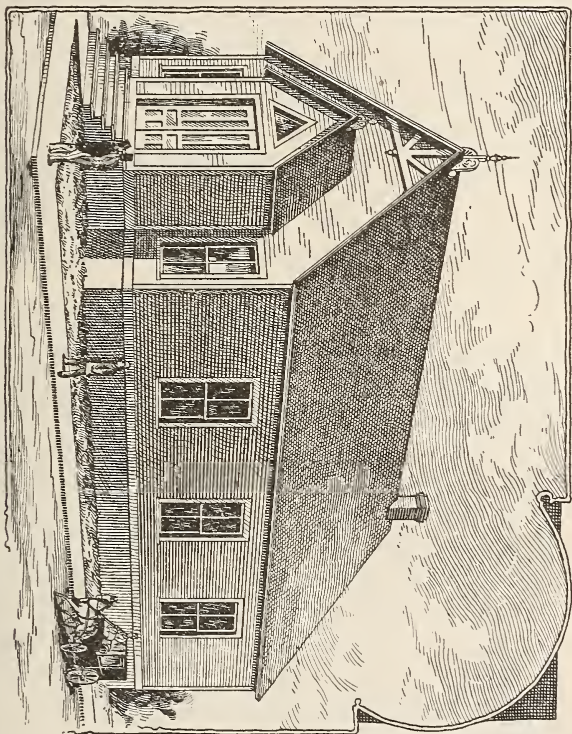
Med Aar 1874 eller deromkring tog Udvandringen til Stillehavskysten et nyt Opsving. Denne Gang var det dog ikke Guldet eller Udsigten til at blive Millionær i en Haandvending, der drog den store Masse didhen. Med de egentlig „gyldne Dage“ gik det der som det er gaaet med dem overalt i Menneskehedens Historie — de forsvandt, trak sig tilbage fra Virkeligheden for at tilhøre Minderne. En veritabel Guldgraver — en saadan ialfald, der havde tjent sig en Formue uden at sætte sin Helbred til — var paavei til at blive „en Saga blot“. Dermed havde Eventyrlandet dog ingenlunde ganske mistet sin Tiltrækningskraft. Fandtes de gyldne Frugter ikke i Jorden, saa fandtes de o v e r den. Landets rige Natur og herlige Klima vil altid vedblive at virke magnetisk.

En Verden af Vorherre rigt begavet,
Med Escolsdruer og med Jordbær røde,
En, hvor Orangerne gror dobbelt søde,
Mens Liv og Sundhed vifter ind fra Havet.

Der var imidlertid en anden Tiltrækningskraft, en endnu mere dragende for Folk, der maa arbeide dagligt for

deres Brød. og til den Klasse hører jo nu engang det store Flertal af Methodistkirkens Medlemmer: Arbeidslønnen var ikke saa lidet større der end her i Østen. En hel Del af 1ste Kirkes Menighed i Chicago bød os Farvel og drog til San Francisco. Vore Landsmænd vare alt iforveien vel repræsenterede der paa Stedet, og det varede ikke længe før Ønsket om at se en Methodistprædikant i sin Midte gjorde sig gjældende i deres Kreds. Af Svenske fandtes der imidlertid fuldt saa mange som af Norske og Danske, og Følgen blev, at der sendtes en svensk Prædikant, der skulde betjene alle skandinaviske Methodister. Den samme Erfaring gjentog sig da der som man havde gjort forhen her i Østen: Sprogets Forskjellighed forhindrede en inderlig og kraftig Samvirken for Guds Riges Fremme. Norske og Danske maatte have Prædikanter, der talte til dem paa deres eget Maal. Og det fik de da ogsaa nogle Aar senere. Blandt de til Californien Emigrerede fandtes C. J. Larsen, der var født i Norge 1849, reiste 14 Aar gammel med sine Forældre til Amerika og blev omvendt til Herren under J. H. Johnsons Virksomhed ved 1ste Kirke i Chicago. 1879 fik han i California Prædikant-Bemyndigelse og begyndte samme Aar at forkynde Ordet blandt sine Landsmænd i Oakland, Cal., hvor en Klasse paa 24 Medlemmer snart efter var stiftet. Næste Aar, i Juni Maaned, indviedes en liden Kirke — det første norsk-danske Gudshus hinsides Klippebjergene — paa 22de & Market Str. der i Byen. Den hele skandinaviske Virksomhed der paa Kysten stod imidlertid endnu under svensk Overledelse og vedblev saaledes indtil det omsider, den 15de Dec. 1883, lykkedes at faa den første virkelige norsk-danske Methodist-Menighed organiseret i Oakland under den amerikanske Præs. Ældste C. V. Anthony. Medlemmernes Antal var 10 i fuld Forening samt 4 paa Prøve. Den fik sin Prædikant i John Jacobsen, der overførtes dertil fra

Forest City, Iowa, og holdt sin Tiltrædelsesprædiken den 20de April 1884. Den lille, under Pastor C. J. Larsens Virksomhed byggede Kirke, der bar Navnet den Skandinaviske M. E. Kirke, overtoges nu af den nye Menighed, der betalte den paa Bygningen hvilende Gjæld, stor $775.,

Den 1ste Norsk-Danske Methodistkirke i Oakland, Cal.

samt $250. til de svenske Brødre for deres Andel i samme, hvorefter Kirkens Navn forandredes til den Norsk-Danske Meth. Kirke.

Pastor Jacobson vedblev sin Virksomhed dersteds i henved 3½ Aar, men overflyttedes saa til Astoria, Oregon.

Den 22de Sept. 1887 holdt han sin Afskedsprædiken i Oakland, hvor Menigheden da talte 33 Medlemmer i fuld Forening. Al Gjæld paa Kirkeeiendommen var betalt.

J. Jacobsens Efterfølger i Oakland blev Carl F. Eltzholtz, der med Held havde virket flere Aar i Danmark og nu, Søndagen Okt. 23, 1887, holdt sin første Prædiken i Oakland. Endnu inden Udgangen af samme Aar blev Kjøb af Centennial M. E. Kirke taget under Overveielse. Underhandlingerne desangaaende trak længe ud, men endtes omsider med, at Market St. Kirken blev solgt til Amerikanerne for $1400. og Centennial Kirken paa Campbell St. kjøbt af vor Menighed for $3700. I sidstnævnte Kirke, der blev kaldt Campbell St. Norsk-Danske M. E. Kirke, holdtes den første Gudstjeneste af vore Landsmænd i Vaaren 1889.

I San Francisco var Missionen bleven aabnet af C. F. Eltzholtz alt den 4de Mai 1888. Omtrent et Par Aar senere, nemlig Febr. 8, 1890, fik Menigheden dersteds en Prædikant i Grebert Andersen, der var bleven omvendt i Osten, fik Lokalprædikant-Bemyndigelse, studerede ved vore Skoler i Evanston og graduerede fra vor Norsk-Danske theologiske Skole. Han overførtes dertil fra den Norsk-Danske Konference, men vedblev sin Virksomhed der kun indtil den 15de Sept. samme Aar, da han af Biskop Goodsell ansattes ved Menigheden i Oakland. Samme Dag og Aar blev C. F. Eltzholtz, ligeledes af Biskop Goodsell, overflyttet til den Norsk-Danske Konference. Br. Grebert Andersen virkede saa i Oakland i omtrent 2 Aar; da overflyttedes han til Eureka, Humboldt Co. (i Sept. 1892), hvor Virksomheden var bleven aabnet af Br. O. Christophersen i Oktober 1889, medens J. Jacobsen atter ansattes i Oakland, hvor Menigheden da talte 35 Medlemmer i fuld Forening og 3 paa Prøve, med en Kirkegjæld paa omtrent $1000. I næsten 5 Aar var denne Kreds altsaa

kun forøget med 2 Medlemmer. Søge vi Grunden til saa lidet trøsteligt et Resultat, da er det jo ikke utroligt, at flere Aarsager have været medvirkende. Dels er det vel saa, at det store Flertal af Befolkningen der paa Vestkysten er endnu mere nomadisk, endnu mere tilbøieligt til at rykke Teltpælene op end øst for Klippebjergene, og dels har maaské den nye Kirke i Oakland ikke haft den heldigste Beliggenhed til at samle vore adspredtboende Landsmænd inden sin Fold. Saameget synes vist, at hvor end Grunden maa søges, ligger ingensomhelst Del af Ansvaret hos vore prædikende Brødre — de have histude alle været ligesaa nidkjære og selvopoffrende i sin Virksomhed som vore Prædikanter her i Østen og hvor ellers de findes.

II.

Oregon og Washington-Mission.

Ogsaa til disse af Naturen saa veludrustede Landomraader drog mange af vore Landsmænd og vort Kirkefolk fra de østligere Stater. Det var dog især først omkring og efter Aar 1880, at Trangen til Methodistprædikanter rørte sig levende blandt dem. En Mission aabnedes 1882, og den første Plads, der optoges, var Portland, i Oregon, hvor Værket begyndtes af Pastor C. J. Larsen, som flyttedes did fra Oakland, Cal. Herren velsignede hans Virksomhed, og den 15de Oktober samme Aar stiftedes den første Klasse i Portland, bestaaende af 15 Medlemmer. Disses Antal tiltog i Løbet af Vinteren saa betydeligt, at man alt inden Mai næste Aar (1883) fik reist og indviet den første Norsk-Danske Methodistkirke der paa Stedet. Omkostningerne beløb sig til $6000. Billedet paa Side 173 viser hvorledes den ser ud.

Den stærke og rastløse Indvandring bevirkede, at Byer skjød op hist og her som ved et Trylleslag og i Løbet af et

Par Aar talte en temmelig betydelig Befolkning. Blandt saadanne var Tacoma, i Washington, og Blaine, i Idaho, paa hvilke Steder vi fik aabnet en Mission. De nye Kræfter, der behøvedes dertil, fik vi som sædvanligt fra Østen. I 1884 fik C. J. Larsen i Portland en Efterfølger i C. Hauge, der overførtes fra den Norsk-Danske Konference, mens Larsen forflyttedes til Tacoma, hvor en Klasse organiseredes og en Kirke snart efter byggedes.

I Tiden fra 1884—89 aabnedes Missioner paa følgende Steder, fra Aar 1888 af, under C. J. Larsen som Superintendent.

I Albina, der ligger paa Østsiden af Willamette-Floden, lige overfor Portland. En lille Klasse dannedes her som Annex til Kirken i Portland. Lokal-Prædikanter virkede der, blandt dem Broder C. Andersen i 1889.

I Astoria, Fiskerbyen ved Columbiaflodens Munding, hvor der i Sommermaanederne, under Fiskesæsonen, findes henved 1000 Nordmænd. Rev. J. Jacobsen havde i 1889 forestaaet Kredsen i 2 Aar og faaet reist saavel en Kirke som Prædikantbolig.

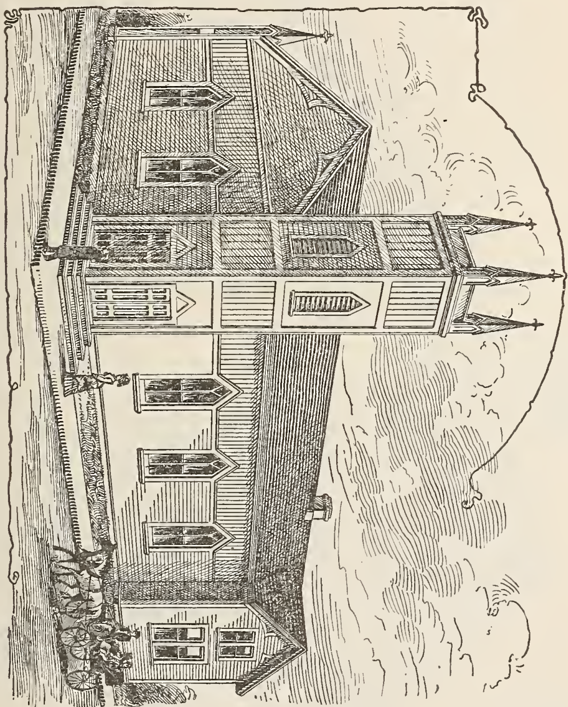
I Nærheden af (5 Mil fra) La Center, i en norsk Koloni, hvor et Samfund stiftedes af Br. Hauge og en Kirke blev bygget. Senere, i 1889, virkede Br. J. Jensen der som Lokalprædikant.

I Port Townsend, ved Puget Sound. Her virkede Rev. J. S. Andersen, der fra Kongregationalkirken havde sluttet sig til os. Ihærdig og nidkjær som han var, fik han her reist en af vore netteste Kirker i denne Del af Landet, hvis Indvielse fandt Sted den 11te Aug. 1889.

I Moscow Kreds, der omfatter hele vor Virkekreds i Nordlige Idaho, ligger Byen Moscow, hvor Pastor C. Ericksen, Lokalprædikant fra La Crosse, begyndte at virke i 1886. Trods alle Vanskeligheder fik han reist én Kirke i Moscow og en anden i Blaine, hvilken sidste i 1889

havde det næststørste Antal Medlemmer i Missionen dersteds. Ogsaa i Bear Creek var en Kirke under Bygning i 1889. Broder Ericksen havde da virket der utrætteligt i 3 Aar.

I Spokane Falls, hvor Missionen aabnedes i

Den 1ste Norsk-Danske Methodistkirke i Portland, Ore.

Begyndelsen af 1889, blev en Kirke indviet alt inden Aarets Udgang.

Ogsaa i Rockford Kreds, omfattende et Settlement 20 Mil syd for Spokane Falls, blev en Kirke fuldendt i Løbet af 1889. Broder J. C. Paulsen havde da virket der som utrættelig Lokalprædikant Aaret igjennem.

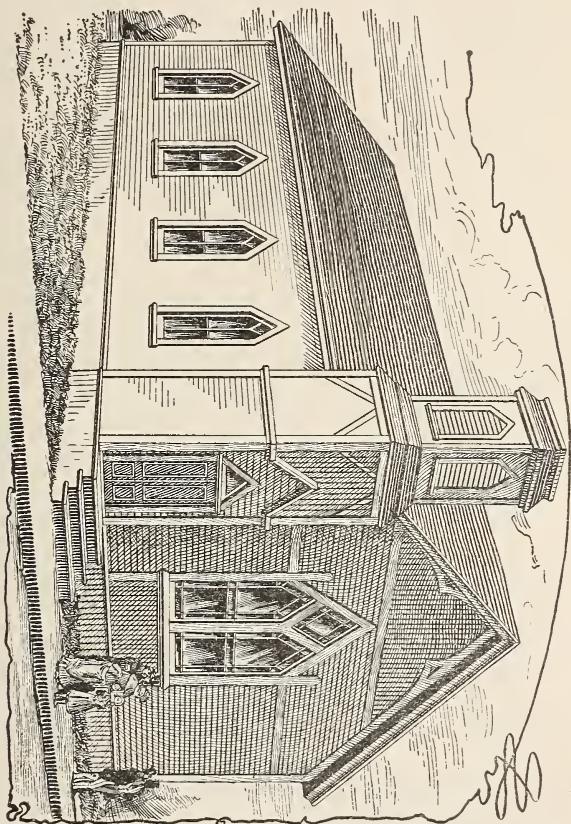
Flere Steder maatte, af Mangel paa Reisende Prædi-

kanter, suppleres med Lokalprædikanter, der enten alt fandtes paa Stedet da Virksomheden begyndtes eller kom did fra østligere Egne.

Missionen hørte under de engelsktalende Konferencer, og ihvorvel vore amerikanske Brødre ingenlunde viste sig ligegyldige ligeoverfor det paabegyndte Værk, var det dog klart, at dette vilde kunne fremmes kraftigere, hvis det blev ordnet som et eget Præs. Ældste Distrikt under Oregon Konferencen. Dette var en Ordning, hvis Rigtighed Erfaringen fra vore egne og andre ikke-engelsktalende Missioner havde godtgjort for overflødigt til at der kunde være nogen Tvivl i saa Henseende. En Begjæring indsendtes da ogsaa desangaaende til Generalkonferencen 1888; da dennes Indskriden jo imidlertid ikke var nødvendig for at faa Sagen ordnet, paatog den norske Delegat fra den Norsk-Danske Konference sig, af Interesse for Brødrene i det fjerne Vesten, at foreslaa og virke for, at Værket blev en egen Mission. Dette Forslag fandt Modstand hos Generalkonferencens Grænsekomité, da man ansaa Foretagendet endnu for ubetydeligt. Ved ihærdigt Arbeide og Bistand fra Andre, deriblandt fra den norske Delegat fra Norge, dreves Sagen alligevel igjennem. Brødrene ved Stillehavskysten erholdt altsaa igrunden Mere end de begjærede af Generalkonferencen — en Ordning, der uden Tvivl har været til almindelig Fremgang og Bedste for Værket. Da dette efter Generalkonferencen ordnedes som egen Mission, ansatte Biskop W. X. Ninde som dets første Superintendent C. J. Larsen, der var velbekjendt med Forholdene dersteds, eftersom han havde virket der i flere Aar.

Fra Aug. 22de til 26de (1889) havde den „Nordvestlige Norsk-Danske Mission" sit Aarsmøde i Portland, Oregon, under Biskop Bowman's Forsæde. Af Superintendentens Beretning fremgik det, at Missionen, der var

begyndt i 1882, nu (i 1889) talte 10 Kirker og 6 Prædikantboliger samt henved 375 Medlemmer og Prøvemedlemmer og 7 Søndagsskoler.

Den Norsk-Danske Methodistkirke i Tacoma, Wash.

Missionen omfattede Staterne Oregon og Washington samt den nordlige Del af Idaho. I Byen Portland fandtes den ældste Kreds inden Missionen, og der havde man en vakker Kirkebygning. (Sé iøvrigt ovenfor, Side 171, hvad Portland og de øvrige Pladse angaar).

Prædikant-Ansættelserne vare: I Albina, East Portland og La Center: John Jacobsen; i Astoria og Skamokowa: C. Ericksen; i Moscow: C. L. Westberg; i Portland og Reedville: John L. Ericksen; i Port Townsend: J. C. Andersen; i Rockford: J. C. Paulsen; i Seattle: O. Halvorsen; i Tacoma: C. N. Hauge; de øvrige Pladse suppleredes.

Af ovennævnte Brødre var John L. Ericksen bleven overflyttet fra Perth Amboy (New York Østl. Konference), og C. L. Westberg havde tidligere suppleret Steder i den Norsk-Danske Konference.

Den store Afstand fra Chicago, hvor vore Blade og Bøger udkom, bevirkede, at man derovre paa Kysten følte Trang til et Organ for den Del af Arbeidsmarken, og derved bragtes Brødrene til at paabegynde Udgivelsen af et maanedligt Blad, kaldet: „Vidnesbyrdet".

Missionens 2det Aarsmøde afholdtes i Tacoma, Washington, fra Sept. 3die til 7de, 1890, under Ledelse af Biskop J. P. Newman.

Af Superintendentens Rapport og Statistiken fremgik det, at Missionen i Aarets Løb havde modtaget fra Kirkebygningsselskabet $1050. som Donation og $2250. som Laan. Samtidig var der bleven bygget 3 nye Kirker og 2 Prædikantboliger, medens $3504. var afbetalt paa Gjælden.

„Unge Folks" Samfund var bleven oprettet i næsten alle Kredse, og paa 6 nye Steder var Søndagsskoler komne i Gang.

Missionens Blad „Vidnesbyrdet" havde vundet mange Venner og bidraget Sit til Befolkningens Evangelisation og Oplysning. Brødrene J. Jacobsen og J. L. Ericksen som Redaktører og C. N. Hauge som Bestyrer havde offret megen Tid paa Bladet. Man haabede at erholde Hjælp fra Traktat- og Undervisnings-Selskaberne, saa at Bladet kunde blive Missionens Eiendom og virke endnu kraftigere.

Superintendenten havde alt tidligt paa Vaaren (i Marts Maaned) besøgt Montana og holdt Møder i Byerne Butte og Helena, hvor Klasser var bleven dannede.

I Astoria havde der, under Broder C. Ericksens Ledelse, været en temmelig betydelig Tilvæxt i Medlemsantallet.

I Albina og La Center havde Broder J. Jacobsen forrettet et anstrengende Arbeide for en yderlig ringe Løn. I La Center voxede Settlementet hurtigt, og Hjælp behøvedes.

I Portland var Medlemsantallet steget helt betydeligt, under Br. J. L. Ericksens Ledelse.

I Moscow og Blaine-Kredsen havde Br. C. L. Westberg virket med stor Nidkjærhed. En Kirke var bleven reist i Bear Creek, og en Prædikantbolig i Moscow.

I Rockford havde Br. J. C. Paulsen virket i to Aar og faaet bygget saavel en lille Kirke, der indviedes i sidstafvigte Juni, som en Prædikantbolig.

Spokane Falls Kredsen ledede med stor Dygtighed af E. M. Stangeland, der var bleven overflyttet fra den Norsk-Danske Konference.

I Ellensburgh Kreds havde Br. N. C. Andersen virket ihærdigt som Lokalprædikant og var meget afholdt.

I Tacoma, hvor Værket i 3 Aar var bleven ledet med stor Dygtighed af Br. C. N. Hauge, havde Medlemsantallet tiltaget endel.

I Seattle var en Kirke bleven reist, for en Bekostning af $3800.

I Port Townsend havde der, paa Grund af Fraflytning, snarere været Tilbagegang end Fremgang.

I Fairhaven var en Kirke og Prædikantbolig bleven reist.

Medlemsantallet inden Missionen var i det forløbne Aar steget til 418 i fuld Forening og 90 paa Prøve.

Arbeidsstyrken var bleven forøget med to unge Mænd,

nemlig ovennævnte E. M. Stangeland og L. Walby. Sidstnævnte havde frekventeret vor Skole i Evanston et Par Aar, men reiste af Helbredshensyn til Vestkysten, hvor han snart følte sig stærk nok til med Held at deltage i Virksomheden som Superintendentens Assistent i Seattle.

Ved Siden af C. J. Larsen vare altsaa følgende Brødre virksomme i Prædikegjerningen inden Missionen: C. N. Hauge, John Jacobsen, John S. Andersen, C. Ericksen og John L. Ericksen, der alle vare Medlemmer af Oregon Konference, samt J. C. Paulsen, L. Walby, E. M. Stangeland og C. L. Westberg, der vare paa Prøve i samme Konference.

Missionen deltes nu i 2 Distrikter, nemlig: Oregon og Puget Sound Distrikt, East Washington og Idaho Distrikt. Det var et Arrangement, som Brødrene udentvivl ansaa om ikke nødvendigt saa dog hensigtsmæssigt for Værkets videre Udbredelse, idet man ventede Optagelsen af flere nye Arbeidsfelter; de saa fremad med store Forhaabninger og virkede utrætteligt for at sé disse gaa i Opfyldelse. Hvorvidt imidlertid Delingen af en Mission eller Konference i flere Underafdelinger end absolut nødvendigt, naar de Præs. Ældste ved Siden af deres Distriktsvirksomhed tillige skulle betjene Menigheder, hvorvidt et saadant Skridt virkeligt tjener til Sagens Fremme, det er et helt andet Spørgsmaal. Den eneste uimodsigelig visse Frugt deraf er, at der derved aabnes Adgang til Præs. Ældste-Pladser for et større Antal Brødre, og blandt dem kanské flere som ikke egne sig dertil — et Resultat, der jo ikke kan regnes til de heldigste. Vor Administrations Historie viser iøvrigt, at saadanne mindre Distrikter tidligere eller senere er gaaet op i større Distrikter, hvis Præs. Ældste ikke havde nogen Menighed at betjene.

I Aaret, der paafulgte, rekrutteredes Missionen atter med to Brødre fra den Norsk-Danske Konferences Arbeids-

mark, nemlig P. M. Ellefsen, hæderlig bekjendt som Lokalprædikant fra Moreland, Ill., og Chr. L. Hansen, en særdeles dygtig ung Mand, der havde gradueret ved vor Skole i Evanston. Det var nye, friske Kræfter, og de tiltrængtes. Ogsaa E. J. Lundegaard begyndte at virke i Missionens Tjeneste.

Sit 3die Aarsmøde holdt Missionen i Seattle, Washington, fra Sept. 2den til 6te 1891, under Biskop J. N. Fitz-Gerald's Præsidium.

Af de Præs. Ældstes Indberetninger erfaredes, at der vel havde været Fremgang og Forøgelse saavel i Medlemsantal som Kirkeeiendom, men ikke i samme Forhold som Aaret iforveien — en Følge udentvivl af den almindelige Slappelse og Reaktion, der var indtraadt i Forholdene der paa Kysten efter det forudgaaende næsten unaturlige Opsving.

Oregon og Puget Sound Distrikt. 2 Kirker og 3 Præsteboliger vare opførte i Aarets Løb, saa at der nu i Alt fandtes 10 Kirker og 8 Præsteboliger.

Bladet „Vidnesbyrdet" havde sét sin Læsekreds forøget og var i Marts Maaned tilligemed Boghandelen bleven inkorporeret under Navn af „Vidnesbyrdet Publishing Co. of the Northwest Norwegian-Danish Methodist Ep. Mission of Oregon, Washington, Idaho and Montana", med en Kapital af $2500. Traktatselskabet støttede Bladet med et aarligt Bidrag.

I Fairhaven havde der været Fremgang. Broder J. S. Andersen ledede Kredsen. I New Whatcom var til en Begyndelse nogle Møder blevne afholdt.

I Port Townsend saa det mindre lovende ud. Arbeidsløhed og Fraflytning var Skyld deri.

I South Bend, et nyt Felt, var Udsigterne gode. En Kirke og Præstebolig var under Opførelse.

I Montesano havde man faaet en liden Kirke til For-

æring af de amerikanske Methodister, og en lille Klasse var bleven organiseret.

I Astoria var 16 nye Medlemmer tilkommet og en Præstebolig bleven reist. En Søndagsskole i det engelske Sprog var begyndt, foruden den i det norsk-danske. Der var Fremgang i alle Kirkens Anliggender.

La Center havde været betjent af Lokalprædikanter. Broder Jens Christensen, der havde virket ivrig for Sagens Fremme dersteds, vilde rapportere til Konferencen.

I Albina var en Præstebolig bleven reist, og Broder J. Jacobsen havde, ved Siden af sin Virksomhed som „Vidnesbyrdets" Redaktør, med Nidkjærhed varetaget sin pastorale Gjerning.

Mount Tabor og Reedville havde været supplerede først af Lokalprædikant P. J. Hansen, siden af Broder E. M. Stangeland.

I Portland havde 18 forenet sig med Kirken (Portland 1ste Kirke. Portland 2den Kirke omfattede East Portland, Albina og St. John). En Præstebolig var bleven opført, og Søndagsskolen trivedes.

I Tacoma var 14 indtraadt i fuld Forening og 23 paa Prøve. E. J. Lundegaard (fra den Norsk-Danske Konference) virkede der som Pastor med stor Iver og Nidkjærhed.

I Seattle var Medlemsantallet steget med 21. Br. L. Walby øvede en velsignelsesrig Virksomhed dersteds. Kirkeeiendommen var vurderet til $19,000., hvoraf det meste Gjæld.

For East Washington og Idaho Distrikt rapporterede den Præs. Ældste, C. N. Hauge:

I Blaine og Genesee har Broder P. M. Elleffsen virket utrætteligt.

Moscow, Bear Creek og Vollmer — en ny optaget Plads — har havt C. L. Westberg til Pastor, der har faaet en Kirke reist i Vollmer.

I Rockford (ell. Mica Peak) gik Værket istaa, da E. M. Stangeland — for „Vidnesbyrdets" Skyld — maatte flytte til Portland. Senere blev Stedet betjent af Lokalprædikant O. O. Twede i Forening med den Præs. Ældste, og Interessen synes at være gjenvakt.

Spokane Menighed har mistet 18 Medlemmer, der, paa Grund af Arbeidsløshed og trange Tider, er flyttet andenstedshen. C. N. Hauge har været saa optaget af sin Virksomhed som Præs. Ældste, at han ikke har kunnet ofre Værket den fornødne Tid og Opmærksomhed.

Saavidt de Præs. Ældstes Indberetninger. Iøvrigt vedtoges, som sædvanligt, Komitérapporter i Anledning af Traktat-, Bibel- og Kirkeudvidelses-Selskabet og ligesaa med Hensyn til Afholds- og Skole-Sagen. Broderhilsner modtoges fra den Norsk-Danske Konference gjennem A. Haagensen, og det besluttedes at ansøge Generalkonferencen om at Virksomheden i Californien og Montana maatte knyttes til denne Mission og at det hele Værk — i Tiden mellem førstkommende og næstkommende Generalkonference — maatte dannes til en Aarskonference.

E. M. Stangeland valgtes til Redaktør for „Vidnesbyrdet", og John Jacobsen takkedes for den Flid og Tid, han uden nogensomhelst Godtgjørelse havde anvendt paa Bladet.

M. Hansen overflyttedes fra Konferencen i Norge til Oregon Konference og ansattes i Seattle. J. L. Ericksen erklærede, at Methodistkirkens Lære ikke stemmede med hans Anskuelser, udtraadte af Missionens Tjeneste og sluttede sig til Unitarierne samt begyndte et lille Felttog mod Bibelen som Guds inspirerede Ord, Kristi Guddom, Helvedsstraffen o. s. v. Han samlede en liden Menighed af Fritroende, men Forholdene stillede sig snart saaledes, at han ogsaa opgav den.

Brødrene begyndte Kirkeaaret under Omstændigheder,

der hverken i pekuniær eller aandelig Henseende hørte til de letteste. Samtidig virkedes der ikke desmindre for Udvidelse af Værket og Forening med Brødrene i Utah. Her, i Utah, gjorde Forholdene det vanskeligt for os i Længden at holde vort eget Distrikt — det maatte snart gaa op i det amerikanske. Den Præs. Ældste, M. Nelson, saa klart nok, at den bedste Maade at løse Spørgsmaalet paa var ved Utahs Tilslutning til Brødrene ved Kysten og Ordningen af det hele Værk til en Konference. En Beslutning sigtende dertil fattedes da ogsaa af Brødrene i Utah paa et Prædikantmøde i Januar (1892) og ligesaa af Brødrene ved Kysten paa et Distriktsmøde i Marts, ved hvilket Præs. Ældste M. Nelson fra Utah, G. Andersen fra California og C. Ericksen fra Montana fremmødte som Repræsentanter fra deres respektive Omraader. Der vedtoges det da at indsende til førstkommende Generalkonference Begjæring om en Ordning af Værket som ovenfor nævnt. Samtidig vilde man bl. A. anmode om videre Hjælp til „Vidnesbyrdets" Udgivelse.

Ved Generalkonferencen, der traadte sammen i Omaha, i Mai 1892, støttedes Ansøgningen af Delegaterne fra den Norsk-Danske Konference, og Resultatet blev, som man havde ønsket, at det hele Værk organiseredes til en Missions-Konference, der saaledes, under Navn af den Biskoppelige Methodistkirkes Vestlige Norsk-Danske Missions-Konference kom til at omfatte det Norsk-Danske Værk i Staterne Oregon, Washington, Idaho, Montana og California samt Territoriet Utah.

Den nye Vestlige Norsk-Danske Missions-Konference havde sit første Sammentræde i Portland, Ore., fra 8—12 Sept. 1892, under Biskop J. M. Waldens Overledelse.

Den talte følgende Medlemmer: Grebert Andersen, Otto Christophersen (fra California Konf.), C. J. Larsen,

E. N. Hauge, O. Halvorsen, John Jacobsen, J. S. Andersen, M. Hansen, E. J. Lundegaard, E. M. Stangeland, L. Walby, Chr. L. Westberg, P. M. Ellessen (fra Oregon Konf.), Chr. L. Hansen (fra d. Norsk-Danske Konf.), C. Ericksen (fra Montana Konf.), Hans S. Waaler (fra Sydlige Calif. Konf.), M. Nelson, E. E. Mørk, Chr. J. Heckner, Jos. Olsen, Lars Olsen, N. L. Hansen (fra Colorado Konf.)

Optagne i fuld Forening vare: Chr. L. Hansen, L. Walby og Chr. L. Westberg; paa Prøve: N. P. Johnson, Graduant fra vor Theol. Skole, og P. N. Melby.

Indberetningerne fra de Præs. Ældste meddelte bl. A. som følger.

Oregon og Puget Sound Distrikt. Til Montana Konference var for omtrent et halvt Aar siden Broder C. Ericksen bleven overflyttet fra Aberdeen og Montesano, hvor hans Plads udfyldtes af H. S. Waaler, fra Sydl. Calif. Konf. — Portland 1ste Kirke var bleven betjent af O. Halvorsen, fra Austin Konferencen. South Bend var bleven suppleret af O. Heggen, Lokalprædikant.

Epworth-Ligaen og „Vidnesbyrdet" havde havt Fremgang, ligesaa Kvindeforeningerne.

East Washington og Idaho Distrikt. Blaine har havt en nidkjær Pastor i P. M. Ellessen, der tillige har aabnet en ny Virksomhed i Emanuel Grove, hvor et Hus er bleven reist til foreløbig at holde Gudstjeneste i.

Moscow og Vollmer har været betjente af den Præs. Ældste selv (E. N. Hauge), Spokane af Chr. L. Hansen, der kom fra den Norsk-Danske Konf.; han har tillige suppleret Mica Peak, hvor Møderne var vel besøgte.

Utah Distrikt. I Hyrum og Logan havde Joseph Olsen (fra den Norsk-Danske Konf.) været virksom og havt Fremgang. I Brigham City og Ogden var, af

Mangel paa de nødvendige Kræfter, ikke stort bleven udrettet. I Ovid og St. Charles Kredsen havde Broder L. Olsen, trods mangfoldige Vanskeligheder og Hindringer, virket trofast og utrætteligt; i St. Charles maatte vi lade os nøie med et gammelt Loghouse til Afholdelse af Møderne, eftersom den forventede Hjælp endnu ikke var bleven bevilget af Kirkeudvidelsesselskabet. I Salt Lake City, hvor Ch. J. Heckner virkede, var flere nødvendige Forbedringer foretagne paa Kirkebygningen. I Provo, Spanish Fork og Santaquin havde Broder E. E. Mørk arbeidet med Troskab. Levan var det sidste Aar bleven betjent af P. N. Melby, der havde vundet Folkets Sympathi og Velvilje. Jordan Valley Kreds havde den Præs. Ældste selv (Martinus Nelson) besøgt saa ofte han havde Tid og Leilighed, hvad der dog ikke var fuldt tilstrækkeligt. I Ephraim Kreds havde N. P. Hansen sét lovende Frugter af sin ihærdige Virksomhed. Dagskoler paa forskjellige Steder havde været besørgede af kvindelige Missionærer (Miss Mary Jensen, Miss Nora Omann og Miss Winter) og været vel besøgte. I Richfield og Elsinore havde Br. P. A. Paulsen en Tidlang virket til stor Velsignelse; hans Helbred blev imidlertid svagere og svagere, indtil han den 21de Nov. (1891) fik hjemgaa i Triumf til Gud, hvorefter Kredsen blev besørget af N. P. Johnson. Dagskolerne vare bleve varetagne af Miss Alice Rowe og Miss Chr. Larsen.

Saavidt Indberetningerne.

I sine Afskedsord yttrede Utah-Missions Superintendenten Dr. T. C. Iliff bl. A. følgende: „De skandinaviske Arbeidere tilhører ikke længere os, men vi ville altid omgaas i Kjærlighed med hinanden. Om deres Opoffrelse for og Troskab mod Sagens Fremme i Utah kan j e g aflægge mit Vidnesbyrd. Maatte Held og Lykke følge vore Brødre fra Norden.“ —

Medlemsantallet i de forskjellige Distrikter var som følger: Oregon og Puget Sound Distr. 306 i fuld Forening, 36 paa Prøve. Østl. Washington og Idaho Distr. 95 i fuld For., 11 paa Prøve. Utah Distr. 90 i fuld For., 23 paa Prøve. California og Montana 76 i fuld For., 7 paa Prøve. Totalsum: 567 Medlemmer i fuld For., 77 paa Prøve.

Af Kirkebygninger fandtes i Alt 25, af Præsteboliger 14, af Skoler 25, med 677 Elever.

Den nye Mission deltes i Pacific Distrikt, Utah og Montana Distrikt; og Ansættelserne vare som følger:

Pacific Distr. C. J. Larsen, Præs. Ældste. I California: Eureka, Gr. Andersen; Fresno, O. Christophersen; Oakland, John Jacobsen. I Idaho: Blaine og Emanuel Grove, Lars Olsen; Moscow og Vollmer, J. S. Andersen. I Oregon: Astoria og Puget Island, L. Walby; Portland 1ste Kirke, Aug. Petersen; Portland 2den Kirke, C. N. Hauge; Portland Kreds, O. O. Twede. E. M. Stangeland, Red. af „Vidnesbyrdet" og Medlem af 1ste Menigheds Kvartals-Konference. I Washington: Aberdeen og Montesano, O. Heggen; Fairhaven og New Whatcom, C. L. Westberg; La Center, J. Christensen; Seattle, Martin Hansen; Spokane, Ch. L. Hansen; Stanwood og Everett, P. M. Ellefsen; Tacoma, E. J. Lundegaard; de andre Pladse, at tilsættes.

Utah og Montana Distr. Martinus Nelson, Præs. Ældste. I Idaho: St. Charles og Ovid, H. S. Waaler. I Montana: Butte, Carl Ericksen. I Utah: Brigham og Ogden, N. P. Johnsen; Ephraim Kreds, N. L. Hansen; Hyrum og Logan, J. Olson; Levan og Santaquin, P. N. Melby; Provo og Spanish Fork, O. Halvorsen; Richfield og Elsinore, E. E. Mørk; Salt Lake City, C. J. Heckner. Ellers at tilsættes.

Aar 1893 holdt den Vestlige Norsk-Danske Missions-

Konference sit Aarsmøde fra 7de til 11te Sept. i Moscow, Idaho. Biskop D. A. Goodsell præsiderede. E. M. Stangeland fungerede som Sekretær.

Aug. Petersen og Fr. Hermans var bleven overflyttede fra den Norsk-Danske Konference. Optaget paa Prøve i Konferencen blev O. O. Twede, der fra Brooklyn af var flyttet over til Kysten, hvor han havde faaet Lokal-prædikant-Bemyndigelse og tjent som Bestyrer af Blad- og Bogforretningen.

Flere besøgende Brødre forestilledes Konferencen, deriblandt Conrad Hansen, Bestyrer af vor Boghandel i Chicago. En Hilsen fra den Norsk-Danske Konf. modtoges med Tak, og Aug. Petersen anmodedes om at besvare den ved en Gjenhilsen.

Rapporterne fra de Præs. Ældste meddelte:

Pacific Distr. Aarets økonomiske Tryk havde været følt af Alle og virket hemmende paa Værket idethele. Ikke desmindre var Gudshusenes Antal forøget med 2 i Aarets Løb: en Kirke i Everett, kostende $1500., og et lidet Kapel i New Whatcom til en Pris af $300. Ligeledes var 2 nye Præsteboliger opførte, en i Eureka, Cal., og en anden i Aberdeen. Kirkerne i Everett og Aberdeen samt Kapellet i New Whatcom var bleven indviede.

I Oakland havde man først havt en Kirke (hvis Billede meddeles her i Bogen), der viste sig at være mindre heldigt beliggende, og da den næste heller ikke svarede til Fordringerne i saa Henseende, fik man endelig i 1894 (tidlig om Vaaren) indviet et i alle Henseender hensigtsmæssigt Gudshus, som man ved Kjøb havde erhvervet sig for $3500., og som ansaaes med Tomten at være værd $6000.

Udbetalingerne til Kirkebygninger, Prædikanters Løn o. s. v. i Forening med Afbetalinger paa Kirkegjælden og de forskjellige Kollektioner var løbet op til $10,559., et

anséligt Beløb, der vidnede godt om Folkets Offervillighed, især naar Tiderne tages i Betragtning.

Medlemsantallet var ikke voxet som man havde haabet, hvad der vel tildels havde sin Grund i, at Befolkningen der i de udstrakte Egne saa at sige idelig var ifærd med at flytte og søge sig bedre Opholdssteder.

Utah og Montana Distr. Utah var en Kampplads, hvor der vel mér end noget andet Sted behøvedes personlig Opoffrelse og urokkelig Overbevisning. Mormonismen med dens Vildfarelser, Overtro og Usædelighed var Skyld deri. Om Resultaterne af Missionens Arbeide end tilsyneladende var ubetydelige — éngang vilde det nok vise sig, at Arbeidet ikke var forgjæves. — I Richfield og Elsinore havde Kollektionerne beløbet sig til $234. — I Ephraim-Kredsen havde Dagskolerne i Spring City, Maroni og Mt. Pleasant et samlet Elevantal af 170. Kirke og Præstehus i Ephraim var bleven oppudset. I Levan havde Br. P. N. Melby virket baade som Prædikant og Lærer ved Dagskolen og Søndagsskolen. I Salt Lake City var den skjønne Kirke afbrændt, mens Præsteboligen havde lidt betydelig Skade, paa Taksigelsesdagen 1892. Fra Assuranceselskabet erholdtes kun $2600., der betaltes paa Kirkegjælden, men endda efterlod $900. ubetalt Gjæld. Ikkedesmindre tog man ufortrøden fat, fik en ny Kirke reist og det saa hurtigt, at den indviedes alt i Slutningen af sidstforløbne Mai. Gjælden var derved steget med $5000., et betydeligt Beløb, men den nye Kirkebygning var saaledes indrettet, at den havde en Række Værelser i 1ste Etage, der ved at leies ud alt indbragte over $70. maanedlig. Gjælden kunde saaledes nok klares, uden at det skulde tage altfor lang Tid. — Kvindernes Hjemme-Mission havde i Salt Lake City en Dagskole, der virkede vel for Guds Sags Fremme. — I Brigham City og Ogden havde Forsamlingerne været velbesøgte.

Hyrum og Logan var et vigtigt Felt, da der boede mange Skandinaver saavel der som i de omliggende Smaabyer i Cache Valley. I Hyrum havde vi Kirke og Præstehus, i Logan ingen Kirkeeiendom. I St. Charles var en ny Kirke bygget for $1600., hvoraf $1000. var kommet fra Kirkebygningsselskabet. — I Butte, Montana, var en smuk Kirke bleven indviet, der tilligemed Præstehus og Tomt kostede over $8000. Gjælden var $700. foruden $1200., der skyldtes Kirkebygningsselskabet. — I Helena og Great Falls, Montana, var en talrig skandinavisk Befolkning, hvorfor stadigt og aktivt Arbeide burde begyndes der snarest muligt.

— — — — — — — — — — — —

Fra College Place Companiet — en Korporation, der i Henhold til Bemyndigelse fra forrige Aarskonference var bleven stiftet Marts 9de 1893 for at kjøbe Land og opføre en Skolebygning for den Vestl. Norsk-Danske Missions-Konference — indberettedes, at et Stykke Land var bleven kjøbt inden Bygrænsen i Portland, Ore., for en Sum af $81,000. Det var inddelt i Byggegrunde, af hvilke en stor Del alt var afsat i Løbet af Sommeren, til et Beløb af $30,000., og da samtidig Byggematerialierne var indkjøbte billigt, ventede man at faa Skolebygningen reist for en mindre Sum end anslaaet samt uden synderligt Udlæg af Kontanter, idet Kontraktørerne havde taget en Del af deres Betaling i Byggegrunde. Ogsaa Landets Sælger, Hr. A. H. Magley, havde vist sig særdeles generøs hvad Betingelserne angik.

— — — — — — — — — — — —

Af de Statistiske Tabeller saas, ifølge sidste Aars Rapporter, at den Vestlige Norsk-Danske Konference talte: Medlemmer i fuld Forening 593, paa Prøve 88, Reisende Prædikanter 23 (hvoraf tre i overtalligt For-

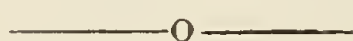
hold), paa Prøve 4, Lokalprædikanter 7, Kirker 26, ant. Værdi $118,400, Præsteboliger 15, ant. Værdi $11,540, Søndagsskoler 27 med 766 Elever samt 118 Lærere o. a. Funktionærer. Konferencen havde 38 Prædike- eller Virkepladse, der sidste Aar samlede til Missionen $606., til andre veldædige Øiemed $280 , og til Prædikanternes Underhold $5037. Gjæld paa Kirkeeiendom $32,248.

Følgende Brødre sattes i overtalligt Forhold: J. S. Andersen, O. Christophersen og E. M. Stangeland.

Med Hensyn til Traktat- og Bibelsagen, Uddannelsen, Kvindens Inden- og Udenlandske Mission o. s. v. vedtoges som sædvanlig Resolutioner sigtende til disse Virksomheders Fremme; ligesaa toges Bestemmelser ang. Søndagens Helligholdelse, Drikkeondets Udryddelse o. s. v. Fremdeles anerkjendtes det, at det Norsk-Danske Sprog burde benyttes saa meget som muligt i Søndagsskolerne. Det stod jo nemlig klart for Enhver, at skulde vi sikkre Ungdommen for vor norsk-danske Virksomhed, da maatte vi give Børnene Anledning til at lære vort Sprog, hvortil bl. A. den religiøse Undervisning i Søndagsskolerne frembød en Leilighed. Ikke mindst de nye, begyndende Missioner burde lægge sig dette paa Hjerte. Undlade vi at lære Børnene det Sprog, hvori Ordet forkyndes i vore Kirker, vilde de naturligvis udeblive fra disse og gaa tabt for vor Virksomhed. Hvad der er forsømt i saa Henseende, lader sig vel ikke gjenoprette, men vi bør træffe Forholdsregler, der kunne forebygge det for Fremtiden.

Blandt Omflytninger og Forandringer kan nævnes: C. L. Hansen sendtes til Tacoma, E. J. Lundegaard til Seattle, Francis Hermans til Salt Lake City; C. Heckner, der stationeredes i Reedville og New Era, blev tillige Bestyrer for Blad- og Bogforretningen; M. Hansen blev Redaktør af „Vidnesbyrdet" og ansattes tillige ved 2den Kirke i Portland, mens H. O. Nordvig, der havde virket

som Suppleant inden Chicago Distr. i den Norsk-Danske Konference, sendtes til Astoria og Puget Sound. C. N. Hauge ansattes som Financiel Agent for det Norsk-Danske College, hvorimod P. N. Melby sattes midlertidig ud af Tjeneste for at kunne besøge en af vore Skoler.

Missionen i Østen.

I de østlige Stater har vi Menigheder i Perth Amboy, N. J., Concord, Mass., og Brooklyn, N. Y.

I Perth Amboy fandtes der vel alt før 1872 nogle danske og norske Methodister. Det var imidlertid først i det Aar, at de sluttede sig sammen og Rev. B. Smith begyndte at prædike der.

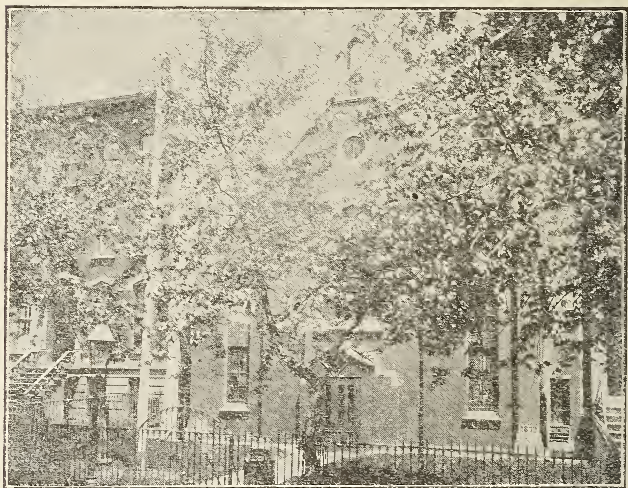
Broder Smith var født i Danmark, paa Vestkysten af Slesvig, i 1826. 1847 kom han til New York, hvor han to Aar senere ved Methodisternes Virksomhed blev omvendt til Gud. Han begyndte strax at vidne samt at uddele Traktater og andre gudelige Skrifter og fik senere, nemlig i 1857, Formaner-Attest. Samme Aar, i August Maaned reiste han tilbage til Danmark og virkede der i 15 Aar, indtil han atter, i 1872, indtraf i New York og, som ovenfor bemærket, begyndte sin Virksomhed i Perth Amboy. Denne Virksomhed fortsatte han da for en lille Kreds, bestaaende oprindelig kun af 15 til 20 Medlemmer, indtil i 1874 en Menighed blev organiseret og en Kirke reist under hans Ledelse. Kirkebygningen med Grunden kostede omtrent $1500., der nu omsider — i 1894 — er fuldtud afbetalt. Broder Smith var Stedets Prædikant indtil 1880, da han forflyttedes til Milwaukee. I Perth Amboy virkede senere Fred. A. Ericksen, som var ansat der

to Gange og derfra kaldtes hjem til den evige Hvile; fremdeles Chr. Heckner og L. Ericksen. Nu, i 1894, er Broder Smith der igjen. Menigheden har siden sin Organisation og indtil nu optaget 198 fulde Medlemmer, hvoraf dog ikke faa ere enten afgaaede ved Døden eller bortflyttede. Flere unge Mænd er gaaet ud i Gjerningen som Prædikanter fra denne Menighed. Menigheden har nu 65 Medlemmer og 2 paa Prøve; 1 Kirke til en Værdi af $2500.; ingen Gjæld; 1 Søndagsskole, Elever 60, Lærere 10; til Missionen gaves sidste Aar $71.; til andre veldædige Øiemed $20.; til Pastorens Underhold $162.

I Concord, Mass., skal en Svenske have været den første Skandinav, der talte Guds Ord som Methodistprædikant. Der dannedes da en Klasse dersteds, tilhørende den Svenske M. E. Forsamling i Boston. Den 6te Februar 1887 organiseredes dernæst en Menighed, der indlemmedes i den Norsk-Danske Mission. Den har været betjent af flere Prædikanter, først og længst af Rev. H. Olson (svensk), dernæst af nu afdøde D. S. Sørlin (ogsaa svensk). I 1889 fik den sin første norske Prædikant i Elliot Hansen, som opholdt sig der omtrent i halvandet Aar. Siden efter har den været besøgt af forskjellige andre Prædikanter. Atter senere har J. P. Andersen, der fik Lokalprædikant-Bemyndigelse der, betjent Stedet efter at han havde to Aar frekventeret vor theologiske Skole i Evanston. Nogle har fundet Herren og forenet sig med Forsamlingen, og en liden smuk Kirke blev bygget og indviet 1893. De har: Medlemmer 19; paa Prøve 21; Kirkeeiendom, ant. Værdi $3000.; Gjæld $1200.; Søndagsskoleelever 16, Lærere 3; Gave til Missionen sidste Aar $14.; til andre Velgjørenheds-Øiemed $20.; til Pastorens Underhold sidste Aar $50., dette Aar er lovet $200.

Menigheden i Brooklyn, N. Y., er for Øieblikket vor talrigste og, hvad Kirkeeiendom angaar, bedst udstyrede

i de østlige Stater. Ønsket om at erholde en egen norsk Prædikant begyndte alt i 1872 at gjøre sig gjældende blandt vore Landsmænd dersteds og ifølge deres Begjæring blev da O. P. Petersen, paa den Tid Præst ved 1ste Kirke i Chicago, overflyttet dertil. Trods forskjellige Vanskeligheder virkede han ufortrødent, og under hans Ledelse blev da omsider i 1874 (Mai 4de) en Norsk-Dansk Menighed organiseret i Brooklyn med Mødested i en Sal, for hvil-

Den nuvær. Norsk-Danske M. E. Kirke i Brooklyn.

ken den maatte betale $50. i maanedlig Leie foruden Gas og Varme. I Mai 1875 blev O. P. Petersen — der maatte tale paa 2 Steder i Brooklyn — tillige Prædikant ved Bethelskibet i New York. En saadan Opgave syntes dog at være for meget for en enkelt Mands Kræfter, og heldigt var det derfor, at Missionen i Bethelskibet gik tilbage til de Svenske Brødre, dens forrige Indehavere. Menigheden i Brooklyn flyttede dernæst sit Mødested til en Bygning paa

Hjørnet af Columbia og Carroll Strs., hvor den slap med en billigere Leieafgift.

Generalkonferencen i 1876 foretog et nyt Skifte mellem Norsk og Svensk, idet den bestemte, at den Norsk-Danske Mission skulde overtage Sømandsmissionen og Bethelskibet, hvilket sidste derfor den 12te August samme Aar forlagdes fra New York til Brooklyn, hvor det fortøiedes ved Enden af Harrison Str.

Det Indre af Brooklyn-Kirken.

Menigheden i Brooklyn faa sig omsider istand til at samles i sit eget Gudshus, idet Herr Edwin Mead (Amerikaner) i 1879 skjænkede den Mariners' M. E. Kirke (Hjørnet af Van Brunt og President Strs.), som han senere (i 1881) lod nedrive for i dens Sted at bygge en ny, der opførtes under Pastor Chr. Treiders Virksomhed dersteds.

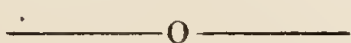
Af Prædikanter har følgende været ansat i Brooklyn: O. P. Petersen, til Okt. 1878; B. Johannesen, til Okt. 1880;

Chr. Treider, til Marts 1883; M. Hansen, til Okt. 1888; dernæst O. P. Petersen, anden Gang, til Okt. 1891, under hvilken Virketid ogsaa et lidet smukt Gudshus opførtes i Blythebourne, Long Island, N. Y., til en Værdi af $2200., der gjældfri indviedes af Biskop Andrews. Nu for Tiden er Rev. S. E. Simonsen Kredsens Pastor, med John Lorentz som Hjælpepræst.

Bethelskibet afhændedes i 1879 for at benyttes som Missionskirke blandt „Canal Boatmen" i Jersey City, N. Y. Beløbet, $800., kom Menigheden tilgode. Rundt dennes Kirke havde der imidlertid, i Aarenes Løb, nedsat sig en Befolkning, der gjorde det mindre behageligt, undertiden endog ligefrem livsfarligt, for vore Landsmænd at at indfinde sig der. De tænkte derfor paa at sælge Eiendommen, hvad der ogsaa omsider lykkedes dem og det endog saa fordelagtigt, at de for det erholdte Beløb, stort over $17,000., fik tilkjøbt sig en anden, paa Carroll Str. beliggende Eiendom, der omfattede saavel Kapel og Præstebolig som en i alle Henseender fortrinlig Kirkebygning. Den 30te Okt. 1892 holdtes der Afskedsgudstjeneste i den gamle Kirke, og i Slutningen af paafølgende November tog Menigheden den nye i Brug og Besiddelse. Under Pastor S. E. Simonsens ihærdige Virksomhed blev nævnte Kirke og Præstehus kjøbt, hvis Billede saavelsom Kirkens Indredning findes paa Side 192 og 193. Menigheden har 221 Medlemmer i fuld Forening og 56 paa Prøve; 2 Kirker til en Værdi af $32,300.; ingen Gjæld paa Eiendommen; 2 Søndagsskoler med 106 Elever og 16 Lærere; til Missionen gaves iaar $190. og til andre velgjørende Øiemed $372.; til Pastorens Underhold fra Menigheden iaar $880., Husleien iberegnet.

Siden den nye Kirke blev taget i Brug, har mange Sjæle fundet sin Vei i den ved Ordets Forkyndelse til Korsets Fod og en vækkende og Omvendelsens Tid har fundet

Sted blandt vore Landsmænd. En stor Indflydelse er udgaaet fra denne Mission siden dens Begyndelse, og det vilde være forgjæves at prøve paa at optælle de mange Velsignelser, den Magt og Indflydelse, der er udgaaet fra denne Virksomhed til Landsmænd paa fjerne Steder.

Omend i Omfang kun en liden Grén paa den Wesleyanske Kjæmpe-Eg, har den Norsk-Danske Methodistkirke vist sig gjennemtrængt af Stammens Saft og Kraft — af den Vaarens foryngende og fornyende Aand, der sætter sig Vidnesbyrd ikke blot i Ordets forbigaaende Blomst, men i Livets og Handlingens blivende Frugt. Den — vor Methodisme — har gjort os til Brødre indbyrdes og til Brødre i Sindelag mod hele Menneskeheden. Vor menneskelige Skrøbelighed skyldes det, at Meningsforskjelligheder og Rivninger ikke har været ganske ukjendte inden vor Kreds, men aldrig har de været istand til at splitte Kredsen eller stille os som uforsonlige Modstandere ligeoverfor hinanden, saaledes som Tilfældet er og har været inden visse andre religiøse Samfund hertillands, vore lutherske Landsmænd ikke at forglemme. Det være dog langt fra os paa farisæisk Vis at takke Gud for at vi „ikke er som Andre" i saa Henseende, at vi ikke er sondrede i Partier eller Fraktioner — nei, det er først og sidst hans Naade, vor Samdrægtighed skyldes, og i Følelsen deraf ville vi vende os til ham med Bøn om, at han vil lade Broderlighedens Aand finde et Hjemsted overalt, hvor hans Navn bekjendes i Verden.

Sé vi tilbage til den Norsk-Danske Konferences Organisation i 1880, saa staar der nu kun følgende af dens Medlemmer i aktiv Tjeneste. O. P. Petersen*) (2),

---

*) Tallet, der i Parenthes er vedføiet Navnene, henviser til Billedet af den 1ste Norsk-Danske Konferences Medlemmer, som findes ved Side 96.

A. Haagensen (3), A. Johnsen (5), John H. Johnson (6), C. F. Eltzholtz (10), A. Knudsen (12), O. L. Hansen (14), L. A. Larson (15), O. Jacobsen (16), O. A. Wiersen (19), H. Danielsen (27), James Petersen (29), O. T. Olsen (30). J. J. Christensen, Superintendent i Danmark. — M. Hansen, nu i den Vestlige Norsk-Danske Missions-Konference, og B. Smith, i New York Østl. Konference, blev overflyttet dertil ved Konferencens Organisation.

I den Vestlige Norsk-Danske Missions-Konference: J. Jacobsen (13), Martinus Nelson (22).

I overtalligt Forhold staar: Chr. Treider (8), P. Jensen (9), C. Christophersen (21).

Udtraadte af den reisende Forening efter eget Forlangende: Peter B. Smith (18), M. Pihl (28), N. A. Kvale (31).

I udtjent Forhold. A. O. Ulland (7), Chr. Omann (17), B. C. Olin (32), E. Arvesen, H. H. Holland.

Overflyttet til Konferencen i Norge: James Sanaker (25).

Overflyttet til den svenske Nordvestlige Konference: A. Gustavsen (23).

Udtraadt af Konferencen og Kirken: B. Johannesen (11).

Døde: Nils Christophersen (4), Andrew Petersen (20), Otto Sanaker (24), J. de Thompsen (26), F. W. Ericksen (33), C. P. Agrelius, K. Schou.

Sé vi yderligere tilbage til den første Norske Methodist-Klasse, den der aabnedes i Cambridge 1851, da viser en Sammenligning med følgende numeriske Oversigt over

vor Stilling i Mai 1894, at Guds Naade har været med os i vor Virksomhed. Af de statistiske Tabeller fremgaar det nemlig, at vort Norsk-Danske Værk her i Amerika nu tæller: Prædikepladse 264; Reisende Prædikanter 80, derunder indbefattet 5 udtjente, 6 overtallige og 11 paa Prøve; Lokalprædikanter 82; Medlemmer 5061, med 619 paa Prøve; Kirker 103, anslaaet Værdi $363,500.: Præsteboliger 51, ansl. Værdi $57,540.; Søndagsskoler 107, med 4311 Elever, 807 Bestyrere og Lærere; Indsamling til Mission sidste Aar beløb sig til $4013.; til andre Velgjørenhedsøiemed $1331.; til Prædikanters Underhold sidste Aar $29,832. Gjæld paa den samlede Kirkeeiendom $56,787.

At bedømme vort Samfund, dets Indflydelse og Betydning alene efter Talstørrelser, vilde jo imidlertid være ubilligt. Statistiske Angivelser ere ydre, bestemte, haandgribelige Kjendsgjerninger; ved Siden af dem gives der en anden Slags Kjendsgjerninger, indre og skjulte, der ogsaa bør tages i Betragtning. Et Folks Literatur, f. Ex., er en ydre, bestemt Kjendsgjerning, forsaavidt man holder sig til de Bøger eller Værker hvori den foreligger; den Indflydelse derimod, som Læsningen af disse Værker har havt paa Folket, dets Oplysning, Sædelighed og Skjæbne, den lader sig ikke saaledes paapege bestemt og i det Enkelte, og dog er den jo ligesaa godt en Kjendsgjerning som selve Bøgerne. Hvor mange Medlemmer vort Kirkesamfund tæller, er let at udfinde; deres Navne ere alle optegnede. Hvor mange Andre derimod, der kunne være paavirkede af Methodismens Aand, ja vakte til et nyt Liv, ved at høre dens Prædikanter, ved Omgang med Methodister osv., det hører til de indre, skjulte Kjendsgjerninger, der kun ligge aabne for den Alvidendes Øie. Hvor stort eller lidet nu end Antallet monne være af saadanne „indre, skjulte" Methodister, saa er det almindelig indrømmet, at ingen

Bekjendelse har løftet Tolerancens og den praktiske Menneskekjærligheds Banner høiere end Methodismen, ligesom den ogsaa har vakt andre religiøse Samfund til fornyet Liv og Aktivitet, idet f. Ex. dens Søndagsskoler har fundet Efterlignelse saa at sige overalt. Lægges hertil dens utrættelige Virksomhed for Søndagens Helligholdelse, dens Kamp mod Drikkeondet o. a. sjælefordærvende Laster, da sés det, at dens Indflydelse har strakt og strækker sig langt udover dens egen nærmeste Samfundskreds; ja at den har virket ansporende og vækkende paa hele det borgerlige Samfund.

Den Biskoppelige Methodist-Kirke i Norge og Danmark.

Englænderne er et praktisk Folk. Det har de vist ikke blot ved sin udadvendte Foretagsomhed i det Hele taget, ved sin Søfart, Handel, Fabrikdrift, Verdenskolonisation, o. s. v., ikke blot i den ydre, materielle Verden, men ogsaa inden Aandens Sfære, i Filosofi, Videnskab, ja Statsforfatning og Religion. Det er ikke de abstrakt- eller ideelt-spekulative Filosofer, ikke en Fichte eller Hegel, men Forstandstænkere, en Locke og Newton, der fremstod paa engelsk Grund; og det er ikke religiøse Theoretikere eller Systematikere, men praktiske Lærere — ligefra en Wycliff og Knox til en Wesley — der har efterladt sit Spor i det britiske Folks Liv og Historie. Intet Under derfor, at Englændernes Initiativ, naar det paa religiøst Omraade gjorde sig gjældende i andre Lande, fandt Efterfølgere langt snarere blandt Folkets store, brede Lag end hos de høierestillede Klasser.

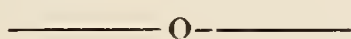
Den Lutherske Lære og Reformation var et vældigt og velrettet Slag mod Pavemagt, Aandstyranni og klerikal Fordærvelse; den var et Kjæmpeskridt fremad mod aandelig Emancipation og Ret til fri, selvstændig Undersøgelse, men — folkelig og praktisk i disse Ords videre Forstand

var den ikke. Dens Gudstjeneste gjorde saa at sige Prædikanten til Alt — til det eneste aktive og ansvarlige Element — mens den reducerede Menigheden til en Samling af lutter passive, modtagende, neppe nok Ja-og-Amen sigende Tilhørere. Og paa Kirkestyrelsen fik Folket enten slet ingen eller kun en yderst ringe Indflydelse; Alt lagdes i Geistlighedens og de Regjerendes Hænder. Hvad endelig selve Bekjendelsen angaar, er det klart, at den exklusive Vægt der lagdes paa Troen — hvor sandt og uomtvisteligt dette Dogma end i sig selv er — dog ialfald ikke skulde bidrage til at holde Folket i Aande eller vække det til et virkeligt og virksomt kristeligt Liv, et saadant, hvor Troen udfolder sin Frugt i et helligt Levnet.

En ligefrem Følge af den Afhængighed og Umyndighedstilstand, hvori Folket holdtes under Geistlighedens Diktatur, var det da ogsaa, at snart religiøs Ligegyldighed eller koldt Formalitetsvæsen, snart Vantro eller aabenbar Irreligiøsitet spredte sig i de lutherske Lande (Skandinavien og Nordtydskland). I det Biskoppelige England, med dets kolossale Rigdom og bundløse Fattigdom Side om Side, med dets idelige religiøse Partikampe og Forfølgelser, med dets høikirkelige Prælater svælgende i Overdaadighed og det menige Folk hensunken i Raahed og et Offer for alleslags Laster — der saa det dog endnu langt værre ud. Men derfra var det ogsaa at Udsigten til Befrielse og en anden Tingenes Tilstand skulde komme. Der var det, at Protestantismens Aand endnu engang reiste sit Hoved og løftede sin Arm for at afryste ikke Storpavens, men de mange smaapavelige Lænker, for at gjenskjænke Folket dets retmæssige Stilling ved at vække og vedligeholde dets Bevidsthed om, at Kristendommen er langt mere en Bekjendelse med Hjertet end med Læberne, at den i sin Virkelighed som i sit sande Begreb er et personligt Liv saavelsom et Samfundsliv, hvor det for den Enkelte, for hver Eneste i

Menigheden gjælder, at han skal forarbeide sin egen Salighed og tillige søge at frelse sine Medmenneskers Sjæle ved at lede dem til Gud og Den, han udsendte, Jesus Kristus.

I Kjedelflikkeren, Baptisten og Allegoristen John Bunyans Skikkelse havde denne, den levende og virksomme Kristendommens Aand folkelig udtalt, ja illustreret sig, allerede før Aar 1700. Nu fandt den sin ikke allegoriske, men bibelske Fortolker og Forkynder, sin menighedssamlende Organisator med det store, alle Mennesker omfattende, varmtfølende Hjerte i John Wesley (omkr. 1740), ved hvis Disciple den førtes over Havet til det frie, fjerne Amerikas Kyster for derfra senere at vende tilbage til den gamle Verdens Lande, blandt dem de skandinaviske.

Methodismen i Norge.

Det var først efter haardnakket Kamp og langvarig Modstand fra Hedenskabets Side, at det lykkedes Kristendommen at faa Fodfæste i de nordiske Lande. Og saaledes var det mér eller mindre gaaet den overalt, hvor den protestantiske Aands Herolder, de gothiske Folkefærd, havde leiret sig. Havde deres Omvendelse i nogle af de sydeuropæiske Lande kostet mindre Møie, da skrev det sig dels fra at Levningerne af den romerske Civilisation dersteds ikke havde ladet dem ganske uberørte og dels derfra, at den Lære om Frelseren, de oprindelig antog, ikke var den sande bibelske, men den Arianske, der stemte bedre med Naturmenneskets Forestillingsevne. Ogsaa med Frankernes Omvendelse synes det at være gaaet forholdsvis let fra Haanden; at det blev den rettroende eller katholske Bekjendelse, der indførtes blandt dem, skyldtes dog fremfor Alt

politiske Hensyn hos deres Hersker, som i Venskabet med den romerske Stol saa en Støtte for sin Magt og Ærgjerrighed. Jo længere vi imidlertid kommer mod Nord, des voldsommere og langvarigere bliver Kampen mellem det Gamle og det Ny: Frisernes og Saxernes Modstand, især de Sidstes Krige mod Carl den Store, er bekjendt nok; Godfred, Konge baade i Vestfold og Sønderjylland, blev kun ved at falde for Morderhaand forhindret fra at møde Keiser Carl paa Slagmarken, og i Norge staar Haakon Jarl som Typus paa den granitfaste hedenske Viljeskraft, der viger for Ingen og Intet uden Døden.

Vikingerne plyndrede og afbrændte Kirker og Klostre hvor de drog hen, men paa den anden Side var det dog — tydeligt nok — netop ved dem, at de første Efterretninger om Kristendommen naaede de nordiske Lande, idet de ved deres Hjemkomst vanskeligt kunde undlade at fortælle om Kirkernes Rigdomme, Gudstjenestens Pragt o. s. v.

Kristendommens Banebrydere og oprindelige Grundlæggere i Norge var af Kongeslægt: Haakon Adelsten, der dog maatte afstaa fra sine Forsøg og saagodtsom Intet fik udrettet; Olaf Tryggvesøn (955—1000), der selv havde faret som Viking, men nu, da han drog hjem for at blive Konge i Norge, førte Præster og Lærere med sig fra England; samt: Olaf den Hellige (1015—1030), ved hvem den nye Lære kan betragtes som endelig indført, og som fik Kirken ordnet ved Lov.

Tro mod det Gamle, og seige i deres Troskab, havde de hedenske Nordmænd været, og næsten ligesaa tro og vedholdende viste sig deres kristne Efterkommere, da senere hen i Tiden — i det 16de Aarh. — den Lutherske Reformation afløste den katholske Kirke der i Landet: intetsteds i Norden holdt Landbefolkningen fastere ved sine gamle katholske Præster og Kirkeskikke end i Norge.

Den lutherske Lære med sin paa embedsmæssigt For=

myndersfab hvilende Kirkeforfatning skrumpede i Tidens Løb — for Folkets Vedkommende — ind til enslags Begrebsformular, der i Katekismens tørre Form maatte læres udenad af den opvoxende Ungdom og trods alle Forklaringer — deriblandt Pontoppidans — viste sig ude af Stand til at kvæge og tilfredsstille det efter Syndsforladelse, Naade og Fred med Gud tørstende Hjerte.

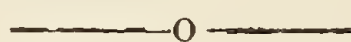
Endelig, ved Begyndelsen af vort Aarhundrede, i Tiden før og omkring Aar 1800, var „Herrens Ord forsvundet fra hans Hus", fra selve Forkyndernes Læber, mens Bibelens fornuftmæssige Fortolkning, Rationalismen, havde sat sig i Høisædet. Men fra Folkets Hjerter var Længslen efter og Trangen til Syndsforladelse, til Fred med Gud og Fred med sig selv, ingenlunde forsvundet; og det var da ogsaa en Lægmand inden selve Folkets Kreds, en Bondesøn, Hans Nilsen Hauge, fra hvem Stødet til en religiøs Vækkelse skulde udgaa. Som reisende Bodsprædikant, krævende synlig Omvendelse i Liv og Levnet, som forfulgt af de Magthavende og lidende for sin Lære uden nogensinde at vakle eller give tabt kan Hauge stilles ved Siden af sin engelske Forgjænger John Bunyan. Hauges Præstegjæld var hele Norge — langt større i Omfang end Englænderens — og dog blev han aldrig træt; og tro mod sin Overbevisning forblev han, som sagt, trods alle Processer og Arrestationer. Hverken han selv eller hans Tilhængere skilte sig imidlertid fra Statskirken; de vedblev tvertimod overalt at høre til de stadige Kirkegjængere. De fandtes saaledes spredte hele Landet over i smaa Partier uden nogen ydre Sammenknytning. En organiseret, udadtil afgrændset, Helhed — et Samfund — kom de ikke til at danne, og følgelig naaede de heller ikke at udrette Noget af en mere omfattende, varig og gjennemgribende Betydning.

Det Samme gjælder med Hensyn til den Vækkelse, der

fandt Sted senere, omkring og efter Aarhundredets Midte og hvori Præsten Lammers i Skien dannede den stærkest fremtrædende Figur. Bodspræd ikant ligesom Hauge gik han i det Ydre og Faktiske langt videre, idet han ikke blot udtraadte af Statskirken, men fik stiftet en „Apostolisk Frimenighed" (i Skien, 1856), hvis Forstander han blev. Den Uenighed og Splittelse, der allerede Aaret efter viste sig blandt Frimenighedens Medlemmer, gjorde imidlertid Lammers bange, saa at han nedlagde sin Forstanderpost (for senere at vende tilbage til Statskirken), hvorefter Frimenigheden snart svandt ind til en rén Ubetydelighed.

Disse og andre Vækkelser, der gjorde sig gjældende, kunde saaledes alle lignes ved Floder, der vel for en Stund har et raskt Løb, men saa pludselig taber sig i Sandet for der ganske at forsvinde eller idethøieste efterlade sig en lille Sø som en afmægtig Erindring.

Folket paa mange Steder inderligt og alvorligt bekymret for sin evige Velfærdssag, men fast ingensteds findende hos sine Præster den Trøst og Veiledning, som det i sin aandelige Nød krævede og tiltrængte: saaledes var Situationen i Norge, da Methodismen for første Gang, stille og ubemærket, satte sin Fod paa Landets Kyst.

1.

Det var i Slutningen af Mai 1849, at O. P. Petersen*) ankom til Norge fra Amerika for at gjensé Slægt og Venner i Fædrelandet og glæde sig en kort Stund ved Samværet med de gamle Bekjendte. Dette var hans egentlige Formaal. Gjenfødt som han imidlertid var, og greben i sit Inderste af den Forandring,

*) Om hans Livshistorie se: Side 17.

der ved Guds Naade og gjennem Methodismens Paavirkning var foregaaet med hans hele sjælelige Tilstand, faldt det ganske naturligt, at han til Slægt og Venner kom til at tale om Afstanden mellem sin forrige Bekymring og sin nuværende Glæde, om Jesu Naade og Kjærlighed, om Guds Vidnesbyrd i hans Sjæl og den Gjenfødelse, han saa vidunderligt havde erfaret. De Tilhørendes Opmærksomhed vaktes; nogle begyndte at tænke efter, andre at prøve sig selv — det var Methodismens første spæde Frø, der næsten som ved et Tilfælde faldt paa Norges gamle Klippegrund. Det bar Frugt, var Grunden end haard. Men det tog Tid. Hist og her begyndte man at tale om den fra Amerika Hjemvendte, med hvem der var foregaaet en saadan mærkelig, næsten utrolig, Forandring. Fra at tale om ham fik man Lyst til at sé ham og tale med ham. Vidste man, at han var her eller der, i dette eller hint Hus, saa gik man derhen, Enkelte maaské blot af Nysgjerrighed, i hvilket Fald det da gik her som saa ofte: they came to scoff but stayed to pray. Andre, og det var neppe de færreste, anmodede ham om at tale Guds Ord til sig. Herved vægrede han sig imidlertid: han var ikke udskikket af og havde ingensomhelst Bemyndigelse fra Kirken til at virke som Prædikant. Men til at vidne om sin egen, personlige Erfaring, om den Fred, han havde fundet med Gud, og hvad Jesus havde gjort for ham — dertil behøvedes ingen Fuldmagt. Dette Vidnesbyrd aflagde han da ogsaa og det saa inderligt og klart, at det gik op for Tilhørerne hvad Methodismen var: et Liv i og med Kristus, levende Kristendom, for den Enkelte som for Samfundet. Blandt dem, der ved hans Vidnesbyrd bragtes til et klarere Lys paa Sandheden og inderligere Fred, var endog nogle af Hauges Tilhængere, deriblandt E. Arvesen, dengang Lægprædikant blandt Haugianerne. Ved Opfordring fra dem og Andre lod han sig bevæge til,

vel ikke i Ordets egentlige Forstand at prædike — det vil sige: forkynde Ordet frit eller i et Foredrag, hvis Tankegang og Form han selv havde valgt — men dog til at tale formanende og vækkende med Guds Ord som Grundlag og Udgangspunkt. Og hans Formaninger gjorde sin Virkning. Fra Fredriksstad og Omegn til Sarpsborg begyndte en saadan Vækkelse at gjøre sig gjældende, at O. P. Petersen istedetfor, som det oprindelig var hans Agt, kun at dvæle en kortere Tid i Hjemmet, forblev der et helt Aar. Det gik her som overalt med Methodismen: ingensteds har den søgt at bane sig Vei ved ydre, iøinefaldende eller imponerende Midler, og aldrig har den talt i Foredrag, der ligger over det almindelige Folks Rækkeevne, men overalt har den, fordringsløs og ligefrem i sin Optræden, henvendt sig deltagende og medfølende til det menneskelige Hjerte — det var der, vidste den, at Ormen gnavede, men ogsaa der, at Tørsten efter Syndsforladelse og Længslen efter Fred med Gud havde sit Lønkammer.

Methodismen var, ved O. P. Petersens Ankomst, enten slet ikke kjendt eller ogsaa miskjendt og mistydet i Norge. Ved hans Virksomhed lykkedes det ikke faa, især blandt de vakte Haugianere, at komme til en klarere Indsigt i Guds Ord med Hensyn til „Frigjørelsen i Kristo“, „Aandens Vidnesbyrd“, Daaben og Nadveren, og den saa ofte og grundigt misforstaaede „Kristelige Fuldkommenhedslære“.

Ved Siden af sin ligefremme, direkte Virkning havde den nysvakte Rørelse en middelbar Følge: Lægfolket inden Statskirken vaktes paa mange Steder til større Alvor, mens Præsterne hist og her begyndte at nære Betænkeligheder over „Tidens Tegn“; flere af dem lagde dobbelt Kraft i sin Torden fra Prædikestolene mod „Vranglærerne“, „de falske Profeter“ o. s. v. Det hjalp imidlertid ikke synderligt. Drik og Dans, Spil, Slagsmaal og anden Ugude-

lighed hørte dengang saa at sige til Dagens Begivenheder, og Folket, vexlende mellem sine Synder og Søndagskirkegangen, sukkede, midt under sit verdslige Liv og Præsternes Prædiken, om Befrielse fra den Syndebyrde, der kuede og knugede det.

Det er en Selvfølge, at Præsternes Advarsler gjorde sin Virkning her og der, saa at Folk lod sig skræmme og holdt sig borte fra de „falske Profeter", men idetheletaget kan det dog siges, at Lægfolksforsamlingerne i Husene var langt bedre besøgte end Kirkerne; og naar Prof. R. Tønder Nissen i sin „De Nordiske Kirkers Historie" (S. 561) siger, at „det i det Enkelte er vanskeligt at paapege, hvori denne nyere Vækkelse havde sin Grund", da synes det dog vel hævet over al Tvivl, at Methodismen havde sin Del i det nye Liv og den Rørelse, som ved Aarhundredets Midte vaktes blandt Folket.

O. P. Petersen var imidlertid ikke kommen for at „hverve" Methodister eller stifte noget Samfund, nei ikke engang, som vi har sét, for at virke som Prædikant. Han vendte derfor tilbage til Amerika, da hans Tid ifølge hans Skjøn var omme. Han havde udstrøet den første Sæd — det var Alt — men den faldt i saa god Jord, at, var han forblevet der og havde samtidig faaet til Hjælp en nidkjær, af Kirken bemyndiget Prædikant, da havde Methodismen sikkert alt dengang slaaet dybere Rod end Tilfældet var.

Ved hans Afreise samledes Venner og Bekjendte paa Bryggen og bad ham, rørte og bevægede som de var, om under alle Omstændigheder at sende dem En, der i hans Sted kunde fortsætte det begyndte Værk.

Efter O. P. Petersens Bortgang (April 24, 1850), indtraadte der en Forvirringens Tid, hvortil forskjellige Omstændigheder bidrog. De lutherske Præster vedblev ufortrødent at skildre Methodisterne som en Sekt, der førte sjælefordærvende Lære. Og Methodismens nysvakte Til=

hængere var ude af Stand til at gjendrive dem — de havde ingen Leder, ingen Repræsentant bibelkyndig nok og tillige saa fortrolig med de Spørgsmaal og Læresætninger, hvorom det dreiede sig, at han kunde blotte det Hule og Falske i Modstandernes Anklagepunkter; de havde heller ingen paa Norsk trykte Skrifter eller Afhandlinger, hvortil de kunde henvise Folket for at erholde Oplysning. De stod saaledes ligefrem vaabenløse overfor deres velrustede Angribere. Hvad Under, at deres Rækker hist og her maatte fortyndes! Hertil kom, at Agenter fra Mormonerne i Utah var ivrigt paafærde just dengang og paa samme Kanter af Landet, ja maaské aller ivrigst netop der. Methodisme og Mormonisme, begge tilmed fra Amerika — hvormange Norske var der ikke i hine Dage, der neppe kjendte anden Forskjel paa dem end Navnet! Amerika havde Overflod paa alleslags Samfund, og de to kunde jo være Sidegrene paa ét og samme Træ! En saadan Mangel paa Kjendskab var nu vistnok ligefrem naturlig og rimelig, eftersom Methodismen jo saa ganske nylig var kommet der til Landet; men det gjorde ikke Sagen bedre for Wesley's Lære; den kom ligefuldt til at lide under Konfusionen.

Dog, hemmedes dens Fremgang end for en Tid, ikke blot ved Mangel paa Tilvæxt, men endog ved Overløbere blandt de Nyvakte, der var altid en lille Skare, der forblev tro mod den nyere Tids levende Kristendom og sluttede sig des tættere om den. Og disse Trofaste søgte sin Styrke det eneste Sted, hvor den virkelig er at finde — i Bønnen til Gud — og henvendte sig samtidig gjennem Past. Hedstrøm til Missionsselskabet i New York i Haab om derfra at erholde en Prædikant. Her lyttede Brødrene selvfølgelig med aabne Øren til deres Begjæring, og da Missions-Styrelsens udenlandske Afdeling traadte sammen (Marts 16, 1853), foretoges en ligefrem Indstilling desangaaende. Pastor Hedstrøm gjorde Styrelsens Medlemmer opmærksom

paa O. P. Petersens Besøg i Norge samt den derved fremkaldte Vækkelse, og Følgen var, at der nedsattes en Komité, der skulde forebringe Sagen for de Biskopper, under hvem den sortérede. Det skéte, og Biskop B. Waugh rettede da en Opfordring til O. P. Petersen — der opholdt sig i Iowa, hvor hans Virkefelt laa — om at gaa som Prædikant til Norge, en Opfordring, der ligesaa beredvilligt blev efterkommet som den var bleven stillet.

———o———

2.

Den religiøse Forvirring havde varet i henved 3 Aar, da O. P. Petersen, Dec. 3, 1853, naaede det gamle Land. Intet Under, om den Opgave, han fandt for sig, lagde Beslag paa hans fulde Aands- og Legemskraft.

Om sin foreløbige Virksomhed under dette hans andet Ophold i Hjemlandet skriver han selv: „Jeg bosatte mig først i Fredriksstad og begyndte min Virksomhed saavel der som i Sarpsborg og Fredrikshald samt Egnene rundt disse Byer, vandrende fra Sted til Sted og forkyndende Ordet efter bedste Evne, under stor Modsigelse og Forfølgelse. Dog Herren arbeidede med mig og stadfæstede Ordet ved medfølgende Tegn, idet mange Sjæle bleve vakte og omvendte til ham."

Blandt Modstanderne var der flere, der under hans første Besøg i Norge havde været Venner af ham og den Lære, han forkyndte. Nu havde de sluttet sig til den lutherske Indre-Mission og vare dobbelt ivrige i at fordreie Methodismens Lære og forfølge dem, der hyldede den. Dog trods alle Hindringer, der lagdes den og dens Forkynder iveien, tog Værket et forhen ukjendt Opsving. O. P. Petersen kunde denne Gang optræde med langt større Kraft og Bestemthed, end under hans forrige Besøg; thi

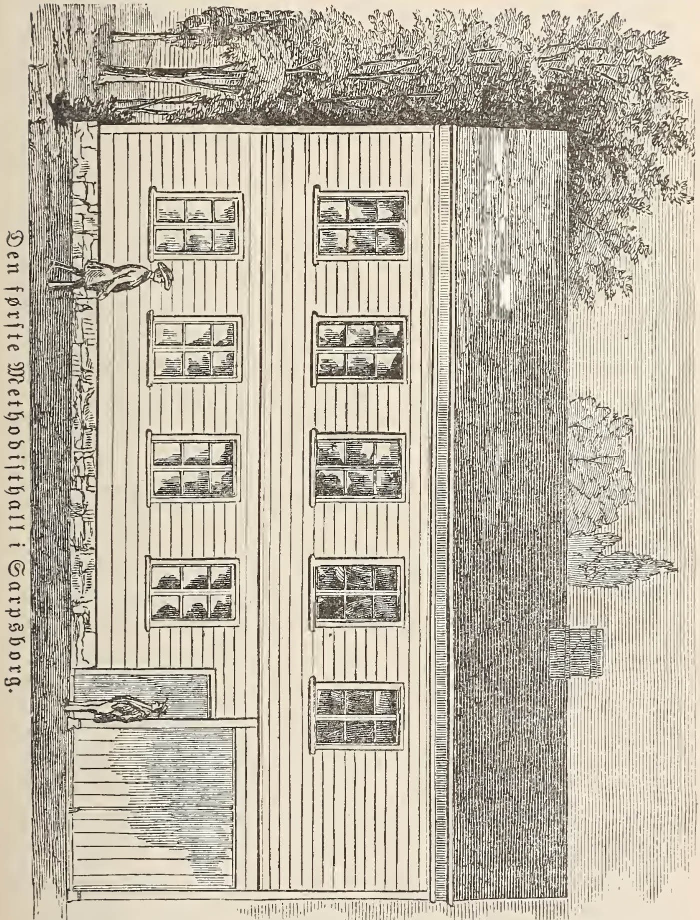
han kom nu som den af Kirken udskikkede og bemyndigede Forkynder. Og Herren lagde sin Velsignelse til hans Bestræbelser; hans Tilhørerskare voxede fra Dag til Dag. Og Vækkelsen forplantede sig stedse videre: Arbeiderne ved Hafslunds og Borregaards Brug, nær Sarpfossen, havde indtil da ikke kjendt stort andet Tidsfordriv end Drik, Slagsmaal og andet Uvæsen af den aller raaeste Sort; nu fandt Ordet Indgang iblandt dem, og ikke faa bleve gjenfødte.

I Begyndelsen havde Past. Petersen prædiket rundt om hos Familierne i deres Hjem. Nu leiedes et Hus i Sarpsborg, hvor Salen ovenpaa benyttedes til Forsamlings- og Opbyggelses-Sted. Paa næste Side sés en Gjengivelse af denne Methodisternes første Hall i Sarpsborg.

Iøvrigt vedblev Past. Petersen at forkynde Ordet paa forskjellige Steder i Omegnen, saaledes i Thune, hvorhen han kaldtes af Ole Lundestad o. A., men Hallen i Sarpsborg blev Centralpunktet, hvor en stadig og regelmæssig Virksomhed fortsattes. Sarpsborg selv havde siden den store Brand i 1567 ingen Kirke; Befolkningen hørte til Thune og Skjeberg Præstegjæld. Men var Byen uden Kirke, var Modstanden fra visse Hold mod Methodisterne dog derfor ikke mindre. Endel forargedes over, at man skulde sende Missionærer til et saa kristeligt og oplyst Land som Norge. De gamle Beskyldninger opfriskedes stadig; den Methodistiske Lære, at et retfærdiggjort og gjenfødt Menneske ved Guds Naade fik Kraft over Synden, saa at han var istand til ganske at afholde sig fra den, var Noget man enten ikke vilde eller ikke kunde forstaa, ligesaa lidt som Aandens Vidnesbyrd, fuld Helliggjørelse o. s. v.

Trods al Modstand gik Methodismen fremad; ved Udgangen af 1854 rapporteredes der: 50 Sjæle den nye Lære fuldt hengivne.

De Omvendte organiseredes i Klasser ligesom i Wesleys Tid. De tilhørte Methodismen i Hjertet, og dens

Den første Methodisthall i Sarpsborg.

Lære blev deres Bekjendelse, ihvorvel de foreløbigt ikke formelt udtraadte af Statskirken. Den første Klasse i Sarpsborg talte følgende Medlemmer: Paul Johannesen (Leder),

Marie Johannesen, Marie Petersen, A. Haagensen, Arne Andreasen, Laura Andreasen, Lars Eriksen, Erik Nassen, Thomas Eriksen, Julius Petersen, Inger Marie Larsdatter, Jørgen Hjortaas, Peter Jensen, Julius Jensen, Lauritz Aasland.

Vækkelsen vedblev at gribe om sig i Sarpsborg og Bygdelagene deromkring, ja Folk kom reisende flere Mil for at høre Methodistprædikanten og lytte til hans Forkyndelse og Udlægning af Ordet.

For mangen En blandt de Omvendte blev det nu et Samvittighedsspørgsmaal: Kan jeg beholde og bevare Livet i Gud, hvis jeg forbliver i Statskirken, hvor Verden og Gudsbørn danner ét og samme Samfund? Eller er det ikke rimeligt, at det Samfund, der har været et Middel i Guds Haand til at føre mig til Sandheds Erkjendelse, ogsaa vil være bedst skikket til at føre mig videre til endelig Seir i min aandelige Kamp og Udvikling?

Som en Følge af Svaret paa disse Spørgsmaal begyndte Udtrædelserne af Statskirken i 1856. Blandt de første, der udmeldte sig i Skjeberg Præstegjæld, var: E. Arvesen, A. Haagensen, Helge Hansen, Helline Haagensen og Julius Petersen. I Thune Præstegjæld udtraadte: Ole Lundestad, Paul Johannesen, Erik Nassen og Thomas Eriksen.

Udtrædelse af Statskirken var dengang et Skridt, der krævede en ikke ringe Selvovervindelse hos den, der foretog det. Det betragtedes ligefrem som noget Vanærende, og de Udtrædende maatte være forberedt paa at blive Gjenstand baade for Spot og Forhaanelse. Følgen deraf var da ogsaa, at mange blandt de Omvendte, der havde sluttet sig til Methodisterne, aldrig foretog dette Skridt; de blev staaende paa Halvveien og var saa at sige hverken det Ene eller det Andet; med Nogle af dem gik det saaledes, at de ganske tabte Livet i Gud; Andre blev aabenbare Modstan=

dere af Methodismen, mens atter Andre med det aandelige Lys, de havde erholdt, blev en vækkende og foryngende Kraft i selve Statskirken.

De lutherske Præster undlod naturligvis ikke at benytte sig af de Midler, der stod til deres Raadighed, for at hemme Methodismens Fremgang. Ikke sjælden traf det sig saaledes, at de, naar Folk kom for at udmelde sig, fik dem overtalt og lokkede til at blive eller endog, hvor gode Ord kom tilkort, greb til alleslags Trusler og Skræmmebilleder for at sætte sin Vilje igjennem. Samtidig holdtes der offentlige Foredrag om „det Syndige ved at udtræde af Statskirken", om „Methodismens falske, fordærvelige Lærdomme" o. s. v. At Sligt havde sin Virkning og var en Hemsko paa Methodismens rullende Hjul, er en Selvfølge, men alligevel kan det siges, at „daglig lagdes der til deres Tal, som bleve frelste fra Syndens Herredømme og overførte til Guds Børns herlige Frihed."

Hidtil havde O. P. Petersen som Prædikant været ene om at bære Dagens Byrde. Nu, alt eftersom Værket udvidedes, trængte han til Hjælp. Han henvendte sig da desangaaende til Kirken i Amerika. Her holdt man det for heldigst, om han overtog Ledelsen af Værket i Norge som Superintendent. Da dette imidlertid ikke stemmede med hans Ønske, sendte man Chr. B. Willerup (hvis Virksomhed i Amerika findes omtalt Side 11 og fl.) der til Landet i nævnte Egenskab.

Om Høsten 1856 indsendte 12 af Brødrene en Ansøgning til det norske Kirkedepartement om Bevilling til at danne en Frimenighed med O. P. Petersen som Forstander, under Chr. B. Willerup som Superintendent, samt om Anerkjendelse som et Samfund under den Biskoppelige Methodistkirkes Lære og Styrelse. Ansøgningen bevilgedes, og den Bisk. Methodistkirke blev saaledes den første, der benyttede sig af Dissenterloven af 1845 til at stifte et eget

Kirkesamfund i Landet. Den 11te September 1856 var Dagen, da den nye Menighed for Sarpsborg og Omegn indviedes med Bøn, Prædiken og Nadverens Uddelelse, af Forstanderen og Superintendenten. Det var en herlig Dag, der endnu lever i kjær Erindring hos mér end én af de Tilstedeværende.

Den 26de Novbr. samme Aar organiseredes den første Kvartalskonference (ell. Menighedsstyrelse) af Superintendenten og Forstanderen. Følgende Brødre var Medlemmer af nævnte Konference: A. Haagensen, P. Johannesen, Ole Bakken, Ole Svendsen Lundestad, L. Doblaug, P. Jensen, Ole Olsen Dammen, Carsten Eliasen Santangen, Lars Eriksen og Iver Posmyhr. Det var 10 af de 12 Brødre, der havde indgivet Andragendet til Regjeringen om Anerkjendelse som Samfund.

Samtidig med Stiftelsen af den første Menighed ansattes i Virksomheden flere Brødre, der opmuntredes til Prædikegjerningen og hvis Lyst og Trang drev dem til at virke som Ordets Forkyndere. E. Arvesen, der i flere Aar havde reist omkring og virket som Lægprædikant blandt Haugianerne, kom gjennem Methodismen til en klarere Forstaaelse af de bibelske Sandheder, sluttede sig til dens Samfund, blev Formaner og fik senere, af Kvartalskonferencen i 1857, Lokalprædikantbemyndigelse. Ligeledes A. Haagensen, der, født 1835 i Egnen nær Sarpfossen, som ung Kontorist blev stærkt paavirket af Vækkelsen i Sarpsborg og i sit 20de Aar fandt Fred med Gud. I Marts 1857 blev han Formaner og fik af Kvartalskonferencen i April samme Aar Lokalprædikantbemyndigelse. Endvidere L. Doblaug, der, født 1822 i Furnæs paa Hedemarken, senere hen opholdt sig nær Sarpsborg, hvor han blev omvendt til Gud. Han blev først Klasseleder, derpaa, i 1856, Formaner, og fik saa Lokalprædikantbemyndigelse.

Alt i November 1856 talte Sarpsborg-Kredsen 119

Medlemmer. En Søndagsskole, den første i Landet, kom igang, og Trangen til en virkelig Kirkebygning, istedetfor den hidtil benyttede Sal, gjorde sig gjældende. Menig-

Den første B. M. Kirke i Norge.

hedsmedlemmerne hørte næsten alle til de Ubemidlede, men de gjorde hvad de kunde, og i Løbet af Sommeren 1857 reistes da Kirken. Den 1ste November indviedes den. Huset var fyldt til Trængsel. Pastor Willerup prædikede

over sidste Del af 2 M. B. 20, 24. Det var en høitidelig Stund og en velsignet Dag.

Om Sommeren, endnu mens Kirken var under Bygning, havde vor Mission havt Besøg af den nu afdøde, almindelig afholdte Biskop Simpson, der var Delegat fra Amerika til den Wesleyanske Konference i England. Han talede i vor lille Hall i Sarpsborg, med Pastor Willerup som Tolk.

Som Prædikanter i Missionens Tjeneste virkede ikke blot i de nærliggende Sogne, Skjeberg, Thune, Borge og Rakkestad, men endog i Enningdalen og Fredriksstad E. Arvesen, L. Doblaug og A. Haagensen. Sidstnævnte aabnede tillige den første Dagskole i Sarpsborg for Methodistbørn og prædikede om Søndagen, indtil han i September samme Aar drog til Amerika.

Ogsaa til Fredrikshald og Bygderne deromkring havde Methodismen naaet, idet O. P. Petersen havde talt der. Det var her, at Chr. Willerup først optog sin Virkeplads, da han kom fra Amerika, og det var i Husene, at han prædikede, og at de, der elskede Methodismen, samledes om ham. Guds Ord tog Tag i Folket, og mange bragtes fra et syndigt Liv og Satans Magt til Gud. Blandt de første af Brødrene dersteds var Wessen Berg, Snedker Andersen, Dreier Mathisen og A. Johnsen (nu Pastor Johnsen), der senere alle reiste til Amerika. I Løbet af Vinteren 1856—57 var en Hall, kaldet Fayesalen, bleven leiet, og Værket skred fremad. At Forfølgelsesiveren heller ikke laa paa den lade Side, er Noget, der siger sig selv. Flyveskrifter og Avisartikler fra Geistlighedens Side sørgede for at holde den ilive, og at høre ikke blot Skjældsord, men Stenbrokker og andre Slags Kastevaaben suse sig om Ørene paa Byens Gader, var Noget Methodisterne maatte være ligesaa vel forberedte paa som paa Sigtelsen „ikke at have Kristus i Nadveren“, „ikke at have nogen Daab“ (eftersom de

benegtede Gjenfødelse i Daaben), at „forkaste Fyldestgjørelsen i Kristus". o. s. v., o. s. v.

I Fredrikshald opførtes i 1857 et Kapel, der indviedes og toges i Brug ved Juletid.

I Joh. P. Larsen (svensk, og nu i Sverige), der var bleven omvendt i Amerika, havde Past. Willerup en Assistent for en Tid. Om Vaaren (1858) blev af Biskop Morris ved Konferencen i Beloit, Wis., saavel Pastor S. A. Steensen der havde været knyttet til vor første Virksomhed i Wisconsin-Konferencen, som A. Cederholm (svensk af Fødsel), der ogsaa havde virket i Amerika, overflyttet til Missionen i Norge. Og da Past. Willerup derpaa, om Høsten 1858, forflyttedes til Kjøbenhavn, blev Pastor Cederholm, der havde virket en Stund i Enningdalen, hans Efterfølger, mens S. A. Steensen blev Pastor Petersens Hjælper i Sarpsborg.

Ved den Strid, der gik for sig paa denne Tid angaaende Syndsbegrebet, Naaden, Loven, Evangeliet, Kristelig Fuldkommenhed o. s. v., fremkaldtes det første lille gode Methodistiske Forsvarsskrift paa Norsk, over Rom. 7, 14, en Oversættelse fra Fletchers engelske Værker, af Pastor Petersen.

Methodisternes Virksomhed ved Oprettelsen af Søndagsskoler, Kapeller o. s. v. ansporede Lutheranerne til Efterlignelse og havde saaledes ogsaa middelbart sine gode Følger.

Et Par Diskussionsmøder mellem Lutheranere og Methodister afholdtes i November 1858, i Sarpsborg. Mødestedet for det første var Lutheranernes Bedehus, hvor alle de sædvanlige Beskyldninger gjentoges. De tilstedeværende Methodister gjendrev dem ved Henvisning til Bibelens egne Ord, men fandt det vanskeligt at hævde sin Ret til et fuldstændigt Forsvar. Et andet Møde berammedes derfor og holdtes i Methodistkirken. Det varede flere Dage

og kunde glæde sig ved stor Tilstrømning af Folk fra begge Sider. Pastor Schøren var Lutheranernes, M. Nilsen Methodisternes Referent; paa de førstnævntes Side tog Provst Bassø, Pastor Smith og Kandidat Andersen en ledende Del i Forhandlingerne, mens Methodisternes Sag hævdedes af O. P. Petersen, S. A. Steensen og flere Lægmænd. Det blivende Resultat af dette Møde var ialfald, at Lægfolket paa begge Sider fik en grundigere og klarere Forstaaelse af Forskjellen mellem de to Bekjendelsers Opfattelse af Skriftens Lære.

Fredriksstad, 1¼ norsk Mil fra Sarpsborg, havde alt længe før denne Tid havt Besøg af O. P. Petersen. Under Methodisternes Fraværelse lykkedes det imidlertid Mormonismen at vinde Terræn der i Byen og Omegnen og at hævde det, indtil O. P. Petersen efter at have taget fast Ophold i Sarpsborg, atter begyndte at virke der, med Understøttelse af Arvesen og Doblaug. 1860 blev Doblaug stationeret i Fredriksstad, hvor det viste sig at ikke faa redelige og vakte Sjæle var bleven forvirrede af Mormonerne, især ved deres Lære om Daaben; thi hvad Flerkoneriet angik, da var Usædeligheden altfor aabenbar og haandgribelig til, at de turde prædike det; de lod sig i saa Henseende nøie med at henvise til Utah, det nye Zion, et andet Paradis her paa Jorden. De lutherske Præster stode saagodtsom kraftesløse ligeoverfor Mormonuvæsenet. Methodismen viste sig ialfald istand til at modvirke og begrænse det. Det var over Danmark, hvor de var forholdsvis talrige, at Mormonerne havde fundet Indgang i Norge.

Skjønt det, som vi har sét, var paa Østlandet, især i Smaalenenes Amt, at Methodismen først begyndte og fæstede Rod, havde den dog ogsaa fundet Vei til vestligere Egne og det alt saa tidligt som i 1857. Markus Nilsen, der i flere Aar havde været en ivrig Haugianer, men var

kommet i Berøring med Methodismen (tildels ved Sømænd, der foer mellem Norge og New York) og var bleven overbevist om dens Læres Sandhed, sendte nemlig i nævnte Aar, i Forening med flere Andre, fra Porsgrund af en Anmodning om, at man vilde stikke en Methodistprædikant til denne By. Følgen var, at E. Arvesen sendtes did og ansattes der, hvor Methodismen snart gjorde betydelig Fremgang og det uagtet Tiden ingenlunde kunde anſés for den gunstigste, eftersom Sindene holdtes i Oprør og Spænding ved den Lammerske, fra Skien udgaaende, Bevægelse, der just dengang var paa sit Høieste. Trods dette og den sædvanlige Modstand og Forfølgelse, der begribeligvis heller ikke udeblev i Porsgrund, fandt Udtrædelser af Statskirken Sted, og en Methodistmenighed stiftedes der i Byen den 22de Mai 1858. Menigheden, til hvis første Medlemmer Markus Nilsen med Hustru og Knut Sondre hørte, voxede saa vidt, at den om Vaaren 1860 fik et Gudshus bygget og indviet.

Ogsaa Skien havde havt Besøg af Broder Arvesen, og en Klasse, hørende under Porsgrund, stiftedes der i 1858.

I Enningdalen virkede Br. Larsen, og Menigheden samlede Midler til at bygge et Gudshus. I Slutningen af 1860 besøgtes Stedet af Lokalprædikanter fra Fredrikshald.

I Hølland ansattes Peter Olsen i 1860. Han kom fra Egnen nær Sarpsborg, hvor han var bleven omvendt. Optaget i Missionens Tjeneste, fik han senere Fuldmagt som Prædikant, men virkede som Kolportør før han blev Menighedsforstander. Under hans Virksomhed blev et Samfund stiftet i Hølland, en Søndagsskole sat igang og et Gudshus bygget.

Af unge Mænd, der optoges i Prædikanternes Rækker, kan nævnes: P. Jensen, der hørte til den først-stiftede Klasse i Sarpsborg og fik Lokalprædikantbemyndigelse

i 1858. Han reiste senere til Amerika, hvor han kom til at indtage en overordnet Stilling i vor Missions Tjeneste. Endvidere: M. Hansen, der som ung Sømand kom i Berøring med Methodismen i Sarpsborg, blev Medlem af Menigheden, fik Prædikantbemyndigelse, var en Tid Lærer ved Methodisternes Dagskole, sendtes 1862 til Porsgrund som Arvesens Assistent og har taget virksom Del i Methodismens Udvikling i Norge.

Efter 6 Aars ihærdigt Arbeide for Guds Riges Fremme blev O. P. Petersen, Methodismens Grundlægger i Norge, ifølge eget Ønske, forflyttet til Amerika om Sommeren 1859, dog med den Forstaaelse, at han, om Kirken ønskede det, skulde vende tilbage til Norge igjen.

I Fredrikshald havde Cederholm Fremgang, ligesom Steensen i Sarpsborg.

De svenske Brødre Larsen og Cederholm, der var bestemte for Missionen i Sverige, virkede midlertidig i Norge og Danmark, eftersom der endnu ikke fandtes Religionsfrihed i deres eget Fædreland.

Ved Udgangen af 1860 talte Methodismen 6 Kredse i Norge, nemlig: Sarpsborg med 260 Medlemmer, Fredrikshald med 184, Porsgrund med 90, Eidsberg og Hølland med 32, Fredriksstad med 26, Enningdalen med 13 Medlemmer. De fire førstnævnte Kredse havde hver en Kirke. Der fandtes i Alt: 5 Lokalprædikanter, 8 Formanere, 6 Søndagsskoler med 156 Elever, 5 Menighedsforstandere og 1 Kolportør.

Fra 1860 til 1870 finde vi mange Forandringer og nogen Fremgang i Missionsvirksomheden i Norge. I 1861 forflyttedes S. A. Steensen til Fredrikshald, hvor Menigheden voxede trods al den Modstand, Methodismen fandt, mens han selv havde den Sorg at miste sin Hustru, der havde fulgt med ham fra Amerika. A. Cederholm ansattes i Sarpsborg, medens E. Arvesen vedblev sin

Virksomhed i Porsgrund, hvor Mange fandt Veien til Frelse og Fred med Gud. I Fredriksstad var J. P. Larsen ansat; i Eidsberg, Høland, Trøgstad og Rødnæs havde P. Olsen nogen Fremgang; Syvert Hansen, der var svensk af Fødsel, men havde sluttet sig til Samfundet og faaet Formanerbemyndigelse, var hans Medhjælper.

I Christiania forkyndtes Methodismen først af Broder Østlund, en Lokalprædikant, der havde endel Fremgang. Et Samfund stiftedes dog ikke førend i 1864, da Stedet fik en ansat Prædikant i S. A. Steensen, der imidlertid ved svækket Helbred fandt sig lammet i sin Virksomhed, saa at der i længere Tid næsten ikke var nogen Fremgang at spore.

Samme Aar optoges Hedemarken som nyt Virkefelt, hvor L. Doblaug ansattes.

I Fredrikshald var M. Hansen Prædikant; han forblev der flere Aar og virkede med Held.

I Fredriksstad virkede nu E. Arvesen med Velsignelse.

A. Cederholm var flyttet til Porsgrund, hvor han havde ikke ringe Fremgang. I Sarpsborg var J. P. Larsen ansat; ogsaa der gik Værket fremad. P. Olsen vedblev som Prædikant i Eidsberg, Trøgstad, Høland og Rødnæs.

I Odalen træffer vi, i 1864, som Prædikant C. P. Ruud, der, medens han tjente som Underofficér i Armeen, var bleven omvendt i Fredrikshald under Pastor Willerups Virksomhed dersteds.

I 1865 forflyttedes Doblaug til Porsgrund, mens P. Olsen virkede i Odalen, hvor Opførelsen af et lidet Kapel paabegyndtes. C. P. Ruud var da Prædikant i Trøgstad, Rødnæs og Eidsberg.

I Fredriksstad finder vi A. Olsen i Virksomhed. Han var bleven omvendt, medens han ernærede sig ved sit Haandværk som Skomagermester i Fredrikshald. Under hans Virksomhed blev senere et Gudshus opført i Fredriksstads Forstad, der paa Grund af sine mange Sagbrug og

de ved disse employerede Arbeidere var voxet selve det gamle Fredriksstad over Hovedet. Indflytninger havde ogsaa fundet Sted fra Sarpsborg Menighed.

Broder E. Arvesen, der havde virket saa ihærdig og havt stor Fremgang, drog nu til Amerika for der at fortsætte sine Bestræbelser i samme Sags Tjeneste.

Overopsynet fra Amerika med Missionerne i de Skandinaviske Lande havde i det første halve Snes Aar været af den tarveligste Art. Dette havde sin væsentligste Grund deri, at Værkets Udbredelse i Amerika og andetsteds lagde fuldt Beslag paa vore Biskopper, hvis Antal dengang var forholdsvis ringe, hvortil kom, at Kirken i Amerika havde fuld Tillid til Past. Willerup som Superintendent. Lidt efter lidt stillede Sagerne sig imidlertid saaledes, at Kirken ønskede nøiere Besked og derfor sendte sin Korresp. Sekretær J. P. Durbin til de tre Lande. Det var om Sommeren 1866, at han var der, og fra hans Indberetning hidsætte vi Følgende:

I Fredrikshald, Norge, virker Broder M. Hansen. Her synes vor Mission at have sat sig fast fremfor noget andet Sted i de nordiske Lande. Værket begyndtes her 1856 af Broder Willerup. Menigheden har just faaet reist sig en ny Kirke, der baade er bekvemt indrettet og en Pryd for Byen. Bekostningen anslaas til over $2500. Her er 115 Menighedsmedlemmer; de har tillige en Søndagsskole, med 30 Elever og 3 Lærere. Menigheden er formindsket ved, at saa Mange ere udvandrede, de allerfleste til Amerika. — Saavidt nævnte Indberetning.

I 1867 finde vi Steensen forflyttet til Sarpsborg, hvor Menigheden var svundet ind til 120 Medlemmer. Doblaug var i Christiania, hvor der kun taltes 46 Medlemmer; han havde en Medhjælper i E. Nielsen, der fra Lutheranerne havde sluttet sig til os og senere, efter at have virket nogle Aar i Norge, drog til Ny Zeeland, hvor

han fremdeles er virksom blandt vore Methodistiske Landsmænd.

B. Johannesen var i Porsgrund, hvor adskillige Sømænd havde hjemme, som paa deres Farter var kommet i Berøring med Methodismen i New York. Det Samme gjælder, og det i end høiere Grad, om Arendal, hvor en Sømand, Ole Andersen, ved sin Hjemkomst vidnede om, hvad Herren havde gjort for ham og saaledes blev Methodismens første Talsmand. Efter først at have holdt Møder i sit eget Hjem udstrakte han sin Virksomhed og havde Held med sig trods al Forfølgelse fra Modstandernes Side. Fra Arendal var ikke faa af de Skibe, hvis Mandskaber var bleven omvendte under O. P. Petersens Virksomhed som Prædikant i New York, i Tiden 1860—63.

I 1865 var A. Cederholm bleven sendt til Wisby paa den store svenske Ø Gulland (eller Gothland), hvor han fik kongelig Tilladelse til at holde Gudstjeneste eller Opbyggelsesmøder i Husene. Han fik snart efter en Assistent i Br. Palm. J. P. Larsen, der ogsaa var svensk og ligesom Cederholm havde virket i Norge og Danmark, begyndte i 1867 sin Prædikegjerning i Göthaborg og Vest-Gothland, med Palm som Medhjælper. A. Cederholm var da af Herren hjemkaldt til den evige Hvile efter et Liv, der havde været helliget hans Tjeneste. Samme Aar blev V. Witting forflyttet fra det Svenske Distrikt i Central Illinois Konference i Amerika og sendt til Sverige for der, sammen med Broder Hansen, at virke i Stockholm og Göthaborg, hvor de begge havde betydelig Fremgang.

Vende vi tilbage til Arendal, finde vi B. Johannesen i Virksomhed dersteds om Vinteren 1866, og senere for en kort Tid L. Doblaug og M. Hansen. Ved Sidstnævntes Besøg fik man en Subskription optaget til Indkjøb af en Kirketomt. Hidtil havde Vennerne der i Byen altsaa ikke havt nogen fast stationeret Prædikant. Nu endelig, i

Vaaren 1868, fik de en saadan i P. K. Rye, der sendtes did fra Kjøbenhavn; og snart efter, nemlig den 31te Mai, stiftedes et Samfund, der talte 34 Medlemmer. Derved kom der Enhed og Holdning i Tingene; og der blev Ende paa den Splid og Vildfarelse, der havde indsneget sig blandt en Del af Vennerne, medens de ingen blivende Leder havde i sin Midte, og som ingenlunde var bleven mindre ved saavel Baptisternes som Lutheranernes Forsøg paa at fiske i rørt Vande.

Samme Aar finde vi Horten optaget, med et Samfund paa 14 Medlemmer.

Ved Kvartalsmøderne i hine tidlige Dage, naar Superintendenten kom rundt paa sine Besøg hos Menighederne, var der Liv, aandeligt Røre og hellig Opløftelse ved Medlemmernes Kjærlighedsfester; og de Vidnesbyrd, der aflagdes snart af denne snart af hin, var saa brændende og inderlige, at Alle følte sig grebne deraf. Ogsaa Vaagenatten, da man, under Bønner, Vidnesbyrd og lyttende til Guds Ords Forkyndelse, rakte det gamle Aar Haanden til Farvel og indviede sig til det nye, var en Stund, der lod Brødrene fornemme Aandens Vingeslag saa levende, som var den vinterlige Midnatstime forvandlet til en Pintsemorgens opilnende Solgry. Saaledes var det det dengang. Kan det med Rette siges, at ved disse for Methodisterne eiendommelige Sammenkomster Kraften af Guds Ord er ligesaa følbar nuomstunder? Er Bønnerne saa inderlige? Er Guds Folks Vidnesbyrd om deres Sjæls Tilstand ligesaa aabenhjertede, klare og direkte?

Lige til 1868 havde Pastor Willerup været Superintendent over Missionerne i de tre nordiske Lande, hvor der i nævnte Aar fandtes 16 Prædikanter i Virksomhed — 7 i Norge, 6 i Danmark og 3 i Sverige. Syv af de sexten var sendte fra Amerika. Resten, der var komne til i selve Hjemlandene, virkede som supplerende Lokalprædikanter

uden at være ordinerede, og der var kun to eller tre af dem, der under hele Pastor Willerups Overopsynstid ansaas for skikkede til Ordination — en Omstændighed, der ikke var fri for at volde endel Vanskelighed i de vidtspredte Missioner, naar Menigheden var ordnet og Administration af Daab, Nadver o. s. v. skulde finde Sted. De omtalte unge Mænd var udentvivl ligesaa gudhengivne og nidkjære i Sagens Tjeneste som deres ordinerede Brødre, og hvad de manglede i Uddannelse, søgte de ærligt at raade Bod paa ved Studium, nogle af dem endog ved Hjælp af Lærere, hvorved de selv maatte afholde Bekostningen, men derved blev nævnte Ulempe ikke mindre, end sige afhjulpen. Muligt er det ogsaa, at Pastor Willerup, paa Grund af de Forhold, hvori han var stillet i de statskirkelige Samfund, lagde større Vægt end nødvendigt paa Ordination og theoretisk religiøs Kundskab. Ihvorvel Methodistkirken sætter stor Pris paa et uddannet Præsteskab, sætter den dog endnu høiere Pris paa — hvad den altid har anset for sin Hovedopgave — at frelse Sjæle.

Med Missionen i Sverige havde Pastor Willerup kun Opsyn et Par Aars Tid. Da afløstes han som Superintendent over Methodistvirksomheden dertillands af Pastor V. Witting, en Afløsning, som han visselig nok kunde behøve, naar det betænkes, at han ved Siden af sin Virksomhed i Kjøbenhavn og Tilsyn med Kirkebygningen dersteds havde det øvrige danske og hele det norske Felt under sin Overledelse. Det var et ansvarsfuldt Hverv, Methodistkirken havde betroet ham — til Held for den og til hæderlig Ihukommelse for ham selv, viste han sig dens Tillid fuldkommen værdig.

Henimod Udgangen af Sexti-Aarene foretoges en væsentlig Forandring med Hensyn til Overopsynet over Missionerne i de skandinaviske Lande. Biskop Kingsley var paa Besøg der (1868) og kom til den Overbevisning, at det

samtlige Felt burde — efter de 3 Lande — deles i 3 Distrikter. En saadan Deling iværksattes da ogsaa. V. Witting blev, som ovenfor bemærket, Superintendent i Sverige, mens Pastor Willerup forblev paa sin Post i Danmark. Overopsynet i Norge lod O. P. Petersen sig efter gjentagne Anmodninger bevæge til at paatage sig. Af Hensyn til sin Familie, som han efterlod i Amerika, og fornemmelig for ikke at afbryde sine Børns Skolegang, havde han dog betinget sig, at hans Forpligtelse til at forblive i Fædrelandet kun skulde gjælde for, i det Høieste, et Par Aar.

Hvad Sverige angaar, da fandtes der dengang, som ovenfor nævnt, ingen Religionsfrihed der i Landet. Alle maatte, ialfald formelt, være Medlemmer af Statskirken. Det var Grunden til, at flere svenske Methodister — som vi ovenfor har sét — virkede i Norge eller Danmark istedetfor i sit eget Fædreland. Methodismen vidste dog — som ogsaa ovenfor paavist — at bane sig Vei der til Landet. I Begyndelsen maatte dens Forkyndere imidlertid virke saa at sige ganske privat — ved Opbyggelsesmøder i Husene o. s. v. — og de var udsatte for langt strengere Forholdsregler fra det Offentliges Side end f. Ex. i Norge. I 1871 blev saaledes en Methodistprædikant idømt 300 Kroners Mulkt for at have ægteviet et Par; en anden blev sat paa Vand og Brød for at have forkyndt Evangeliet. Trods alle saadanne Chikanerier og Hindringer gjorde Methodismen stadig Fremgang; og da der omsider udstedtes en Dissenter-Lov, besluttede Methodisterne paa deres Aarsmøde i 1874 — hvor Biskop Harris førte Forsædet — at udmelde sig af Statskirken og danne et Samfund, der skulde betegnes som Den Svenske Biskoppelige Methodistkirke. I Februar samme Aar havde en Deputation af Lægmænd og Prædikanter Foretræde hos Kongen, hvem de forelagde en med 1400 Underskrifter forsynet Ansøgning i nævnte Øiemed. Kongen modtog dem med stor Velvilje og

stillede et bekræftende Svar i Udsigt, saasnart Betænkning var indhentet fra Kirkeraadene i de Bispedømmer, hvor Methodistiske Menigheder fandtes.

Vendende tilbage til Norge finde vi ved Pastor Willerups Fratrædelse, i 1868, rapporteret 9 Virkekredse, med 1220 fuldstændige Medlemmer der i Landet. Næste Aar, i O. P. Petersens Rapport — hvori Hamar nævnes første Gang, med en Klasse paa 12 – indberettes der 10 Virkekredse, men med kun 656 Medlemmer i Alt. At Antallet skulde ved Dødsfald, Udvandring o. s. v. i Løbet af et eneste Aar være svundet ind til henimod det halve, synes lidet troligt; nærmest ligger det da at antage Rapporten fra 1868 for mindre nøiagtig.

Ved O. P. Petersens Ankomst sporedes en mægtig Vækkelse. Ogsaa den lutherske Kirke paavirkedes af Rørelsen blandt Methodisterne: den reiste Bedehuse ved Siden af Kirkerne, sendte sine Kolportører rundt og lod Lægmænd optræde som Talere mod Methodismen.

I Sarpsborg var Menigheden i alt andet end Fremgang; dog bragtes der lidt Liv i Tingene ved John Hansen, der fra New York kom til Norge som Sømands-Missionær. I Fredrikshald virkede E. Nilsen, i Fredriksstad B. Johannesen, i Horten, hvor den leiede Sal viste sig for liden, M. Hansen, i Porsgrund C. P. Ruud. I Arendal havde K. P. Rye, der efter en kortvarig Virksomhed dersteds var reist til Amerika, en Efterfølger i A. Olsen, under hvis Ledelse Fremgang sporedes; Grundvolden til en ny Stenkirke var allerede lagt der i Bjergbyen. I Christiania, hvor Doblaug var stationeret, saa det ikke saa opmuntrende ud; dog følte man Trang til en Kirkebygning; O. P. Petersen satte sig i Spidsen for Foretagendet og fremholdt dets Betimelighed for Missionsstyrelsen. I Odalens- og Hølands-Kreds, hvor der fandtes tre Bedehuse eller Kapeller, var fremdeles P. Olsen i Virksomhed. Hamar

havde ingen Prædikant. — I Rapporten angaaende Kirke-eiendom — den første, der forekommer — indberettes 7 Kirker til et Kostende af i Alt $15,428. og med en Gjæld stor $4345. — Søndagsskolerne talte kun 241 Elever og 9 Bestyrere. —

I Dekaden fra 1870 til 1880 gik Værket i det Hele taget stadigt fremad.

I sin Rapport for 1870 udtaler Superintendenten, at i det da sidst forløbne Aar havde Fremskridtet været større end i noget af de foregaaende.

I Christiania, hvor han (O. P. Petersen) havde taget fast Ophold, virkede M. Hansen og havde Held med sig. Tomt til en Kirke blev kjøbt og ved Siden deraf $1000. subskriberet. I Horten finde vi Steensen, i Arendal A. Olsen, og i Sarpsborg P. Olsen, der ialfald ikke tabte Terræn, skjønt Flere var fraflyttede og Vennerne næsten alle vare fattige.

Aaret havde bragt en Forøgelse af 240 Medlemmer. Tilvæxten til Kirkeeiendom var $1878., og Gjælden var bleven formindsket.

O. P. Petersen reiste nu tilbage til Amerika, overladende Værket i fremadskridende Tilstand til M. Hansen som Superintendent, hvorefter Sidstnævnte, der dengang var Prøvemedlem i Wisconsin-Konferencen, besørgede Forretningerne som konstitueret, indtil han blev ordentlig ansat af Biskop Foster ved hans Besøg i Norge i 1873.

Under O. P. Petersens kortvarige Administration foretoges flere vigtige Forandringer. Prædikanter, der hidtil kun havde virket som supplerende Menighederne under Superintendenten, anbefaledes til Optagelse i den Reisende Forening og indlemmedes i Wisconsin-Konferencen i Amerika, hvortil de norske og danske Brødre hørte. En Komité nedsattes for at samle Indhold til en Salme-

bog, og til Udgivelsen af Blade, Bøger o. s. v. traf man de foreløbige Skridt.

M. Hansen overtog Værket under gunstigere Forhold end hidtil havde været kjendt. I Christiania, hvor han forestod Menigheden, havde man vel faaet en ny og større Sal, men ogsaa den viste sig snart for liden. I Prædikantgjerningen fik han her en Medhjælper i H. P. Bergh, der, omvendt i en ung Alder, tidligere havde hørt til Menigheden i Sarpsborg, hvor han bl. A. havde været Lærer ved Methodisternes Skole for Børn. Han havde nu Lokalprædikantbemyndigelse og havde frekventeret en Høiskole.

I Arendal, hvor A. Olsen var Forstander for en af Tro og Nidkjærhed besjælet Menighed, blev den paabegyndte Kirkebygning fuldført, til et Kostende af $5040.

En Forandring i Stemningen mod Methodisterne begyndte lidt efter lidt at lægge sig for Dagen. Fordommene mod dem svandt, efterhvert som man lærte dem bedre at kjende.

Søndagsskolerne var i Fremgang, og flere Børn gav sine Hjerter til Herren.

I Tiden fra '71 til '75 kom adskillige nye Menigheder til. Saaledes i Kragerø, hvor et Samfund paa 12 Medlemmer stiftedes (1873), og hvor vi første Gang træffer Fr. Ring, der, efter at han i Christiania som ungt Menneske var omvendt til Herren, fik Ansættelse 1873 og virkede med Velsignelse, men senere gik til Amerika for der at fortsætte sin Virksomhed i Methodistkirkens Tjeneste. I Laurvig stiftedes samme Aar et Samfund paa 18 Medlemmer og med 22 paa Prøve. N. F. Carstensen ansattes der og havde Held med sig. Ligesaa i Kongsberg blev et Samfund oprettet. Det talte 12 Medlemmer; og L. Calberg, der havde været blandt de første Methodister i Sarpsborg, ansattes der som Prædikant (1873). Et Samfund med et lignende Antal Medlemmer kom til i Høne=

fos, hvor N. Jonassen ansattes ('73); inden Aarets Udgang var det voxet til 33 fuldstændige Medlemmer og 39 paa Prøve. I Skien, hvor der først havde været en lille Klasse, der hørte til Porsgrund Menighed, oprettedes et Samfund, hvis Forstander Ole Olsen blev ('73), mens Broder J. Wahlstrøm virkede som Lokalprædikant.

I Christiania var Menigheden imidlertid forøget saa betydeligt, at den nu talte 120 fuldst. Medlemmer samt 177 paa Prøve. I Furnæs var der i '73 en lille Klasse, der, sammen med Odalen, havde en Prædikant i E. Nilsen.

Samme Aar træffer vi som ansat i Fredriksstad H. J. Petersen, der havde hørt til de ældre Medlemmer i Sarpsborg og senere faaet Lokalprædikantbemyndigelse.

I Kragerø blev L. Brynildsen ansat 1874, og Brevig, hvor et Samfund stiftedes med 12 Medlemmer, fik samme Aar en Prædikant i J. Bakke.

Til Stavanger sendtes — ogsaa i sidstnævnte Aar — A. Olsen fra Christiania. Han mødte skarp Modstand paa sin nye Virkeplads, men ikke desmindre blev denne det Midtpunkt, hvorfra Methodismen spredtes til Byerne og i Landdistrikterne paa Vestlandet. Det var iøvrigt her, at L. Oftedahl i sine Velmagtsdage — da han stod med den forlorne Helgenglorie om Panden — øvede en ualmindelig Indflydelse over de vakte Lutherske og drev paa med sin Indre-Missions-Virksomhed og sin Waisenhusanstalt. Mod Methodisterne var han alt andet end venlig stemt. Han offentliggjorde endog et Skrift mod dem, hvori han spottende kaldte dem Melodisterne. Det var ogsaa her, at den lutherske Præst Welhaven holdt mere end 40 Foredrag mod vort Kirkesamfund. Methodismen var imidlertid kommet for at bo og bygge paa disse Kanter, og den lod sig ikke fordrive derfra, saalidt ved den ene som den anden Slags Angreb.

I 1874 finder vi endvidere B. Larsen ansat i Kongs-

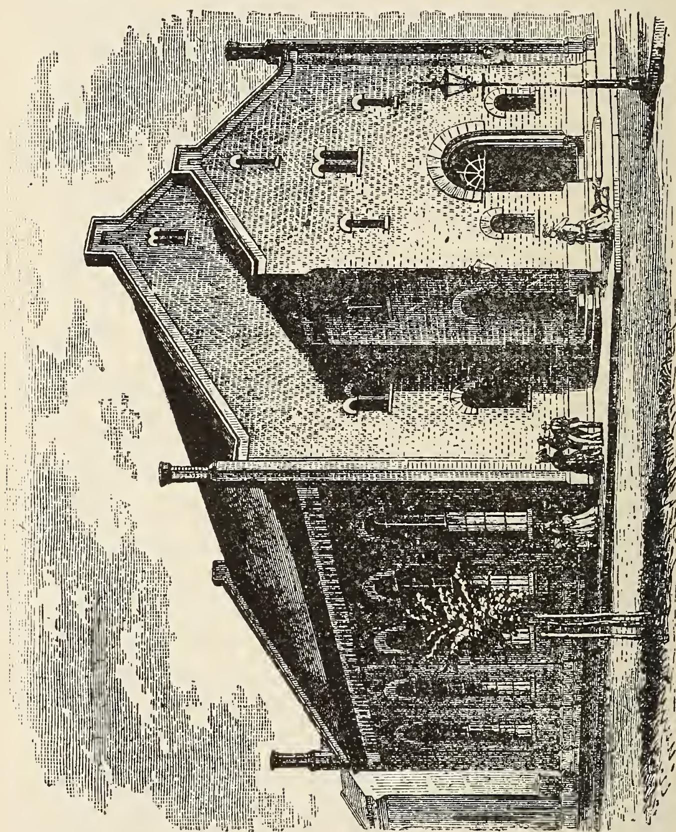
berg. Det var den unge Mands første Ansættelse, og Synd og Ugudelighed havde faaet Overtaget der paa Stedet, saa der var Anledning nok for ham til at vise sin Nidkjærhed, hvad han da heller ikke undlod. B. Jørgensen var ansat i Odalen og havde en vækkende Tid dersteds.

Det var endelig i tidtnævnte Aar — '74 — at Biskop Harris som ovenfor antydet aflagde Missionerne i de skandinaviske Lande et Besøg, og ved Aarsmødet i Norge, der holdtes i Fredrikshald under Biskoppens Forsæde, blev C. P. Ruud, Peter Olsen og Anders Olsen ordineret til Ældste, mens nogle af de prædikende Brødre anbefaledes til Optagelse som fuldstændige Medlemmer i Wisconsin-Konferencen, andre til Optagelse paa Prøve i samme Konference.

En Del Omflytninger foretoges samtidigt, hvorefter vi finde Carstensen i Sarpsborg, O. Olsen i Fredrikshald, Doblaug i Porsgrund, Ruud i Fredriksstad. Alle havde de Guds Velsignelse med sig i sin Virksomhed. I Arendal virkede Jonassen nidkjært blandt en Menighed, der ærligt stræbte at betale sin Kirkegjæld. I Horten, hvor H. J. Petersen var stationeret, havde man sikret sig en Tomt til Byggeplads for en Kirke; og i Hønefos havde P. Olsen Udsigt til at høste Frugt af sit Arbeide. Fr. Ring, ung af Alder og ny i Virksomheden, men gudhengiven og fuld af Haab og Mod, blev Vidne til en kraftig Vækkelse i Laurvig, hvor han havde sit Virkefelt.

I Christiania var nu Steensen ansat, og han havde der i Bergh en Medhjælper i sin tredobbelte Virksomhed: som Prædikant, som Lærer ved den nys aabnede theologiske Skole og som Redaktør af et lille Tidsskrift: „Evangelisk Kirketidende". Methodismen havde faaet sikkert Fodfæste i Hovedstaden, og Værket gik fremad. Den Kirke, til hvis Bygning man havde samlet Midler siden '69, var nu fær-

dig og blev høitidelig indviet under Biskop Harris' Besøg der i Staden. Den havde kostet $16,000., hvoraf $8600. henstod ubetalt. Alle Medlemmer havde bidraget, hver

Den 1ste N. M. Kirke i Christiania.

efter sin Evne. Et kvindeligt Medlem havde skjænket hele $4500.

Foruden hvad der var medgaaet til Bestridelsen af deres egne Udgifter, havde Menighederne dette Aar samlet

$360. til Missionen. Før Sytti-Aarene var ingen regelmæssig Missionskollektion bleven optaget; men da begyndte man; i 1885 løb den op til $843.

Samme Aar finde vi H. P. Bergh ansat i Brevig, hvor den forrige Forstander var bleven afskediget efter at have været forhørt af Distrikts-Konferencen og udelukket fra Samfundet. I Hønefos var J. Wahlstrøm i Virksomhed; Fremgangen dersteds havde ikke svaret til Forventningerne.

Indtil 1866 havde intet Aarsmøde været holdt af Prædikanterne i de nordiske Lande. Da mødtes de første Gang. Det var i Fredrikshald, og samme Sted kom de sammen det følgende Aar. Ved dette det andet Aarsmøde (21de Mai, 1867) var tilstede: S. A. Steensen, M. Nilsen, C. Willerup, M. Hansen, C. P. Ruud, P. Olsen, Ed. Nilsen og L. Doblaug. Der stiftedes da en Forening kaldet „Den Skandinaviske Missions-Forening", hvis Hovedopgave skulde være at raadslaa om, hvad der behøvedes til Værkets Fremme i de nordiske Lande. Næste Aar holdtes Mødet i Porsgrund, hvor V. Witting, J. P. Larsen og S. Hansen mødte fra Sverige. De havde imidlertid ikke meldt sig ind i Foreningen, eftersom en ny Ordning (en Deling) af Opsynet over Missionsvirksomheden netop da var forhaanden. 1869 kom Brødrene sammen i Fredriksstad. Nu havde hvert af de tre Lande faaet sin egen Superintendent og holdt Møder hvert for sig, saa at nævnte Missions-Forening ikke længere kunde betegnes som „skandinavisk". Med Aarsmøderne vedblev man imidlertid foreløbigt. De var vistnok saa at sige kun private, idet de ingensomhelst officiel eller disciplinær Bemyndigelse havde, men ikke desmindre gav de Brødrene Leilighed til at udfolde en gavnlig Virksomhed. Der raadslog man nemlig om Alt, hvad der kunde tjene til Missionens Tarv, saaledes om Udgivelsen af Traktater, Blade og Bøger, ja endog om Oprettelsen af en

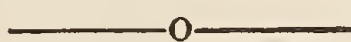
Skole for Uddannelse af Prædikanter. Ogsaa religiøse og dogmatiske Emner kom op for Behandling. Paa den anden Side lader det sig ikke negte, at Spørgsmaal forhandledes, som paa Grund af sin upraktiske, spidsfindig-filosofiske Natur helst burde været udelukkede; saaledes naar S. A. Steensen, ligeoverfor den lutherske Statskirke, paastod, at Methodismen lærte saavel en superlokal Tilstedeværelse af Christi Legeme og Blod i Nadveren som at Daaben virkede Gjenfødelse o. A. Ude af Stand til at faa et klarere Syn paa Sagen eller kunne paavise en mere skriftmæssig Fortolkning end den, der ved Grundlæggelsen af de første Menigheder i Norge fremsattes som Wesleys Opfattelse og Lære, stod Brødrene ved Diskussionens Ende paa samme Plet som ved dens Begyndelse. Det var spildt Uleilighed Altsammen; en vis Kjølighed eller Spænding, om ikke ligefremme Rivninger, mellem Disputanterne var det eneste faktiske Resultat.

Ved Aarsmødet i 1870 havde Biskop Simpson — paa hans andet Besøg i Norge — været tilstede og ved den Leilighed ordineret Brødrene M. Hansen og L. Doblaug til Ældste, efter at de forhen for at blive ordineret til Diakoner havde maattet reise til Konferencen i Tydskland. Ved Biskop Simpsons 3die Besøg i 1875 blev (ved Aarsmødet i Christiania) tre Brødre ordineret til Diakoner.

Under M. Hansen som Superintendent ordnedes Værket i tre Distrikter: A. Olsen Præs. Ældste for det Vestlandske, M. Hansen for Christiania og L. Doblaug for Fredriksstad.

I 1873 afløstes nævnte Aarsmøder af Distrikts-Konferencer, der institueredes i Henhold til Beslutning af Generalkonferencen Aaret forud, og ved hvilke ikke blot Menighedsforstandere og Lokalprædikanter, men ogsaa Formanere, Medhjælpere, Klasseledere og Søndagsskolebestyrere gav Møde. Disse Sammenkomster ere — i Henhold

til „Disciplinen" — officielle, og Lægbrødrene fra alle Menigheder har sine Repræsentanter blandt Deltagerne. Da de — Lægbrødrene — ogsaa ere fuldt repræsenterede paa Kvartalskonferencerne, indsés det ikke, at der er nogensomhelst Nødvendighed for separate Lægmandsmøder. Naar saadanne alligevel har fundet Sted, har de da ogsaa vist sig langt bedre skikket til at stifte Splid og Uenighed end til at udrette noget Godt.

3.

Ved den i Mai 1876, i Baltimore, Amerika, afholdte Generalkonference søgte Brødrene i Norge om at faa Værket der i Landet ordnet til en egen Konference. Støttet af deres Brødre i Amerika blev Ansøgningen bevilget, og den 17de August 1876 sammentraadte den første Aarskonference i Norge. Det var i Kapellet i Christiania, at den organiseredes, i Henhold til Baltimore-Resolutionen, af Biskop E. G. Andrews, der præsiderede og erklærede de Efternævnte for dens Medlemmer, nemlig: som Ældste: Martin Hansen, Anders Olsen, Lars Doblaug, Steen A. Steensen, Peter Olsen, Christian P. Ruud; som Diakoner: Hans P. Bergh, Ole Olsen, Seved Hansson (N. F. Carstensen overført til den Danske Mission); paa Prøve: Fredrik Ring, Carl L. Carlberg, Niels Jonassen, Bernt Jørgensen og Bernt Larsen. De havde alle hidtil staaet som Medlemmer i Wisconsin-Konferencen, med hvilken deres Forbindelse herved opløstes.

Konferencen deltes i 2 Distrikter: Christiania Distr. og Porsgrund Distr., og Ansættelserne for det begyndende Aar var som følger. I Christiania Distrikt: Præs. Ældste, M. Hansen; Christiania, Fr. Ring (H. Walle, at tilsættes); Hamar og Furnæs, L. Doblaug; Odalen og

Kongsvinger, L. Brynildsen; Høland, Chr. N. Hauge; Moss, J. Wahlstrøm; Fredriksstad, J. Petersen; Sarpsborg, H. P. Thorstensen; Fredrikshald, C. Willerup; Drammen, H. P. Bergh; Kongsberg, B. Jørgensen; Hønefos, N. Jonassen. S. A. Steensen, Bogagent og Redaktør for „Ev. Kirketidende“ (Medlem af Christiania Kvartalskonference). I Porsgrund Distrikt: Præs. Ældste, A. Olsen; Stavanger, O. Olsen; Arendal (J. Thorkildsen, at tilsættes); Kragerø (N. O. Nilsen, at tilsættes); Brevig, B. Larsen; Porsgrund, P. Olsen; Skien, C. P. Ruud; Laurvig, C. L. Carlberg; Horten, S. Hansson.

De ved Konferencerne sædvanlige Komiteer, for Bog- og Skolesagen, Bibel- og Missionssagen o. s. v., nedsattes; hertil kom en Komité for Udkast til et Studiekursus for vordende Missionærer i Norge.

Følgende Brødre optoges paa Prøve: H. J. Petersen, L. Brynildsen, H. P. Toresen, C. N. Hauge og J. Wahlstrøm. O. Olsen, H. P. Bergh og N. F. Carstensen optoges som fuldstændige Medlemmer. C. Willerup overførtes til Danmark, men som Medlem af Norges Konference.

Fra Danmark optoges følgende Brødre som Prøvemedlemmer, paa Anbefaling af Superintendent K. Schou og Distriktskonferencerne i Skjeberg og paa Langeland: M. S. Jensen, Hans Hansen, Ole Olsen og Chr. J. M. Thaarup.

I Aarets Løb var Værket gaaet fremad i Norge. Moss havde været besøgt af forskjellige Lokalprædikanter, et Samfund var bleven stiftet, og i Juni var Hjørnestenen lagt til et Kapel, der blev indviet af Biskop Andrews efter Konferencen. I Laurvig, hvor Fr. Ring virkede, var et Gudshus bleven reist; ligesaa i Horten, S. Hansens Station, hvor den nys reiste Kirke havde kostet $5000. I

Christiania var et Kapel bleven opført. I Høland finder vi først C. N. Hauge. Da Afstandene inden hans Kreds var saa store, blev et nyt Kapel reist, 10 Mil fra det gamle. I Porsgrund havde H. P. Torstensen sin første Ansættelse.

Konferencen havde ved sin Organisation i Alt: Medlemmer 2798 (Forøgelse i Aarets Løb 291); Lokalprædikanter 7; Formanere 83; Søndagsskoler 36, Elever 1859, Lærere 212; Kirker og Kapeller 17; antagelig Værdi Kr. 293,208, Gjæld Kr. 81,852; Kollektioner tilsammen: Kr. 52,532.

Methodismen i Norge havde nu faaet saa fuldt organiseret en Magt og Form, som Kirken kunde skjænke den. Hvad det derefter gjaldt om, var at lede den i de Spor, der førte til de mest velsignelsesrige Resultater.

Biskop Andrews udtalte sig ved sit Besøg som følger: „Jeg kan ikke andet end tro, at Lutheranerne hertillands høilig behøver den Hjælp, Methodismen kan bringe og bringer. Methodismens Komme har været Signalet til Strid og Diskussion. Den har mødt den heftigste Modstand og er gaaet fremad med Vanskelighed. Men langt videre, end den numérisk er gaaet frem, har den vakt religiøs Tænkning, afsløret Manglerne ved det stedfindende kirkelige Liv, ansporet Præsterne til større Virksomhed, paa mange Steder indført bedre Foranstaltninger til Folkets religiøse Vækkelse — Bønnemøderne er et Exempel — og har saaledes udenfor sit eget egentlige Omraade gjort meget Godt. Jeg tror, at dette Resultat er af uberegnelig Værd og en rigelig Erstatning for alle vore Bestræbelser. Velbesøgte Forsamlinger, indbefattende mange ledende Mænd, i de Byer hvor jeg har været, stor Opmærksomhed overfor det forkyndte Ord, varm religiøs Følelse, der gav sig Udtryk i Taarer og hjertelige Svar, venlig og forekommende Opmærksomhed blandt Folk af forskjellige Klasser — alt dette var bl. A. Antydninger om, at Methodismen

havde gjort et levende Indtryk paa Befolkningen idetheletaget. Jeg tror, at Missionen i alle Henseender befinder sig i en sund Tilstand."

Aarskonferencen 1877, den 2den i Rækken, holdtes i Horten, 29de Juni—3die Juli; ligeledes under Præsidium af Biskop Andrews, der da var paa Tilbageveien fra sin Reise rundt Jorden.

Rapporterne viste, at man i begge Distrikter havde Grund til at takke Herren for Værkets Fremgang. I økonomisk Henseende havde man i Christiania Distrikt maatte anstrenge sig, maaské endog over Evne, eftersom der var bleven trukket af i Bevilgningen fra Amerika. I Porsgrund Distrikt var ikke blot Voxne, men selv flere af Børnene kommet til Omvendelse.

K. Schou fra Danmark var tilstede som Besøgende. Paa Prøve optoges H. Walle, J. Thorkildsen, N. O. Nilsen samt S. A. Isaacsen, der var bleven omvendt i Ashippun, Wis., Amerika, og en Tid havde frekventeret Skolerne i Evanston. Fr. Ring og Jonassen optoges som fuldstændige Medlemmer. L. Carlberg sattes i overtalligt Forhold.

I Christiania Distr. var Medlemmernes Antal forøget med 618, i Porsgrund med 64.

Aarskonferencen 1878, der ifølge Bestemmelsen skulde være mødt i Drammen, blev, paa Grund af Kirkebygnings Forviklinger dersteds, afholdt i Christiania, 16—18 Juli. Biskop Th. Bowman førte Forsædet.

Af Rapporterne saas, at Aaret havde baade inden det Timelige og det Aandelige medført store Vanskeligheder. Det havde været knapt med Penge blandt Folket, hvoraf fulgte, at Kollektionerne idetheletaget havde været mindre. Samtidig havde det været en Strids- og Opløsnings-Periode, saa at meget af den gode Sæd havde været saaet forgjæves.

Christiania Distr. I Hønefos, hvor Br. N. Jonassen var Forstander, stod nu et smukt Kapel, der var bleven indviet i Konference-Aarets Begyndelse. Der var desuden Prædikepladse rundt om paa Landet, saa Forstanderen maatte gaa fra Sted til Sted for at forkynde Evangeliet.

I Drammen var der for to Aar siden, da H. P Bergh blev sendt dertil, ingen Menighed; nu var der én med 101 Medlemmer i fuld Forening samt 80 paa Prøve, og de havde tilmed faaet reist en ny og solid Kirke.

Paa Kampen, et Kvartér i Hovedstaden, hvor C. N. Hauge var Prædikant, havde Gudstjenesterne og Klassemøderne været velbesøgte. Det Samme kunde siges om Viken, et andet Kvartér, hvor Br. Isaacsen havde virket. I Odalen var Værket gaaet betydelig fremad under Br. O. Krogsruds Ledelse, og det uagtet han hver Søndag maatte tilbagelægge Afstanden mellem de to Kapeller — omtr. 1 Mil — tilfods. Det Samme gjaldt om Høland og Eidsberg, hvor Br. H. Walle havde en endnu større Spadsértur mellem de to Kapeller. I Moss var nogle af Medlemmerne blevet paavirket af Baptisterne og var udtraadt af Samfundet alt Aaret iforveien; de havde siden havt travelt med at agitere og havde trukket Andre med sig. Ogsaa i Fredrikshald havde der været Forstyrrelse, og endel Medlemmer var udtraadt. I Fredriksstad derimod var ikke faa Sjæle vundne for Herren og lagte til Menigheden. I økonomisk Henseende havde Tilstanden imidlertid været vanskelig. I Sarpsborg havde Forstanderen, Br. Torstensen, flere Maaneder igjennem paa Grund af Sygdom været ude af Stand til at prædike. Han havde dog nu gjenoptaget Arbeidet.

I Porsgrunds Distr. havde Forøgelsen i Medlemsantal ikke været stor. Pengemangel og Arbeidsløshed havde trykket Folket; ikke desmindre var der inden Distriktet

samlet over 21,000 Kr. Søndagsskoleværket gik fremad. — Saavidt Rapporterne.

Optagne i Konferencen blev, paa Prøve: L. Petersen, O. Krogsrud og Chr. Torgersen; i fuldstændig Forening: Brynildsen, Torstensen, Hauge, Wahlstrøm og B. Jørgensen. Som Arbeidere i Danmark — hvor ingen Aarskonference fandtes — optoges: P. M. S. Jensen, Hans Hansen og C. J. M. Thorup. — Chr. Willerup, L. Doblaug og S. A. Steensen trak sig nu, tildels paa Grund af svækket Helbred, tilbage fra aktiv Tjeneste. De sattes i udtjent Forhold, som det heder — et Forhold, hvori den, der har offret den gode Sag sit Livs bedste Kræfter, burde lønnes baade materielt og sympathetisk ganske anderledes end det nu desværre som oftest er Tilfældet.

Superintendent Schou meddelte Konferencen, at N. F. Carstensen, der havde virket saavel i Norge som i Danmark, havde udmeldt sig af Samfundet. — Fr. Ring havde „located", det vil sige: udmeldt sig af Reise-Prædikanternes Rækker, hvorefter han i hele 4 Aar virkede som uafhængig ell. fri Evangelist. Senere gik han til Amerika og blev optaget i den Norsk-Danske Konference dersteds, hvor han nu virker.

Som nye Virkefelter var optagne: Pipervig (i Christiania), Kongsvinger, Sandnæs, Christianssand og Bergen. -- Blandt Omflytninger kan mærkes: J. Wahlstrøm, der ansattes i Christiania; C. N. Hauge i Kampen; L. Petersen i Bergen. S. A. Isaacsen blev Redaktør af „Kristelig Tidende", N. Jonassen Bogagent. M. Hansen (Præs. Ældste) og Isaacsen ansattes tillige som Lærere ved Missionsskolen i Christiania.

Den 4de Aarskonference afholdtes i Stavanger, 24—28 Juli, 1879, under Bisk. J. W. Wileys Forsæde.

Blandt de Besøgende var Præs. Ældste J. H. Johnson, Delegat fra den norsk-danske Fælleskonference i Ame-

rika. Han medbragte en Skrivelse fra denne, og efter at den var oplæst — dens væsentligste Indhold var en hjertelig Hilsen til Brødrene i Norge — udtalte han selv i et kortere Foredrag sin Glæde over at være tilstede ved Aarskonferencen og mødes med Vennerne der.

Han tjente ogsaa som Tolk mellem Biskoppen og Forsamlingen.

Paa Prøve optoges: Johannes Olsen, Lars Jensen, Thorvald M. Hauge, Helge Ristvedt, Martinius Olsen og Anders Halvorsen; i fuld Forening: H. Walle, S. A. Isaacsen, J. Torkildsen, H. J. Petersen og (fra den danske Mission) Ole Olsen; de to sidstnævnte var fraværende.

Arbeidsløshed blandt Folket havde i det forløbne Aar virket hemmende paa Værkets Fremgang. I flere Menigheder havde man ikke engang vidst, hvordan man skulde faa hvad der behøvedes til Dækning af Renter og Afdrag paa Kirke- eller Kapel-Gjælden. Ogsaa Kollektionerne kom naturligvis til at lide derunder. Det financielle Tryk var imidlertid ikke den eneste Hindring, man havde havt at kjæmpe imod. Andre uheldige Omstændigheder var kommet til. Methodismen søgte at løfte Folket til sand Frihed i Christus, og samtidig havde den aldrig lagt den berettigede sociale eller politiske Frihedsbevægelse nogen Hindring iveien; den kunde snarere siges at have, ialfald indirekte, støttet denne Bevægelse saavel ved sin broderlige Samfundsaand som ved sin folkelige, ligefrem demokratisk-kirkelige Organisation. Ved Frihed forstaar Methodismen imidlertid den Enkeltes Ret til fri Undersøgelse og Selvbestemmelse, men ingenlunde til at sætte sin Særvilje istedetfor baade guddommelig og menneskelig Auktoritet og Anordning. Dette Sidste var nu i Aarets Løb forsøgt i Norge saavel af endel Medlemmer som enkelte Prædikanter, der omsider udtraadte af Samfundet, da de indsaa, at de ikke kunde sætte sine kirkeopløsende Tendentser igjennem.

Saaledes fremstilles Sagen i de Præs. Ældstes Indberetninger. Muligt er det jo imidlertid — saa synes det os — at Myndigheden fraoven har øvet et stærkere Tryk end Nødvendigheden krævede eller den frihedselskende Nordmand ménte at burde finde sig i. Hvis saa er, vilde det ialfald ikke været første Gang, at Hovedet var Skyld i, om Lemmerne gjorde Oprør. Dog, ligemeget — Resultatet blev det samme: Gjæring, Forstyrrelse og Splittelse, hvor Endrægtighed og broderlig Samvirken behøvedes.

Af Indberetningerne fremgik det, at i Laurvig var den aandelige Tilstand i Menigheden god; i Porsgrund havde Forstanderens, P. Olsens, Helbred været skrøbeligt, hvilket i Forbindelse med de trange Tider havde været til Hinder for Fremgangen. I Brevig herskede Fred og Enighed i den lille Menighed. I Kragerø behøvedes et bedre Forsamlingshus; Menigheden havde sikkret sig en Tomt, men manglede Midler til at bygge. I Arendals folkerige Omegn var Virkepladse arrangerede. I Christianssand havde de lutherske Præster været ivrige i at advare mod Methodisternes „Vranglære"; Forstanderen, H. Walle, havde ikke desmindre sét velsignede Frugter af sine Bestræbelser. Fra Sandnæs af havde Forstanderen, M. Olsen, udstrakt sin Virksomhed til rundt om paa Landet og havt Held med sin Forkyndelse af Ordet.

I Stavanger havde Modstanden forhen været større end maaske noget andet Sted i Landet; nu havde den dog for en Del lagt sig, og Udsigterne var gode. I Bergen havde Br. L. Petersen først kunnet begynde sin Virksomhed i Januar, eftersom han i de forudgaaende Maaneder havde maattet vikariere for Br. P. Olsen (under dennes Sygdom) i Porsgrund. I den korte Tid havde Br. Petersen sét velsignelsesrige Frugter af sit Arbeide. Lillesand, hvor ingen Prædikant var ansat, havde havt Besøg af Br. Walle, Jørgensen og den Præs. Ældste (A. Olsen) selv.

Vennerne der havde leiet et Lokale til at prædike i. En Missionsstation burde, om Midler fandtes, oprettes der paa Stedet.

Søndagsskoler og Kvindeforeninger var stiftede rundt om i de forskjellige Menigheder. — — Konferencen havde som Helhed — ifølge Rapporterne — kun en Forøgelse af 4 Menighedsmedlemmer at opvise, og samtidig havde den i Kirkeeiendom en Formindskelse af $9539., hvad der skrev sig fra Forviklingerne med Kirken i Drammen, der først blev solgt paa Grund af Gjæld, men senere atter indløst og sikkret Samfundet. Derimod fandtes der to Kirkebygninger flere end Aaret forud. Formindskelsen i Missionskollektionen beløb sig til Kr. 178.

I August 1878 var Br. S. A. Steensen indgaaet til den evige Hvile. Sendt over fra Kirken i Amerika 20 Aar forud, havde han virket utrættelig saalænge indtil hans Kræfter svigtede ham. Han var en begavet Broder og i Besiddelse af ikke ringe Lærdom.

M. Hansen, der havde staaet som en Leder siden 1870, valgtes som Delegat (og geistlig Repræsentant) til Generalkonferencen i Amerika. Om Lægrepræsentanter var der endnu slet ikke Tale.

Endel Forandringer ell. Omflytninger foretoges som sædvanlig.

H. J. Petersen meldtes at have trukket sig tilbage som Prøvemedlem i Konferencen.

Tiden fra 1880 til 1894 har været af ikke mindre Betydning for Methodismens Stilling og Fremgang i Norge end de foregaaende Perioder.

Aarskonferencen 1880, den femte i Rækken, samledes i Drammen, den 19de August, under Biskop S. M. Merrills Forsæde.

Af Rapporterne saas, at Virksomheden i begge Distrikter havde ligesom i det forudgaaende Aar maattet lide

under det almindelige financielle Tryk. Af Medlemmer fandtes i Alt 3262 (en Formindskelse af 26), Kirkebygninger 21 (1 mer end Aaret forud), antagen Værdi Kr. 315,378, Gjæld Kr. 78,624, Søndagsskoler 42, Elever 2285, Lærere 311, Missionskollektioner Kr. 1526; til Prædikanters Underhold Kr. 8224.

Lars Petersen og Ole Krogsrud optoges som Medlemmer i fuld Forening.

Fra Wisconsin-Konf. i Amerika overflyttedes J. H. Johnson, der næste Aar blev sendt af den Amerikanske Konference som Delegat fra Norge til det af alle Methodistkirkens Grene i London afholdte første Økumeniske Council. L. Doblaug sattes fra overtalligt i aktivt Forhold. C. N. Hauge udtraadte af Konferencen for at reise til Amerika, hvor han senere optoges i den Norsk-Danske Konference. Ligesaa afreiste M. Hansen til Amerika for at fortsætte sin Virksomhed inden den Norsk-Danske Konf., hvortil han overflyttedes, og vedtoges der i den Anledning en Takke-Resolution, udtalende Konferencens Erkjendtlighed til den Bortdragende for hans mangeaarige nidkjære Virksomhed i Fædrelandet. J. H. Johnson, der var bestemt til M. Hansens Efterfølger, var underveis fra Amerika, og en Resolution vedtoges, udtalende Brødrenes Velkomsthilsen til den Forventede. I de Dage var man i Norge glad og taknemmelig for Hjælpen fra Moderkiren i Amerika. Kan det Samme siges at være Tilfældet endnu? Hvis ikke, hvad er da Grunden? Methodisterne burde være forenet i Virksomheden overalt, blandt alle Folk i den ganske Verden, deres Samfund et eneste Legeme — en Tanke, som Kirken har søgt at støtte ved Omflytningssystemet.

Christiania (eller det østlandske) Distrikt talte 20 Kredse, hvor J. H. Johnson blev Præs. Ældste, medens Christianssand Distr. — som det vestlandske nu kaldtes — kun havde 7, under A. Olsen som Præs. Ældste.

I Christiania fik 1ste Menighed en Prædikant i Ole Olsen, 2den i Martinius Olsen, Vaterland og Pipervigen i H. P. Bergh. I Sagene og Nydalen ansattes N. Jonassen, i Odalen og Kongsvinger O. Krogsrud; i Kragerø Helge Ristvedt. H. P. Bergh blev samtidig Redaktør for „Kristl. Tidende“ og „Evangelisten“.

Aarskonferencen 1881 mødte den 18de August, i Fredriksstad. Biskop J. T. Peck førte Forsædet.

Tilstede som Besøgende var: Missions-Sekretær Reid samt Chr. Treider, Redaktør af „Den Chr. Talsmand“, Superintendent K. Schou fra Danmark; ligeledes Sømands-Missionær H. H. Johnson, der i mange Aar havde virket som Kolportør ved Bethelskibet.

Konferencen sendte en Takkeskrivelse til Dr. Terry for hans Bestræbelser til Bedste for den Skandinaviske Methodisme fra dens Begyndelse, og en lignende Adresse til O. P. Petersen.

Fra Konferencen i Sverige overflyttedes J. Wiel. Paa Prøve optoges Ole Christensen; som fuldstændige Medlemmer M. Olsen, L. Jensen, J. Olsen, A. Halvorsen, Ristvedt, T. M. Hauge og Chr. Torjussen.

Afgaaet ved Døden var S. A. Isaacsen, idet han kort forinden (neml. d. 15de Juli) var forulykket ved en Seiltur, som han uden nogetsomhelst Medfølge foretog for at besøge sin Familie. Han var født i Norge 1852, kom 3 Aar gl. til Amerika. Blev 20 Aar gl. omvendt til Gud og sluttede sig til Methodistkirken. Studerede 3 Aar ved Universitetet i Evanston, kom til Norge i December '76, blev næste Aar optaget paa Prøve i Konferencen og Prædikant i Pipervigen, Christiania, samt Lærer ved Missionsskolen dersteds. Efter (i '78) at have redigeret „Kristl. Tidende“ optoges han i fuld Forening og ordineredes til Diakon af Biskop Wiley ved Konferencen i Stavanger 1879. Var tilsidst Menighedsforstander i Fredrikshald.

Han var en nidkjær, utrættelig og viljestærk Arbeider i Herrens Vingaard.

H. P. Torstensen traadte paa Grund af Svaghed i udtjent Forhold.

Følgende Brødre optoges i fuld Forening. Martinius Olsen, født i Norge, 1846. Reiste som ung til Amerika, kom et Par Aar efter tilbage til Norge. Fandt omsider Fred med Gud og optoges i Menigheden i Christiania 1873. Blev Formaner o. s. v., var ansat paa forskjellige Steder, og blev nu forflyttet til Christianssand. Lars Jensen, født i Norge 1848. Blev omvendt 1867 og sluttede sig til Methodistkirken Aaret efter. Sendtes 1878 som Missionær til Hønefos og ansattes Aaret efter som Forstander i Eidsberg og Høland. Johannes Olsen, født i Norge 1841. Sluttede sig til Methodisterne 1875 og traadte, idet han opgav en sikker Livsstilling ved Kongsbergs Sølvværk, i Missionens Tjeneste 1878. Anders Halvorsen, der fandt Fred med Gud og sluttede sig til Methodistkirken 1873, i Porsgrund. Blev Formaner 1875, Lokalprædikant 1877. 1879 optoges han paa Prøve i Aarskonferencen i Stavanger og ansattes i Kragerø. 1880 forflyttedes han til Kongsberg, hvor han nu (1881) ansattes paany. Helge Ristvedt, født 1852 i Norge. Sluttede sig efter mange indre Kampe til Methodisterne, begyndte i 1877 at frekventere Missionsskolen og blev 1878 Menighedsforstander i Brevig. Th. M. Hauge, født 1856 i Norge. Forenede sig med Methodistkirken 1875, kom 1877 paa Missionsskolen og sendtes 1878 som Missionær til Tønsberg, senere til Høland og Eidsberg, optoges, i Stavanger 1879, paa Prøve i Aarskonferencen og ansattes i Sandnæs, hvor han forblev indtil nu (i 1881). Chr. Torjussen. Blev omvendt alt i sin 15-Aars-Alder. Reiste derpaa tilsøs. Kom tilbage 1876 for at blive i Norge. Virkede som Missionær først som Br. Larsens

Assistent i Brevig, dernæst i Tønsberg (16 Maaneder), saa i Horten (1 Aar), i Christiania (1 Aar) og nu i Porsgrund.

Rapporterne udviste, at i Christiania Distrikt havde Missionskollekten været betydeligt større end Aaret iforveien, hvortil Søndagsskolerne havde bidraget. Reparation paa Kirker og Kapeller var foretaget i Christiania (paa 1ste Kirke), Fredrikshald, Kragerø, Brevig og Laurvig. Kirkegjælden var bleven formindsket overalt, især dog i Drammen og Laurvig. Det var Hjælpen fra Missionsselskabet, man maatte takke derfor. Inden Christiansand Distr. var der Steder, der burde besættes, om Mænd og Midler havdes. Søndagsskolegjerningen havde været varetaget med Interesse, og Herren havde velsignet Skolernes Virksomhed.

Paa Opfordring af Biskoppen holdt Dr. Reid en Tale angaaende Kirkens Missionsvirksomheds Karakter, Maaden at indsamle og uddele Bidrag paa o. A.

En Komité nedsattes for at indgaa til Indredepartementet eller Storthinget med Forslag sigtende til at fremme Søndagens Helligholdelse i Norge.

Antal af Medlemmer i Alt var 2766 (en Formindskelse af 42, hidrørende fra den usædvanlig store Udvandring), Lokalprædikanter 16 (en Formindskelse af 4). Paa Kirkegjæld var bleven afbetalt Kr. 354 mér end Aaret forud, og til Missionen var ligeledes indsamlet Kr. 470 mér.

Ole Olsen (af den Danske Mission), der havde overleveret sit Kreditiv som Diakon, betragtedes som udtraadt.

En 25-Aars-Fest besluttedes afholdt til Minde om Methodismens Forplantelse til Norge, og et Taksigelsesfond skulde oprettes som Hjælp til Afbetaling paa Kirkegjælden.

Saalidt i Norge som andetsteds havde man nemlig, hvad Bygning af Kirker og Kapeller angaar, holdt sig „Di-

sciplinens" gyldne Regel efterrettelig: Ikke at sætte sig i Gjæld uden at have Udsigt til at betale.

Optaget blandt Ansættelsespladserne dette Aar blev: Haugesund, Tønsberg og Flekkefjord.

Aarskonferencen 1882 traadte sammen den 6te Juli, i Laurvig, under Biskop W. L. Harris' Forsæde.

Paa Prøve optoges paany H. J. Petersen, der havde trukket sig tilbage som Prøvemedlem i Konferencen. James Sanaker, forhen overflyttet som Prøvemedlem fra den Nordvestl. Norsk-Danske Konf. i Amerika, optoges nu som fuldstændigt Medlem. Født i Norge 1856 var han i 1867 kommet til Amerika. Aaret efter optoges han tilligemed sine Brødre og deres Fader i den norske Methodistmenighed i en lille By i Iowa. Blev Formaner 1873 og Lokalprædikant 1875. Opholdt sig i over 2 Aar ved Skolen i Evanston. Hjalp sin Broder i dennes Virkekreds og betjente 1ste Kirkes Menighed i Chicago under Pastor Johnsons Fravær i Norge 1879. Optoges paa Prøve i Wisconsin-Konferencen og ansattes 1880 ved 2den Menighed i Chicago.

N. Christophersen, der var reist til Norge af Helbredshensyn og nu agtede at blive der, overflyttedes fra overtalligt Forhold blandt Brødrene i Amerika til Konferencen i Norge og sattes i aktivt Forhold. Selv ikke ganske uden Midler, var han villig til at virke det første Aar uden Løn, da der ikke var truffet Bestemmelse om nogen saadan.

Af Rapporterne saas, at i Christiania Distr. var den økonomiske Tilstand bleven bedre i Aarets Løb; Kirkegjælden var reduceret, især ved den fra Amerika erholdte Hjælp; dog stod der endnu meget tilbage. Ny Gjæld havde man ikke paadraget sig. Saavel i Tosebygden som i Sandsvær traf man Forberedelser til at faa et Gudshus reist. I Trondhjem var en Menighed bleven stiftet, der nu talte 35 Medlemmer i fuldstændig Forening, 40 paa

Prøve. I Christianssand Distr. havde den pekuniære Tilstand været mindre heldig. Flere Menigheder havde en trykkende Gjæld paa sine Kapeller. Missionskollekten var dog noget større end i Aaret forud. I Alt var der i Distriktet fra et Medlemsantal paa 1109 indsamlet Kr. 18,820.

Ved Methodismens Udbredelse nordpaa i Landet havde Broder Johan Chr. Tollefsen været virksom. I Paasken '78 holdt han et Møde i Bergen, det første der var holdt af nogen Methodist der i Byen. Derfra gik han længer nordpaa og holdt Møder. I Namsos dvælede han til Vaaren '79. Saa reiste han til Holmestrand, hvor han forblev næsten 1 Aar, og drog dernæst, i Sommeren '80, til Trondhjem, hvor han — sammen med Br. Nilsen — havde en herlig Vækkelsens Tid. Senere reiste han til Amerika (fra hvilken Tid hans Virksomhed findes omtalt under Værkets Historie dersteds.)

I Medlemsantal var der i Aarets Løb en Forøgelse af i Alt 149; af Lokalprædikanter var 4 nye komne til; Søndagsskole-Elevernes Antal var voxet med 759; Forøgelsen i Bidrag til Missionen var Kr. 405; til Prædikanters Underhold var der indkommet Kr. 335 mér end i Aaret forud.

En Komité paa 5 (blandt dem de to Præs. Ældste) nedsattes, hvis Samtykke skulde indhentes, før nogen Kirketomt kjøbtes, nogen Kirke eller Præstebolig opførtes.

Tre Præster og to Lægmænd valgtes som Komité for at gjøre Indstilling til Regjeringen angaaende Forandringer i Dissenterloven.

Blandt Forandringer i Ansættelser var følgende: L. Doblaug blev Præs. Ældste i Christianssand Distr. A. Olsen ansattes ved 1ste Kirke i Christiania, O. Olsen i Fredriksstad, N. Christophersen i Drammen og Chr. Torjussen i Stavanger.

Fribevægelsen eller Oppositionen, der havde ytret sig hist og her i Christiania Distr., begyndte at stilne af, og de Udtraadtes Kreds svandt ind, idet de fleste af dem vendte tilbage til Samfundet, de havde forladt. Brydningsperioden efterlod alligevel sine Mærker, til hvis Udslettelse der krævedes saavel et nyt, kraftigt Vækkelseslív inden Kirken som en forstandig Styrelse af dens Anliggender.

Ordinerede til Ældste blev følgende Brødre: H. J. Walle, født 1855 i Norge, blev 1874 Medlem af Methodistkirken og besøgte Missionsskolen i Christiania til Høsten '75. Virkede derefter paa Kampen og i Omegn (Christiania), i Høland og Eidsberg, Christianssand. Ordineredes til Diakon i '79 og forflyttedes til Skien; derfra i August '81 til Sarpsborg og endelig (i '82) til Odalen og Brandvold. Johan Thorkildsen. Født 1853, blev han omvendt til Gud i '69 og optoges i Methodistmenigheden i Fredrikstad i '72. Blev Formaner og besøgte Prædikantskolen i Christiania i 2 Aar fra Vaaren 1874 af. Blev Forstander i Arendal i Høsten '76, derefter i Laurvig og saa i Stavanger. Ordineredes til Diakon og ansattes senere (i '80) i Drammen. J. A. Wiel, født i Norge 1856. Kom med sin Familie til Sverige 1867. Optoges i Methodistkirken 1876. Besøgte i '79 Prædikantskolen i Stockholm, efter at have virket som Missionær i Dalarne. Ordineredes til Diakon 1880, overførtes til den Norske Konference og ansattes i Bergen.

Aarskonferencen 1883 samledes i Arendal, den 6te Juni, under Ledelse af Biskop R. S. Foster.

Foruden Konferencens egne 26 Prædikanter var følgende Gjæster tilstede: A. Haagensen, Redaktør af „Den Chr. Talsmand“, fra Amerika; J. H. Larsen, Præs. Ældste, fra Sverige, samt K. Schou, Superintendent, fra Danmark. Med Biskoppen fulgte desuden Dr. Brown,

fra den theologiske Skole i Boston. De indbødes Alle til at tale i Løbet af Møderne, og Konferencen takkede dem ved en Resolution for deres Besøg.

Optagne som Prøvemedlemmer blev: J. Klausen samt N. E. Simonsen. Sidstnævnte, der var født 1854, i Wisconsin, Amerika, fandt Fred med Gud alt i sin tidlige Alder, men faldt atter fra, indtil han 1871 i Afhippun, hvor Pastor Chr. Treider virkede, paany ledtes ind paa Fredens Vei, som han siden stadig har søgt at holde sig paa. Fra 1873 til 1882 opholdt han sig i Evanston, Ill., som Studerende, først ved Universitetet dersteds, hvor han i 1880 graduerede med Udmærkelse som B. A., dernæst ved the Garret Biblical Institute, hvor han tog Examen som B. D. (ɔ: theol. Ex.) i Mai 1882. Samme Aar reiste han til Norge for at fortsætte sine Studier i Christiania. I Amerika havde han betjent en Menighed i Chicago i 3 Aar. I Norge betjente han 2den Menighed i Christiania 2 Aar, blev ordineret til Diakon, senere (i 1885) optagen i fuld Forening i Konferencen og for tredie Gang ansat i Christiania (ved den nye eller Trefoldigheds Methodistmenigheden).

Som fuldstændigt Medlem i Konferencen optoges Ole Christensen, der, født 1853 i Hagen ved Odals Værk, Norge, alt som liden Gut besøgte Methodisternes Forsamlinger. I Julen 1876 optoges han som fuldstændigt Medlem i Menigheden i Odalen, blev Klasseleder, Formaner ('77) og Lokalprædikant ('78). Efter at have besøgt Missionsskolen i Christiania, virkede han først i Brandvold, dernæst i Brevig og i Flekkefjord. 1881 optoges han paa Prøve i Konferencen og ansattes i Sandnæs, hvorfra han i '82 forflyttedes til Haugesund. Optaget i fuld Forening 1883, ordineredes han til Diakon og ansattes paany i Haugesund. (Om denne nidkjære Broders senere Virksomhed og hans Bortkaldelse ved Døden i Manddom=

mens feireste Aar sé under Den N. D. Meth.'s Historie i Amerika.)

Efterat Brødrene havde besluttet, at Konferencen skulde søge Forbindelse med den Svenske Konference og den Danske Mission, valgtes J. H. Johnson som Delegeret til Konferencen i Sverige 1884 og H. P. Bergh som Delegeret til Missionsmødet i Danmark samme Aar.

Som Delegat til Generalkonferencens Sammentræde i 1884 valgtes A. Olsen og som Suppleant O. Olsen.

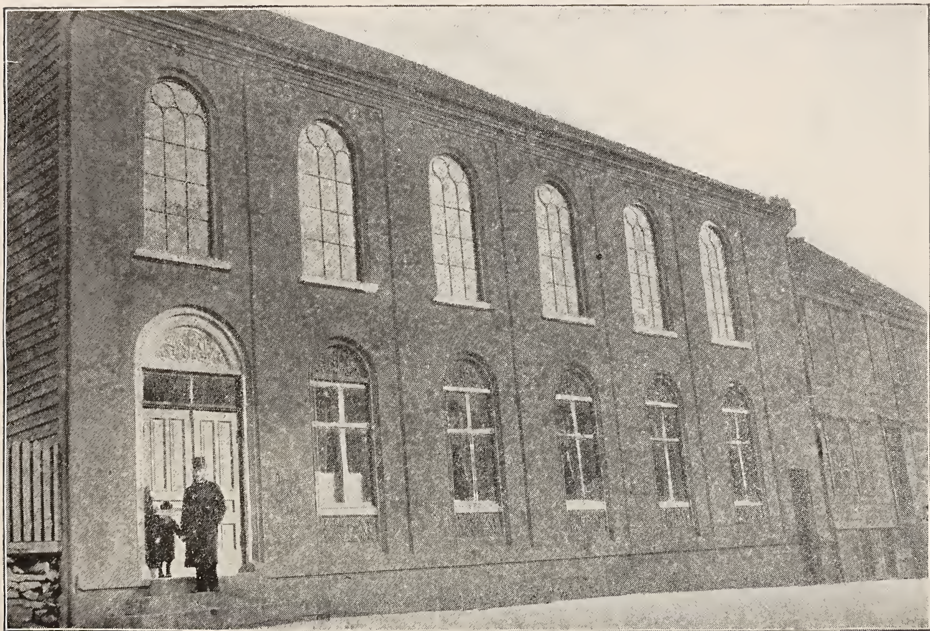
Af Rapporterne saas, at med det aandelige Liv stod det vel til i begge Distrikter. Det havde været et Vækkelsens Aar, ikke mindst i Christiania Distr.; her var der tillige bleven bygget og repareret endél. Saaledes var der ved Glasværket i Nærheden af Randsfjord Station bleven reist et Kapel, hvorpaa ved dets Indvielse tre Fjerdedele af hvad det havde kostet var betalt. Menigheden i Tønsberg var ifærd med at bygge en Kirke, og i Trondhjem havde man kjøbt en toetages Gaard, der egnede sig vel til at afgive baade Forsamlingslokale og Værelser for Forstanderen. Samtidig var Gjælden paa Kirker og Kapeller bleven betydelig reduceret.

I Christianssand Distr. havde man i Bergen indviet og taget i Brug et smukt Kapel med omtrent 500 Siddepladse, men ogsaa med en ret betydelig Gjæld paa sig, ihvorvel ikke saa lidet alt var afbetalt.

Ved Gruberne i Bamble — hvor et nyt Felt syntes at aabne sig — havde J. Petersen (i Brevig) og L. Jensen (i Kragerø) holdt Møder.

Distrikterne tilsammen udviste en Forøgelse af: 112 Medlemmer i fuld Forening, 197 paa Prøve, saa at der nu fandtes i Alt: 3004 fuldst. Medl., og 674 paa Prøve. Kollekterne til Missionen var stegne med Kr. 374; andre Kollekter med Kr. 227.

Afgaaede ved Døden i Aarets Løb var: Broder Dr.

Det første Methodistkapel i Bergen.

D. Terry i Brooklyn, der omtrent 38 Aar iforveien havde grundlagt de Skandinaviske Methodistmissioner og altid siden været dens varmeste Talsmand og Ven; ligesaa: Biskop Jesse T. Peck, en af Kirkens dygtigste og indflydelsesrigeste Tjenere, der havde præsideret ved den Norske Aarskonference 1881; endvidere Brødrene Torstensens og Ruuds Hustruer — i Anledning af hvilke Dødsfald Minde-Resolutioner vedtoges af Konferencen.

Som nye Steder paa Ansættelseslisten fandtes: Hadeland, Soon, Holmestrand, Bamble og Hitterø.

Blandt Omflytninger var: O. Olsen til Bergen, N. E. Simonsen til 2den Menighed i Christiania og Wahlstrøm til Trondhjem.

Den 9de Aarskonference mødte den 24de Juli 1884 i i Bergen. Biskop John F. Hurst ledede Forhandlingerne. Alle Medlemmer var nærværende undtagen de danske Brødre (deres Billeder findes samlede paa hosstaaende Blad). Biskop J. F. Hurst*) (1), C. P. Ruud (2), Ole Olsen (3), L. Brynildsen (4), H. J. Petersen (5), H. Walle (6), T. M. Hauge (7), Carl Hurst (Biskoppens Søn) (8), L. Doblaug (9), J. H. Johnson (10), S. Hansen (11), P. Olsen (12), A. Halvorsen (13), James Sanaker (14), A. Olsen (15), L. Petersen (16), H. P. Bergh (17), N. Christophersen (18), N. Jonassen (19), J. Olsen (20), B. Jørgensen (21), H. Ristvedt (22), H. J. Wahlstrøm (23), O. Krogsrud (24), A. Gundersen (25), J. Wiel (26), John Thorkildsen (27), M. Olsen (28), Chr. Torjussen (29), N. E. Simonsen (30), John Claussen (31), Lars Jensen (32), Ole Christensen (33). En i den Danske Mission virkende Prædikant, Herman Jakobsen (fra den sydindiske Konference), overførtes til den Norske Konf.,

---

*) Tallet, der i Parenthes er vedføiet Navnene, henviser til samme Tal paa omstaaende Billeder.

anført som Diakon af 2den Aarsklasse og bestemt til at ordineres til Ældste. Paa Prøve optoges Ananias Gundersen. L. Brynildsen blev paa eget Begjær sat i lokalt Forhold. H. J. Petersen ønskede at forblive paa Prøve.

Af Rapporterne fremgik, at den aandelige Tilstand i begge Distrikterne var tilfredsstillende. I Christiania Distr. havde der af forlængede Møder været holdt mange og velsignelsesrige. Søndagsskolegjerningen trivedes vel; mange fattige Børn, der ellers om Søndagen vilde drive om paa Gaderne uden noget Tilsyn, havde fundet et Hjem i Søndagsskolerne.

Kirken i Tønsberg var bleven færdig og indviet. Ligesaa Bedehuset i Tosebygden. Reparationer havde fundet Sted i Sarpsborg, Fredriksstad, Horten og paa Grünerløkken. Menigheden i Fredrikshald havde kjøbt en Byggeplads i Tistedalen.

Gjælden var blevet betydelig formindsket, især ved Hjælp af Bidragene fra Missionsselskabet i Amerika. Flere Menigheder havde ogsaa faaet Hjælp fra Taksigelsesfondet.

I Trondhjem havde Br. Hauge i nogle Maaneder virket i Forening med Br. Wahlstrøm. Og Br. Bergh, Redaktør af „Kristelig Tidende“, havde arbeidet utrættelig i sin Gjerning.

I Christianssand Distr. var der i Sandnæs bygget et mindre, men net Kapel, og i Haugesund var en Byggetomt bleven indkjøbt. Kirkegjælden var reduceret, Missionskollekten betydelig forøget, og Søndagsskolegjerningen gik fremad.

I Antallet af Medlemmer i fuldstændig Forening var der i Distrikterne i Alt en Forøgelse af 261, hvorimod der i Antallet af Prøvemedlemmer var en Formindskelse af 71. Kirkeeiendomsværdien var steget med Kr. 5660. I Kol=

lekter for Missionen var Stigningen Kr. 237; andre Kollekter derimod var aftagne med Kr. 530.

Af Prædikantboliger rapporteredes en i Horten værd Kr. 7000.

Da den Bisk. Methodistkirkes Hundredaarsfest nærmede sig, vedtoges en Resolution om at feire samme ved Prædiken om Kirkens Oprindelse og Fremgang 2den Juledags Formiddag og festlig Sammenkomst om Eftermiddagen samt ved Indsamling af Bidrag til den paatænkte theologiske Skole.

Br. Eltzholtz, der skulde have besøgt Konferencen som Delegeret, sendte de norske Brødre sin Hilsen i en Skrivelse, da han var forhindret fra selv at give Møde.

Brødrene Wahlstrøm og O. Olsen valgtes som Delegerede til den Evangeliske Alliances Møde i Kjøbenhavn.

L. Petersen ansattes som Præs. Ældste i Christiania Distr., J. H. Johnson i Bergens Distr. L. Doblaug ansattes i Hamar og Furnæs, A. Olsen ved 1ste Menighed i Christiania, O. Olsen i Bergen og J. Sanaker i Fredrikshald.

Den 10de Aarskonference holdt sine Møder fra den 11te til 15de Juni 1885 i Methodistkapellet i Trondhjem. Biskop J. F. Hurst præsiderede ligesom ved den forrige Konference, idet han nemlig — hvad der ofte var Tilfældet med vore Biskopper — nu var paa Tilbageveien fra sin Visitationsreise rundt Jorden, medens han forrige Gang var paa Udreisen.

Rapporterne viste, at Værket var i Fremgang i begge Distrikter. I Christiania Distr. havde der vistnok ikke været nogen Tilvæxt i Medlemsantal, men det skrev sig dels fra Udvandring og dels derfra, at Horten og Tønsberg, som før havde hørt dertil, var bleven overført til det andet Distrikt, der nu kaldtes efter Bergen. I Pengeindsamlingerne derimod var Forøgelsen ikke ringe. Søn=

dagsskolegjerningen trivedes fremdeles godt, og dertil bidrog for endel „Børnenes Søndagsskoleblad", der havde naaet en ikke ringe Udbredelse.

I Tistedalen (pr. Fredrikshald) var Kapellet færdigt, men endnu ikke taget i Brug. Totrediedel af de 4000 Kr., det havde kostet, var alt betalt. Reparationer var foretagne paa 2den Kirke i Christiania og Kapellet i Moss.

I Christianssund var Virksomhed begyndt, idet Brødrene J. H. Johnson, Ristvedt og Wahlstrøm havde besøgt Stedet, hvorefter Chr. Larsen, Lokalprædikant fra Christiania, var bleven sendt derhen i Slutningen af November '84. Der var nu 17 paa Prøve, og en Menighed ventedes organiseret. Ogsaa en Søndagsskole var stiftet der.

I Hamar og Kongsvinger var Lokaler bleven leiede.

I Bergens Distr. var en Kirke bleven bygget og indviet i Haugesund. Kirken i Laurvig havde undergaaet en fuldstændig Reparation, og et Sakristi var bleven tilbygget.

Af de 200 Doll., der var bleven sendt fra Søndagsskoleforeningen i Amerika, havde hver Søndagsskole faaet sin Andel i Forhold til Børnenes Antal.

Kirkens Hundredaarsfest var bleven høitidelig feiret.

C. Willerup og Torstensen forblev i udtjent Forhold.

J. H. Johnson havde aflagt et Besøg i Amerika — hvor han samtidig skulde virke som Agent for Skolesagen — og havde der overværet Konferencen i Forest City 1884.

Afgaaede ved Døden var Biskop J. W. Wiley, der havde præsideret ved Aarskonferencen i Stavanger 1879 og der vundet Brødrenes Hjerter, samt Sømandsmissionær H. H. Johnsen, der efter 19 Aars Virksomhed som Kolportør ved Bethelskibet i New York, i det sidste Par Aar havde virket i Christiania, og Br. Johannes Olsens Hustru. Minde-Resolutioner i Anledning af alle tre Dødsfald vedtoges.

Omflyttede blev: N. Christophersen, der ansattes ved 1ste Kirke i Christiania, mens H. Ristvedt blev Prædikant ved 2den Kirke sammesteds. A. Olsen forflyttedes til Fredriksstad, M. Olsen til Sarpsborg, Doblaug og Larsen til Trondhjem.

Den 11te Aarskonference afholdtes i Fredrikshald, 10—14 Juni 1886, under Ledelse af Bisk. Cyrus D. Foss.

Rapporten for Christiania Distr. viste, at nye Menigheder var stiftede i Hamar og Christianssund; i sidstnævnte By især var der en lovende Arbeidsmark. Fra Trondhjem af havde Br. Doblaug og Chr. Larsen besøgt Levanger og Værdalsøren og aabnet Virksomhed der. Br. Thomassen, Handelsmand paa Værdalsøren, var ifærd med at bygge et Kapel, som han meget billigt vilde overlade Missionen.

Reparationer var foretagne i Fredrikshald, Fredriksstad, Moss og paa 1ste Kirke i Christiania.

I Bergens Distr. havde Menigheden i Skien kjøbt en velbeliggende Tomt; og i Solum, en Bygd der i Nærheden, var et Bedehus bleven reist og indviet. I Kragerø var det gamle Bedehus bleven solgt og en Tomt indkjøbt til at bygge et nyt og hensigtssvarende Kapel paa. I Bergen var Kapellet bleven udvidet og omdannet saaledes, at det var et af de største og hyggeligste af Missionens Forsamlingslokaler.

I begge Distrikter trivedes Søndagsskolen vel, og Antallet af Medlemmer i fuld Forening var steget med i Alt: 274.

Som fuldstændigt Medlem optoges Ananias Gundersen i Konferencen. Født 1859 i Egnen nord for Bergen, blev han, omtrent 19 Aar gl., vakt i denne By under Past. Petersens Virksomhed dersteds og fandt Fred med Gud. Efter at have sluttet sig til Samfundet 1880, udvandrede han det næste Aar til Amerika og kom til Chicago, hvor

han virkede i Søndagsskolerne omtr. 1½ Aar. Vendt tilbage til Norge 1882, blev han i 1883 Lokalprædikant. Han betjente saa Menigheden i Sandnæs, blev 1884 optagen paa Prøve i Konferencen og sendt til Flekkefjord, hvor han virkede 2 Aar, indtil han nu (1886) optoges som fuldstændigt Medlem, ordineredes til Diakon og ansattes ved Christiania 3die Kirke.

I overtalligt Forhold sattes N. Christophersen og H. P. Bergh, der begge var reiste til Amerika; i udtjent Forhold H. P. Torstensen.

Hvad H. P. Bergh angaar, da var han (før sin Afreise) bleven suspenderet, hvorefter en Komité nedsattes for nærmere at undersøge hans Sag. Resultatet blev, at han (som bemærket) sattes i overtalligt Forhold.

Afgaaede ved Døden var Pastor Chr. Willerup, den i nærv. Skildring saa ofte omtalte Superintendent og en blandt den Norsk-Danske Methodismes ihærdigste Pionerer; fremdeles Br. A. Olsens og Br. J. Johannesens Hustruer. Mindereſolutioner vedtoges som sædvanligt.

Aarskonferencen 1887 samledes den 19de Mai i Porsgrund. Biskop W. X. Ninde førte Forsædet.

N. Christophersen blev overført til den Norsk-Danske Konference i Amerika, og H. P. Bergh havde indsendt skriftlig Anmodning til Konferencen om at blive staaende i overtalligt Forhold.

I Christiania Distrikt havde den kirkelige Fremgang ikke svaret til Forventningerne, hvortil Grunden — ifølge Rapporten — fornemmelig maatte søges dels i den ukirkelige, opløsende Frihedsbevægelse, der fremdeles gjorde sig gjældende rundt om i Landet, og dels i Emigration.

I Christiania var en ny Menighed bleven organiseret i Byens Midte, hvor en prægtig Forsamlingssal var bleven leiet; og til denne nye Kreds var omtrent 80 Medlemmer

overflyttet fra 1ste Menighed. Paa Kongsberg havde Kommunebestyrelsen skjænket Missionen en stor, vakker Tomt, hvorpaa man var ifærd med at opføre en Kirkebygning. Paa Værdalsøren var et Kapel — „Bethania", den Tid det nordligste Methodistkapel i Verden — bleven indviet og taget i Brug. I Fredriksstad var den leiede Byggetomt bleven kjøbt for Kr. 1600.

I Bergens Distr. var Kapellet paa Sandnæs bleven bordklædt paa alle Sider. Paa Lister var en mindre Kirke bleven fuldført og indviet, og i Christianssand havde den lille Menighed ikke blot kjøbt en Tomt, men begyndt med Opførelsen af en Kirke paa samme. I Arendal var et Sakristi eller Bedelokale bleven indrettet i Kirkens Underetage. I Kragerø var en Kirke af Mursten under Opførelse. I Skien var Kirken bleven lagt i Aske under Byens Brand i August '86; den gamle Tomt var paa Grund af den nye Regulering bleven uanvendelig som Kirketomt, og en anden var derfor kjøbt, hvor Grundmuren til en Kirke alt var under Arbeide. Siden Branden havde Menigheden benyttet Totalafholdslokalet til at samles i. I Tønsberg var Kirken bleven repareret.

I begge Distrikter stod det sig vel med Søndagsskolegjerningen.

Tilvæxten i Antal af Medlemmer i fuld Forening var i Alt: 96. 7 nye Lokalprædikanter var tilkomne.

Afgaaet ved Døden var Hans Peter Torstensen, der havde virket med stor Nidkjærhed og været et Redskab til Manges Frelse, men i flere Aar lidt af den Bryst- og Hals-Sygdom, der nu i hans 46de Aar gjorde Ende paa hans jordiske Livsvandring.

Paa Prøve optoges i Konferencen: Emil Halvorsen, Johannes P. Lie, Gustav Gulliksen, Tom. B. Barratt, Simon S. Haave og Julius Hansen.

Optagne i fuld Forening blev: Christopher Larsen og

Gustav Smedstad, der begge havde absolveret en tilfredsstillende Examen, og desuden — paa Biskoppens, Br. Wahlstrøms og O. Olsens Anbefaling — Herman Jakobsen fra den Danske Mission. Johannes Claussen, reisende Diakon, valgtes til Ordination som Ældste.

Christopher Larsen var født 1861, i Norge. 19 Aar gl. udtraadte han af Statskirken, optoges som Medlem af Methodistmenigheden i Hønefos og blev Formaner. Blev senere Lokalprædikant og virkede i Christianssund. Optoges ved Aarskonferencen '85 paa Prøve, og nu, i Porsgrund, i fuld Forening.

Gustav Smedstad var født 1860, i Norge. Blev tidlig, i Odalen, bekjendt med Methodisterne. Optoges i deres Menighed '83, blev Formaner og Lokalprædikant i '84 og virkede i Sandnæs. Paa Aarskonferencen '85 optoges han paa Prøve i Konferencen og assisterede saa Br. Wahlstrøm i Arendal.

J. Thorkildsen ansattes ved 1ste Kirke, O. A. Krogsrud ved 2den, i Christiania, A. Halvorsen i Bergen, T. B. Barratt i Vossevangen.

Som Delegat til Generalkonferencen i Amerika valgtes J. H. Johnson, som Suppleant A. Olsen.

Aarskonferencen 1888, den 13de i Rækken, afholdtes, 19—23 Juli, i 1ste Kirke i Christiania, under Ledelse af Biskop W. F. Mallalieu.

Inden Bergens Distr. var Kirker blevne byggede i Christianssand (en rummelig Træbygning) og Kragerø (en Murstenskirke), mens Kirken i Skien var bleven fuldført og indviet. Kirken i Horten havde faaet et Sakristi tilbygget.

Ogsaa hvad Kollektioner, Afbetaling paa Kirkegjæld o. s. v. angik, var Sagen i jevn Fremgang.

I Christiania Distr. var den nye Kirke paa Kongsberg bleven indviet og taget i Brug. I Hønefos

havde Kapellet faaet en Tilvæxt i et Sakristi; og 1ste Kirke — den, hvori Konferencen befandt sig — var bleven malet fra Gulv til Tag.

Medlemmer i fuld Forening var tiltagne med i Alt 37, mens Prøvemedlemmerne var aftagne med 78 — et Resultat, der skrev sig fra den stærke Udvandring.

Paa Prøve optoges i Konferencen: A. Hartvig, Jens Johannesen, Søren J. Sørensen og Anton Odegaard; fra den danske Mission: Laust Christensen, Lauritz C. Larsen, Mikkel Olesen, Anton Christensen og Niels P. Nielsen.

Afgaaede ved Døden var: Biskop William L. Harris, 70 Aar gl., en af Kirkens dygtigste Mænd, der som Biskop havde besøgt Norge to Gange. Endvidere Br. Peter Olsens og Br. Walles Hustruer.

Biskoppen bragte Konferencen hjertelige Hilsner fra Konferencerne i Sveits, Tydskland og Sverige samt fra Aarsmødet i Danmark. Ligesaa hilstes Konferencen fra de norsk=danske Brødre i Amerika i en Skrivelse ved Pastor A. Haagensen. Ogsaa fra Br. H. P. Bergh oplæstes en Skrivelse, af privat Art. J. H. Johnson, der nu havde virket ihærdig som Præs. Ældste hele 8 Aar i Norge, blev efter eget Forlangende overflyttet til den Norsk=Danske Konf. i Amerika. A. Olsen blev Præs. Ældste i Christiania Distrikt, L. Petersen i Bergens, og J. Sanaker i Trondhjems Dist. J. Thorkildsen ansattes ved 1ste Kirke i Christiania, N. Ristvedt i Arendal.

J. H. Johnson takkedes i en Resolution for hans dygtige og kjærlige Ledelse som Præs. Ældste. M. Hansen ønskede man overflyttet, for at han kunde overtage Styrelsen af Skolen. Hertil kan føies, at da L. Petersen indgik til Hvilen i Løbet af det kommende Aar, overtog Br. Sanaker hans Distrikt ved Siden af sit eget, og at M. Hansen ved Konferencen i 1889 atter blev Præs. Ældste for Bergens Distrikt, mens Sanaker blev Skolebestyrer.

Aarskonferencen 1889 samledes den 25de Juli i Kongsberg, under Ledelse af Biskop C. H. Fowler.

Dette var forsaavidt en eiendommelig Konference som der hos Flertallet af Brødrene rørte sig en vis Følelse af Utilfredshed, en Slags Skinsyge maaské, ligeoverfor Moderkirken i Amerika og Alle, der enten direkte repræsenterede denne eller var nærmere sammenknyttet med den — en Stemning, der gav sig Luft bl. A. derved, at den visiterende Biskop fik en kjøligere, en mindre hjertelig Modtagelse end ellers pleiede at være Tilfældet.

Det hele Felt i Norge var nu delt i 3 Distrikter, idet et nyt, Trondhjems Distr., var kommet til.

Inden Christiania Distr. var en ny lille Kirke bleven reist og indviet paa Hamar. Det financielle Tryk havde tildels været en Hindring for Værkets Fremgang. Br. Ruud, Wahlström og Walle havde i længere eller kortere Tid ved Sygdom været hindrede i at varetage sin Gjerning.

Inden Trondhjems Distr. var der i Tromsø bleven stiftet en Menighed med 12 Medlemmer og 3 paa Prøve; ogsaa i Aalesund var en lignende oprettet. I Viktoriahavn og Liland var Udsigterne nok saa gode som i Bodø. I Christianssund behøvedes en Kirke istedetfor det leiede Lokale.

I Bergens Distr. var der i Egersund nu en Menighed paa 12 Medlemmer og 7 paa Prøve. Sandnæs og Jæderen saavelsom Flekkefjord og Hitterø burde have egne Forstandere. Virkefeltet burde udvides til Risør og Langesund, Molde, Røraas o. a. Steder.

Forøgelsen i Medlemsantal var i Alt: 284 i fuld Forening, 67 paa Prøve. Til Opførelse af Kirker og Præsteboliger var der derimod betalt mindre end i Aaret forud.

Prædikanterne holdt sammen med Biskoppen et Møde

for lukkede Døre, hvor deres specielle Forhold og Virksomhed i Landet nærmere diskuteredes.

Afgaaet ved Døden var Br. Lars Petersen, Præs. Ældste for Bergens Distr. I 11 Aar — 4½ Aar som Præs. Ældste — havde han trofast og samvittighedsfuldt virket i Kirkens Tjeneste. Han var endnu en ung Mand, da Herren kaldte ham hjem.

Br. A. Gundersens Hustru var ligesaa indgaaet til den evige Hvile.

J. Sanaker havde virket som Præs. Ældste i afdøde L. Petersens Sted.

Paa Prøve i Konferencen optoges: C. V. Duckert, B. G. Rognerud og K. Nilsen Aas.

Fuldstændige Medlemmer blev følgende: Johannes P. Lie, der var født 1861, i Norge, blev Medlem af Methodistkirken 1884, i de følgende Aar Formaner o. s. v., assisterede Pastor Doblaug i Trondhjem og optoges 1887 paa Prøve i Konferencen. Emil Halvorsen, der var født 1862, i Norge, blev, efter 1877, Medlem af 1ste Menighed i Christiania, virkede først i Odalen og saa som Forstander i Hamar. T. B. Barratt, født 1862 i England og af engelske Forældre, kom som ganske ung Gut til Norge, begyndte i 18 Aars Alderen at virke som Prædikant, efter at være blevet Formaner og Lokalprædikant, opgav saa ganske sin Syssel ved Grubearbeiderne og viede sit Liv til Herrens Tjeneste; endvidere Julius Hansen, Gustav Gulliksen og Simon S. Haave.

Joakim Petersen havde før staaet paa Prøve i Konferencen, men unddrog sig for Optagelse. Han virkede med Held i Danmark og blev nu — i Henhold til Skrivelse fra Chr. Thaarup, Danmark, og paa Anbefaling af O. Olsen — valgt til at ordineres til Ældste efter Missionsreaelen samt optaget i fuld Forening i Konferencen, efter at han først pro forma var optaget paa Prøve.

Han havde ogsaa virket i Norge og var kjendt fra Methodismens tidlige Dage; og heri saavelsom i hans øvrige Virksomhed maa vel Grunden søges til saa usædvanligt eller rettere enestaaende et Skridt som det, at han uden nogen Prøvetid løftedes som fuldstændigt Medlem ind i Kredsen. Konferencen maa vel, baade hvad Karaktér og Dygtighed angaar, have fundet ham værdig dertil.

Blandt Forandringer var følgende: M. Hansen blev Præs. Eldste for Bergens Distr.; B. Jørgensen, A. Gundersen og T. B. Barratt ansattes ved henholdsvis 1ste, 2den og 3die Kirke i Christiania, J. Olsen i Drammen, C. A. Odegaard paa Kongsberg og C. V. Duckert i Tønsberg. O. Christensen overflyttedes til den Norsk-Danske Konf. i Amerika.

Den 15de Aarskonference holdt sine Sessioner i Skien, 16de—19de Juli 1890, under Forsæde af Biskop H. W. Warren.

Som Gjæster havde indfundet sig: Past. O. Jacobsen, fra Chicago, og G. Wagnsson, fra Sverige.

Inden Trondhjems og Bergens Distrikter var i Hammerfest, Verdens nordligste By, en Menighed bleven stiftet med 16 fuldstændige Medlemmer og 8 paa Prøve — hvad man især havde Br. S. J. Sørensens nidkjære Bestræbelser at takke for. I Tromsø fandtes en liden fremadstræbende Menighed, der imidlertid savnede en egen Kirke. Det samme Savn føltes, og det i langt høiere Grad, i Trondhjem. I Christianssund derimod, hvor man havde faaet Kr. 1000 til Hjælp fra Amerika, var man isærd med at bygge en Kirke, der snart vilde være færdig. I Aalesund havde Br. Rognerud, indtil for ganske nylig, ikke engang kunnet faa et passende Rum tilleie og havde derfor, paa god gammel Methodistvis, holdt sine Møder under aaben Himmel (naar Veiret tillod det), hvad der jo ialfald havde den Fordel, at Lokalet ikke saa let blev over-

fyldt. For Bergen var én Prædikant ikke nok; der burde ansættes én til. I Egersund var en Kirke bleven bygget, indviet og taget i Brug; Br. Gulliksen havde virket ihærdigt derfor.

I Christiania Distr. var ingen Kirker eller Kapeller bleven opført, men Reparationer var foretagne flere Steder, saaledes i Drammen og Tønsberg.

Den financielle Tilstand var nogenlunde tilfredsstillende, undtagen netop i Skien, hvor Gjælden tyngede haardt paa Menigheden.

Tilværten i Medlemsantal var i Alt: 264 i fuld Forening, 114 paa Prøve. Kirkeeiendommens Værdi var steget med Kr. 7420.

Optagne paa Prøve, efter Anbefaling af Biskoppen og O. Olsen, blev følgende Brødre, alle fra den danske Mission: Anton Bast, Chr. Jensen, Chr. Nilsen, S. Nilsen Gaarde og R. Petersen.

I fuld Forening optoges: S. J. Sørensen, der, født 1864, i Norge, blev i 19 Aars Alderen optaget i Methodistkirken, senere Formaner o. s. v. Virkede i Fredrikshald, Trondhjem og Hammerfest. Endvidere: J. Johannesen, der var født 1855. Optoges i Methodistkirken 1879 og blev snart efter Søndagsskolebestyrer (i Bergen), senere Lokalprædikant. Virkede i Brooklyn, N. Y., Amerika, derpaa i Haugesund, Flekkefjord o. a. Steder i Norge, senest i Bodø. Samt A. Odegaard.

Fra Missionen i Danmark: Laust Christensen, Anton Christensen og Lauritz C. Larsen.

I udtjent Forhold stod K. J. Wahlstrøm.

Til Dannelsen af Ungdomsforeninger inden Menighederne traf man de indledende Skridt.

Det var i Bergen, at den 16de Aarskonference afholdtes, 15de til 20de Juli 1891, under Ledelse af Biskop J. M. Walden.

Af Besøgende var tilstede J. M. Erikson, som Delegat fra Brødrene i Sverige, og J. C. Tollefsen af den Norsk-Danske Konf. i Amerika.

I Bergens Distr. var en Kirke i Christianssund bygget og taget i Brug; og i Hammerfest, Bodø og Aalesund var Tomter blevne indkjøbte.

I Christiania Distr. var Tilbygninger eller Reparationer foretagne hist og her, saaledes i Kragerø, Tønsberg, Skien og Horten. I Hønefos var tillige et Orgel bleven anskaffet. Ogsaa Bedehuset i Tistedalen var undergaaet en betydelig Forandring.

Den økonomiske Tilstand i Distriktet var efter Omstændighederne noksaa god.

Medlemmerne i fuld Forening havde havt en Tilvæxt af 90, hvorimod de paa Prøve var aftagne med 118.

Optagne blev: paa Prøve Christian Andersen og Bernhard Svendsen; i fuld Forening: C. B. Duckert, G. Rognerud og, fra den danske Mission, Niels P. Nielsen.

Under Konferencen henvendte Biskoppen sig flere Gange til Brødrene og paaviste bl. A. Nødvendigheden af et grundigt Bibelsk Studium, Efterlevelsen af „Disciplinens" Forskrifter med Hensyn til Gudstjenestens Ordning, Hensigtsmæssigheden af Samarbeide mellem Prædikanter og Lægmænd og de ældre Menigheders Forpligtelse til at bestride sine egne Udgifter. Han udtalte sig ogsaa imod verdslige Festiviteters Afholdelse om Søndagen.

I Spørgsmaalet om Kvindens Valgbarhed til Generalkonferencen stemte 22 Brødre imod, 11 for; i det om Generalkonferencens Sammensætning af et lige stort Antal Lægmænd og Prædikanter stemte 14 for og 20 imod.

I Menighederne havde 1363 Medlemmer stemt imod, kun 228 for Kvindens Valgbarhed til Generalkonf.

Som Delegat til Generalkonf. 1892 valgtes ogsaa denne Gang A. Olsen, med J. Thorkildsen som Suppleant.

Paa Lægmændenes Side valgtes til Delegat Landhandler M. Svendsen, fra Sundsvolden pr. Porsgrund, med Karl Andreasen, fra Fredriksstad, som Suppleant; dette var, saavidt vides, første Gang i Konferencens Historie, at Lægmændene benyttede sin Ret.

Af Epworth-Liga-Foreninger — der var stiftede ifølge Anmodning af Biskop Warren paa forrige Aars Konf. — fandtes 16, med 800 Medlemmer. Desuden havde man en Børne-Liga med 40 Medlemmer og 6 Ungdomsforeninger med omtr. 350.

O. Olsen, der i nogle Aar havde virket til stor Velsignelse i Danmark, sattes efter eget Ønske i overtalligt Forhold. M. Hansen overflyttedes til Oregon-Konf. i Amerika og ansattes ved den Norsk-Danske Mission paa Stillehavskysten. J. Thorkildsen blev Præs. Ældste for Bergens Distr.

Et nyt Distrikt dannedes, kaldet „Nordlands Distr." og omfattende de tre Pladse Bodø, Hammerfest og Tromsø, hvor J. P. Lie, en ung Mand, ansattes som Præs. Ældste.

En Resolution vedtoges udtrykkende Ønskeligheden af, at en af Biskopperne fik fast Bopæl i Europa, da han saaledes kunde blive bedre bekjendt med Værket i Norge, hvad der vilde være til stor Fordel for dette.

1892 samledes Aarskonferencen i Drammen, den 4de Aug., under Ledelse af Biskop Isaac W. Joyce.

Som Besøgende var tilstede: Br. Eagle, fra den nordvestl. Svenske Konf., samt G. Mathisen og Prof. N. E. Simonsen, fra den Norsk-Danske Konf., i Amerika. Sidstnævnte yttrede sig i hjertelige Ordlag om Følelsen blandt Brødrene hinsides Havet ligeoverfor Brødrene i Norge.

Paa Prøve optoges: Julius Korsmo, Johan Houen, Chr. Fredriksen, Anton Rynning; og fra den Danske Mission: L. Petersen, P. Egelund Nielsen og Niels Hansen; i

fuld Forening: Anton Bast, Chr. Jensen, Rasmus Petersen, Søren N. Gaarde og Chr. Nielsen, Alle af den Danske Mission.

I udtjent Forhold vedblev K. J. Wahlstrøm. Overflyttet til den Norsk-Danske Konf. i Amerika blev M. Olsen (Olsen-Block).

En Mængde Spørgsmaal af forskjelligt Indhold blev paa denne Konference forelagt Biskoppen, der gav Svar paa dem alle.

I Christiania Distr. var intet nyt Gudshus bleven reist, men Reparationer og Forbedringer var foretagne paa endel Kirker eller Kapeller.

Alle Brødrene havde været ved god Helbred undtagen Br. Walle, der det meste af Aaret havde været for svag til fuldt ud at varetage sin Gjerning.

I Skien og enkelte andre Menigheder var fremdeles Kirkegjælden mer end almindelig trykkende.

Inden Bergens Distr. havde man i Aalesund begyndt paa Grundmuren til et Kapel, men savnede for Øieblikket de nødvendige Midler til at bygge videre. Kapellet paa Værdalsøren var bleven flyttet til Levanger, hvor det kunde gjøre bedre Nytte. I Bamble havde man kjøbt et lidet Hus til at holde Møder i.

I Nordlands Distr. — et temmelig langstrakt Omraade — havde de 3 Brødre været i størst Forlegenhed med Hensyn til at finde passende Lokaler. I Hammerfest havde saaledes hele Flokke af Mennesker staaet udenfor, fordi de ikke kunde komme ind. Nu havde man dog der faaet sikkret sig omtrent Kr. 2000 som et Kirkebygningsfond, saa det kunde siges at lysne i Horisonten. I Tromsø havde man indkjøbt en Tomt, og i Bodø leiet en.

Søndagsskolegjerningen trivedes vel, og Ungdomsforeningerne vakte gode Forhaabninger.

Medlemmerne i fuld Forening havde havt en Tilvæxt af i Alt: 90, hvorimod de paa Prøve var aftagne med 6.

Afgaaet ved Døden var Br. Lars Børresen Doblaug, der i hele sin lange Virketid havde vist sig som en dygtig og nidkjær Herrens Tjener, trofast i Hjertet, aaben og bramfri i al sit Væsen.

En Komité paa 5 nedsattes for at tage under nærmere Overveielse Kirkens Arbeide i Norge, de Hindringer, der stillede sig iveien o. s. v.

Et nyt Distrikt, Laurvigs, kom til, og Ansættelserne var som følger: T. B. Barratt, Præs. Ældste i Christiania Distr., J. Sanaker i Laurvigs og samtidig Bestyrer af den theol. Skole, A. Halvorsen i Trondhjems Distr. Bergens og Nordlands Distrikter beholdt sine Præs. Ældste. A. Halvorsen skulde samtidig være Forstander for Menigheden i Trondhjem.

De gamle Ledere var nu enten afgaaede ved Døden eller ialfald ikke længer Præs. Ældste. Nye, yngre Kræfter havde taget deres Plads. Opgaven var idetheletaget neppe bleven lettere. Banen var ganske vist brudt, men den materialistiske, verdsligsindede Tidsaand — Kirkens værste Fiende — var og er i alt andet end Aftagende. Vil de yngre Kræfter vise sig Kampen voxen?

Konferencen udtalte sin Tak til Br. Torjussen for hans Virksomhed som Redaktør af Bladene og til Br. Jonassen for hans Førelse af Bogforretningen.

A. Olsen, der aftraadte som Præs. Ældste, blev Redaktør, og Helge Ristvedt Bogagent.

Aarskonferencen 1893 samledes den 6te Juli, i Arendal. Det var den 18de i Rækken. Bisk. John H. Vincent præsiderede.

I Bergens Distr. var ingen ny Gudshuse bleven reist, men Værket skred jevnt fremad overalt. I Arendal var ved 4de Kvartalsmøde Mindet om Menighedens Stif-

telse for 25 Aar siden bleven feiret ved en Række Møder. I Bergen var 2den Menigheds Lokale altfor lidet og indskrænket. I Egersund var et Prædikantmøde bleven afholdt i Vinterens Løb.

I Christiania Distr. havde Sauggrændens Menighed opført et lidet, vakkert Kapel i Sandsvær.

I Laurvigs Distr. føltes Kirkegjælden hist og her som en ikke ringe Byrde. Iøvrigt var Værket i Fremgang.

Inden Tromsø Distr. var en liden Kirke bleven reist i Hammerfest, og i Tromsø var Grundstenen lagt til én.

I Trondhjems Distr. havde man i Aalesund, af Mangel paa Midler, ikke kunnet bygge videre paa den Kirke, hvortil Grunden var lagt forrige Aar.

Medlemmerne i fuld Forening var forøgede med kun 23, mens de paa Prøve var formindskede med 115.

I den anslaaede Kirkeeiendomsværdi var der en ikke ringe Stigning.

Paa Prøve i Konferencen optoges: Odin M. Løkke, Edv. H. Aas og Abraham Andersen; i fuld Forening: Christian Andersen, der var født 1864, i Norge, og i 1891 bleven optaget paa Prøve i Konferencen.

Ole Olsen, der havde virket som Agent for Søndagsskoleforeningen, vedblev i overtalligt Forhold; og i samme Forhold sattes T. M. Hauge, der reiste til Amerika og sluttede sig til Virksomheden der. Niels Hansen, der stod som Prøvemedlem, fra den Danske Mission, overflyttedes til den Norsk-Danske Konf. i Amerika.

Af Prædikanter var i Aarets Løb suspenderede: Joh. Claussen, i Christiania Distr., og Julius Hansen, i Laurvigs. Begge blev, efter Forhør, udelukkede.

Redaktøren og Bogagenten ansattes ogsaa dette Aar ved Menigheder i Christiania for derved at fremhjælpe Blad- og Bogsagen.

Besøgende, der forestilledes Konf., var: Niels P. Nielsen, fra Danmark, Arnt Brødremoen og Harald Kristensen, begge fra den theol. Skole i Evanston, Amerika.

C. B. M. Duckert, der var født i Danmark, 1859, men havde virket flere Aar i Norge og var bleven ordineret til Diakon 1891, til Ældste ved denne Konference ('93), overflyttedes til 1ste Menighed i Kjøbenhavn.

En anden, der valgtes til Ældste, var Georg Rognerud, der var født 1863, i Norge, havde faaet Formaner- og Lokalprædikant-Bemyndigelse i Odalen 1887 og var bleven ordineret til Diakon 1891.

Et lidet Barnehjem var tidligere bleven oprettet i Christiania, hvor et Hus dertil var kjøbt. Nu foreslog man at aabne ogsaa en Diakonisse-Virksomhed dersteds.

Der yttrede sig hist og her Tegn til, at man for at bringe mere Liv i Menighederne ønskede „Evangelister" udsendt. Brødrene modtog tillige en Adresse fra en Lægmandsforening, der var stiftet inden Aarskonferencens Omraade, talte 100 Medlemmer og repræsenterede 13 Menigheder. Denne Forenings Formaal var at vække gjensidig Forstaaelse mellem Forstanderne og deres Menigheder, at behandle baade aandelige og praktiske Spørgsmaal vedrørende Kirken o. s. v. Menighederne, eller ialfald en betydelig Del af dem, var altsaa ikke ganske tilfreds med de bestaaende Forhold — kort sagt, der var adskilligt, der syntes at tyde paa, at en vis Slappelse maatte være indtraadt enten i Menighedslivet og dets Ledelse eller i Styrelsen som Helhed betragtet.

Methodismen kan ikke løse sin Hovedopgave – at frelse Sjæle — uden ved først at vække dem. Vækkelsen er imidlertid kun det første Skridt og tilmed ét, der som bekjendt ingenlunde altid fører til Maalet; mangen en Sjæl blev vakt, der atter faldt fra — Aanden er redebon, men Kjødet skrøbeligt — og Methodismen bliver derved en

Idelig-Vækkelsens, en Revivals-Kirke, hvor det for Missionærerne eller Forkynderne gjælder om at være paafærde evig og altid, i Tide som i Utide. Den havde nu i Norge overlevet sin første Kamp- og Brydnings-Periode, sin heroiske Tidsalder. Grundvolden var lagt. Hvad det dernæst gjaldt og endnu gjælder om, er, at sé fremad, ikke tilbage; ikke at fortrøste sig til hvad der var og er udrettet, men holde sig for Øie, at Kampen og Rivningerne, om de end tildéls skifte Form og Karaktér, dog ligesaa vel nu som forhen kræve den yderste Anspændelse af Missionærens Kræfter, den samme Begeistring, Tro og Haab paa en endelig Seier som fandtes hos Banebryderne i hine tidligere Dage. Zions Fiende sover aldrig; med Aandens Sværd ved Siden og Kirkebygningens Murské i Haanden maa der rastløs virkes. Standsning eller Hvile under Arbeidet er énsbetydende med det første Skridt til Borgens Overgivelse.

Rapporten viste, at der nu efter 40 Aars Virksomhed fandtes i Alt: Medl. i fuld Forening 4621, paa Prøve 475, Reiseprædik. 41; Søndagsskoler 57, med Elever 5510, Lærere og Bestyrere 503; Kirker og Kapeller 41, anslaaet Værdi Kr. 599,265; Prædikantboliger 2; ansl. Værdi Kr. 14,100. Gjælden paa Kirkeeiendomme var Kr. 161,337. I Kollekter for Missionen var sidstafvigte Aar ydet: Kr. 4085, foruden hvad der var erlagt for „Velgjørende Øiemed"; til Prædikanters Underhold Kr. 19,236.

— — — — — — — — — — — —

Før vi slutte, gribe vi Leiligheden til at kaste et flygtigt Blik paa Methodismens Prædikantskoles samt dens Bog- og Bladforretnings Historie i Norge.

Prædikantskolen. Saa vist som det er, at Methodistkirken altid fortrinsvis har henvendt sig til Folkets store, brede Lag — fordi det var der man mest behøvede den —

saa vist er det paa den anden Side, at den altid har været en Ven og Befordrer af intellektuel Uddannelse og Oplysning. Selve dens Stifter, dens tidligste Ledere og de første, der sluttede sig til dem i England, hørte alle til den studerende Klasse og forstode saaledes vel at sætte Pris paa den ved bogligt eller literært Studium erhvervede Kundskab og Oplysning.

Ogsaa i Norge følte man tidlig Trangen til Uddannelse for Prædikantgjerningen, og Spørgsmaalet hørte til dem, der stod paa Missionsmødernes Dagsorden alt fra 1869 af, da det første Gang toges for til Behandling. Samtidig søgte Sagens Venner at virke derfor som de bedst kunde, saaledes S. A. Steensen, der, under et Besøg hos Slægt og Venner i Amerika 1872, indfandt sig ved Generalkonferencemødet for om muligt at faa Løfte om Understøttelse til den paatænkte Skole. Endelig, i 1874, aabnedes da en saadan i Christiania. Den talte 7 Elever og havde til Bestyrer og Lærer S. A. Steensen, der vedblev at virke i begge Egenskaber indtil '78, mens han samtidig var baade Redaktør for „Evangel. Kirketidende" og Bogagent. En anden af Skolens tidligste Venner var M. Hansen, og han fungerede som Bestyrer i '78 og '79, mens Steensen og S. A. Isaacsen var Lærere.

Et Par Aar efter — 1881 — havde Brødrene i Sverige fattet Tanken om et for alle tre skandinaviske Lande fælles theologisk Seminarium, og da saavel Biskop Peck, der førte Forsædet paa den norske Konference, som Dr. Reid, der besøgte samme, interesserede sig for Planen, nedsattes der til nærmere Drøftelse af Sagen en Komité paa 9 Medlemmer, 3 fra hvert Land.

For Amerikanerne, der ikke kjendte nøiere til Forskjellen mellem svensk og norsk-dansk Sprog, saa Forslaget noksaa hensigtsmæssigt og praktisk ud; anderledes maatte det imidlertid stille sig for de Norske og Danske — eller ialfald

Flertallet af dem — og Enden blev da ogsaa, at nævnte Komités Forhandlinger ikke førte til noget virkeligt eller positivt Resultat.

Derefter indtraadte der en Pause i Skoleudviklingens Historie, et tomt Kapitel, en Periode uden Begivenheder. Hvad der var udrettet, havde udentvivl baaret sin Frugt, men Værket stod stille. De handlende Personer havde forladt Scenen: Steensen og Isaacsen var døde, og M. Hansen virkede i Amerika. Og saaledes vedblev det til i '84, da Biskop Hurst ved Konferencemødet fremhævede Nødvendigheden af at samle Midler til et Skolefond, for at „man ialfald snarest mulig kunde faa ansat en theologisk Lærer. Bygningen vilde nok komme senere; Rom blev ikke reist paa én Dag."

Denne Opfordring synes i al sin Simpelhed at have virket som et Trylleslag. J. H. Johnson, der var Præs. Eldste, overdroges det samtidig at virke som Skoleagent, og allerede ved næste Aars Konference rapporteredes Kr. 10,000 indsamlet, et Beløb, der i de følgende Aar steg indtil det i '88 naaede Kr. 15,509.

1885 udnævntes N. E. Simonsen til Bestyrer for Skolen samtidig som han skulde være Prædikant ved den nystiftede Trefoldigheds Menighed i Christiania. Han var imidlertid allerede forud, nemlig om Høsten '84, af den Norsk-Danske Konf. i Amerika, bleven valgt til Lærer ved dennes theol. Skole i Evanston. Han blev da overflyttet til nævnte Konference, reiste derover og kom saaledes ikke til at virke i Fædrelandet, hvor det iøvrigt endnu havde lange Udsigter med Skolen. En saadan kom nemlig ikke igang før efter Aarskonf. 1888. Den blev da holdt i et leiet Lokale; og blandt Bestemmelserne var, at Undervisningen skulde meddeles frit, samt at saadanne Studerende, som trængte dertil, skulde have Hjælp til deres Underhold, saavidt Midlerne tillod. J. H. Johnson var valgt til Besty-

rer, men reiste samme Aar ('88) til Amerika, hvorefter M. Hansen, der dengang opholdt sig i Amerika, udnævntes til nævnte Post. Han beklædte den iøvrigt kun et Aars Tid og afløstes da (i '89) af J. Sanaker, der siden da har været Bestyrer.

Fondet, hvoraf Skolens samtlige Udgifter — for Tiden nogle tusind Kroner aarlig — bestrides, har sine Kilder i Gaver fra Private, Hjælp fra Amerika og forskjellige Kollekter, deriblandt (i Henhold til en Bestemmelse fra '81) de, der optages paa den saakaldte „Børnenes Dag".

Hidindtil har Skolen havt ikke faa Hindringer at kjæmpe med, deriblandt den hyppige Skiften af Lærere og Bestyrere. Naar den desuagtet har kunnet løse sin Opgave — at forsyne Menighederne med Prædikanter veludrustede til sin ansvarsfulde Gjerning — er det klart, at den, naar først den faar faste og friere Fødder at staa paa, vil kunne virke til stor og sand Velsignelse for Missionen i Norge.

Blad- og Bogsagen. Hvorsomhelst Methodismen kommer hen, ønsker den at oplyse Menighederne saavel ved Skrift som Tale. Den har Intet at skjule, men gjør hvad den kan, for at Alle kunne faa et klart Begreb baade om hvad den lærer og om Grunden til, at den lærer netop saaledes og ikke anderledes. Og den Fremgangsmaade har den fulgt lige fra sin første Begyndelse i England, hvor Skrifter udkom i Mængdevis, hvis Øiemed var dels at tale dens Sag mod de mangfoldige Angreb, der rettedes imod den, og dels i Almindelighed at veilede Befolkningen til en Forstaaelse af de Hellige Skrifter saaledes som den — Methodismen — var overbevist om, at de burde opfattes.

Wesley selv, Fletcher o. A. offentliggjorde en Mængde Værker, hvorved Læserne bl. A. bibragtes et nyt Syn paa Naaden og Menneskets frie Vilje. Traktater og Bibler udbredtes blandt Folket som aldrig forhen. Og det

samme har senere stadig gjentaget sig, idet den første af alle Bøger, man søgte at udbrede, var selve Biblen.

Ved vor Missions første Begyndelse i Norge kom det os dyrt til at staa, at vi, ligeoverfor det lutherske Præsteskabs Sigtelser og Beskyldninger, ikke havde nogensomhelst Skrifter i vort eget Sprog, hvortil vi kunde henvise dels som Gjendrivelse af nævnte Sigtelser og dels som Middel til i Almindelighed at oplyse om, hvad Methodismen var og tilsigtede.

I Danmark fik C. Willerup vel temmelig tidligt (i 1858), paa Methodismens Forlag i Kjøbenhavn, udgivet endel Skrifter (Oversættelser fra Engelsk), der udbredtes i Norge og saaledes kom Brødrene der til Hjælp, men for selve Norges Vedkommende var der, hvad Blade og Bøger angaar, kun yderst Lidet udrettet før henimod Aarene '70 og '71. Under O. P. Petersens sidste Ophold (i Forening med M. Hansen) blev den første Salmebog samlet. Den udkom i '71 og indeholdt for en stor Del Bearbeidelser fra Engelsk, der alt forelaa i den i Amerika brugte, tidligere udkomne, norske Salmebog.

Sin indledende Begyndelse fik Blad- og Bogsagen i Norge ved den Skandinaviske Missionsforening, der traadte sammen i 1867 — senere bekjendt som „Den Religiøse Traktatforening" — blandt hvis Medlemmer Komiteer nedsattes, der skulde sørge for Udgivelsen af Blade og Bøger. Ved Mødet i Fredrikshald 1871 bestemte man sig til Udgivelsen af „Den lille Børneven", det første Blad (et maanedligt) for Søndagsskolen. Og næste Aar ('72) udkom det første kirkelige Blad, ogsaa et Maanedsskrift. Det redigeredes af M. Hansen, en af Sagens ihærdigste Venner, der imidlertid endnu samme Aar afløstes af S. A. Steensen som Redaktør for nævnte Blad, „Den Evangeliske Kirketidende", som det kaldtes. Steensen forestod Redaktionen til '78, medens Børnebladet besørgedes først

af H. P. Bergh (til Høsten '74) og dernæst i flere Aar af Frøken Heede, en gudfrygtig og dannet Kvinde.

1879 finde vi „Kristelig Tidende" (Bladets nye Navn) som et Ugeblad af 4-sidet Format, redigeret af S. A. Isaacsen og M. Hansen; i '80 med Bergh som Hjælpe-redaktør; fra '80 til '85 redigeret af Bergh alene, der samtidig besørgede Børnebladet (i '84 var „Kr. Tidende" bleven udvidet til 8 Sider). Fra '85 til '87 var H. Ristvedt Redaktør, i '88 A. Olsen, fra '88 til '92 Chr. Torjussen, fra '92 til nærværende Tid atter A. Olsen.

Hvad Publikationer i Bogformat, større eller mindre, angaar, da er der fra Missionens tidligste Dage, foruden Salmebog og Oversættelse af Wakefields Theologi, udkommet Forsvarsskrifter, Traktater og andre fra den engelske Literatur oversatte Skrifter. Ligeledes er en Mængde Sange og flere Sangbøger udkommet, da Methodisterne er et syngende Folk.

Samtidig med Begyndelsen af Udgivelsen af Blade udkom tillige Skrifter i Bogform, og en Boghandel oprettedes, der har virket til ikke ringe Velsignelse. Brødrene, der i Begyndelsen stod i Spidsen for Foretagendet, har ogsaa bidraget meget til dens Fremme ved deres literære Arbeider. Allerede i 1876, i Juli, ansloges Bogfondets Eiendom, ifølge Rapporten, til Kr. 6373, hvori indbefattedes udestaaende Fordringer Kr. 2860. Næste Aar havde man et eget Bogtrykkeri med udvidet Bogforretning, hvorpaa skyldtes Kr. 9331.

Agenter for Forretningen var: S. A. Steensen ('77), M. Hansen ('78), N. Jonassen ('79), H. P. Bergh ('80), Jonassen ('81—'84), H. Ristvedt ('85—'87), Chr. Torjussen ('88–'89), N. Jonassen ('90—'91), siden da igjen H. Ristvedt. 1879 erhvervedes den Bygning i Christiania, hvor Forretningen nu drives, og som i 1880 med Forbedringer værdsattes til Kr. 22,531.

Et Prædikanternes Pensionsfond havde tidligere været oprettet, og det samlede Beløb gik op til Kr. 2000 i 1880. Statuter for Konferencens Pensions-Forening opdroges, underskreves og vedtoges af Konferencens Medlemmer. Den religiøse Traktats Bogforretning og Trykkeri skulde, ifølge Statuterne, tilhøre Aarskonferencens Pensions-Forening, hvis Indtægter skulde benyttes til Prædikanter, der af Sygelighed eller Alderdom ikke kunde tjene, samt deres Enker og uforsørgede Børn. I 1881 fandtes i Pensionskassen Kr. 4803, der var indkommet fra Prædikanter og Private. I 1888 havde endog en Lægbroder i Amerika skjænket den Kr. 931. I 1882 overdroges det Bogkomiteen at revidere Bogforretningens og Pensionskassens Statuter.

I 1893 havde Missionærernes Pensionsfond, som det da heder, Kr. 8312. Den religiøse Traktatforenings Status, der indbefatter Blad- og Bogforretningen, var som følger: Anslaaet Værdi i Gaarden, Trykkeri, Inventarium, Bøger paa Lager og i Materie samt udestaaende Fordringer paa Bøger og Blade Kr. 72,394. Derpaa var man skyldig Kr. 18,778. Overskud efter den beregnede Værdi Kr. 53,616. Denne Blad-, Bog- og Pensionssag styres af sin egen Konferences Medlemmer uden at staa under Jurisdiktion af Methodistkirkens Disciplin og Styrelse.

Af Methodistkirkernes almindelige Fond til udtjente Prædikanter, deres Enker og Børn faar denne Konference som de andre i Samfundet sin Andel hvert Aar, der uddeles til de Trængende. Ligeledes har man faaet Hjælp fra Søndagsskole-Union til Bladet „Børnevennen“ og fra Traktat-Selskabet i Amerika til at trykke Traktater til fri Uddelelse.

Den velsignede Indflydelse til Oplysningens Fremme, som de udkomne Blade og Bøger har øvet blandt Folket, lader sig ikke beregne; dog ved vi, at den religiøse Literaturs Udbredelse har bidraget betydeligt baade til at fjerne

Fordomme mod Sandheden og give Lys; thi Methodismen har været og er miskjendt, fordi man ikke kjender dens Lære og Styrelse. Ved ret at lære den at kjende, vil man ogsaa lære at elske den.

— — — — — — — — — — — —

Som en i Parenthés indskudt Bemærkning vil vi her gjøre opmærksom paa, at det neppe er ganske korrekt, naar der i Referaterne har været fremhævet, at de norske Methodister i Amerika næsten altid vandt ved, hvad Brødrene i Norge tabte ved Emigrationen. Hvad denne angaar, da udgik den — i det Større — først fra Stavangerkanten, dernæst fra Landdistrikterne Numedalen, Valders, Hardanger o. s. v. samt Telemarken og rundt Christianssand, hvor Methodismen dengang ikke var kjendt; fra Østlandet (rundt Sarpsborg og Fredrikshald), hvor den havde sat sin Fod, var Udvandringen dengang forholdsvis ubetydelig.

Af de Methodister, der i Tiden 1860—70 forlod Porsgrund og Odalen, nedsatte de fleste sig ganske vist i Racine, Wis. Men endnu i Aarene '70—'80 udgik Emigrantstrømmen væsentlig fra Landdistrikterne, hvor Methodister saa at sige neppe fandtes; Hovedruten laa desuden dengang over Canada, og Udvandrerne nedsatte sig i Egne, hvor ingen Methodistvirkepladse existerede. I Tiden fra '80 til nuomstunder forandrede Forholdet sig ikke saa lidet, idet ikke faa Methodister udvandrede fra norske Byer, og af dem tog endel sit Ophold i Chicago, Minneapolis, St. Paul og andetsteds, hvor vi have Menigheder, og hvor de da sluttede sig til disse; de allerfleste drog dog til Egne, hvor vor Mission ikke var aabnet, og de gik saaledes tabt for os.

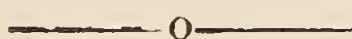
— — — — — — — — — — — —

Ved Slutningen af det Norske Kapitel falder det os ind, at om nogen skulde holde et Antal af omtr. 5000

Medlemmer i hele Norge for et temmelig tarveligt Resultat af 40 Aars Virksomhed, da er der Et og Andet, han bør betænke, deriblandt de Vanskeligheder, Methodismen har havt og har at kjæmpe med i ethvert Land, hvor en priviligeret Statskirke findes, og dernæst at intet Samfund, der virker for et ideelt Formaal, kan eller bedømmes udelukkende efter statistiske Data. Ved Siden af de direkte og haandgribelige Resultater gaar der nemlig en hel Række af indirekte, mer eller mindre skjulte, Paavirkninger, der billigvis ogsaa bør tages i Betragtning. Foruden de mange Enkelte, udenfor dens Samfund staaende, Methodismen kan have — og faktisk har — paavirket gjennem sine Medlemmer, sine Skrifter o. s. v., er det saaledes, som alt ovenfor paavist, en Kjendsgjerning, at Statskirken, ved dens Foretagsomhed og for ikke at staa tilbage, lod sig anspore til forøget Virksomhed i forskjellige Retninger. Her var altsaa Methodismen Drivkraften, om end usynlig for den overfladiske Betragtning. Saa vist som dette er, saa vist er det, at den ikke er nogen ny Lære, men en Gjenoplivelse af den gamle, oprindelige eller apostoliske; hvad den først og sidst stræber efter, er derfor ikke at vinde Tilhængere for sig selv, men for Kristus, at vække Sjæle, for om mulig at lede dem til Frelsens Havn. Naar den dette Maal — det være nu i større eller mindre Omfang — da er den sig bevidst, at den løser sin Opgave. Statskirken i Norge havde og har — trods sin Bestaaen gjennem Aarhundreder, trods sin Hærskare af Præster og sine mangfoldige Privilegier og Hjælpekilder — vist sig ude af Stand til at vække og vedligeholde et virkeligt religiøst Liv blandt Befolkningen idetheletaget. Har den da nogensomhelst Ret til at paastaa, at Methodisterne kom ukaldte der til Landet, at de Intet der havde at gjøre, at de trængte sig ind for at splitte og vække Strid o. s. v., o. s. v.? Hvorfor kommer Kaldet, det sande, det berettigede Kald? Er det fra en ved Stats=

Universitetes Bord mer eller mindre heldig bestaaet Examen? Eller udgaar det fra Gud til en Sjæl, der, af inderlig Glæde over selv at være bleven vakt og i urokkelig Tro paa Frelserens Forjættelser og Guds Naade, længes og higer, ja brænder efter at lede andre husvilde Sjæle derhen, hvor han selv har fundet Trøst og Hvile? Har ikke enhver Kristen — han være Lutheraner eller Methodist — et Kald til at gjøre hvad han formaar for sine Medmenneskers Bedste, og først og sidst da for deres aandelige Frelse? Eller har kun Lutheranerne Monopol derpaa? „Høsten er stor, men Arbeiderne faa", sagde Frelseren. Er maaske det Modsatte Tilfældet i Norge? Er der kun en ringe Høst der i Landet? Har Statskirkens Høstfolk bjerget alle Markens Ax fra Syndens og Verdslighedens Besmittelse?

Methodismen har vel bidraget sin Skjærv, og med Guds Hjælp og Bistand skal denne Skjærv voxe fra Aar til Aar.

Methodismen i Danmark.

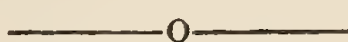
Den Lutherske Reformation, der havde lagt Guds Ord, gjengivet paa Fædrenes Maal, i Folkets Hænder, der begyndte med et levende Røre blandt selve Masserne og som man i Begyndelsen havde lovet sig saameget af, — den tabte lidt efter lidt sin vækkende Kraft, i Danmark som andetsteds. Det var ikke længer den levende Kilde, ikke Biblen selv, men Luthers Katekismus, den Augsburgske Konfession og Dogmerne, hvorom Alting dreiede sig. Det religiøse Liv blandt Folket sygnede hen under Statskirkens tomme Formalisme med dens myndige Embedsstand, dens Bestemmelser for hvad den menige Mand skulde tro og tænke, dens hele aandløse Maskineri. Omsider —

i „Oplysningens" Tidsalder, den sidste Halvdel af det 18de Aarhundrede og fornemmelig dettes sidste Aartier satte Rationalismen sig i Høisædet. Det var ikke Guds Ord, men „den sunde Menneskeforstand", der skulde være sidste Instans; og den lod sig høre overalt, ogsaa fra Prædikestolene. Om Kristne var der ikke længer Tale — kun om gode, nyttige Borgere, retskafne Mennesker. „Dyd og Lyksalighed" var Løsnet. Guds Ord forsvandt fra hans Hus (som senere Grundtvig udtrykte sig). Mod denne Forgudelse af menneskelig Forstand og Indsigt optraadte Biskop Balle som en utrættelig Stridsmand, især i Aarene 1790—1800. Det var Rettroenhedens (Ortodoxiens) Sag han talte, og han mente det ærligt. Dog hvad hjalp selv den rette Tro, den rette Bekjendelse, naar Bekjendelsen i Hjertet og det virkelige Liv, den levende Kristentro, fattedes?

Endelig begyndte selve Folket at røre paa sig. Religiøse Bevægelser blandt Menigmand fandt Sted alt fra de første Aar i indeværende (det 19de) Aarhundrede, ikke mindst i Jylland og Fyen. De saakaldte „stærke Jyder" havde Besøg af deres Aandsbeslægtede Hans Nilsen Hauge fra Norge, og paa Fyen og Sjælland vakte „de Hellige", som de kaldtes, af og til ikke saa liden Opsigt. Den samme Utilfredshedens Aand fandt ikke længe efter en høitbegavet Talsmand i det danske Folkesinds Bannerfører N. Fr. S. Grundtvig. Det var Statskirkens Formalisme, dens Mangel paa indre Liv og Kraft, dens embedsmæssige Maskineri og Overformynderi, der ledte Almuen til at søge sin religiøse Trang tilfredsstillet ved en kraftigere, alvorligere og mere folkelig Maade at dyrke Gud paa.

Ved Religionsfrihedens Indførelse (Grundloven 1849) fik de fra Statskirken afvigende Samfund Ret og Adgang til at organisere sig paa sin egen Vis. Methodist=

kirken var ét af disse Samfund. Hvad den første Forkyndelse af dens Lære paa dansk Grund angaar, gik det dermed som i Norge og andre europæiske Lande: Emigranter, der i Amerika var komne under dens Paavirkning, blev de første Budbærere. Glade i Hjertet, styrkede og løftede ved sin egen Erfaring, længtes de efter at gjøre Andre délagtige i samme og kom saaledes, naar de besøgte Fædrelandet, til at gjøre sine Landsmænd bekjendte med Methodismen.

1.

Burrel Smith (se S. 190) reiste 1857 til Danmark, hvor han virkede dels som Kolportør af gudelige Skrifter og dels ved selv at vidne og formane sine Tilhørere til Omvendelse. Dette var saa at sige Methodismens første Spadestik i dansk Jord. Det fulgtes snart af videregaaende Virksomhed, idet Chr. Willerup om Efteraaret 1858 forflyttedes fra Fredrikshald, Norge, til sit Fædreland, hvor han tog sit Ophold og begyndte at virke i Kjøbenhavn. Det gik her i Begyndelsen som andetsteds paa det europæiske Fastland: ingen Kirke stod Methodismen aaben; man maatte nøies med et leiet Lokale. Dog, det gjorde ikke stort til Sagen. Tilhørere indfandt sig, først maaské især af Nysgjerrighed, men snart fordi de følte sig varme i Hjertet og løftede i Aanden ved Ordets Forkyndelse paa methodistisk Vis. Prædikanten her var ikke nogen med Statsmyndighed udrustet og det bekjendte sorte Ornat iført Prælat; nei det var et Menneske, klædt som alle andre, der, som oftest vel med mindre theologisk Lærdom, men med desto større Alvor og Inderlighed søgte ved en ligefrem Udlægning af Guds Ord at tænde Angerens og den praktiske Kristendoms Gnist i Tilhørernes Hjerter. Og det slog an. Trods al Modstand og Forfølgelse gik Me=

thodismen ogsaa her fremad. De første Medlemmer optoges den 9de Decbr. 1859, og alt i 1860 finde vi P. Larsen, svensk af Fødsel, som Chr. Willerups Medhjælper i Kjøbenhavn

I Veile aabnedes Virksomheden samme Aar af B. Smith, der havde faaet Prædikantbemyndigelse og i denne Del af Jylland samlede en ikke ringe Tilhørerkreds.

Ogsaa til Svendborg naaede Methodismen omtrent samtidigt, og der ansattes Markus Nielsen, der kom fra Porsgrund, Norge, hvor han havde faaet Prædikantbemyndigelse.

Som Kolportør af religiøse Skrifter, der tillige holdt Bøn med Folket, finder vi ved denne Tid ogsaa P. Olsen i Virksomhed.

Chr. Willerup skriver til Sekretæren for Kirkens Missionsselskab, at „hans Hjerte var optaget af Interesse for Sagens Fremgang; han havde Hænderne fulde af Arbeide tidligt og silde og kunde ikke undlade at takke og prise Herren for det Værk, hvortil Grunden var lagt i de skandinaviske Lande." I Slutningen af 1860 rapporteredes der: i Kjøbenhavn „68 Medlemmer og en Søndagsskole med 22 Elever." Den leiede Sal var ofte overfyldt, og en Kirke behøvedes der i Byen.

Missionens Historie viser, at det her var første Gang, at Methodismen ved sit Indtog i et Land havde slaaet sig ned i Hovedstaden for derfra at brede sig videre — en Kjendsgjerning, hvis Forklaring vel maa søges deri, at dens første Budbærere pleiede at søge derhen, hvor de havde Slægt og Venner; denne Gang traf det sig saa, at Kjøbenhavn var Stedet.

1861 flyttedes Doblaug fra Norge til Danmarks Hovedstad for at assistere Willerup, medens Larsen sendtes til Fredriksstad, Norge. I Veile var et Samfund stiftet under B. Smiths Virksomhed. I Svendborg og Omegn

virkede Br. Nielsen under stor Modstand; et Samfund oprettedes der først i 1862.

I 1863 havde Willerup for en Tid en Medhjælper i en Kandidat Rosander.

Hvad Literatur angaar, havde Willerup — som alt under „Norge“ bemærket — i 1858 faaet udgivet nogle Skrifter, deriblandt Ralston's „Grundris til Theologien“ samt nogle mindre, der bragtes i Cirkulation i saavel Norge som Danmark af Prædikanter og Kolportører. Hvad der ellers — næst efter Biblen — stod til Methodisternes Raadighed var Bunyan's „Pilgrim'ens Vandring“, „Helliges Evige Hvile“ og nogle Traktater, udgivne paa Norsk-Dansk af det Amerikanske Traktatselskab, samt en Oversættelse — vel at mærke ufuldstændig — af „Disciplinen“, der ogsaa var udkommet temmelig tidlig.

I 1864 fik Willerup i Kjøbenhavn Hjælp af P. K. Rye, hvis Virksomhed iøvrigt er knyttet til vor Konferences Historie i Amerika.

Aalborg var en ny Plads, der optoges, og der ansattes B. Johannesen, der sendtes did fra Norge, hvor han, forhen Medlem af en Frimenighed, var bleven omvendt til Gud (om hans øvrige Virksomhed sé under Norge og Amerika).

I 1865 finder vi methodistisk Mission begyndt i Faaborg og Trolleborg (ell. Brahetrolleborg), hvor Chr. Sørensen ansattes. I Veile Kreds var da M. Nielsen virksom, mens B. Smith var i Svendborg.

Lige siden Missionens Aabning i Kjøbenhavn havde Willerup i sine Rapporter til Missionsstyrelsen fremhævet Nødvendigheden af en Kirkebygning der paa Stedet; og blandt de tidlige Omvendte var en velhavende Mand, der forbausede hele Skandinavien ved at tilbyde sig at give 3000 Rigsdaler (6000 Kr.) til Opførelse af en Kirke. Og nu traf det sig saa, at der i New York By levede en

velhavende Methodist af dansk Herkomst, Kjøbmand og dansk Generalkonsul Harald Døllner, der interesserede sig for Sagen og i 1861 havde tilbudt et anséligt Pengebeløb som Bidrag til dens Virkeliggjørelse. Samme Aar bevilgede Missionsselskabet en Sum af $5000. i nævnte Øiemed. Paa Grund af de vanskelige politiske Omstændigheder, hvori Danmark dengang befandt sig nærmest som Følge af det slesvigske Spørgsmaal og det spændte Forhold til Tydskland, blev Bevillingen ikke strax benyttet, en Udsættelse hvorved dog Intet tabtes, eftersom det grundlagte Fond i Mellemtiden voxede ved gjentagne Bidrag fra Konsul Døllner, der endog i sit Testamente traf Bestemmelser til Dækning af hvad Gjæld der maatte resultere fra den kjøbenhavnske saavelsom andre Kirkebygninger.

Methodismen har overalt holdt sit første Indtog blandt de mindre bemidlede, ofte ubemidlede, Klasser, og ude paa Landet saavelsom i de mindre Byer var et tarveligt Gudshus Alt hvad der behøvedes, ja det eneste rigtige, eftersom det er ved aandelige, ikke ved materielle Midler, den søger at fremme sit Værk. I en Storby derimod, med en Række gamle, anselige Kirker vilde en beskeden, tarvelig-udstyret Bygning vække urigtige Forestillinger om dens Indflydelse og bidrage snarere til at hemme end befordre dens Fremgang. Willerup havde derfor lige fra Begyndelsen arbeidet for at faa en Kirke reist, der paa en værdig Maade kunde hævde sin Plads blandt de andre, og omsider — efter stort Besvær og mange Bryderier, især med Folk, der egenkjærligt søgte at benytte sig af hans rettænkende, godtroende Sindelag — omsider saa han sit Ønske opfyldt, idet den saavel anselige som arkhitektonisk smagfulde St. Paul Bisk. Meth. Kirke i Kjøbenhavn indviedes Søndagen, den 6te Januar 1866. Kirken var ved den Anledning fuld til Trængsel, og blandt de Tilstedeværende — hvis Antal var henved 1000 — saas Byens Præsident,

flere høie Officerer, Professorer fra Universitetet, lutherske Præster, Medlemmer af Rigsdagen og Mr. Wright, den amerikanske Gesandt til Hoffet i Berlin, der, staaende foran Alteret, holdt en Tale, som ved sit simple, sunde, praktiske

Sct. Markus' Bisk. Meth. Kirke i Kjøbenhavn.

Indhold gjorde et gribende Indtryk og det uagtet den først maatte oversættes (— det var Br. P. K. Nye, der tjente som Tolk). Den egentlige Prædiken, Indvielsestalen, holdtes derpaa af Br. Willerup, med Text fra Rom. 12, 1. 2, medens Afsyngelsen af Psalmer var gaaet forud og fulgte efter.

Kirken er 80 Fod dyb og 60 Fod bred og har fra Gulv til Loft en Høide af omtr. 40 Fod. Bag Kirken i den 3 Etagers Bygning, som øines, bor Menighedens Præst (paa 2den Sal). Stuen og 1ste Sal er indrettet dels til Sætteri og Trykkeri og dels til den theologiske Skole og dens Elever. Under Kirken i den saakaldte Krypt haves et efter Forholdene godt Forsamlingslokale. Krypten afgiver tillige Plads til Klasseværelser og Leilighed for Kirkebetjent. Kirke og Præstebolig er i Aarsrapporten anslaaet til en Værdi af Kr. 270,000. — Kirken indviedes under Navnet Sct. Pauls Kirke, men dette Navn benyttedes først officielt, da Menigheden blev delt i to, Sct. Paul og Bethania. For at imødekomme det lutherske Sct. Pauls Sogns Ønske har Menighedsbestyrelsen for ikke længe siden indvilget i at kalde Kirken Sct. Markus' Kirke.

Missionssekretær Durbin var dengang paa et Besøg til de skandinaviske Missioner, og til ham skrev Konsul Døllner: „Min kjære Broder! Næst Gud takker jeg Dem for hvad De har gjort for Kirken i Kjøbenhavn, der, med Guds Hjælp, i Tidens Løb vil bære rig Frugt til hans Navns Forherligelse og til hæderligt Minde om Missionsselskabets Virksomhed."

Efter Kirkens Indvielse blev Br. Rye Menighedens Prædikant i Kjøbenhavn, hvor der da fandtes 95 Medlemmer i Alt (fuldst. og paa Prøve), en Søndagsskole med 275 Elever, 20 Lærere og Bestyrere, samt i de Voxnes Bibelklasse 20 Medlemmer.

Fra Aalborg indberettes samme Aar, at Krigen (i '64) havde afbrudt de regelmæssige Møder næsten et helt Aar, idet nogle Medlemmer var blevne indkaldte til Militærtjeneste, af hvilke flere var faldne, andre var flyttet andetstedshen. Det sidste Aar var Møderne imidlertid blevet optagne igjen, og Udsigterne var gode.

I 1867 var der i Veile Kreds 9 Prædikepladse for-

uden Stationen der i Byen. Samme Aar finder vi her ogsaa J. J. Christensen nævnt første Gang. Han havde nydt privat Undervisning i Kjøbenhavn og var nu virksom som Assistent i nævnte Kreds. Han blev senere, som vi skulle sé, af ikke ringe Betydning for Missionens Historie i Danmark.

I 1868 virkede M. Nielsen i Kjøbenhavn, Sørensen i Svendborg og Trolleborg, samt B. Smith i Veile. P. K Rye blev flyttet til Arendal i Norge.

I 1869 fik Norge og Sverige sine egne Superintendenter; i Danmark vedblev C. Willerup som saadan. Rapporterne vise, at der i det Aar fandtes i Danmark 3 Kredse — Kjøbenhavn, Veile, Svendborg med Trolleborg — der talte 19 Prædikepladse (hvoraf de 11 i Veile-Kreds), 219 Medlemmer, 3 Formanere, 1 Lokalprædikant, og 4 Søndagsskoler med 326 Børn. Foruden Willerup raadede Samfundet over 4 Prædikanter: Smith, Sørensen, Nielsen og Christensen.

1872 ved Aarets Slutning forflyttedes Pastor Willerup til Amerika, og Pastor Karl Schou blev hans Efterfølger som Superintendent i Danmark. Samme Aar vendte Br. Smith tilbage til Amerika efter mange Aars Virksomhed i Fædrelandet. I Kjøbenhavn havde man da 3 Prædikepladse foruden Kirken, nemlig en paa Kristianshavn og 2 i Forstæderne. To Lokaler var leiede, og Hon. Cramer, en Slægtning af Præsident Grant, amerikansk Gesandt ved det danske Hof og en ægte, folkelig Amerikaner, bidrog i meget betydelig Grad til Bestridelsen af Omkostningerne, ligesom han idetheletaget var til stor Støtte og Velsignelse for Værket i Kjøbenhavn. Søndagsskolerne der i Byen talte nu 581 Elever.

Karl Schou, en ung Mand, hidtil virksom i Amerika, viste sig sin nye Opgave voxen, og Methodismens Sag i Danmark fremmedes betydeligt under hans Styrelse.

I Veile virkede J. J. Christensen sammen med Olsen. Foruden i Veile By havde de Prædikepladse i Hornsyld, hvor et Kapel var reist, i Give, i Høien o. a. St. Ogsaa Odense besøgte de. I 1872 havde B. Smith den Glæde, førend han forlod Veile, at sé Hornsyldkirken indviet af C. Willerup. Den var bleven bygget og foræret af Niels Simonsen og var værdsat til $1400. Kredsen talte nu 106 Medlemmer, hvoraf 20 var tilkomne det sidste Aar; Søndagsskolerne besøgtes af 250 Børn, der underviste af 14 Lærere.

I Svendborg, Trolleborg og paa Langeland missionerede M. Nielsen.

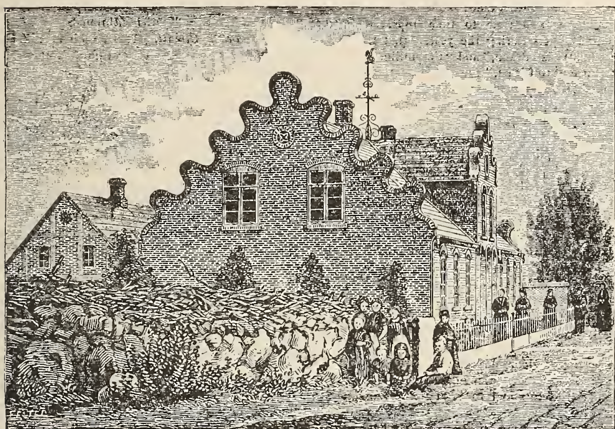
Paa Langeland fandtes i 1870 blandt Medlemmerne en Landmand ved Navn Brunn, der havde overladt Missionen Lokale i sin egen Gaard og desuden lovet den en Byggelod samt tilbudt sig at opføre et Kapel paa samme til en Pris af 3000 Rigsdaler, hvis Kirken vilde betale ham 4 Procent af Pengene, saalænge han levede; efter hans Død skulde Missionen da blive Eier saavel af Kapellet som af et Hus ved Siden af, hvor Missionæren kunde bo. (Paa næste Side sés et Billede af hans Hus og Kapellet).

Søndagsskoler fandtes i Svendbog og Trolleborg, og Værket gik godt fremad.

I 1873 havde Missionen Besøg af Biskop Foster. Af Superintendent Schous Rapport sés, at en „Kristelig Ungdomsforening" (Young Men's Christian Association) var bleven stiftet i Kjøbenhavn, og at H. Hansen, en ung Mand, i Sommerens Løb havde været virksom som Sømandsmissionær, idet han havde besøgt Skibene i Havnen og holdt Bøn med Matroser og Emigranter. Bibler var blevne solgte eller skjænkede bort ved et Par af Brødrene. Prædikener holdtes nu ikke blot i Kjøbenhavn og alle 3 Forstæder, men ogsaa i Skovshoved og Dragør.

Paa Kristianshavn vilde det være nødvendigt at leie et nyt Lokale, da det indtil da brugte havde en uheldig Beliggenhed (i et folketomt Kvartér).

Veile-Kredsen, hvor Br. Christensen og Br. Olsen endnu virkede, frembød et mere lovende Felt for Methodismen end Øerne; Jyderne var idethele et alvorligere Folkefærd end Øboerne. I Veile By var en Byggegrund bleven kjøbt og et Fond grundlagt ved en Subskription paa 1472

Brunn's Kapel og Hus paa Langeland.

Rigsdaler, hvad der tydede paa stor Offerberedvillighed blandt de ubemidlede Brødre. Det Lokale, man raadede over, skulde nemlig fraflyttes senest den 1ste April '75, da Eieren selv havde Brug for det. I Hornsyld fandtes nu 28 Medlemmer og, som ovenfor antydet, en lille Kirke. Bygningen af flere nye Kapeller var paatænkt der i Egnen, saaledes i Assendrup og Brigsted, hvor Br. Thaarup i Somrens Løb havde virket sammen med Missionærerne fra Veile.

Paa Fyen havde Br. Nielsen (i Svendborg) i den senere Tid prædiket paa to nye Steder.

Langeland havde nu faaet sin egen Missionær i P. M. S. Jensen, en ung og nidkjær Mand, der havde hele 8 forskjellige Prædikepladse der paa Øen. Det ovenfor omtalte Kapel vilde være færdigt til Vaaren.

I Jylland var der tre Steder, hvor Mission burde begyndes — Aarhus, Skanderborg og Varde — mens den burde gjenoptages paa et fjerde, nemlig i Aalborg.

Under K. Schous Ledelse, i Tiaaret '73 til '83, tog Værket et nyt Opsving i alle Retninger.

I 1874 finder vi H. Hansen, indtil da Sømandsmissionær i Kjøbenhavn, som Br. Sørensens Medhjælper i Veile, medens C. M. Thaarup assisterede ved Prædikegjerningen i Hovedstaden, hvor J. J. Christensen, Menighedens Pastor, var ligesaa afholdt af Medlemmerne som han var agtet af Alle, der kjendte ham. I Odense fandtes nogle Medlemmer og en Sal var bleven leiet, hvor der prædikedes af Missionærerne fra Svendborg og Trolleborg. Paa Langeland var Værket, under Br. Jensen, i rask Fremgang. Br. Nielsen i Svendborg havde udstrakt sit Felt til Øen Taasinge (ell. Thorseng). I Veile-Kredsen vedblev det at gaa fremad under Sørensens og Olsens Virksomhed.

Methodismen var nu fuldt anerkjendt af Regjeringen; og Superintendenten havde – efter edeligt Løfte om at holde sig de danske Love efterrettelig — faaet lovmæssig Bemyndigelse til at udføre alle præstelige Forretninger.

Den danske Mission talte nu 617 Medlemmer i Alt, deraf 388 i fuld Forening; Missionærer 7, Lokalprædikanter 3; og 12 Søndagsskoler. med 1013 Elever og 61 Lærere.

I 1875 skred Værket jevnt fremad. Søndagsskoleplanen var nu bleven adopteret af Statskirkens Geistlige. Br. Christensen og Br. Thaarup virkede i Kjøbenhavn. En

af Formanerne havde regelmæssigt besøgt Ordrup, en Landsby nord for Hovedstaden.

I Faaborg, paa Fyen, var der Udsigt til Fremgang.

I Veile-Kredsen, hvor Br. Sørensen var stationeret, fandtes 226 Medlemmer i Alt. Derfra havde man endog vovet sig ind paa preussisk Omraade, nemlig i Slesvig, hvor Møderne havde været godt besøgte. En Dagskole var bleven aabnet saavel i Veile By som i Hornsyld-Kredsen.

Biskop Simpsons Besøg i Kjøbenhavn og Veile havde været til stor Glæde for Brødrene.

1876 var et Aar, i hvis Forløb man havde mødt stor Modstand og havt meget at kjæmpe med. Mange, der i Aarets Begyndelse havde været Prøvemedlemmer i Kjøbenhavn, var atter blevne strøgne fra Listerne. Ikke desmindre var der til hele Missionen en Tilvæxt af 75. Biskop Andrews havde besøgt de større Kredse og prædiket, hvor han havde været. Br. Sørensen var bleven flyttet fra Veile til Langeland, med Bopæl i Rudkjøbing, medens Br. Hansen, ogsaa fra Veile, sendtes til Jyllands nordligste Del, Vendsyssel.

Br. N. F. Carstensen havde virket i Kjøbenhavn og skulde fortsætte der Aaret igjennem.

Paa Langeland gik Værket fremad.

Br. Olsen, der havde boet i Trolleborg, vilde nu flytte til Svendborg og der bistaa Br. Christensen.

1877 havde Br. Carstensen i Kjøbenhavn optaget 21 i fuldst. Medlemsskab og 100 paa Prøve; alligevel var Tilvæxten kun ringe, eftersom nogle urolige Medlemmer havde maattet udelukkes, medens andre af sig selv havde trukket sig tilbage. Paa Kristianshavn havde man faaet et bedre beliggende Lokale og til billigere Leie end det forrige.

I Veile, hvor Superintendenten selv havde virket som

Prædikant sammen med Br. Thaarup og Br. Jensen, havde der siden Indvielsen af det nye, heldigt beliggende, Kapel været særdeles velbesøgte Gudstjenester og ikke faa Omvendelser. Nævnte Kapel var en to-etages Mursténsbygning, 64 Fod lang, 32 Fod bred; Kapellet indtog den nederste Del, medens der ovenpaa var to Familieleiligheder, der for Tiden benyttedes af Superintendenten og Br. Thaarup. Det var værdsat til Kr. 26,000. Dets Bygning krævede store Offre af Brødrene. Den danske Missions Patron, Konsul Døllner i Brooklyn, havde gavmildt skjænket Kr. 1000 som Bidrag til Bestridelsen af Omkostningerne.

Kredsen var voxet med 34 Medlemmer. Br. Jensen var fra Veile By flyttet ud paa Landet for at være nærmere ved nogle af Prædikepladserne eller Mødestederne. Af saadanne fandtes der nu hele 30 inden Distriktet, enkelte nordvest for Veile, andre nede i Slesvig o. s. v.

Paa Fyen var der virket af Br. Christensen, Olsen, Petersen og en Lokalprædikant. Det sidste halve Aar havde Værket der taget et Opsving.

I Vendsyssel, den nordligste Del af Landet — hvor man, ifølge et folkeligt Mundheld, „var udenfor Folkestikken“ — syntes Udsigterne gode. Ved et enkelt Møde havde Tilhørernes Antal beløbet sig til over 800. Br. Hansen havde der havt en Assistent i Br. A. Christensen, forhen Lokalprædikant i den lutherske Indre-Missions Tjeneste, men som havde sluttet sig til Methodistkirken og nu virkede i den sydostlige Del af Landet nord for Limfjorden. Ogsaa Br. Olsen var bleven sendt derop.

Søndagsskoleværket gik fremad. Missionens 12 Skoler besøgtes af 732 Børn. I Veile-Kredsen fandtes tillige 3 Dagskoler, og paa Langeland holdt Br. Bruun Skole for baade Børn og unge Mennesker.

Tilbageblikket i 1878 havde, hvad Menigheden i Kjø-

benhavn angik, kun lidet Lys, men des mørkere Skygger at opvise, væsentligst foraarsaget ved, at N. F. Carstensen, Menighedens Pastor, havde ved Aarets Begyndelse ikke blot trukket sig tilbage fra Samfundet for at slutte sig til Lutheranerne, men som en ægte Renegat rettet sine Vaaben mod den Kirke, i hvis Tjeneste han før havde virket som en Ordets Forkynder. Han havde derved bragt Uro og Forstyrrelse i Kredsen, og Følgen var, at Nogle forlod den, medens Andre maatte udelukkes og de fleste Prøvemedlemmer enten fulgte Herr Carstensen til Lutheranernes Leir eller maaske faldt tilbage til den Verden, hvorfra de var komne. Superintendenten maatte da i Januar Maaned forlade Veile for at overtage Forstanderpladsen i Kjøbenhavn, medens Br. Thaarup blev alene tilbage i den jydske By, indtil C. F. Eltzholtz i Juli kom fra Amerika og blev Kredsens Pastor.

Missionen havde i Juni havt Besøg af Bisk. Bowman, der forblev der 11 Dage og prædikede paa de vigtigste Pladser.

Som Følge af nysnævnte Forstyrrelser i Kjøbenhavnerkredsen havde Missionen havt en Formindskelse af 28 i Antal af Medlemmer, saa at den nu talte 739 mod 767 Aaret forud.

Dr. Cramer, den amerikanske Gesandt i Kjøbenhavn, havde under de vanskelige Forhold assisteret Superintendenten baade med Raad og Daad, ja endog prædiket i hans Sted og ydet gavmildt af sine pekuinære Midler.

Paa Langeland besøgtes de 3 Søndagsskoler af i Alt henved 100 opmærksomme Børn, og Br. Sørensen havde der fra Øen endog besøgt Naboøen Ærø og prædiket for talrige Forsamlinger.

I Svendborg havde J. J. Christensen havt Grund til at glæde sig over Fremgangen det sidste Aars Tid.

I Jylland var Værket nu delt i 4 Kredse, nemlig

1) Veile med Kreds, hvor C. F. Eltzholtz var ansat (siden Juli) med Br. Thaarup som Assistent. Store Ting forventedes i Vintrens Løb. 2) Horsens og Hornsyld Kreds. Horsens, med sine 12,000 Indvaanere, var et nyt Felt; Tilhørerne var vel endnu ikke mange, men de mødte stadigt, og Udsigterne var gode. Pladserne ude omkring i Landet, Ring, Torp, Hyrup o. s. v., var vel besøgte allesammen. 3) Hjørring og Løkken med Kreds, hvor Br. Olsen var stationeret. Værket skred just ikke raskt fremad. Dog var der en Søndagsskole med 35 Børn. 4) Frederikshavn med Kreds. Her var H. Hansen Prædikant, med A. Christensen til Hjælp. Der var Mødesteder langs Østkysten, fra Skagen til Hals, og saavel der som i Frederikshavn var Antallet af Besøgende efter Forholdene ikke ringe. I Søndagsskolen i Frederikshavn taltes der 60 Børn.

I 1879 var Medlemsantallet i Kjøbenhavn 208, af hvilke de 140 tillige indfandt sig regelmæssigt ved Klassemøderne. En ny Søndagsskole var kommen igang, med 50 Børn og forestaaet af en ung Mand, Br. Rasmussen, der havde et Skotøis-Udsalg og var et af de nidkjæreste Medlemmer i Menigheden.

I Svendborg med Kreds var 20 nye Medlemmer optagne.

Paa Langeland havde man maattet afsætte Sørensen og udelukke ham af Samfundet, da han ved sin Opførsel og Adfærd havde bragt Methodisterne i Miskredit. Br. Thaarup var bleven ansat der i hans Sted i Juni Maaned, og siden da var Værket atter i Fremgang.

I Horsens og Hornsyld Kredsen taltes der 80 fuldstændige Medlemmer og 7 paa Prøve.

I Veile med Kreds, under Pastor Eltzholtz, var Alt i Fremgang; 21 var optagne i fuld Forening, 40 paa Prøve. Pastoren havde faaet stiftet et Afholdenhedsselskab, kaldet

„Det Danske Evangeliske Afholdenhedsselskab", der alt talte omtrent 60 Medlemmer.

I Frederikshavn havde Br. Hansen nu i sin Menighed 42 fuldstændige Medlemmer, 15 paa Prøve. Der var 8 Prædikepladse inden hans Kreds. I den anden Kreds i Vendsyssel, nemlig Hjørrings, under Br. Olsen, fandtes alle Mødestederne ude paa Landet, langt fra hinanden, og der var forholdsvis kun faa Medlemmer, skjønt ofte en talrig Tilhørerkreds. I Hjørring By havde man en Søndagsskole.

Ved Missionsmødet i 1880, der holdtes i Kjøbenhavn, 2 4 Sept., præsiderede Biskop S. Merrill, mens M. J. Cramer, den amerikanske Gesandt, overværede det som Besøgende. Ogsaa J. L. Thomsen, fra den Norsk-Danske Konf. i Amerika, der skulde virke i Fædrelandet, var tilstede.

Br. Eltzholtz, der det sidste Aar havde været Prædikant i Kjøbenhavn, meddelte, at man der havde en virkelig Revival, idet 20 var blevne optagne paa Prøve alene i de sidste 3 Uger og Møderne var særdeles vel besøgte. Hvad den store Gjæld (Kr. 80,000), der hvilte paa Kirken i Kjøbenhavn, angik, var der nu ved Bestemmelser i Konsul Døllners Testamente sikker Udsigt til at faa den betalt.

Missionen raadede desuden, som alt forhen omtalt, over et Kapel i Veile, reist af Kredsen dersteds, et andet i Hornsyld og et tredie paa Langeland. Flere saavel Kapeller som Prædikanter behøvedes dog — saa mente Biskoppen.

1881 holdtes Aarsmødet i Veile under Ledelse af Biskop Peck. Ogsaa Missionssekretær Dr. Reid var tilstede.

Kapellet var for lille til at rumme Tilhørerskaren ved Søndagsgudstjenesten, og man søgte derfor om Tilladelse til at benytte Byens Hall, men fik Afslag — en skjærende Kontrast til den Imødekommenhed, der nylig var vist

Methodisterne ved Møderne i Gefle, Sverige, og Fredriksstad, Norge.

I Aarets Løb var 3 nye Prædikanter satte i Virksomhed, medens 1 havde trukket sig tilbage for atter at slutte sig til Statskirken efter undervejs at have sét ind til Irvingianerne.

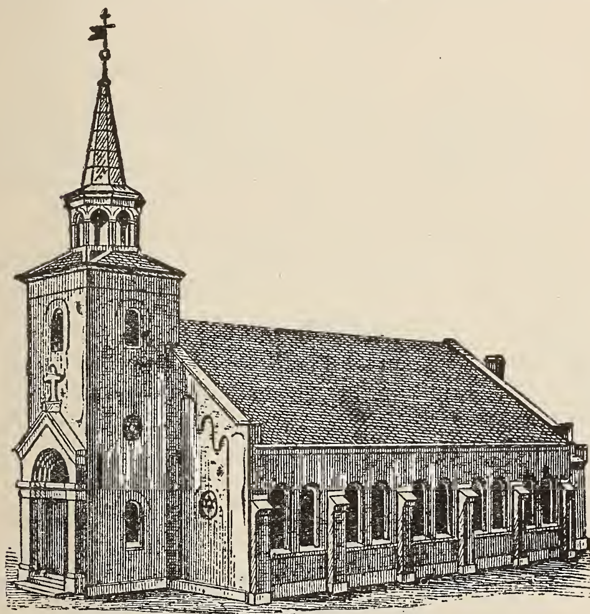
Hvad Publikationsvirksomhed angik, havde man indskrænket sig til Udgivelsen af Traktater, et ugentlig Søndagsskoleblad og et maanedligt religiøst Blad, der fra Begyndelsen af 1882 vilde udkomme to Gange maanedligt.

2 nye Gudshuse var blevne reiste, et i Frederikshavn, et andet i et Landdistrikt i Veile Kredsen. Og i Svendborg havde man sikkret sig en Tomt for derpaa at bygge en Kirke den følgende Sommer.

Tre nye Kvartalskonferencer var organiserede, nemlig i Odense, Horsens og Enkelund.

I Kjøbenhavn fik C. F. Eltzholtz, der forflyttedes til Horsens Kreds, en Afløser i J. J. Christensen, medens Br. Johnsen, en ung Mand, fra Evanston, Illinois, fik Virksomhed anvist paa Kristianshavn. Paa Langeland havde L. Christensen hele 10 Steder at prædike paa. I Odense Kreds, der nu indbefattede Faaborg og Trolleborg, virkede Br. J. L. Thomsen med Nidkjærhed og Held. Blandt de Omvendte var en Løvetæmmer, der havde mistet sin ene Haand engang, da han i beskjænket Tilstand havde stukket den i Gabet paa en Løve. Nu var han paavei til for anden Gang at blive reddet fra Løvens Gab. I Veile Kreds, under Chr. M. Thaarup, var en af Formanerne, Br. J. N. Uth, i ivrig Virksomhed som Bibelagent, medens en anden Broder, Lokalprædikant J. Nielsen, prædikede hver Søndag og besøgte Medlemmerne i Kredsens vestlige Del, endskjønt han havde en stor Gaard at passe. I Hornsyld Kreds, der suppleredes af Sv. Johansen, havde

man Aaret forud bygget en Præstebolig. I Horsens (hvis Kreds ogsaa omfattede Aarhus) havde man været i værst Forlegenhed med Hensyn til Lokale for Møderne, idet man først havde maattet klavre op fra en Baggaard til et Rum i 2den Etage, dernæst etablere sig i en Kjælderetage, der var vant til Livets Omskiftelser, eftersom den havde tjent baade

Den Bisk. Meth. Kirke i Svendborg.

til katholsk Kapel, Østerssaloon og Restaurationslokale. Der blev imidlertid Oversvømmelse dernede, hvoraf Følgen var, at man atter maatte tilveirs, og man landede saa i en Sal, der indrettedes af en Vinhandler i hans Gaard og kunde rumme 200 Tilhørere. Der var man for Øieblikket, men hvor længe, var vanskeligt at sige, eftersom Vinhand=

leren var iſærd med nedenunder at indrette et Billardlokale, der ſikkert vilde volde formegen Forſtyrrelſe. Methodismen var paa Vandring i Horſens, det var klart nok.

I Aarhus var Miſſionen lige netop begyndt. Saa derfra var intet at melde.

I Frederikshavn havde man nu faaet bygget en Kirke.

Ved Miſſionsmødet i 1882, der holdtes i Odenſe, Juni 16—18, under Ledelſe af Biſk. Harris, ſaa man tilbage paa et Aar, der ſpaaede godt for Fremtiden.

I Kjøbenhavn var Menigheden voxet med 33 nye Medlemmer. Nogle af de yngre iblandt dem havde begyndt med at gaa omkring i Gaardene Søndag=Eftermiddag og ſynge og tale om Jeſus.

Paa Langeland var Tilvæxten 11 Medlemmer.

I Veile=Kredſen vedblev forhen omtalte Lokalprædikant Jens Nielſen ikke blot at røgte ſin Gaard, men ogſaa at prædike og lære, og i hans Fodſpor fulgte den nidkjære Bibelagent, Br. J. Nielſen Uth. I Horſens havde man leiet et Lokale til Kapel. I Aarhus havde man været udſat for heftige Angreb fra Lutheranernes Side, iſær fordi Methodismen beſtrider deres Lære om Gjenfødelſe ved Daaben.

Aarets Hovedbegivenhed var Indvielſen af den nye Kirke i Svendborg, en Høitidelighed, der fandt Sted den 18de Okt. (1882). Det er en Murſtensbygning, 70 Fod lang, 30 bred, med Siddepladſe for 400 Perſoner og et Galleri tværsover, ved Indgangen. Omſtaaende Billede giver en Foreſtilling om dens Ydre.

1883 holdtes Aarsmødet i Svendborg, den 14de Juni, under Forſæde af Biſk. Foſter. Som Beſøgende var to Prædikanter tilſtede, der havde ſtaaet ſammen med Brødrene Schou og Eltzholtz paa Arbeidsmarken i Amerika, nemlig J. H. Johnſon og A. Haagenſen.

Hovedſtyrken af prædikende Brødre, ſom Miſſionen

H. HANSEN
Verden
Det
Wesley

nu raadede over, bestod af Missionærer: Karl Schou, C. F. Eltzholtz, J. L. Thomsen, H. Jacobsen; Ordinerede Prædikanter: J. J. Christensen, P. M. S. Jensen, H. Hansen, Chr. J. M. Thaarup; Lokalprædikanter: A. Christensen, J. Nielsen, S. K. Johansen, L. Christensen, A. Carstensen.

Af Blade udgaves: „Dansk Kristelig Talsmand", Redaktør: J. J. Christensen, og „Søndagsskolen", redigeret af C. F. Eltzholtz. Af Søndagsskoler fandtes nu i hele Missionen 20, med 1066 Elever. Af Kirker eller Kapeller havdes 7, af Præsteboliger 4, dertil 3 Byggegrunde og et lille Hus, det Hele vurderet til Kr. 324,150, med en paahvilende Gjæld stor Kr. 37,035.

I Løkken, en Fisker-Landsby paa Jyllands nordvestlige Kyst, tænkte man paa at bygge et Kapel. En Mand, der forhen havde været en af Methodismens ivrigste Modstandere der paa Stedet, havde nemlig nu skjænket dem en Byggeplads, og en Del af Byggematerialet var alt skaffet tilveie, saa Udsigterne var gode.

Blandt de nye Prædikanter var H. Jacobsen, der af Helbredshensyn var vendt hjem fra Ostindien, hvor han havde virket som Sømandsmissionær, blandt andre Steder i Calcutta. Han var bleven ansat i Odense, hvor hans Virksomhed alt havde baaret gode Frugter. Br. A. Carstensen, ogsaa en af de nye, var en Mand, der lovede godt.

Arbeidet i Afholdssagens Tjeneste hørte nu til de Opgaver, der lagde Beslag paa Methodisternes, især Prædikanternes, Kræfter. Begyndt af C. F. Eltzholtz, og understøttet ikke blot af Methodistkirken, men ogsaa af mange Lutheranere, havde det allerede fundet Gjenklang i videre Kredse.

Missionen talte i det Hele: Medlemmer i fuld Forening: 724, paa Prøve: 187.

2.

Henimod Udgangen af 1883 kunde Methodismen feire sit første Jubilæum i Danmark. Den 9de December var det nemlig 25 Aar siden Pastor Willerup efter noget over et Aars Virksomhed optog de første Medlemmer, af hvilke endnu tre var ilive, nemlig Br. Olsen med Hustru og Søster Thyra Nielsen. Fra samme Tid af tog Methodismen et saadant Opsving, at Aaret 1884 kan regnes som Begyndelsen til et nyt Afsnit i dens Historie der i Landet.

Ved den Tid, da Aarsmødet i 1884 afholdtes, hvor Biskop Hurst førte Forsædet, talte Missionen over 1000 Medlemmer, hvoraf de 81) i fuld Forening, medens dens 22 Søndagsskoler besøgtes af over 1400 Børn.

En gjennemgribende og levende Vækkelse havde gjort sig gjældende især i Kjøbenhavn og Veile ved Aarets Begyndelse, senere i Frederikshavn. Heller ikke i de andre Kredse havde Aandens Nærværelse ladt sig uden Vidnesbyrd.

I Løkken var ikke det paatænkte Kapel bleven opført, men i dets Sted en Kirke, en vakker og bekvem Bygning, hvis Indvielse havde fundet Sted den 16de November ('84). Saavel der som i Varde var en Søndagsskole bleven aabnet.

I Svendborg og Frederikshavn havde man ved Tilbygninger til Kirkerne skaffet Lokale for Dagskoler. Ogsaa i Odense var en Dagskole begyndt.

Hvad Bladliteraturen angik, da talte „Den Kristl. Talsmand" nu 650 Abonnenter og kunde betale sig selv. „Søndagsskolen" havde 1300 Abonnenter. C. F. Eltzholtz udgav et maanedligt Afholdsblad.

Søndagsskoleværket var af den afdøde Herr Spanjer blevet betænkt med Kr. 1000 i hans Testamente.

En beklagelig Begivenhed var indtruffet i Aarets Løb,

idet den begavede og almindelig afholdte Broder, J. L. Thomsen, blev suspenderet i Danmark og senere paa Grund af Suspensionen udelukket af Konf. i Amerika, hvoraf han var Medlem.

Ved Aarsmødet 1885, der afholdtes den 18de Juni, i Kjøbenhavn, præsiderede atter Biskop Hurst.

I Hovedstaden var henved 100 blevne optagne paa Prøve. En ny Missionshall, kaldet „Bethania" og beliggende paa Nørrebro, var leiet for 5 Aar, for en aarlig Afgift af Kr. 1200. Der prædikedes 2 Gange om Ugen, holdtes Klasse- og Bønne-Møder; ogsaa en Søndagsskole med over 200 Børn havde sit Lokale der. Prædikanten, Br. Jensen, var i Aktivitet tidlig og silde.

Ogsaa i de fyenske Byer var Værket i Fremgang. I Odense havde saaledes mange Omvendelser fundet Sted. En Kirke behøvedes dersteds; Byggegrunden, som man havde sikkret sig, ventede man at sé fuldt betalt ved Nytaarstid.

Paa Langeland syntes det nu efter en langvarig Tilbagegang atter at lysne op. Br. Nielsen havde 11 Prædikepladse og 3 Søndagsskoler at tage vare paa der paa Øen.

Ingensteds havde der været en mere levende og varig Vækkelse end i Frederikshavn, Jylland, og tilhørende Kreds. Kirken der i Byen havde været fuld til Trængsel Søndag efter Søndag; og etsteds ude paa Landet (i Kvissel) havde Br. J. J. Christensen ligeledes sét velsignede Frugter af sin Virksomhed. I Aarets Løb taltes der 96 Omvendelser i Kredsen, hvoraf 77 optoges paa Prøve. Ogsaa i Løkken havde Omvendelser af og til fundet Sted. I Aalborg og Brønderslev havde en Broder fra Kjøbenhavn assisteret det sidste Fjerdingaar.

I Veile og Enkelund Kredse, under Br. Eltzholtz og

en Suppleant, var Medlemsantallet voxet med 37 foruden 20 paa Prøve.

Paa Vestkysten af Jylland havde Br. Hansen reist op og ned, fra Varde af, og prædiket i Huse og Lader, overalt hvor en Tilhørerkreds vilde samle sig om ham.

Missionskollekten havde beløbet sig til Kr. 2249, en Tilvæxt af Kr. 305 over Aaret forud.

Prædikanterne havde i Aarets Løb havt to Møder for nærmere at konferere med hverandre indbyrdes angaaende deres Værk og forskjellige Andet.

Ved Aarsmødet besluttedes det, at man endnu ikke vilde benytte sig af den af Generalkonferencen 1884 meddelte Tilladelse til at organisere Værket i Danmark til en Aarskonference. Den Ordning, man havde, fandt man tilfredsstillende for Forholdene saaledes som de var.

1886 holdtes Aarsmødet den 20de Juni, under Ledelse af Bisk. Foss.

Der havde været Tilvæxt saavel hvad Medlemsantal som Kollekter eller Pengebidrag fra Menighederne angik.

Kirken i Frederikshavn havde vist sig for lille og var derfor bleven udvidet, og i Horsens var Kr. 2700 indsamlet som Begyndelse til et Kirkebygningsfond.

Nogle Traktater var blevne trykte og uddelte i Aarets Løb, ligesom ogsaa en ny Udgave af Søndagsskole-Sangbogen havde sét Dagens Lys. Ikke blot Den „Danske Kristl. Talsmand", men ogsaa Søndagsskolebladet betalte nu sig selv; ogsaa med Afholdsbladet gik det fremad. Der havde gjentagne Gange været Tale om at gjøre „Talsmanden" til et Ugeblad; men da Redaktionen besørgedes gratis af Br. Eltzholtz, der samtidig havde sin øvrige Virksomhed at passe, var det foreløbig blevet udsat. „Søndagsskolen" redigeredes af P. M. S. Jensen.

Methodistkirken i Danmark hørte vistnok, siden Past. Willerup var Superintendent, til de af Staten anerkjendte

Kirkesamfund. Ogsaa Superintendent Karl Schou havde, skjønt først efter en 15 Maaneders Ventetid, erholdt Ministeriets Approbation, men vel at mærke kun som Pastor for Kirken ell. Menigheden i Kjøbenhavn, til hvilken alle Methodister i Danmark foreløbigt regnedes at henhøre. For de øvrige Forstanderes Vedkommende trak det derimod saa længe ud, at endnu i 1886 havde Regjeringen kun anerkjendt en eneste af dem, nemlig Forstanderen i Horsens, Past. H. Jacobsen (der havde været et Middel til at omvende en af Fangerne i Horsens Tugthus), en Anerkjendelse, der tilmed kun gjaldt saalænge den Anerkjendte var Forstander for samme Menighed; saasnart han forflyttedes, stod hverken han eller Menigheden længer i dette Forhold.

Afgaaede ved Døden i Aarets Løb var Konsul Døllner, i Brooklyn, og Pastor Willerup, i Kjøbenhavn.

Harald Døllner, R. D. og Dbmd, den danske Methodismes gavmildeste Velgjører — der havde støttet Værket med Bidrag af over Kr. 100,000 — var indgaaet til Hvilen den 29 Aug. '86 i sit Hjem i Brooklyn, henved 81 Aar gl. (han var nemlig født 1ste Dec. 1805). Det var i Amerika han havde samlet sin Formue, men Danmark var hans første Kjærlighed og blev hans sidste. Sin Rigdom betragtede han som en Gave fra Gud til at udbrede hans Rige og hjælpe sine Medmennesker med. Menneskekjærlig og gudfrygtig, opoffrende og uskrømtet som han var, har han sat sig et Minde værdigt til Efterlignelse af alle Mennesker, ikke mindst af Methodister og Danske.

Nu var han gaaet til Hvilen hjem,
Af Livet mæt og dets Dage;
Han havde vundet i Verden frem
For til Gud at vinde tilbage.

I Methodistkirken i Kjøbenhavn afholdtes der Søndagen, næstfølgende 19de Sept., en Sørgegudstjeneste til Minde om den Afdøde, ved hvilken Leilighed saavel Super-

intendent K. Schou som Past. Eltzholtz i varme Ord tolkede hans Betydning for Samfundet. Foruden Menigheden var en Del af den Hedengangnes Slægtninge og Venner tilstede. Ogsaa Stiftsprovst Rothe havde indfundet sig.

Past. Chr. Willerup havde, siden han i 1878 vendte tilbage fra Udlandet til Kjøbenhavn, henlevet sine Dage dersteds som „Udtjent" i Privatlivets stille Skygge. I sine senere Aar var han legemlig svag og tilsidst maatte han bære Lidelsernes Kors. Men saalænge Kræfterne tillod ham det, havde han virket ufortrødent og nidkjært for sit Livs Opgave — Guds Riges Fremme ved Methodismens Udbredelse.

Idet vi iøvrigt hvad hans Liv og Virksomhed angaar henvise til forudgaaende Afsnit her i Bogen, minde vi her kortelig om, at han fra de Skandinaviske Missioners Begyndelse havde været deres fælles Superintendent indtil de deltes i 1868, hvorefter han førte Overopsynet over den Danske Mission alene indtil 1872; fra da af virkede han som Prædikant først i Amerika, saa i Norge, indtil han i 1878 vendte tilbage til Danmark.

Det aarlige Missionsmøde 1887 traadte sammen i Kapellet i Veile, den 2den Juni, under Forsæde af Biskop Ninde. Som Besøgende var to Brødre fra Tydskland tilstede, nemlig Glasius og C. Jeutter.

Aaret havde været rigt paa Velsignelser, idet Mange var blevne vundne for Gud. Henved 500 havde ialfald aflagt Vidnesbyrd om Omvendelse.

Medlemsantallet var: i fuld Forening 1186 (en Tilvæxt af 150), paa Prøve 310 (Forøgelse 103). I 29 Søndagsskoler underviste 2102 Børn (Forøgelse af 567). Til alle Formaal var i Aarets Løb indkommet Kr. 24,460, eller over Kr. 6000 mer end i Aaret forud; Missionskollekten var Kr. 2641.

I Horsens var et Missionshus bleven kjøbt, medens Indsamlingen til en Kirke fortsattes. I Odense havde man erhvervet en større og bedre Byggegrund; og da Missionsselskabet havde lovet et Bidrag af $4000., mod at Kr. 5000 indsamledes i Danmark, var der nu Udsigt til snart at faa en Kirke der paa Stedet. I Frederikshavn var Kirken bleven udvidet.

Prædikantstyrken havde i de sidste Dage mistet en af sine ældre og prøvede Arbeidere, idet C. F. Eltzholtz efter eget Begjær var bleven overflyttet til Amerika. Ved hans Afreise var der kun ringe Udsigt til, at Tabet vilde blive erstattet; Dagen efter erfaredes imidlertid, at en af Kirkens nidkjæreste Mænd, Br. O. Olsen fra Norge, var af Biskoppen bleven ansat i den Danske Mission og saaledes, ialfald for en Tid, vilde kunne bøde paa Savnet.

1888 holdtes Aarsmødet i Svendborg, 28. Juni—2. Juli, under Ledelse af Biskop W. F. Mallalieu.

Vækkelsesmøderne havde været vel besøgte, og man havde Grund til at tro, at mindst 400 var blevne omvendte. I Sommerens Løb var 3 Teltmøder afholdte forskjellige Steder i Landet, og Tilhørernes Antal havde været stort.

I Frederikshavn var man ifærd med at reise en Præstebolig; i Aalborg havde man leiet en vakker Missionshall, og i Holstebro et Kapel. Et Medlem i sidstnævnte By havde i sit Testament indsat Bestemmelser om betydelige Gaver til Missionen.

Missionen talte af Medlemmer 1361 i fuld Forening (en Forøgelse af 175), 214 paa Prøve. De samlede Kollekter havde udgjort Kr. 25,758, Missionskollekten Kr. 2787.

Spørgsmaalet om den længe paatænkte theologiske Skole, til Uddannelse af Prædikanter, drøftedes, og en af Biskoppen affattet Konstitution for Samme vedtoges. Superintendenten valgtes til Skolens Forstander, Pastor

O. Olsen og Kandidat Udsen til Lærere. 3 andre Brødre tilligemed Prædikanten i Kjøbenhavn og Skolens Forstander blev dens Værger.

Missionen havde nu, gjennem Bogkomiteen, anskaffet sit eget Trykkeri, hvorved man ventede at formindske de med Udgivelsen af Blade og Bøger forbundne Udgifter.

„Prædikanternes Pensionskasse" — der havde existeret et Par Aar og havde sine Indtægter ved Kontingenter fra Brødrene, testamentariske o. a. Gaver o. s. v. — viste sig den 11te Juni 1888 at raade over Midler til et Beløb af Kr. 1874 foruden en Obligationsrest stor Kr. 900.

Aarsmødet 1889 holdtes i Frederikshavn, i Juli Maaned, under Forsæde af Biskop Fowler. Superintendenten var ved en Sygdom — for hvilken han snart efter bukkede under — forhindret fra at være tilstede. Ved hans Død udnævntes Pastor J. J. Christensen af Biskoppen til Superintendent, og han indberettede senere som følger.

Missionen raadede over: 10 ordinerede Prædikanter, deriblandt O. Olsen og Joachim Petersen fra Norge, 4 ikke-ordinerede og 3 Suppleanter. Br. Olsen havde havt stor Fremgang baade som Prædikant i Kjøbenhavn og som Lærer ved Skolen. Ligeledes havde Joachim Petersen, der som Suppleant virkede under Schou, gjort godt Arbeide og havt Fremgang under Opførelsen af Kirken i Odense. Antal af Medlemmer: i fuld Forening 1534, paa Prøve 248; Kirker ell. Kapeller 10, til anslaaet Værdi Kr. 348,500, Haller ell. andre Prædikepladser 71; Præsteboliger 8, til anslaaet Værdi Kr. 79,500. De samlede Kollekter beløb sig til Kr. 19,555 foruden Kr. 8823, der var bidraget til andre lokale Øiemed. Der havde været Vækkelser paa forskjellige Steder, og over 400 Personer bekjendte at have fundet Herren.

I den theol. Skole i Kjøbenhavn var Examen afholdt i Slutningen af Mai, og Resultatet var tilfredsstillende.

Missionens Medlemmer havde vist deres Interesse for Skolen ved i Aarets Løb at bidrage med Kr. 2324 til dens Understøttelse.

Kirken i Odense (Døllners Minde — the Dollner Memorial Church) var bleven indviet Søndagen den 3die Februar. Det er en smuk Bygning, opført af Mursten og i gothisk Stil med Jernbuer. Den har 500 Siddepladse, er forsynet med Orgel og har en stor Klokke i Taarnet. Med Grunden kostede den Kr. 27,000. Ved Siden af den reistes der samtidig en Bygning for Dagskolen med Leiligheder til Prædikanten og Kirketjeneren. Superintendent Schou holdt Indvielsestalen, med Text fra 2 Krøn. 6, 40. 41. Byraadet, Stiftamtmanden og andre Embedsmænd var tilstede. Af Midlerne var Kr. 16,000 kommet fra Amerika, Resten bidraget i Danmark (en af Odense Bys større Kjøbmænd havde skjænket Kr. 500).

Tilvæxten til Medlemmerne i fuld Forening var 173; Antallet af Søndagsskolebørn var voxet med 520. Dagskolerne talte 178 Elever.

Superintendent Karl Schou afgik ved Døden d. 31te Juli. En nidkjær og opoffrende Arbeider i Missionens Tjeneste, som han havde været, var hans Afgang et føleligt Tab.

Da J. J. Christensen blev Superintendent, overdrog han Redaktionen af „Den Kristl. Talsmand" til Broder Thaarup.

At Missionen kunde komme til at lønne sine egne Prædikanter, var et Maal man stadig havde for Øie. 12,225 Kr. var i det forløbne Aar indsamlet til Prædikanternes Underhold.

Ansættelserne for Missionsaaret 1889—90 var som følger:

Superintendent (og samtidig Prædikant i Odense) J. J. Christensen; Aalborg, P. M. S. Jensen; Aarhus, L.

Christensen; Faaborg, S. K. Johansen; Frederikshavn, Chr. Thaarup; Holstebro, N. P. Nielsen; Horsens og Hornsyld, H. Hansen; Kjøbenhavn, O. Olsen og 2 Assistenter; Kjøbenhavn, Bethania, A. Christensen; Langeland, H. Olsen; Løkken, J. Nielsen; Svendborg, H. Jacobsen; Varde, L. C. Larsen; Veile og Enkelund, J. Petersen og 1 Assistent.

Theol. Skole i Kjøbenhavn, Lærere: O. Olsen og S. Udsen. „Kristl. Talsmand", Redaktør Chr. Thaarup; „Søndagsskolen", Redaktør S. Udsen.

1890 samledes Brødrene til Aarsmødet i Odense, under Biskop Warrens Ledelse.

Superintendent J. J. Christensens Indberetning viste, at Missionsværket havde været velsignet med Fremgang i alle Retninger. Der havde været en Tilvæxt af 230 til Medlemmerne i fuld Forening, og Missionskollekten overgik det forrige Aars med Kr. 831.

I Kjøbenhavn fandtes 505 Medlemmer (de paa Prøve iberegnet), fordelte i 2 Menigheder, St. Pauls og Bethania. Et tredie Prædikelokale, Elim, med Plads for 200, var bleven aabnet i Aarets Løb. Br. O. Olsen, fra Norge, blev som Pastor for St. Pauls Menighed afløst af Br. Thaarup. A. Christensen var Prædikant ved Bethania Menighed, der, endskjønt den kun talte 102 Medlemmer, ydede Kr. 1500 til Løn for Prædikant og Leie af Lokale, foruden at den betalte alle løbende Udgifter. Totalkollekten fra begge Hovedstadens Menigheder havde udgjort Kr. 8540.

I Frederikshavn, en By med omtrent 4000 Indvaanere, fandtes — med de paa Prøve iberegnet — 343 Medlemmer, deriblandt endel Fiskere, af hvilke nogle havde døbt deres Fiskefartøier med Navne som John Wesley, Fletcher o. s. v.

I Veile var der, alle iberegnet, 304 Medlemmer.

Missionshuset var for lille, og man tænkte paa at udvide det, saa at det kunde rumme 700 Tilhørere.

I Odense, der jo var en forholdsvis ny Station, taltes i Alt 189 Medlemmer; i Svendborg 115; i Aarhus 60 i fuld Forening og 13 paa Prøve. I Aalborg benyttedes en leiet Hall til Lokale; Medlemmernes Antal var 100, hvoraf de 40 paa Prøve. De andre Stationer havde kun en ringe Fremgang at opvise.

Søndagsskolerne besøgtes af henved 3000 Børn.

Ved den theol. Skole i Kjøbenhavn var de første 5 unge Mennesker blevne uderaminerede, og de var allerede i Virksomhed paa Missionsmarken. The Board of Education havde hjulpet de Studerende med et Laan paa 927 Kr.; de andre Udgifter, Kr. 2301, var kommet ind ved frivillige Bidrag inden selve Missionen. De nye Studerendes Antal var 6.

1891 holdtes Aarsmødet i Veile, 1—5 Juli, under Ledelse af Biskop J. M. Walden. Det var Missionens 33te Aar.

Af Prædikanter fandtes der nu 17 i Missionen; af Lokalprædikanter og Formanere 20 (10 af hver).

Tilstede som Besøgende ved Mødet var Past. Uppling (Delegeret fra den Svenske Konference), der paa Sammenkomstens tredie Dag udtalte sin Glæde over det broderlige Forhold, hvori Skandinaviens Methodister stode til hverandre. „I gamle Dage havde de nordiske Folk kjæmpet med hverandre indbyrdes. Ogsaa nu kjæmpede de, men det var forenede under Korsbanneret og mod en fælles Fiende." Om Sverige meddelte Pastoren, at siden Dissenter-Loven af 1873 var Methodismen der i Landet gaaet saadan fremad, at den nu talte 91 Menigheder, 77 ordinerede Prædikanter og omtrent 16,000 Medlemmer.

Bisk. Walden henvendte sig flere Gange til de forsamlede Brødre og talte bl. A. om „Bønnen". „Vi er opfor-

drede" — sagde han — „til at bede om store Ting. Jeg har glædet mig over de inderlige Bønner, jeg har hørt siden jeg kom til Danmark, skjønt jeg ikke har kunnet forstaa de enkelte Ord. Jeg har besøgt Bønnemøder i over 40 Aar, ikke blot i mit Fødeland, men ogsaa udenfor samme. Det synes mig imidlertid, som om man ikke bad om saa store Ting som man burde. Nu, Herrens Bøn er Mønstret for alle Bønner — Jesus lærte sine Disciple den ved Begyndelsen af sin Virksomhed, og intet blev nogensinde forandret ved den. Men i den lære vi at bede først om Guds Riges Komme, dernæst om vore Livsfornødenheder, om Tilgivelse eller Forladelse og Guds Ledelse i vore Prøvelser og Trængsler. Denne Orden er der imidlertid en vis Tilbøielighed til at forandre, idet Folk i Regelen, naar de bede, tænke først paa Livets Fornødenheder og saa paa Guds Riges Komme. Det burde ikke være saa. Bøn er et af de Midler, hvorved Verden skal beseires, og Guds Folks alvorlige Bøn om Verdens Omvendelse er en af de Ting, hvorpaa Verdens Frelse beror. Sæt da, at hver Menighed bad — og bad inderlig — om Verdens Omvendelse, hvilken Magt vilde denne Bøn ikke have! — Endvidere: ved Begyndelsen af sin Virksomhed lærte Jesus Disciplene at bede: komme dit Rige! ved Slutningen formanede han dem, sigende: Gaar ud i al Verden o. s. v. Ogsaa paa denne Orden, tror jeg, der vendes op og ned, idet vi lægger mere Vægt paa Arbeidet end paa Bønnen. Vi burde rette os efter Jesu Anvisning: Bøn og Arbeide."

Under Mødet oplæstes Skrivelser, tilsendt fra Br. B. Smith (Sheboygan, Wisconsin), O. Olsen (Bergen, Norge), og Chr. Treider (Chicago) — den sidste foreslaaende en Plan for Samarbeide i Sagen angaaende den paatænkte fælles Salmebog.

Superintendentens Indberetning udviste, at Menigheden i Kjøbenhavn — trods en ikke ringe Afgang ved

ANTON CHRISTENSEN.

LAUST CHRISTENSEN.

N. P. NIELSEN.

S. K. JOHANSEN.

L. C. LARSEN.

CHRISTEN NIELSEN.

ANTON BAST.

SÖREN NIELSEN, Gaarde.

M. OLSEN, Block.

RASMUS PEDERSEN.

N. HANSEN, Nyrop.

EGELUND NIELSEN.

C. V. DUCKERT.

S. UDSEN, Cand. phil.

J. NIELSEN

L. PETERSEN.

Bortreise, Udelukkelse o. s. v. — talte 354 Medlemmer i fuld Forening. Ved 4de Kvartalskonference var der fra St. Pauls Menighed bleven udskilt 31 fuldstændige og 17 Prøvemedlemmer, der organiseredes til en selvstændig Menighed med Samlingssted i Kalundborg, hvor der alt sidstafvigte 14de Juni var bleven indviet et nyt og smukt Kapel med Plads til omtrent 400. Bethania Menighed (Kbhvn), der i Aarets Løb var voxet fra 102 til 115 i fuld Forening, havde nu Haab om inden ret længe at faa reist et Kapel paa Nørrebro; den trængte ogsaa haardt til en Forandring, eftersom Lokalet i Griffenfeldtsgade var uheldigt baade om Vinteren og Sommeren; Medlemmerne viste stor Offervillighed; de havde udredet over 100 Kr. maanedligt foruden hvad der gik med til løbende Udgifter og andre Kollekter.

I Odense var Menigheden voxet fra 167 Medlemmer i fuld Forening til 210, med 60 paa Prøve. Paa Kirkegjælden var 4300 Kr. afbetalt, hvoraf dog de 3710 skrev sig fra Konsul Døllners Testamente. I de andre fyenske Byer saavelsom paa Langeland havde der, beklageligt nok, været Formindskelse i Medlemsantal. Desto glædeligere var Fremgangen paa Jyllands Vestkyst, hvor Mange vare komne til Omvendelse og lagte til Menigheden saavel i Varde-Kredsen som i Holstebro. Sidstnævnte Sted var rigtignok det sørgelige Tilfælde indtruffet, at Kapellet var afbrændt (i Marts), hvorved en af Søstrene var omkommet i Flammerne, og hvoraf Følgen havde været, at man siden maatte nøies med mindre hensigtsmæssige Lokaler; men selv disse vare talrigt besøgte, og Værket var, som sagt, i Fremgang der paa Kysten. Det Samme gjaldt fremdeles om Frederikshavn og ikke mindre om Aalborg, hvorfra Methodismen havde forplantet sig til Randers, saa at den nu kunde siges at omspænde hele Jyllands Kyst. Aarhus og Horsens var forholdsvis større Byer, hvoraf

nødvendigvis fulgte, at større Lokaler eller Kirker behøvedes, om Værket derstedes skulde fremmes med Held. I Veile — en af de ældste og betydeligste Menigheder i Landet — trængtes der haardt til en Udvidelse af Kapellet, en Forandring, der, om den skulde svare til sit Formaal, vilde kræve et Udlæg af 14,000 Kr., hvorfor man maatte vente dermed endnu et Aars Tid.

Missionskollekten havde beløbet sig til 3144 Kr. og var saaledes større end nogensinde forhen.

Hvad nye Byggeforetagender angik, da var i Varde Grundstenen bleven lagt (den 1ste Juni) til en Kirke, der ventedes færdig i Løbet af Sommeren; og i Kalundborg var, som alt ovenfor bemærket, et nyt Kapel bleven indviet.

Afbetaling paa Kirkegjæld havde fundet Sted i Odense, Frederikshavn, Hornsyld og Enkelund.

Den Theol. Skole (i Kbhvn), hvor der i Mai havde været afholdt Examen, var bleven saa gavmildt understøttet af Menighederne, at Aarets Regnskab endog sluttede med en Kassebeholdning stor Kr. 342.

Bogforretningen, der med stor Samvittighedsfuldhed var bleven ført af Br. S. Udsen, havde givet et godt Overskud.

Missionen talte: Medlemmer i fuld Forening 2042, paa Prøve 457.

Aarsmødet 1892 afholdtes i Svendborg, under Bisk. Joyce's Ledelse.

Aaret havde været rigere paa Velsignelser og Fremgang end nogen af dets Forgjængere. 371 Medlemmer optoges i fuld Forening, 483 paa Prøve. Medlemsantallet i hele Missionen var nu 2532, hvoraf 325 Prøvemedlemmer.

Hvad det Pekuniære angik, var der — Alt iberegnet — indkommet Kr. 43,717, hvoraf 16,768 Kr. til Selv-

underhold (eller Prædikantløn), 3478 Kr. som Missionskollekt.

Der fandtes 93 Prædikepladse og 13 Kirker eller Kapeller foruden 2 under Opførelse. Antallet af udnævnte ell. ansatte Prædikanter var 19, Alle Medlemmer af Aarskonferencen, de fleste i fuld Forening og nogle paa Prøve.

Den unge Menighed i Kalundborg talte (ved den Tid Aarsmødet afholdtes) 64 fuldstændige og 19 Prøve-Medmer; i Søndagsskolen der i Byen var der 225 Elever; Menigheden havde allerede bygget sig et Kapel.

I Varde var en ny Kirke bleven indviet. Den var forsynet med Taarn og Spir og havde Siddepladse for omtr. 400 Personer. Ogsaa i Holstebro havde man indviet en Kirke, med Plads for henved 500 og tilstødende Præstebolig, men ogsaa med en temmelig betydelig Gjæld paa sig.

Paa Nørrebro i Kjøbenhavn var Grundstenen til et nyt Kapel, Bethania, bleven lagt den 26de Mai; man haabede at kunne tage det i Brug før Vinteren.

Missionen talte 37 Søndagsskoler, eller 5 flere end Aaret forud, med 259 Lærere og 3769 Elever (en Tilvæxt af 701).

Den Theol. Skole havde udexamineret det andet Hold af Studerende, 6 i Alt, af hvilke 4 bestod Prøven; 3 af disse var blevne anbragte paa forskjellige Steder i Danmark, mens den fjerde tænkte paa at reise til Amerika for der at opholde sig et Par Aar. De frivillige Bidrag havde sat Skolen istand til at slutte Aaret uden Gjæld. The Board of Education havde som forhen hjulpet de Studerende med et Pengelaan. Det maatte erindres, at saavel Prædikanten ved St. Pauls, Br. Thaarup, som Superintendenten havde virket som Lærere uden Løn; kun den tredie Lærer, Br. Udsen, var lønnet. Et nyt Skoleaar var begyndt den 1ste Aug. ('92) med 3 Elever.

I Bogforretningens Trykkeri var ikke blot de to Blade, men ogsaa Salmebøger og en Mængde Traktater blevne expederede i Aarets Løb. 2,331,085 var Side-Antallet af Tryksager man havde besørget og offentliggjort.

Aarsmødet 1893 holdtes i Kjøbenhavn, i Juni, under Biskop Vincent's Ledelse.

Det var Missionens 35te Aar i Danmark, og det stod hvad Methodismens Fremgang angik næsten paa Høide med sine nærmeste Forgjængere.

Superintendentens Indberetning udviste, at det totale Medlemsantal var 2664, hvoraf 305 paa Prøve. Beløbet af alle Kollektioner tilsammen udgjorde Kr. 62,307. Deraf var imidlertid de 18,000 Kr. en Gave til Bethania-Kapellet paa Nørrebro, hvoraf der skulde betales Renter indtil Giverens Død. Af Resten var Kr. 17,624 indsamlet til Prædikanternes Underhold, Kr. 3497 til Missionen og Kr. 2781 til veldædige Øiemed.

Der fandtes 113 Prædikepladse (mod 93 Aaret forud). Af Søndagsskoler var der 33 Elevernes Antal var imidlertid aftaget, og 4 af Skolerne var blevne lukkede af Mangel paa Lærere; ikke desmindre var der hele 3579 Elever. 15 Epworth-Ligaer var blevne organiserede, tællende i Alt 780 Medlemmer.

Nybyggede Gudshuse var: oven omtalte Bethania-Kapel, der blev indviet den 11te December og, med Grunden iberegnet, havde kostet Kr. 36,000, samt Kirken i Veile, der kostede Kr. 23,000, indviedes 18. Decbr., og var den bekvemmeste Methodistkirke i Landet, med Siddepladse for 800.

I Varde var en Præstebolig bleven reist; og et Samfund paa 21 Medlemmer var bleven stiftet i Esbjerg, hvor Brødrene allerede havde reist en Bygning med Bolig for Prædikanten og en Hall med Siddepladse for 150.

Afdøde Søster Jensen i Faaborg havde efterladt den Theol. Skole i Kjøbenhavn sin Eiendom, værd omtr. Kr.

Methodistkirken i Veile.

2000 og indbringende i aarlig Leie Kr. 150. Og i Odense havde Br. Ole Andersen testamenteret Kirken der i Byen Kr. 1200 samt den Theol. Skole i Kjøbenhavn Kr. 100. Af Herr Boye, der havde været en flittig Gjæst i Kirken, skjønt ikke Medlem af Samfundet, var St. Markus Kirken og Pensionsfondet blevet betænkt hver med Kr. 1000.

I den Theol. Skole havde der været 3 Studerende. Da Præsten ved St. Markuskirken fandt, at et fortsat Arbeide ved Skolen lagde for stærkt Beslag paa hans Kræfter, var Past. Johannesen og Kand. Udsen ved Aarsmødet blevne ansatte som Lærere ved Samme. Undervisningen i Theologi besørgedes af Superintendenten, der tillige var Skolens Forstander.

Bogforretningen var i Fremgang.

— — — — — — — — — — — —

For en lettere Oversigts Skyld meddele vi herunder i Sammenhæng Et og Andet, der alt forhen er omtalt, men spredt, paa forskjellige Steder, alt eftersom Fremstillingens Gang førte det med sig.

Distrikts- og Aarsmissionsmøder. I 1869, da Pastor Willerup blev Superintendent for Danmark alene, fik man der i Landet ogsaa sit eget Aarsmøde; det vil sige: de faa Brødre, der fandtes, traadte sammen én Gang om Aaret, nemlig naar Biskoppen paa sin Visitatsreise besøgte dem.

Det var først i 1873, mens K. Schou var Superintendent, at de organiserede sig til en Distriktskonference eller en saadan, hvor ikke blot Prædikanterne indfinder sig, men ogsaa Lægprædikanter, Formanere, Medhjælpere, Kirkeværger og Søndagsskoleforstandere fra de forskjellige Menigheder, og hvor Alt angaaende Distrikterne ordnes, idet Fuldmagter fornyes, Ansættelser bestemmes o. s. v. Den første Distriktskonference traadte

sammen den 10de Juni ovennævnte Aar i Svendborg, hvor Følgende var tilstede som Medlemmer: K. Schou, Chr. Sørensen, H. Christensen, P. Jensen, C. Nielsen, J. J. Christensen, P. Mikkelsen, M. Nielsen og Chr. Petersen.

I 1884 fik Missionen af Generalkonferencen i Amerika Tilladelse til, om den ønskede det, at ordne sig til en Aarskonference, saasnart den talte 15 Medlemmer, der stod i Forbindelse med Aarskonferencer — en Tilladelse, som man dog endnu i 1893 ikke havde benyttet sig af, ihvorvel der intet var til Hinder derfor hvad nævnte Betingelse angik, idet Missionen raadede over 18 Aarskonferencemedlemmer, nemlig: 1 Medlem af den Norsk-Danske Konf. i Amerika (Superint. Christensen) og 15, der hørte til Norges Konference (Anton Bast, Anton Christensen, Laust Christensen, Søren N. Gaarde, Herman Jakobsen, Hans Hansen, Christen Jensen, Peter M. S. Jensen, Laurits C. Larsen, Chr. Nielsen, Niels P. Nielsen, Rasmus Petersen, Chr. Thaarup, L. Petersen og P. Nielsen Egelund, samt J. Nielsen og S. K. Johansen, der tilhøre Sverigs Konf. Overflyttede til den Norsk-Danske Konf. i Amerika, hvor de nu virke, var M. Olsen Block og Niels Hansen.

Prædikantskolen. I Missionens første Tider var der her som andetsteds Mangel paa Mænd, der egnede sig for Prædikantgjerningen. Pastor Willerup søgte at bøde paa Savnet saa godt han kunde, saaledes ved Overflyttelse af Kræfter fra Norge, ved at skaffe unge nidkjære Mænd Privatundervisning o. s. v. Ogsaa Superintendent K. Schou fik Prædikanter overflyttede saavel fra Amerika som fra Norge.

I 1888 fik man omsider en Prædikantskole oprettet, kaldet „Kjøbenhavns Theologiske Institut", hvis Virksomhed, om endnu kun af mindre Omfang, dog har bidraget Sit til Missionens Fremme ved de vel forberedte og uddannede unge Mænd, som udgik derfra. Superintendent

Christensen har efterfulgt K. Schou som Skolens Forstander, og Undervisningen har været besørget saavel af ham som af O. Olsen, Chr. Thaarup, S. Udsen og (for en kortere Tid) af S. K. Johansen.

Blade og Bøger. I 1866 udgaves det første lille Blad, „Søndagsskolen", der udkom maanedligt og ledetes af Past. Willerup. I Tidens Løb voxte det, alt som flere og flere Søndagsskoler oprettedes. I 1882, under C. F. Eltzholtz' Redaktion, publiceredes det halvmaanedligt. Senere Redaktører var: K. Schou (1884); P. S. M. Jensen ('84—'89) og S. Udsen til nærvær. Tid ('93). —

1872, mens K. Schou var Superintendent, udkom det første Nummer af et religiøst Maanedsblad, „Den Bisk. Meth. Kirkes Missions-Tidende". Det redigeredes nogle Aar af Schou, omdøbtes senere til „Dansk Kristelig Talsmand", udgaves halvmaanedligt, senere ugentligt og ledetes sukcessivt af følgende Redaktører: J. J. Christensen (1882, '84, '85, '91); C. F. Eltzholtz ('86, '87); Chr. Taarup ('88, '89 og i '90 med S. Udsen til Hjælp); S. K. Johansen ('91) og i '93 atter Chr. Thaarup. Bladet har kunnet glæde sig ved en jevn Tilvæxt af Abonnenter og virket trolig til Guds Sags og Missionens Fremme.

Hvad Bøger angaar, udgaves enkelte religiøse Skrifter alt i 1858 af Past. Willerup paa Methodisternes Forlag. Det var væsentlig Oversættelser fra engelsk Meth. Literatur. I Tiden 1860—1870 udkom Meth. Kirkens „Disciplin", Troesartikler, Styrelse og Ritual i Oversættelse. Derpaa fulgte flere Smaaskrifter, hvorefter, i 1876, under K. Schous Ledelse, en Salmebog udgaves, indeholdende endel Oversættelser fra Methodisternes engelske Salmeværk, et Arbeide hvorved Komiteen havde faaet Bistand af Hr. Gjertsen. Senere fulgte en lille Sangbog for Søndagsskoler, en anden for religiøse Møder og en Katekismus.

I 1887 oprettedes en Bogforretning med tilhørende eget Trykkeri, under hvilken Forretning man vedtog at inddrage Missionens to Blade samt, ved Kjøb, de forhaandenværende Oplag af Skrifter eller Bøger. Alle Forretningens Udgifter, deriblandt Redaktionsomkostningerne, skulde udredes af en Fælleskasse, hvorfra Overskudet om der blev noget — skulde tilfalde Pensionsfondet for Methodistpræster i Danmark.

I 1893 stod Bogforretningens Status, hvad dens Aktiva angaar, som følger:

Trykkeriets Inventarium	Kr.	2970
Udestaaende Fordringer	"	831
Beholdning af Tryksager	"	3633
Kassebeholdning	"	3607
Total	Kr.	11,041

Fradrages Passiva, efterlades en Formue stor Kr. 6672.

Det bør her erindres, at flere blandt de prædikende Brødre har, uden nogetsomhelst pekuniært Vederlag, virket saavel til Forretningens Opkomst som til Missionens Fremme ved de Bidrag, de som Forfattere eller Oversættere har ydet til hvad der publiceredes.

Det Pensionsfond for udtjente Methodistprædikanter, deres Hustruer og Børn, der grundlagdes i 1886, raadede i 1893 over et Beløb stort Kr. 6887.

Bogforretningen med dertilhørende Trykkeri, Pensionsfond o. s. v. er et Anliggende, der udelukkende sortérer under Missionen i Danmark og kontrolleres af Aarsmødet dersteds, uden i nogen Henseende at være underkastet Methodistkirkens almindelige Styrelse eller disciplinære Bestemmelser. Den Amerikanske Kirkes Bog- og Trykkeri-Sag kommer derimod ved sit Overskud Alle tilgode, idet alle Konference-Kirker faar hver sin Dividende.

Angaaende Emigrationen gjælder for Danmarks Vedkommende omtrent hvad der er sagt om og under Norge. I Tiden 1860—70 var den ikke saa almindelig som Rap-

porterne synes at antyde. Enkelte Methodistmenigheder i Amerika vandt ganske vist derved (saaledes hist og her i Iowa og Dakota samt i Racine, Wis.), men Tilvæxten her, Tabet hist, var idethele en Ubetydelighed. I Tiaaret '80—'90 tiltog Udvandrernes Antal, men ogsaa da var det dog kun faa danske Methodister, der nedsatte sig paa Steder i Amerika, hvor de mødtes med norske eller danske Trosbrødre saaledes som Tilfældet var i Chicago og Evanston, Ill.

— — — — — — — — — — — —

I Danmark som overalt, hvor en Statskirke findes, har Methodismen maattet kjæmpe sig frem Skridt for Skridt. Trods alle Hindringer og al Modstand fik den dog fast Grund under Fødderne ogsaa der i Landet og maa nuomstunder siges at repræsentere vistnok ikke just „en Magt i Staten" — Noget, den aldrig har tilsigtet — men vel en Magt over mange Menneskers Sind, en Magt til Synderes Frelse og Guds Riges Fremme. Og ikke blot inden det aandelige Omraade, men ogsaa i ydre Henseende, hvad timelige Existens- og Virkemidler angaar, maa det Methodistiske Kirkesamfund i Danmark allerede nu siges at være forholdsvis vel stillet, idet det, i Henhold til Rapporten for 1893, raader over 14 Kirke- eller Kapel-Bygninger samt 11 Præsteboliger, tilsammen anslaaede til en Værdi af Kr. 558,950, hvoraf kun Kr. 113,696 henstaar ubetalt eller som Gjæld. Lad det nu endog være, at en betydelig Del heraf er flydt fra Kilder udenfor selve Landet, Restbeløbet i Forening med de aarligt indgaaende Kollektioner er tilstrækkeligt til at vise, at Methodismen, hvad dens fremtidige Bestaaen og Virksomhed i Danmark angaar, ikke længer hører til det Problematiske. Den har der alt faaet sig et Tag over Hovedet rummeligt nok til at indbyde — vi havde nær sagt hvor mange husvilde Sjæle det end skulde

være. Maatte dens Budbringere og Venner heri — med Tak til Gud for hans Velsignelser — finde en Spore til forøget Iver og Nidkjærhed i Kampen for hans Riges Udbredelse, da ville Velsignelserne ikke være skjænkede forgjæves!

Efter Betragtningen af den Norsk-Danske Methodismes Historie i hvert enkelt af de tre Lande for sig — Amerika, Norge og Danmark — glæder vi os ved Tanken om, at, var Folkene ligesom Verdensdelene end to, saa har Methodismen ogsaa her vist sin Kraft i Gjerningen, idet den har gjort de Tvende til Eet. Det er Kristendommens, den evige Kjærligheds, Aand, der i Methodismens alvorlige, men hjertevarme og uskrømtede Samfundskreds smeltede Norsk og Dansk sammen til Eet i Følelser og Stemning som de alt var det i Sproget, de talte. Ære være Ham, der mægter at bøie Folkenes saavelsom den Enkeltes Hjerte! Ville vi da, i Henhold dertil, betragte den hele Norsk-Danske Methodisme paa begge Sider Havet under Eet eller som Helhed, viser det sig, at den ved Udgangen af 1893 raadede over: Prædikepladse 428; Medlemmer, fuldstændige 12,041, paa Prøve 1399; Kirker ell. Kapeller 158; Præsteboliger 64; Prædikanter, reisende og ansatte 137, overtallige og udtjente 12; Lokalprædikanter 162; Søndagsskoler 197, Elever 13,400, Lærere og Bestyrere 1562; Kirkeeiendom anslaaet til Værdi af $363,500 og Kr. 1,158,215, med paahvilende Gjæld stor $56,780 og Kr. 275,033.

Kollektionerne i 1893 udgjorde: til Prædikanters Underhold Kr. 36,860 og $29,832; til Missionen Kr. 7997 og $4013; til veldædige Øiemed Kr. 4366 og $1331. Dens Virksomhed var ordnet under 2 Aarskonferencer, 2 Missionskonferencer og 3 Missioner hørende til amerikanske Konferencer. Samtidig publicerede den 2 ugentlige og 2

halvmaanedlige Religiøse Blade foruden 4 Søndagsskoleblade og raadede over 4 Trykkerier og Forlagsforretninger.

Vi kunne her ikke afholde os fra at fremhæve, hvad vi alt forhen gjentagne Gange har henledet Opmærksomheden til, nemlig at Tal som ovenstaaende kun vise os Rammen for Methodismens ydre faktiske Virksomhed, og at den ved Siden heraf har øvet en anden og videregaaende Indflydelse, der ikke lader sig synligt paavise eller beregne, idet den f. Ex. altid har stillet sig forrest blandt deres Rækker, som gjorde det til sin Opgave at bekjæmpe de almindeligste og for Menneskehedens store Flertal farligste Laster, ligesom den ogsaa, gjennem sine Medlemmer, sin Literatur og paa anden Vis, har virket vækkende paa Mangfoldige, der stod udenfor dens egen egentlige Samfundskreds.

En simpel Følge af den nære Forbindelse mellem norske og danske Methodister var det Samarbeide, der ligefra Missionens Begyndelse fandt Sted mellem Prædikanterne i alle tre Lande saavelsom disse Prædikanters indbyrdes Verlen med hinanden. Fra Øresund eller Sarpsfossen til Minnesotas Prærier eller Stillehavskysten er just ingen Springvei, men Afstanden tilbagelagdes med trøstigt Mod af Forkynderne, der vidste, at hvor de end landede, saa var det ikke blot det samme Tungemaal, men det samme Sinde- og Hjertelag, gjennemvarmet af Methodismens broderlige Aand, der kom dem imøde. Smaaforskjelligheder i Sproget forsvandt som Dugg for Solen, thi det gjaldt her som overalt, at, hvor Sindet er aabent og Viljen ærlig, der følger der Lys sammen med Varmen fra det menneskelige Hjerte.*)

*) Det er os ganske vist bekjendt, at der findes Methodister, der holde Afvigelserne mellem Norsk og Dansk for betydelige nok til at lægge Hindringer iveien for en gjensidig nogenlunde let Forstaaelse af Sproget. Hvad de støtte en saadan Anskuelse paa, er os imidlertid en Gaade. Idet vi ved Norsk eller Norsk-Dansk forstaa Sproget saaledes som det tales almindeligvis af Bybefolkningen i Norge og

I literær eller publicistisk Henseende er det vel saa, at Missionerne i de tre Lande udgiver hver for sig sine egne Blade og Bøger. Hvad Bladene angaar, da er dette en ligefrem og naturlig Følge af forskjellige Omstændigheder, deriblandt især den store Afstand mellem Landene. Med Hensyn til Bøger af religiøst eller methodistisk Indhold er Forholdet et andet, og her har der da ogsaa i en Række Aar været virket for Samarbeide, hvoraf „Disciplinen"

---

skrives i de norske Blade saavel her i Amerika som i Norge, er det klart, at det skiller sig fra Dansk 1) ved Brugen af enkelte, forholdsvis yderst faa, fra Dansk helt forskjellige Ord og Udtryk; 2) ved større Tilbøielighed til idethele at nærme sig det Oldnordiske, saaledes ved at bruge t og k, hvor Dansk har d og g — en Tilbøielighed, der dog ingenlunde altid ytrer sig lige stærkt (Norsk: Vik, Dansk: Vig; Vet — Vid, Furu — Fyrre (træ) o. s. v.); 3) ved Bibeholdelsen i visse Ord af det gamle r i Flertallet, hvor Dansk har bortkastet det (Hester, Tilfælder — Heste, Tilfælde o. s. v.); 4) ved forskjelligt Kjøn for et ringe Antal Ord (et Snes — en Snes; et Trold — en Trold; et Rede — en Rede o. s. v.); 5) ved nogle faa andre Afgivelser, f. Ex. i Gjerningsordenes Konstruktion (han trænger Klæder, Penge — Dansk: han trænger til Kl., P o. s. v). Om visse andre Afvigelser, i Ordenes Stavemaade, kan der her slet ikke være Tale, da de ingen Indflydelse har paa Udtalen (Norsk: sterk — Dansk: stærk o. s. v.). Men, tages alt dette, og maaske nogle faa andre Forskjelligheder, tilsammen, hvad betyder saa det? Skulde det virkelig kunne gjøre Sproget gjensidigt uforstaaeligt? Os er det aldrig forekommet saa; efter en kortvarig Omgang med Danske har vi forstaaet dem ligesaa let som vore egne Landsmænd. Vi taler her, vel at mærke, kun om Sproget, Fællessproget, ikke om Dialekterne. Tog vi Hensyn til dem, ja saa vilde der ganske vist ingen Ende blive paa Uforstaaeligheden og det babyloniske Abracadabra. Dette er jo imidlertid Noget, der gjælder ligesaa vel for de Danske indbyrdes og de Norske indbyrdes, som for det ene af de to Folk ligeoverfor det andets Dialekter. Hvor mangen en Sjællænder, Fyenbo eller Kjøbenhavner forstaar vel Jydsk som det tales ude paa Heden eller findes skrevet i Blichers Vindstov-Fortællinger? Ikke 1 blandt 10,000. Det maa studeres som et fremmed Sprog — med Ordbog og Grammatik, om saadanne fandtes. Og er Jydsk da ikke Dansk — ialfald en eiendommelig Udformning og Affarvning deraf? Gaa vi til Norge, træffe vi der et lignende Forhold. For den indfødte Befolkning i Christiania eller Christianssand er Landets mangfoldige Dialekter ligesaa uforstaaelige som Vindstov-Sagaen er for Kjøbenhavneren.

Vilde man hertil bemærke: Ja, saadt nok. Men blandt de norske Methodister i Amerika findes der ikke faa, der komme fra netop saadanne Egne, hvor kun en eller anden Dialekt tales, da

samt Katekismen i Oversættelse o. a. mindre Skrifter har været en Frugt. En senere Udgave af „Disciplinen" efter en ny Oversættelse i 1888 lykkedes derimod ikke, medens Katekismen, hvorpaa der havde været arbeidet i 7 Aar, dog blev anerkjendt i Henhold til en af Biskoppen paa Norges Aarskonference udstedt Erklæring. En „Salmebog fælles for alle tre Lande" har ogsaa længe været paatænkt, og forskjellige Tilløb og Forsøg bleve gjort i saa Henseende. For Tiden er Prædikanterne paa begge Sider Havet netop iſærd med Indsamlinger og Forberedelser dertil — et Foretagende, der, om det lykkedes og blev heldigt udført, kun kunde tjene til at knytte alle norske og danske Methodister

---

svare vi: ganske vist. Saadanne Methodister kjende imidlertid ikke blot deres Dialekt, men ogsaa det danske Sprog; thi det har de læst og læser i deres Bibel; og Alt, hvad den danske Prædikant behøver, naar han taler til dem om Guds Ord eller religiøse Emner, er at tale tydeligt og ikke for hurtigt, saa skal hans Nordmænd nok forstaa ham.

Naar det paa den anden Side er bleven paastaaet, at der var Methodister i Danmark, for hvem Norsk lød som et fremmed Maal, da klinger en saadan Paastand unegtelig lidt besynderligt fra et Land, hvor en Forfatter saa uberegnelig norsk i Sprog og Skrivemaade som Bj. Bjørnson hører ligefrem til de folkelæste; og mens vi paa den ene Side villigt indrømme, at der mellem Norsk og Dansk altid er og bliver nogen Forskjel, ikke mindst hvad Lyden eller Udtalen angaar, er vi paa den anden Side tilbøielige til at tro, at Klagerne over Uforstaaelighed som oftest hidrører ikke nær saameget fra nogen Mangel paa Evne til at forstaa som fra Mangel paa redebon Vilje til at sætte sig ud over Smaaforskjelligheder, der — hvor karakteristiske de end undertiden kan være i sig selv — dog saagodtsom aldrig volder noget Bryderi med Hensyn til Forstaaelsen af Sproget i dets fortløbende Sammenhæng.

Efter Kyndiges Dom har vi god Grund til at tro, at Afstanden mellem Norsk og Dansk er ikke nær saa stor som f. Ex. mellem Nordtydsk og Sydtydsk eller Skotsk-Engelsk og Britisk-Engelsk; og dog mener Holsteneren saavelsom Baireren, at det er Tydsk, de begge taler; og Folk, der forstaar Engelsk, finder sig lige saa let tilrette i Edinburgh eller Aberdeen som i Liverpool eller London.

Det er overhovedet vor Overbevisning, at Danske og Norske har godt af at høre hinanden tale. De vil deraf bl. A. forstaa, at eet og samme Sprog, benyttet af to forskjellige og dog nærbeslægtede Folk, har hos hvert af dem sine Eiendommeligheder lige naturlige, lige berettigede og lige lette at gjennemskue og sætte sig ud over, hvis blot — Viljen dertil findes.

nærmere sammen og som de derfor vel alle ville ønske at sé gjennemført snarest muligt. — —

Ville vi saa — tilslut — kaste Blikket 43 Aar tilbage i Tiden eller over det hele Tidsrum, vor Mission har bestaaet, kan det ikke være andet, end at vi maa føle saavel en levende Trang til at takke Gud for de Velsignelser, han har ladet falde i vor Lod, som en inderlig Glæde over, at han har forundt ogsaa os at virke for hans Riges videre Udbredelse i Verden. Methodismen har sendt sine Apostle over den hele Jordens Kreds, mod Nord og Syd, i Øst og Vest; og ere vi, dens norsk-danske Bekjendere, end kun en i Omfang ubetydelig Grén paa den store Stamme, hvor meget des større maa ikke vor Taknemmelighed og Glæde være over, at ogsaa vor lille Grén har baaret Frugter, der er kommet Mennesker i Jordens fjerneste Egne tilgode. Vi tænke paa Ny-Zeeland. Havde engelsktalende Methodister end alt længe forkyndt Ordet paa den fjerne Ø blandt Indfødte saavelsom Immigranter, det var dog en af vore Landsmænd, der først bragte Budskabet til Skandinaverne dersteds. Det er Edvard Nielsen, vi sigte til, nævnt her i Bogen Side 222 og 227.

Efter at have forberedt sig ved Asker Seminarium, Norge, blev han Skolelærer. Siden sluttede han sig til Methodisterne og blev Prædikant i Fædrelandet. Omkring 1874 drog han til det fjerne Ny-Zeeland, hvor han siden, som Medlem af den Wesleyanske Konf., virkede som en nidkjær og utrættelig Herrens Tjener, indtil han dersteds afgik ved Døden den 12te Juni 1894. En Følge af hans Virksomhed var, at Skandin. Methodistmenigheder stiftedes der paa Øen.

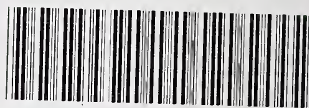
Ringe som det forholdsvis er i numerisk Henseende har vort Samfund altsaa nu flyttet sin vestlige Grændsepæl fra Stillehavskysten til Verdensoceanets fjerneste Lande.

Ære være Gud! Maa han ogsaa i Fremtiden unde os Alle sin Naade og lægge sin Velsignelse til det Norsk-Danske Methodistsamfunds Bestræbelser!

Indhold.

LIBRARY OF CONGRESS
0 017 666 450 2
